

Ljubljana in Zagreb ponudila roko

BOJAN BREZIGAR

Po dolgem obdobju ognjevitih medsebojnih odnosov sta se Slovenija in Hrvaška včeraj končno začeli resno pogovarjati. Do začetka teh pogovorov je prišlo očitno v sili, ko prihajajo iz nekaterih krogov italijanske desnice za skrbljujoče vesti v zvezi z odpiranjem mednarodnih vprašanj, ki bi morala biti že dokončno rešena.

Razprava naj bi sicer bila zelo vroča, če želimo diplomatski besedi o odkritosti in iskrenosti prevesti v jezik, ki je vsem nam razumljiv, vendar kaže, da sta delegaciji o nečem vendarle soglašali: da bosta v odnosih do Italije nastopali skupno in da kakršnokoli pogajanje o spremembi osimskih sporazumov ne pridejo v poštev.

Gre nedvomno za sporočilo, ki je namenjeno italijanski vladi pred programskimi izjavami, ki jih bo predsednik Berlusconi podal parlamentu v ponedeljek popoldne. Sporočilo naj bi tudi postavilo ločnico med pogovori za nadgradnjo osimskih sporazumov, ki so že v teku, in med izpadi po vzorcu neofasističnega poslanca Tremaglie, obenem pa naj bi kroge - med katerimi prednjacijo nekateri dobro poznani tržaski neofasisti - ki skušajo graditi svoj politični kapital na sporih med Slovenijo in Hrvaško, opozorilo, da iz te moke verjetno ne bo kruha.

Kot je torej povsem normalno, se bodo odnosi med italijansko vlado ter Slovenijo in Hrvaško odvijali na ravni običajnega mednarodnega sporazumevanja, pri čemer pa sta delegaciji Ljubljane in Zagreba včeraj že nakazali nekatere poteze na področju manjšinske zaštite. Teza o reševanju manjšinskih problemov na ravni notranjih zakonodaj obeh držav je namreč legitimna, spodbudna pa je razpoložljivost, da se italijanski manjšini zagotovi skupni servis: medije, kulturne ustanove in podobno. In, končno, hrvaška delegacija je dejala, da predlog o Istri kot Evroregiji sprejema, saj ni nikoli nasprotovala sodelovanju »čez mejo«.

Skratka, kljub neštetim sporom med Hrvaško in Slovenijo je včerajšnje srečanje izzvenelo tudi kot znak dobre volje do Italije, ponujena roka, ki bo novemu italijanskemu premieru lahko posredovala primerno podlago za programski govor. Ali bo sporočilo naletelo na pozorna ušesa pa bomo izvedeli šele v ponedeljek popoldne.

VEČ ODPRTIH VPRAŠANJ

Pogovori o slovensko hrvaških odnosih

Ponovno določanje mej z Italijo ne more priti v poštev

LJUBLJANA - Slovenija in Hrvaška se strinjata, da kakršnokoli pogajanje o spremembi osimskih sporazumov in ponovnem določanju meje z Italijo ne pride v poštev, glede izplačevanja odškodnin italijanskim upravičencem in drugih zahtev pa je potrebna določena stopnja sodelovanja med državama, so včeraj ugotovili člani delegacij obeh parlamentov.

Člani obeh zunanje-političnih odborov so razpravljali tudi o odprtih vprašanjih med državama ter o njunem položaju v različnih mednarodnih organiza-

cijah. Kot je povedal Žarko Domljan, vodja hrvaske parlamentarne delegacije, je med Slovenijo in Hrvaško veliko odprtih vprašanj, vendar to ne ovira dobrososedskih odnosov. Zoran Thaler, vodja slovenske delegacije, je nastel nekaj sporazumov, ki jih je potrebno čimprej podpisati: o obmejnem sodelovanju, da bi tako rešili številne vsakdanje težave prebivalcev ob meji, premoženjsko-pravni sporazum, pospesiti pa je potrebno delo diplomatskih komisij za določitev meje med državama. (B.L.)

TRST / PROSLAVA 90. OBLETNICE USTANOVITVE V KULTURNEM DOMU

Jubilej Slovenskega planinskega društva

Slavnostni govor predsednika Lojzeta Abrama

TRST - Slovensko planinsko društvo v Trstu je bilo vseskozi kovačnica novih kadrov, brez katere ne bi bila danes slovenska narodnostna skupnost v zamejstvu tako klena, kakor je. To je poudaril v pozdravnem nagovoru na sinočnji slovesni proslavi ob 90. obletnici SPDT v Kulturnem domu predsednik Planinske zveze Slovenije Andrej Brvar. Poleg njega so jubilate pozdravili podpredsednik deželne svete Mišos Budin, odbornik Paolo Gheršina v imenu deželne vlade, predsednik tržskega občinskega sveta Giorgio Marchesich, v zastopstvu tudi župana, ter predsednik tržske SKGZ Suadam Kapic. Slavnostni govor je imel predsednik SPDT Lojze Abram, prireditelj pa je slonel na mikavni scenski upodobitvi zgodovine planinskega društva.

De Lorenza aretirali, Craxiju pa odvzeli potni list

NEAPELJ, RIM - Pod obtožbo, da je prejel kakih sedem milijard lir podkupnin, so včeraj popoldne na njegovem domu v Neaplju aretirali bivšega ministra za zdravstvo, liberalca Francesca Di Lorenza, istega dne pa so v Milanu odredili odvzem potnega lista bivšemu premieru in bivšemu tajniku PSI Bettinu Craxiju. Slednji je komentiral, da ga sodniki brez potrebe preganjajo.

Na 2. strani

BERLUSCONI / PO HLADU PREJŠNJIH DNI

Zbližanje s Scalfarom

Danes izbira podtajnikov, v ponedeljek predstavitev v senatu

RIM - Berlusconijska vlada bo danes dopolnila svoj sestav z imenovanjem podtajnikov, v ponedeljek pa bo premier najprej v senatu in nato v poslanski zbornici orisal programska izhodišča ministrskega sveta. Izbiri podtajnikov in dopolnitvi programa je Berlusconi posvetil včeraj največji del delovnega dne.

Najzahtevnejše vprašanje, s katerim se je soočil, pa so bili odnosi s Kvirinalom. Po ohladitvi prejšnjih dni je včeraj - kot kaže - zavela odjuga v odnosih med palaco Chigi in predsedstvom republike. Silvio Berlusconi je že dopoldne zanimal, da bi bili odnosi med vlado in Scalfarom problematični, delo predsednika republike je pohvalil predsednik senata Carlo Scognamiglio, pa tudi Gianfranco Fini, ki je bil doslej

najbolj kritičen, je včeraj demantiral nekatere svoje sodelavce in poudaril, da »se vprašanje predsedstva republike ne postavlja«. Znak odjuge sta bila tudi telegrama, ki sta si jih izmenjala notranji minister Maroni in predsednik republike, zbližanje pa naj bi zapečatil večerni Berlusconijski obisk na Kvirinalu.

Medtem pa se tudi opozicija pripravlja na parlamentarno bitko. Tajnik DSL Achille Occhetto je včeraj napovedal sto dni odločne opozicije in ni izključil možnosti oblikovanja vlade v senci. Veliko bolj okleva Ljudska stranka, v kateri se sooča več duš, ki merijo moci pred kongresom, medtem ko se kopja lomijo o vprašanju odnosa do Berlusconijske vlade.

Na 2. in 3. strani

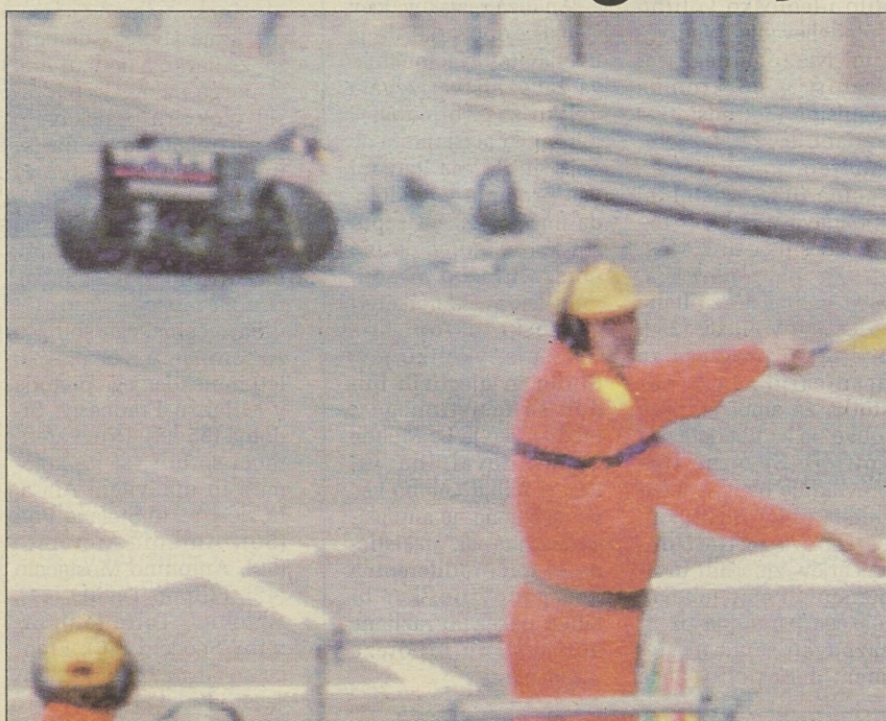
BOSNA IN HERCEGOVINA

Ameriški senat za odpravo embarga na uvoz orožja

WASHINGTON, SARAJEVO - Ameriški senat je včeraj s 50 glasovi za in 49 glasovi proti glasoval za odpravo embarga na uvoz orožja v Bosno in Hercegovino, ki so jo za celotno ozemlje nekdanje Jugoslavije sprejeli Združeni narodi. Predsedniku Clintonu bodo senatorji predlagali, naj Združene države v tem primeru ravnajo enostransko in začnejo prodajati orožje muslimanski vladi. Visoka komisarka za begunce pri Združenih narodih Sadako Ogata je pred današnjim sestankom v Zenevi izjavila, da odprava embarga na izvoz orožja ne bo prispevala k prekinitvi bojev v Bosni in da je za konec krize v tej nekdanji republiki potrebna politična rešitev. Da te najverjetneje se dolgo ne bodo nasli, potrjujejo tudi zadnje izjave zenevskih diplomatov pred sestankom zunanjih ministrov Evropske unije, Rusije in ZDA, ki naj bi pritiskali na vse tri sprte strani, da bi konflikt v Bosni čimprej rešili. O tem se je francoski zunanji minister Juppe včeraj pogovarjal z ameriškim kolegom Christopherjem in obrambnim ministrom Perryjem. (AFP, Reuter)

MONTECARLO / AVSTRIJEC WENDLINGER V KOMI

Še ena tragedija v F1

MONTE CARLO - Crna serija v formuli 1 se nadaljuje. Po tragediji v Imoli, kjer sta se smrtno ponesrečila Ayrton Senna in Roland Ratzenberger, se je na prvem treningu za veliko nagrado Monte Carla hudo poskodoval Karl Wendlinger. Avstrijec se je v zadnjih minutah včerajšnjega prostega treninga za nedeljsko veliko nagrado Monaka pri izhodu iz predora s hitrostjo 270 km/h zaletel v ogrado. Z rešilcem so ga prepeljali v bolnišnico Princese Grace v Monte Carlu, nato pa s helikopterjem na kliniko Saint Roc v Nici, kjer se zdravniki borijo za njegovo življenje. Avstrijec ima hude poškodbe glave in je v komi.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Izdelan projekt Kraškega parka

Deželni odbornik Paolo Gheršina je predstavil Primorskemu dnevniku projekt Kraškega parka, o katerem bo tekla beseda na prihodnji seji deželne vlade.

Stran 4

Deželna komisija za šolstvo proti racionalizaciji šolske mreže

Deželna komisija za vprašanja slovenske sole je izrekla negativno mnenje o načrtu za »racionalizacijo šolske mreže«, ki predvideva združitev nižjih srednjih sol Erjavca-Cankar in Levstik-Kosovel.

Stran 6

Pribekejev odvetnik prihodnji teden v Italiji

Argentinski odvetnik Pedro Bianchi bo v ponedeljek ali v torek v Italiji zbiral gradivo, ki naj bi preprecilo izročitev Ericha Pribekeja Italiji.

Stran 13

Sacchi izbral potnike za SP

Selektor italijanske nogometne reprezentance Arrigo Sacchi je dolocil 22 nogometašev, ki bodo branili barve Italije na SP v ZDA.

Stran 26

PODKUPNINE / BIVŠI MINISTER NAJ BI NEZAKONITO PREJEL VEČ KOT 7 MILIJARD LIR

RIM / SNOČI VRH VEČINE

De Lorenza aretirali Craxi pa ob potni list

NEAPELJ, MILAN - Včeraj popoldne so v Neaplju aretirali bivšega ministra za zdravstvo Francesca De Lorenza, v Milanu pa sta dva sodnika v okviru dveh različnih preiskav ukazala odvzem potnega lista bivšemu tajniku PSI in predsedniku vlade Bettinu Craxiju.

De Lorenza so aretirali v njegovem stanovanju v Possillipu na ukaz sodnika za predhodne preiskave Laure Triassi z obtožbo združevanja v zločinske name, korupcije in kršitve zakona o javnem finansiranju strank. Obtožnica proti De Lorenzu navaja kar 67 kaznivih dejanj, od katerih je bivši minister kasiral približno sedem milijard lir podkupnin. Preiskovalci so protizakonito delovanje De Lorenza razdelili na tri poglavja: odnosi s farmacevtsko industrijo, odnosi s podjetji, ki so potrebovala vladna pooblastila, in odnosi z reklamnimi družbami, ki so dobile v zakup znano kampanjo proti Aidsu.

Skoraj istočasno z De Lorenzovo aretacijo pa sta v Milanu kar dva sodnika za predhodne preiskave, Italo Ghitti in Maurizio Grigo, odredila odvzem potnega lista Bettinu Craxiju. Oba sta ukrep utemeljila z nevarnostjo obtožencevega pobega. Sodnik Grigo, ki vodi preiskavo o tako imenovanem računu »Protezione«, pa je odredil tudi odvzem potnega lista drugim obtožencem v okviru iste preiskave: bivšemu »stevilki 2« v PSI Claudiu Martelliju, bivšemu vodji tajne lože P2 Liciu Gelliju, bivšemu podpredsedniku ENI Leonardu Di Donni in financ-

niku Silvanu Lariniju. Vsem petim bodo sodili zaradi lažnega stečaja (»bancarotta fraudolenta«) denarnega zavoca Roberta Calvija Banco Ambrosiano. Preko te banke se je na račun »Protezione« v neki švicarski banki steklo 20 milijonov dolarjev podkupnin za PSI. Proces se bo začel 16. junija v Milanu.

Craxi je poslal sodišču pismo izjavo, v kateri pravi, da je Calvi plačal 20 milijonov dolarjev »spontano«. Kasneje, ko je zvedel, da mu bodo odvzeli potni list, pa je dal se drugo izjavo, da ga sodniki »preganjajo« in da je bil ukrep nepotreben. Vsekakor se bo moral zdaj Craxi javiti sodnim oblastem in izročiti svoj potni list. Če tega ne bo storil, bi mu dokument lahko odvzeli s prisilo.

Bivši minister za zdravstvo Francesco De Lorenzo (telefoto AP)

Večini tudi odbor za imuniteto

RIM - Senadni odbor za parlamentarno imuniteto bo v tem mandatu vodil predstavnik Severne lige Marco Preioni. V drugem glasovanju je Preioni za en glas prevladal nad kandidatom progresistov Giovannijem Pellegrinom, ki je odbor vodil v prejšnjem mandatu, ko se je spoprijel z zahtevnimi primeri Giulia Andreottija, Bettina Craxija in Severina Citaristija.

Izvolitev predstavnika večina je izzvala takojšnjo reakcijo pro-

gresistov, ki so večini očitali »lakomnost po stolecih« in dodali, da v vseh demokracijah predsedstvo nadzornih teles pripada opoziciji.

Predstavnik Forza Italia Livio Caputo je obzaloval dejstvo, da ni bil izvoljen Pellegrino in to pripisal nepredvidenemu incidentu. Načelnik skupine Nacionalnega zavezništva Maceratini pa je dejal, da so se pogajanja z opozicijo prekinila in izvolitev Pellegrina bi se bila zato zdela kot »darelo brez protiusluge«.

DSL za odločno opozicijo, Ljudska stranka pa okleva

RIM - Tajnik DSL Achille Occhetto nima dvomov. Prvim sto dnem dela nove vlade bo Demokratska stranka levece odgovorila s sto dnevi vztrajne opozicije na dveh ravneh: alternativnimi zakonskimi predlogi »za dejansko rešitev problemov države in z obrambo italijanske demokracije«. Istocasno pa bo Hrast nadaljeval z dialogom z Ljudsko stranko in Segnijevimi paktisti, da bi usklajeval opozicijsko politiko.

Veliko manj jasno je stališče Ljudske stranke, v kateri se nesoglasja o odnosu do vlade prepletajo z bojem za obvladovanje stranke.

Včeraj dopoldne je poslanec Roberto Formigoni, ki pripada konservativnemu krilu, napovedal, da bi senatorji Ljudske stranke ob glasovanju zaupnice vladi lahko zapustili dvorano, da bi

posredno podprli Berlusconi in mu omogočili vlado. Dodal je, da je bila ta možnost pretehtana na srečanju z Rocom Buttiglionejem, bivšim predsednikom Ciriacom De Mito, predsednikom senatorske skupine Nicolom Mancinom in predsednico stranke Roso Russo Jervolino. Slednja naj bi edina odločno nasprotovala takšni potezi, medtem ko naj bi bil Mancino pripravljen na dialog.

Formigoneju je Mancino rezko odgovoril, naj se kot poslanec ukvarja s problemi zbornice in naj se ne vtika v probleme senata, Jervolinova in Buttiglione pa sta demantirala, da bi do sestanka sploh prišlo. Nazadnje se je vdal se Formigoni in tudi sam preklinal to, kar je dopoldne narekoval novinarjema agencije Ansa.

Vlada bo danes dopolnila sestav z imenovanjem podtajnikov

RIM - Silvio Berlusconi je sklical za danes sejo ministrskega sveta, na katerem bodo imenovali podtajnike. S tem bo vlada izpopolnjena in premier bo lahko posvetil konec tedna piljenju govora, s katerim bo v ponedeljek popoldne orisal najprej senatu in nato poslanski zbornici vladni program in vprašal za zaupnico.

Po izjavi podtajnika pri predsedstvu vlade Gianija Lette bo Berlusconi podtajnike izbral med parlamentarci. Poslanec Forza Italia Vittorio Sgarbi je novinarjem povedal, da bo podtajnikov skupaj 33, po 11 iz vsake od treh večjih strank vladne koalicije. O imenih podtajnikov se sirijo različne domneve, kaže pa

vsekakor, da je premier izbral med siršo paleto predlogov, ki so mu jo predložili tajniki treh večinskih strank.

Izbira pa očitno ni bila lahka, če so Berlusconi, Bossi in Fini posvetili prav problemu podtajnikov dober del večrajšnjega popoldanskega pogovora. Srečanje se je končalo malo po 21. uri. Vmes pa je bilo prekinjevo za približno eno uro, ker je Berlusconi odsel na Kvirinal na pogovor s predsednikom republike. »Postavili smo prave ljudi na pravo mesto,« je povedal koordinator Nacionalnega zavezništva Gianfranco Fini in dodal, da je bil to edini sprejemljiv kriterij. Poleg problema podtajnikov pa so razčlenili tudi nekatere programske točke, ki so po oceni treh liderjev zahtevale dodatno poglobitev.

V ponedeljek se bo Berlusconi predstavil v senatu, da bi orisal programsko izhodišča vlade. Razpravi o programu bosta posvečeni torkova in sredina seja, glasovanje o zaupnici pa je predvideno za sredo okoli 18. ure. »Najprej smo hoteli, da bi se senat izrekel že v torek,« se je poslal minister za odnose s parlamentom Giuliano Ferrara, »vendar smo se premislili, ker je bil 17. dan v mesecu.« Mimo sale pa je za vlado glasovanje v senatu problematično. »Če bi padla, bi moral Scalfaro zaceti spet s posvetovanji,« je dejal predsednik Senata Carlo Scognamiglio, mislovci pa napovedujejo predčasne volitve, če Berlusconi v visokem domu ne bi prodl.

NOVICE

Za zaprtimi vrati proces proti funkcionarjem Sisde

RIM - Proces proti sedmim visokim funkcionarjem obveščevalne službe Sisde se je včeraj nadaljeval za zaprtimi vrati. Na včerajšnji obravnavi, na kateri je bil prvič na zatožni klopi navzoč tudi bivši ravnatelj Sisde, prefekt Riccardo Malpica, je državni odvetnik Paolo Di Tarsia Di Belmonte, ki kot zasebna stranka zastopa predsedstvo vlade in notranje ministrstvo, zahteval izključitev občinštva in novinarjev. Sodišče je njegovo zahtevo sprejelo, kar je povzročilo oster protest združenja sodnih kronistov.

Minister Martino o svoji zunanji politiki

RIM - »Italijanska zunanja politika mora temeljiti na spoznanju, da je Italija velika industrijska država in se mora v evropskem in mednarodnem okviru ravnati v skladu s to vlogo.« Tako je v intervjuju za drugi radijski dnevnik poudaril novi italijanski zunanji minister Antonio Martino.

Kot prvo potezo je novi sef Farnesine napovedal obisk pri zaveznikih, da bi jim pojasnil spremembe na italijanski politični sceni, takoj nato pa bo treba »mednarodnemu in italijanskemu mnenju prikazati nove smernice naše zunanje politike«.

Informacija o Finestu in Informestu

TRST - V drugi stalni svetovalski komisiji deželne skupščine FJK so včeraj voditelji pordenonske finančne družbe Finest in goriskega storitvenega centra Informest predstavili dejavnost in programe teh dveh enot, katerih ustanovitve je predpisal zakon za obmejna območja št. 19/1991.

ITALIJA / RAZISKAVA CENSISA

Ali je zaskrbljenost pretirana?

Samo en odstotek Italijanov se proglašja za fašiste

RIM - Ali je bojazen tujine zaradi dogajanja v Italiji in prisotnosti skrajne desnice v vladi upravičena? Na to vprašanje so skušali odgovoriti raziskovalci Censisa, ki so pripravili raziskavo o tem, kako tujina doživlja Italijo, te podatke pa primerjali z anketo o politični identiteti italijanskih volilcev.

Ta anketa je temeljila na dva tisoč intervjujih z volilci takoj po političnih volitvah, iz nje pa izhaja, da se samo en odstotek italijanskih volilcev proglašja za fašiste, 4,4 odstotka volilcev pa za komuniste. »Verjetno je pri ljudeh se marsikateri zdržek in se ne radi javno proglašajo za fašiste,« so menili raziskovalci, »vendar odstotek tistih, ki se tako opredeljujejo je tako nizek, da ni mogoče trditi, da bi se v

Italiji utrjevala fašistična identiteta«.

To je po oceni raziskovalcev Censisa posledica dejstva, da je v Italiji skoraj povsem zginito ideološko volilno opredeljevanje. Med volilci Nacionalnega zavezništva se skromna manjšina (5,3 odstotka) označuje za fašiste, medtem ko se velika večina (63,7 odstotka) spoznava v splošni oznaki desničarja, 6,4 odstotka pa zmernega. Med volilci Forza Italia se večina volilcev (25,5 odstotka) proglašja za desničarje, 14,5 odstotka za zmerno, prav toliko pa za liberiste. Pri volilcih Severne lige prevladuje oznaka federalista (44,7 odstotka), veliko pa je tudi desničarjev, zmernih in liberistov. Pojav neideološkega pristopa pa ni zaznaven samo na deželni delu političnega

loka, ampak tudi na levi. Večina volitev DSL (52,7 odstotka) se ima za levičarje, 30 odstotkov za progresiste, samo 7,1 odstotka za komuniste.

Analiza raziskovalcev Censisa opozarja, da je uveljavitev Nacionalnega zavezništva izzvala veliko zaskrbljenost v Evropi, ki je osepnila ob dejstvu, da »se Italijani vse premalo zavedajo, da jim je fašizem zapustil kot edino dediščino poraz, invazijo in politični kaos«. Marsikateri evropski časopis se vprašuje, »koliko je v Finiju in njegovih ljudeh se fašističnega«, medtem ko je Le Monde napovedoval, da jutrišnja Italija »ne bo več ne fašistična ne antifašistična, ampak afasistična in torej indiferentna do zgodovine, kar bi lahko nakazalo različne možnosti in hipoteze dogajanja«.

REGGIO CALABRIA / 10 ARETACIJ

V podkupninsko afero vpletena tudi dva sodnika

REGGIO CALABRIA - Tukajšnji sodnik za predhodne preiskave Alberto Cisterna je dal aretirati včeraj deset ljudi pod obtožbo združevanja v zločinske namene oziroma kraje javnega denarja in izsiljevanja podkupnin. Zaporne naloge je podpisal v okviru preiskave o nezakonitem ravnanju pri upravljanju združenja za pomoč spastičnim bolnikom AIAS, zanimivo pa je zlasti to, da sta med obtoženci tudi dva sodnika. Gre za bivšega predsednika mesinskega sodišča Antonina La Torreja (70 let) in nekdanjega pretorja v Milazu Francesca Siodotija (55 let). Drugi aretiranci so bili vsi funkcionarji in upravitelji Aiase, in sicer so to Stefano Foti (50), Antonio Morabito (59), Antonino Mostaccio (47), Filippo Tavilla (44), Antonino Torre (53), Ermina Scocchi (46), Francesco Giamboi (55) in Elisabeth Ridel (47).

Antonino La Torre, ki so mu dodelili hišni pripor, naj bi leta 1985, ko je bil sodnik na mesinskem porotnem prizivnem sodišču, prejel 70 milijonov lir podkupnine za to, da je neko sodno obravnavo pomagal obrniti v korist obtožnih. Francesco Siodoti pa naj bi med drugim prisilil vodstvo združenja AIAS, da je od zakoncev Giamboia in Ridelove za 1,3 milijarde lir kupilo hišo, ki ni bila vredna več kot 600 milijonov lir.

AIAS je nepridobitna ustanova, ki prejelma za svoje oskrbovalno delo v korist spastičnih bolnikov finančna sredstva tako od raznih krajevnih zdravstvenih enot kakor tudi od deželnega odbornstva za zdravstvo. Njeni funkcionarji in upravniki osebje so sicer vpleteni pod enakimi ali podobnimi obtožbami se v druge sodne procese, in sicer v Mesini in Siracusi.

Med Kvirinalom in Berlusconijem odjuga

Televizijski monopol ne deluje le pred volitvami, vzpostavlja »dialog« z gledalci vsak dan in v tem kontekstu usmerja tudi zavestna ali podzavestna prepričanja. Oddaja signale, ki so za ljudi iz dneva v dan bolj sprejemljivi in se lahko materializirajo tudi v konkretnih političnih izbirah. Bitka proti monopolu je bitka za različne televizijske govornice, ki ne usmerjajo razpoloženja ljudi samo v eno smer in k enemu cilju. To je danes bistveno za sam obstoj demokracije in pluralizma.

ODBORNIK GHERSINA PREDSTAVLJA PREDLOG TRAVANUTOVE UPRAVE

»Kraški park po meri narave, a tudi človeka«

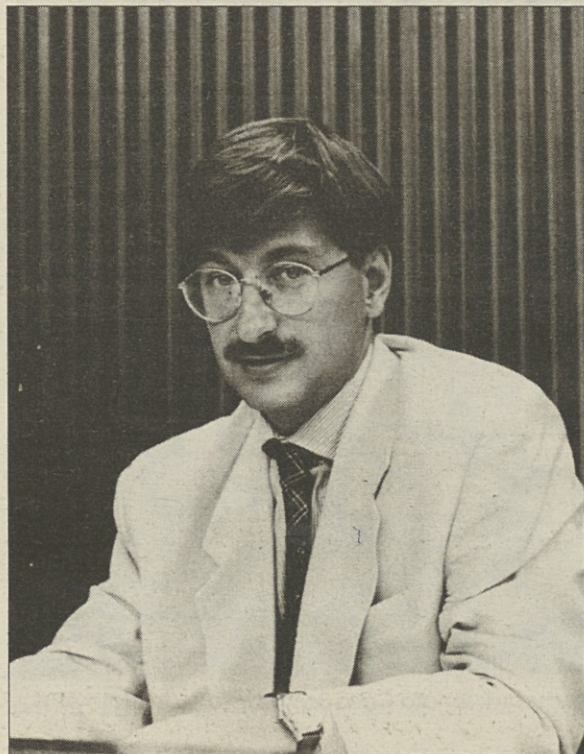
TRST - Deželni odbor bo verjetno na prihodnji seji odobril okvirni projekt za ustanovitev Krškega parka, ki ga bo deželni svet - če ne bo prišlo do zapletov - odobril se pred poletnimi počitnicami. Nacrt je izdelalo odborništvo za prostorsko načrtovanje, ki ga vodi tržaski odbornik Paolo Ghersina, projekt pa je sad poglavljenih političnih posvetovanj med Dezelno, Krasko gorsko skupnostjo in drugimi zainteresiranimi organizacijami, ki delujejo na Krasu oziroma, ki so zainteresirane za njegovo uravnoteženo zaščito. Ves postopek pa so pospešile kolikor toliko ugodne politične razmere in predvsem posluš, ki ga je ne samo za park, ampak predvsem za določeno »filozofijo« parka pokazala Travanutova deželna koalicija.

Odbornik Ghersina (Zelena lista), ki je posebej za Primorski dnevnik anticipiral temeljne značilnosti načrtovanega parka, je poudaril, da je ta projekt splošno do teritorija in do človeka, ki na njem živi. To je bistvenega pomena, saj ta nacrt po eni strani priznava prvenstveno vlogo KGS pri upravljanju parka in po drugi pa kulturne in narodnostne značilnosti kraske stvarnosti, ki ji prejšnje uprave niso hotele nikoli celovito priznati. Projekt prvič navaja tudi gospodarske aspekte, pri čemer omenja turizem ter tradicionalne in nove kmetijske panoge, kot je npr. biološko kmetijstvo.

Deželna uprava se zavzema, da bo Kraški park neposredno upravljal gorska skupnost, ki bo s tem dobila popolnoma novo vlogo in, kot kaže, tudi nov pravni položaj. S primarnimi pristojnostmi nad vodenjem parka bi se KGS ohranila pri izvajanju, potem ko je znana reforma javnih uprav (zakon št. 142) postavila močno v dvom njen obstoj na ozemlju tržasko in goriske pokrajine. Gorska skupnost bi torej s tem dobila izvršilne funkcije, park pa bo imel svojega ravnatelja. Slednjega bo izbrala Dežela z javnim natečajem. Od kandidatov bodo posebej zahtevali tudi znanje slovenskega jezika.

Vodstvu KGS in direktorju bo pri upravljanju parka s posvetovalno vlogo pomagal neke vrste »svet Kraskega parka«, v katerem bodo, poleg zastopnikov domačega prebivalstva, sedeli predstavniki kmetijskih organizacij, naravovarstveniki, lastniki zemljišč, strokovnjaki, lovci in se nekateri drugi. Park, kot nam je povedal Ghersina, bo torej deloval po točno začrtanih zakonskih določilih, a hkrati tudi na osnovi dialoga in odkritega soocanja med vsemi dejavniki. V primerjavi z dosedanjimi predlogi je tudi to velika novost.

Park bo zaobjemal ves obmejni pas od Doline Glinščice (tukaj je naravnih park že zdavnaj stvarnost) vse do Medje vasi in bo obsegal območja dolinske, tržaske, repen-

Deželni odbornik za okolje Paolo Ghersina

tabrske, zgoniske in devinsko-nabrežinske občine. V goriski pokrajini se bo Kraški park razprostiral na območju občin Tržič, Ronke in Dobervod. Tržaska občinska uprava je sprejela, da bi v projekt vključili tudi nekatera območja pod Krizem in Prosekom, kjer se Kras spaja z mediteranskim okoljem. Tudi to je velika novost, o kateri se bodo morali izreči deželni upravitelji.

Območje parka bo, kot rečeno, predvsem tipični kraški teritorij vzdolž italijansko-slovenske državne meje. Ob njem bo teklo neke vrste vzporedno ali sosednje območje, kjer bo npr. dovoljen lov. Na tem ob-

močju bodo v veljavi »lazje« vinkulacije, pri čemer je Ghersina izključil vsakršno možnost razlastitev zasebnih zemljišč. Nevarnost razlaskanj je bilo predmet upravičenih skrbi kmetovalcev in domačega

prebivalstva na sploh.

Ghersina upa in pričakuje, da bo nastajajoči Kraški park v bodočnosti postal sestavni del mednarodnega kraskega parka v Italiji, Sloveniji in Hrvaški. To zamisel že dolgo časa podpirajo zeleni in naravovarstveniki iz naše dežele in iz Slovenije, za projekt pa se sedaj resno zanimajo tudi politiki in upravitelji. Mednarodni Kraški park bi nedvomno pospešil preseganje državnih mej in vsestransko okrepil odnose, posebno med obmejnimi prebivalstvom.

Zametke mednarodnega parka so nekateri načrti iz mednarodnega projekta »Phare«, ki ga Evropska skupnost izvaja v obmejnih državah Unije, v tem primeru v Sloveniji. Tudi na priporočilo Furlanije-Juljske krajine so v Bruslju pred kratkim odobrili prva finansiranja Sloveniji za vodni depurator pri Ilirski Bistrici (povezava med Reko in Timavo) in za projekt prvega slovenskega regionalnega Kraskega parka.

Sandor Tence

»Gledališče za ljudstvo« v Čedadu

CEDAD - Beneško gledališče in režijanska ženska pevka skupina Roze majave bosta sodelovali na srečanju »Gledališče za ljudstvo«, ki ga v Čedadu prireja Institut za furlansko kulturo in Zveza Slovencev iz videmske pokrajine pod pokroviteljstvom videmske Pokrajine in občin Bertolo, Cedad, Camino al Tagliamento in Codroipo. Prvi gledališki večer bo v nedeljo ob 21. uri, ko se bosta v čedajskem Ristoriju predstavila Beneško gledališče z delom »Buogi mozej« in skupina »Teatro incerto« z delom »In cunfin di vite«. Naslednjo nedeljo čedajsko gledališče gostilo režijansko pevsko skupino ter gledališniške skupine »del Rifo« z delom »Bye, bye Gigia«. (R.P.)

Delegacija SKGZ pri predsedniku zunanje političnega odbora LDS

LJUBLJANA - V sredo so pri Liberalni demokraciji Slovenije ustanovili odbor za zunanjo politiko in mednarodne odnose. Nastal je iz podobnih odborov starih strank, ki so se zdaj združile. Predsednik odbora Dimitrij Rupel je poudaril, da bo odbor široko odprt. Pozdravil je goste, predstavnike Slovenske kulturno-gospodarske zveze iz Italije, ki so sodelovali v daljši razpravi o italijansko-slovenskih odnosih in položaju Slovencev v Italiji.

Predsednik SKGZ Klavdij Palčić je poudaril, da bi morali Slovenci v Italiji obravnavati kot subjekt, slovenska politika pa bi morala imeti do manjšine državniški odnos in ne bi smela podlegati parcialnim ali ozkim strankarskim interesom.

Slovenci v Italiji so zaskrbljeni zaradi razvoja dogodkov v Italiji, sprememb v vladi in narasajočih nacionalističnih zahtev. Orisal je predloge, da bi na drugačen način določili skupno predstavništvo Slovencev, pri čemer pa bi se bilo treba preu-

darno odločati, saj se s tem odpirajo resna vprašanja, kot so morebitno prestopanje manjšine, pristojnosti novega organa in nujnosti soglasnega odločanja, saj ni mogoče nikomur nicesar vsiljevati.

Predsednik odbora za mednarodne odnose slovenskega parlamenta Zoran Thaler je orisal nacelna stališa odbora in poudaril izjemno povezanost odnosov med obema državama z odnosom do slovenske manjšine. Poudaril je, da med Italijo in Slovenijo ni odprtih vprašanj v dvostranskih odnosih, saj ti temeljijo na veljavnih sporazumih. Za Slovenijo pa je povsem nesprejemljivo večstransko razmerje, v katerega se skuša vključevati tudi Hrvaško, njeni problemi in položaj pa so bistveno drugačni.

Celotna razprava o položaju Slovencev v Italiji in dolžnostih slovenske države je izzvenela v opozorilo, da je to permanenten narodni in državni interes in da ga je treba kot takega dosledno spoštovati.

Bogo Samsa

Erna Ferjanič v Beneški galeriji

SPETER - Studijski center Nediza pod pokroviteljstvom Občine Speter bo jutri ob 18. uri v Beneški galeriji odprl razstavo del Erne Ferjanič-Fric z naslovom »Vrt moje mame«.

Umetnica, ki se je rodila v Celju, je po diplomski slikarstvu na Pedagoški akademiji delovala kot likovni pedagog. Svoje delovanje je razširila na področja gledališke scenografije, lutkovnega gledališča, grafike in grafičnega designa ter dosegla številne nagrade in priznanja. Njena dela so našla pot v zasebne in javne zbirke v Avstriji, Finski, Franciji, Italiji, Nemčiji, Veliki Britaniji in Sloveniji. V zadnjih letih vodi Grafični muzej v Rogaski Slatini. (R.P.)

NOVI ODNOSI SLOVENIJE DO NAS?

Dežavni sekretar Vencelj v gosteh Gombačeve SGPS

TRST - Gombačeva Slovenska gospodarska prosvetna skupnost je imela v gosteh državbnega sekretarja za Slovenijo po svetu dr. Petra Vencelja in njegovega sodelavca Rudija Merljaka. Ob zasedanju, da je uradni predstavnik Slovenije obiskal skupino, ki predstavlja peščico ljudi in se druži s Slovincem odkrito nasprotnimi silami ugotavljamo, da Primorski dnevnik na srečanje ni bil vabljen in zato bralcem lahko posredujemo samo tiskovno poročilo gostiteljev, ki ga je objavila tiskovna agencija ANSA. Poročilo se komentira samo.

»Slovenska gospodarska prosvetna skupnost, organizem, ki se prepoznava v vladnem liberal-demokratskem polju, je orisala vrsto predlogov v zvezi s slovensko manjšino v Italiji slovenskemu ministru za Slovenijo po svetu Petru Vencelju, ki je bil včeraj na obisku v Trstu skupaj s tajnikom Rudijem Merljakom. Na srečanju, ki sta se ga udeležila tudi goriski pokrajinski odbornik za prevoze Oblach in predsednica tržaske Severne lige Anna Piccioni, je bila izražena želja - piše v tiskovni noti - po hitri odobritvi zakona o globalni zaščiti manjšine. Predlagano je bilo tudi sklicanje »svobodnih in demokratičnih volitev« znotraj manjšine, da bi določili »legalne predstavnike« kot pogoj za zagotovitev zajamčenega zastopstva v izvoljenih organih. Padla je tudi zamisel o ustanovitvi javne finančne družbe »Finprimorska«, kamor naj bi se stekla finančna pomoč iz Slovenije, ter je bilo zahtevano financiranje zakona 19/91 za kulturne in športne dejavnosti slovenskih organizacij v FJK, pri čemer naj bi črpali iz slovenskim imovnin, razlascenih od italijanske vlade med fašističnim dvajsetletjem.

Slovenski vladi sta bila tudi predlagana participacija Slovenije pri odprtju bančnega zavoda slovenske manjšine ter uporaba bivšega Balkana kot deželni sedež za kulturno in rekreacijsko delovanje manjšine. V noti SGPS poudarja nujnost »demokracičnega nadzorstva« nad Primorskim dnevnikom in TV Koper.

PISMO UREDNIŠTVU

Težave slovenskih duhovnikov

Dne 10.5.94 sem v PD prebral pismo uredništvu, kjer se je govorilo o župniji Opčine. Kljub večkratnemu branju nisem opazil nič drugega kot obujanje starih polemik, za katere sem mislil, da so se že polegale. Iz napisanih besed nisem mogel povsem razbrati za kaj pravzaprav gre in v čem se listina iz leta 1966 ne spoštuje. Podpisane osebe se niso obrnile glede tega ne do mene, ne do g. skofa, ne do višjega salezijanskega predstojnika. Sedaj zvem nekaj nejasnega iz časopisa in moram tudi po časopisu odgovoriti tej skupini, s katero zgleda, da ni mogoč direktni pogovor. Izkoristim pa to priliko, da omenjenim in javnosti po časopisu povem za skrbi, ki nas duhovnike in tudi druge na Trzaskem zaskrbljujejo.

Prva je ta, da slovenska verska skupnost na Trzaskem v zadnjih tridesetih letih ni dala iz svoje srede nobenega domačega duhovnika, medtem ko jih je italijanska dala okrog trideset. Kje so vzroki? Vsi se moramo ob tem zamisliti. Prilisi so nekateri duhovniki iz Slovenije in smo mogoče upali, da nas bo Cerkev v Sloveniji zalagala z duhovniki. Danes je to skoro nemogoče, ker sami potrebujejo duhovnikov.

Duhovniki, ki niso domačini in tudi niso državljani, so po zaslugi italijanskih nacionalističnih sil imeli težave s poučevanjem na slovenskih solah v tem solskem letu in ne vemo kaj bo v prihodnosti. Tudi omenjeni duhovniki ne morejo

postati polnopravni župniki, ker ne morejo zastopati pravne ustanove, ki je župnija. Celo to se dogaja, da ne morejo plačevati in pozneje prejemati duhovniške penzije, če niso državljani. Žalostno je v naši državi to, da katerikoli tuj delavec mora biti starostno zavarovan, duhovnik pa ne sme biti, vsaj kot duhovnik ne. Tudi z zdravstvenim zavarovanjem so težave. Se marsikaj drugega je, kar duhovnika, ki je prišel od drugod ponizuje, med drugim tudi ni čudno, da se vsak pri nas ne znajde in si kdo želi tudi vrnitve. To skušajo tudi nekateri doseči.

Danes duhovniki skrbimo za okrog petdeset nedeljskih mas na ozemlju tržaske skofije. Dva duhovnika sta letos dosegla starostno mejo, ko naj bi po cerkvenem pravu pustila direktno pastoralno delo. Drugi so jo že prekoračili v prejšnjih letih. Kdo naj jih nadomesti? Ne bo ostalo drugega kot, da sčasoma odpade ena ali druga nedeljska masa, da ena ali druga župnija ostane brez duhovnika. Nobeni protesti ne bodo tedaj zalegli, ker skof ne bo mogel dati cesar nima. Tudi pisana pravila bodo zgubila svoj pomen, ne zato ker se jih drugi ne bodo hoteli držati, ampak ker mi sami ne bomo sposobni, da jih upoštevamo. Bo nekaj podobnega kot z našimi solami. Sola lahko na papirju obstaja, toda če ni otrok, tudi sole ni.

Franc Voncina
škofov vikar

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomski propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697

Italija: podružnice SPI

Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1253244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, visina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.300 LIT - 50 SIT

Prednaročnina za Italijo: 300.000 LIT velja do 31. 1. 1994

Postni t.r. PRAE DZP št. 11943347

za Slovenijo: mesečna 1.500 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

ŠOLSTVO / POSVETOVALNI ŠOLSKI ORGAN

Deželna komisija nasprotuje združitvi nižjih srednjih šol

Pozitivno mnenje o osamosvojitvi slovenskega oddelka na šoli Galilei

Deželna komisija za slovensko solo nasprotuje združevanju ravnateljstev na naših nižjih srednjih šolah na Trzaskem, pozitivno pa ocenjuje predlog o osamosvojitvi slovenskega oddelka na goriskem industrijskem tehničnem zavodu Galilei. Ta sklepa o dveh aktualnih solskih vprašanjih je sprejela z večino na svoji sredini seji.

O vprašanju ukinjanja ravnateljstev nižjih srednjih sol Erjavec in Levstik in njuni združitvi s solama Cankar in Kosovel, je deželna komisija razpravljala že januarja lani. Takrat je soglasno odobrila resolucijo, v kateri je izrekla negativno mnenje o načrtu o racionalizaciji solske mreže, ki ga je bil izdelal trzaski solski skrbnik Vito Campo.

V dokumentu je menila, da za slovenske sole ni mogoče upoštevati kriterijev, ki veljajo za italijanske sole, z združevanjem ravnateljstev pa bi sole izgubile svojo avtonomijo. V sredo je deželna komisija ugotovila, da je trzaski solski skrbnik predstavil enak načrt o »racionalizaciji« slovenskih

nizjih srednjih sol» kot leto prej, po goji za delovanje sol pa ostajajo isti. Zato je spet izrekla negativno mnenje o načrtu. Tokrat ne več soglasno, pač pa z večino, ker se je predstavnik goriske pokrajine v deželni komisiji, prof. Ales Lojk, strinjal s predlagano »racionalizacijo«.

Deželna komisija je obenem izrekla pozitivno mnenje o osamosvojitvi slovenskega oddelka na industrijskem tehničnem zavodu Galilei v Gorici. Komisija je menila, da bi lahko oddelek spremenili v samostojno solo, podobno kot se je pred več kot desetletjem »osamosvojil« slovenski oddelek na poklicnem zavodu Galvani v Trstu in postal samostojen zavod, sedanji poklicni zavod Stefan. Tudi ta sklep je komisija sprejela z večino. Nasprotoval mu je prof. Lojk.

Danes bo o »racionalizaciji slovenskih sol« razpravljala trzaski pokrajinski solski svet. Ta organ je že prejšnji teden zavrnil skrbnikov načrt za »racionalizacijo« italijanskih sol. Jutri bo sklepal se o vprašanju slovenskih.

Stališče zavodskega sveta šole Fr. Erjavec

Prisotni, zbrani na seji dne 10. maja 1994, izražamo zaskrbljenost zaradi novic, objavljenih v trzaskem tisku, o dozdevni nameri solskega skrbnika, da bi v naslednjem solskem letu srednja sola Frana Erjavca izgubila svojo samostojnost in postala podružnica srednje sole Ivana Cankarja.

Cudimo se, da tako pomembno novico izvemo iz časopisa, ne da bi bili o njej obveščeni ne prizadeti ravnateljstvi ne Sindikat slovenske sole. Upamo, da novica nima prave osnove, saj se nam zdi nemogoče, da bi solske oblasti ukrepale v tem smislu, ne da bi upoštevale dekret predsednika republike št. 416 iz leta 1974 in zakona št. 1 iz leta 1975.

Vsekakor pa se nam zdi umestno, da javno poudarimo, da zagovarjamo avtonomijo srednje sole Frana Erjavca in obrazložimo, zakaj se zanj zavzemamo.

Cepprav spadata obe omenjeni soli v mestno območje, nikakor ne moremo trditi, da imajo uporabniki enako kulturno in socialno zaledje. Sola Ivana Cankarja krije namreč območje mestnega središča, sola Frana Erjavca pa zahodno predmestje. Vsaka izmed njiju ima svojo tradicijo in črpa svojo specifičnost iz okolja, v katerem deluje. Za solo Frana Erjavca moramo izrecno poudariti, da predstavlja ta pomembno kulturno središče za vse Slovence, ki živijo na področju, ki ga sola pokriva (Barkovlje, Rojan, Piscanci, Greta, Skorklja). Vsako leto je sola pobudnica vsaj treh prireditve, ki se jih ne udeležujejo samo učenci in starši, pač pa vsa tukajšnja slovenska skupnost: poleg tega delujejo na soli bogata knjižnica, ki je sploh edina na tem področju. Ukinitve samostojnosti sole bi gotovo zavrla to bogato kulturno delovanje. Sedanji solski sistem pa izrazito poudarja pomembnost povezovanja sole s teritorijem. Poleg tega pa bi se uporabniki, ki bi hoteli imeti uradne stike s solo, morali obračati na tajništvo in ravnateljstvo pri Sv. Jakobu, kar bi brez dvoma te stike oviralo, tudi zato ker med dvema solama ni direktnih avtobusnih povezav.

Vse to zelim poudariti tudi zato, ker se nam zdi, da nam govori v prid sama ministrska okrožnica, ki obravnava racionalizacijo sol. V odstavku, ki je bil dodan 1. členu, je namreč rečeno, da naj solski skrbniki pri uveljavljanju pravil o racionalizaciji upoštevajo, kolikšne bi bile negativne posledice ukinitve za sole, ki delujejo v specifičnem neugodnem sociokulturnem okolju. Zdi se nam, da med take izjeme spada tudi naša sola, saj gotovo ne more nihče zanikati, da področje, na katerem deluje manjšinska sola, ni kulturno ogroženo.

V vsakem primeru se nam zdi, da bi bilo treba upravno avtonomijo sole Frana Erjavca zavarovati in zato prosimo vse odgovorne, da se zanj primerno zavzemajo.

Za vse pristone Mira Bole
Predsednica zavodskega sveta

Prof. Lojk za »racionalizacijo« in proti novi naši šoli v Gorici

Kaksna stališča boste zavzeli v Deželni komisiji za slovensko solo?

»To bo odvisno od vsakega posameznega primera, ki ga bomo tam obravnavali. Sedaj ne vem, o čem bomo razpravljali.« Tako je profesor Ales Lojk 3. marca letos odgovoril na novinarsko vprašanje. Njegov »primer« je tiste dni razburil slovensko javnost, saj ga je goriski pokrajinski svet imenoval v Deželno komisijo na predlog misovskega svetovaleca Sergia Cosme. Predlagatelj je na seji izjavil, da je Lojk »naš član in vodilni funkcionar«, kar pa profesor ni hotel ne zanikati, ne potrditi.

Preteklo sredo se je Lojk prvič udeležil seje Deželne komisije. Obravnavala je dve za slovensko solo zelo pomembni zadevi: načrt o »racionalizaciji« slovenskih nižjih sol na Trzaskem in osamosvojitve slovenskega oddelka na italijanskem industrijskem zavodu Galilei v Gorici. O pr-

vem je predstavnik goriske pokrajine izrekel pozitivno mnenje, o drugi pa negativno. Včeraj je po telefonu takole obrazložil svoja stališča: »Moja mnenja so bila mogoče nekoliko različna od mnenj večine. Poučeval sem na šoli Galilei, moja osebna izkušnja je bila dobra, zato ne vidim razlogov, da bi slovenski oddelek "odtrgali" od italijanske sole.«

»Glede načrta o racionalizaciji menim, da se ne bi strinjal z njim, če bi slo za izgubo delovnih mest. A če se "racionalizirajo" italijanske sole, bi morali tudi slovenske, saj morajo določena pravila veljati za vse in jih je treba aplicirati. Zdi se mi, da je odveč iskanje nepotrebne trenja med manjšino in večino.«

Tako je govoril Ales Lojk, član Deželne komisije za vprašanja slovenske sole, sicer profesor fizike na Poklicnem zavodu za industrijo in obrt Jožef Stefan v Trstu.

OBČNI ZBOR / PRETEKLO NEDELJO

Prelomna doba za padriško Gozdno zadrugo

Pozornost parku Globojner

Člani Gozdne zadruge s Padrič so se v nedeljo zbrali na svojem 97. rednem občnem zboru. Zbor je otvoril predsednik Karlo Grgič, ki je tudi na kratko spregovoril o delovanju zadruge v zadnjem obdobju ter o perspektivah za bodoče, podrobnejše poročilo pa je potem podal tajnik Igor Grgič.

Zadruga preživlja pomemben razvojni trenutek. Upoštevati velja, da je lastnik precejšnjih nepremicnin, saj razpolaga s približno 370 tisoč kvadratnih metrov gozdnih površin. Gre za zemljišča, ki so bila nekoč jusarska in si jih je trzaska občina skušala konec prejšnjega stoletja prisvojiti, toda Padričarji so se obrnili na sodno oblast in so pravdo zmagali, tako da se je potem vknjizilo na zemljišča kot na nedeljivo lastnino 48 padriških družin. Gozdna zadruga je zlasti v zadnjih letih skušala svoje terene gospodarsko ovrednotiti na inovativen način in tako je prišlo do ustanovitve parka Globojner ob hitri cesti Trst-Tržič. Park se postopoma že uresničuje, pa tudi ljudje so začeli vanj zahajati, tako da je Gozdna zadruga sklenila, da bo letosnjega junija v njem začela obratovati okrepevalnica, ki jo bo upravljal eden izmed njenih članov. Slo bo za pomemben dogodek, saj bo to za zadrugo pomenil sicer skromen, a reden vir dohodkov.

Toda načrti Gozdne zadruge s parkom Globojner so veliko ambicioznejši. Za njihovo uresničitev so že bili zagotovljeni raznovrstni javni prispevki, ki pa vse bolj zamujajo ozi-

roma potajajo celo vprašljivi.

Tako Gozdna zadruga ne more prejeti že dogovorjenega prispevka Kraske gorske skupnosti za 80 milijonov lir, ker ni zgolj kmetijskega značaja. Veliko pomembnejši prispevek bi morala prejeti na osnovi deželnega zakona 16 iz leta 1992, in sicer kar 1 milijardo lir, toda tudi ta sredstva postajajo vedno bolj vprašljiva kot sicer sploh izvajanje tega deželnega zakona, ki ga je deželni svet odobril, da bi s posebnimi ukrepi poravnal škodo, ki jo naravnemu in kulturnemu okolju na trzaskem Krasu prizadeva namestitvev sinhotrona pri Bazovici.

Na občnem zboru je tekla beseda tudi o drugih finančnih problemih, npr. o še vedno neurejeni najemini trzaska občinskega podjetja ACEGA za napeljavo plinskih in drugih cevi po zemljiščih zadruge. Udeleženci so vsekakor soglasno sprejeli obračun za leto 1993, kakor so tudi soglasno izvolili novi odbor. Predsednik Gozdne zadruge s Padrič ostaja Karlo Grgič, podpredsednik bo Peter Grgič, tajnik Igor Grgič, blagajnik Darko Grgič, gospodar pa Avgustin Kalc. Člani odbora so še: Stojan Zagar, Emil Grgič in Sonja Palčić. Na občnem zboru so izvolili tudi novi nadzorni odbor. Njegov predsednik bo Alojz Zagar, člana pa še Silvan Grgič in Josip Grgič. Omenimo naj se, da so na občnem zboru govorili tudi o prvih pripravah na 100-letnico Gozdne zadruge, ki jo bodo praznovali čez 3 leta.

PREPLETANJE POSLOV S POLITIKO

V Ul. Locchi prava vstaja

Ljudska vstaja v Ul. Locchi in njenem okolišču: takole je označila nacistična Severna liga v občinski skupščini Federica Seganti vzdusje med prebivalci tega mestnega območja, ki jih hočejo prikrajšati za ulična parkirišča in prisiliti, da bi parkirni prostor placevali. Občinska uprava je že za časa župana Ricchetija podpisala z zasebnim podjetnikom, ki je lastnik garažnih parkirišč Seggepark sporazum, ki ga je poznejša Staffierijeva ekipa odobrila, Illyjevi upravitelji pa prav tako. Toda ljudem je prekipelo, saj nima vsakdo 30 milijonov lir za nakup garaže, kakor ugotavlja Segantijeva s pripombo, da je mnogo ljudi kupilo rabljen avtomobil in da osebno vozilo tudi ni več luksuz, ampak nuja. Pred-

stavnica SL ostro kritizira se zlasti podjetniško objestnost, saj naj bi zagrozil prebivalstvu, da bo zahteval od Občine se nadaljnjo razširitev območja s prepovedjo parkiranja, če se ne bo nehalo upirati... »Nic cudnega torej, da so začeli prizadeti ljudje zbirati podpise pod peticijo, ki zahteva od občinskih upraviteljev, naj nesrečni sklep preklicajo,« je pripomnila Federica Seganti.

Zadevo je ozgigal tudi tajnik ustreznega mestnega krožka Stranke komunistične prenoje Raffaele Dovenna in jo označil kot sad gole spekulacije na plečih krajevnega prebivalstva. Vse strankine novoizvoljene predstavnike, kakor tudi vse člane je zaradi tega pozval, naj protest enoglasno podprejo.

JUTRI ZAKLJUČEK SIMPOZIJA

Frnedu se obetajo ugodnejši časi

Navzoč bo tudi trzaski župan Illy

V Vili Revoltella se nadaljuje mednarodni projekt simpozij o prihodnosti Frneda ali Bosketa, kot mu tudi pravimo z izposojenke iz trzaska italijanskega narečja. Kakor je znano, se je simpozij pričel že v ponedeljek, in sicer na pobudo arh. Vladimira Vremca, ki je pri trzaski občinski upravi zadolžen za urejanje zelenice. Na njem sodelujejo docenti in studentje s fakultet za urbanistiko, krajinsko arhitekturo in biologijo na dunajski polikliniki in z ustreznih fakultet na univerzah v Trstu in Benetkah, poleg njih pa se krajevni strokovnjaki in tehniki.

Namen simpozija je, da se na podlagi tudi zgodovinskih vidikov in izkustev zasnuje program del za ovrednotenje Frneda kot zelenih pljuč za

vse mesto. V prvem delu simpozija so se odvijala številna študijska srečanja, križna preverjanja izsledkov, do katerih so prisle posamezne delovne skupine, in skupni ogledi te gozdne površine. Jutri, 14. maja, ob 18. uri pa bo v avditoriju Muzeja Revoltella predstavitev in obravnava elaboratov, ki so jih izdelali med seminarjem; slo bo za javno prireditev, ki se je bo lahko torej udeležil vsakdo in na kateri bo prisoten tudi trzaski župan Riccardo Illy.

Za valorizacijo Frneda, ki meri vsega skupaj kakšnih 100 hektarov, je že prispevala 1,3 milijarde lir deželna uprava, s temi sredstvi pa naj bi sanirali Potok in med drugimi uredili pešpoti, ki povezujejo to območje z mestom.

OB RAZSTAVI »50&VEČ« / VLOGA INŠTITUTA ITIS

Trst kot laboratorij za delo s starostniki

Dezelni odbornik za socialno skrbstvo Giorgio Mattassi je obiskal včeraj v spremstvu generalnega direktorja Elia Palmierija trzaski zavod ITIS, ki predstavlja največji sprejemni center za nepokretne starostnike v Furlaniji-Juljski krajini. Gosta je sprejel izredni komisar inštituta Sergio Zanmarchi, jima obrazložil značilnosti ustanove ter pokazal obnovljene oddelke s pripombo, da bodo v kratkem preuredili celovito strukturo.

V Itisu je zdaj približno 400 priletelih moških in žensk, ki si sami ne bi mogli pomagati, tod pa skrbi zanje specializirano osebje in jim omogoča kolikor toliko dostojanstven vsakdanjik. Odbornik Mattassi je utemeljil svoj obisk s potrebo, da se deželna uprava podrobneje seznani s problemi ostarelih in zlasti nepokretnih ter na podlagi zbranih informacij in izkušenj sproži učinkovitejšo socialno politiko.

O starostnikih oziroma tudi osebah, ki so prekosile polstoletno starost, je govor te dni tudi na trzaskem razstavišču pod Montebellom, kjer bo do vključno nedelje osmi salon »50&več«. Včeraj so obravnavali specifičnost Tr-

sta kot italijanskega mesta z najvišjim številom starostnikov (dve tretjini prebivalcev imata več kot 65 let) in na ustreznem zasedanju poudarili, da morajo javne ustanove bolj skrbeti za te občane, saj tega bremena ne morejo nositi edinele združenja prostovoljcev, ki tudi sicer ne morejo nadomestiti javnih služb. Dotaknili so se tudi kočljivega vprašanja, kako se odvija v tem mestu socializacija, in prvi vrsti seveda občevanje med mlajšimi generacijami in njihovimi starejšimi vrstniki, kajti med slednjimi je čedalje več nesrečnikov, ki živijo in umirajo sami.

Na današnjih posvetih bodo govorili o volontariatu in družinah v stiski, jutri pa bodo razpravljali o strategijah, kako zagotoviti starejšim osebam kakovostnejšo prihodnost, dalje o bančnih servisih v njihovo korist, o negi in varstvu telesa, predvsem pa o tako imenovani integrirani oskrbi starostnikov na domu s pomočjo nalasc za to usposobljenega poklicnega osebja. Med posvetom, ki ga bo priredil dr. Massimiliano Finazzer, bo tekla beseda tudi o posegih za nujno pomoč ostarelim prek ustrezne telefonske službe.

NOVICE

Za sodelovanje med znanstvenimi ustanovami

Kako vzpostaviti tesnejše sodelovanje med mednarodnimi znanstvenimi ustanovami, ki delujejo na Trzaskem in s tem zagotoviti ne le nove možnosti razvoja teh ustanov, temveč prispevati tudi k bogatitvi vloge Trsta na kulturnem in znanstvenem področju? Na to vprašanje so skušali odgovoriti predstavniki Zavoda Združenega sveta iz Devina na srečanju, ki so ga priredili včeraj na sedežu Zavoda in nanj povabili predstavnike vseh večjih mednarodnih znanstvenih ustanov, od Raziskovalnega centra s Padrič in sinhrotrona, do Centra za teoretsko fiziko pri Miramaru, univerzitetnih znanstvenih institutov in astronomske opazovalnice. Iz razprave se je izluščilo več predlogov in pobud, ki jih bodo skušali uresničiti.

Za utrditev mednarodne vloge Trsta in pokrajine

Na sedežu Jadranskega zavoda združenega sveta v Devinu je bil včeraj sestanek med vodilnimi predstavniki mednarodnih znanstvenih in kulturnih institucij, ki delujejo na Trzaskem. Obravnavali so možnosti za nadaljnje utrjevanje mednarodne vloge, ki po pravici priteče Trstu in posredno Furlaniji-Juljski krajini na vzgojnem, kulturnem in znanstveno-raziskovalnem področju glede na zgodovinske tradicije.

Končan cikel konferenc o vzgojiteljski vlogi staršev

Včeraj se je zaključil v Trstu cikel konferenc z naslovom »Bidi starši danes«, ki so ga priredile organizacije za prostovoljno delo AGESCI, ANFAA, ARCI Ragazzi in Linea azzurra v sodelovanju s Krajevno zdravstveno enoto, solskim skrbništvom in mestno upravo. Poudarek je bil seveda predvsem na ključni vlogi očeta in matere pri vzgajanju otrok v odgovorne odrasle subjekte, govor pa je bil tudi o problemu spolnosti med odraslo mladino in o spornem odnosu sredstev množičnega obveščanja do otrok.

Večer z nemškim pesnikom Hansom Raimundom

V knjigarni Nuova Universitas je bil sinocetir pesniški večer iz niza srečanj s pesniki raznih narodnosti. Prvi večer je bil, kot znano, posvečen slovenskemu pesniku Marku Kravosu, včeraj pa je bil na vrsti Hans Raimund, po rodu iz Avstrije. Pesnika in njegovo delo je predstavila Ilse Pollack, medtem ko je njegove verze bral Adriano Giraldi.

DEVIN-NABREŽINA

Spet seja o tajnici..

Na obzorju še ni rešitve Molk vseh udeležencev

Na nabrežinskem zupanstvu je bila včeraj spet govora o ne-lahkih odnosih med upravo, občinsko tajnico in občinskimi uslužbenci. Seje, ki je trajala skoraj tri ure, so se poleg tajnice Salinove udeležili zupan Depangher, namestnik prefekta Vergone ter zastopnika sindikalnih organizacij CGIL in CISL. Udeleženci so se dogovorili, da o poteku sestanku ne bodo govorili z novinarji, kar daje misliti, da se stvari vendarle premikajo in da bo mogoče kmalu najti izhod iz te nelahke situacije, ki ustvarja vsem velike težave in seveda zadrego.

Edino, kar nam je uspelo zvedeti je to, da bo o tem kocljem vprašanju znova tekla beseda čez približno mesec dni, ko bo morda padla kakšna odločitev. Ze dejstvo, da je bil na seji tudi visoki funkcionar prefekture, vsekakor dokazuje, da se tudi tam končno zavedajo, da je problem resen in da ga je vredno rešiti v obojestransko korist in brez polemik..

Občinska uprava in sindikalni zastopniki vsekakor vztrajajo na stališču, da problem nima čisto nobenega političnega ozadja, kot ga skušajo demagogsko predstaviti nekatere politične stranke. Zanimali so neofasisti, katerim so se pozneje pridružili tudi nekateri trzaski zastopniki Severne lige. Deželni

svetovalec MSI Dressi je o tej zadevi celo postavil vprašanje predsedniku deželne vlade Travanutu, ki nima nobenih pristojnosti v zvezi s to problematiko.

Devinsko-nabrežinski občinski svet se bo sestal v prihodnjih dneh. Na seji bo obravnaval pretežno upravne zadeve in tekoče stvari. V prihodnjih dneh bo znana usoda Soslanskega zaliva, ki je po stečaju Cardarellija in njegovih družb v rokah stečajnega upravitelja. V prvi polovici junija bo javna dražba, na kateri bo skušal stečajni upravitelj, ki ga je imenovalo sodišče, prodati vsaj nekatera zemljišča v Soslanskem zalivu.

Kampanja za čisto okolje

V teh dneh se je končala kampanja za čisto okolje in o uničevanju mestnih odpadkov, za katero je dala pobudo Pokrajina, izvedla pa družba LIS v sodelovanju s solskim skrbništvom. V to kampanjo je sodeloval tudi natečaj, v katerem je sodelovalo več sto učencev in dijakov trzaskih sol. Najboljši izdelki bodo od ponedeljka, 16. do sobote, 21. maja razstavljeni v prostorih velesejemске ustanove. Nagradjevanje bo 20.5. na posebni prireditvi, ki se je bosta udeležila tudi proveditor Campo in prefekt Cannarozzo.

EVROPSKI PARLAMENT

Rossetti znova med kandidati

Na Opčinah prvo volilno zborovanje

Giorgio Rossetti je v sredo začel svojo volilno kampanjo na Opčinah (Foto KROMA)

Tržačan Giorgio Rossetti (DSL) si spet prizadeva za izvolitev v Strasbourg, od koder bo iz našega volilnega okrožja slo v evropski parlament šestnajst predstavnikov. Demokratska stranka levice uživa, kot znano, največ volilnih konsenzov v Emiliji-Romagni, kjer bodo volilci Occhettove stranke seveda dali prednost domačim kandidatom, zato Rossetti nujno potrebuje preference tudi izven naše dežele, v Venetu, na Tridentinskem in tudi v sami Emiliji. Nima torej zagotovljene izvolitve, ampak realne možnosti za svoje tretje zaporedno potovanje v Strasbourg. S tem v zvezi je Rossetti jevo kandidaturu direktno podprla tudi DSL iz Veneta.

O teh konkretnih vprašanjih je tekla beseda na predsinocni skupščini v openskem Domu Brdina, ki jo je priredila domača sekcija DSL in s katero je Rossetti v bistvu odprl svojo volilno kampanjo. Kandidatno listo DSL odpira nekdanji bolonjski zupan in dosedanj evropski poslanec Renzo Imbeni, mocna kandidata sta tudi nekdanji minister za okolje, bivši socialist Giorgio Ruffolo in rektor univerze v Trentu, katoliški razumnik Paolo Prodi. Volilec lahko odda dve preferenci.

Rossetti, ki je bil prvič izvoljen v evropsko skupščino pred desetimi leti, je predstavil svoj volilni program, ki temelji na ovrednotenju Trsta in Furlanije-Juljske krajine v odnosih med Evropsko skupnostjo in vzhodnimi sosedmi. V tem okviru je kandidat med drugim izpostavil vlogo trzaskih luk, ki se mora nujno povezati z Benetkami, Koprom in Reko. Ta pristaniska lahko le s skupnimi močmi enakovredno kljubujejo nadvladi severnih luk, posebnost Hamburga in Rotterdama, ki sta danes privilegirani pristanisci srednjeevropskih držav. Rossetti je omenil tudi vprašanje hitrih železniskih povezav na nacrtni osi Barcelona-Budimpesta.

Na openskem zborovanju je tekla beseda tudi o problematiki odnosov med Evropsko unijo in Slovenijo ter o znanih nacionalističnih polemikah ter izpadih o spremembi mej. Vsi, ki so se predsinocnim oglašili v debati, so zelo pohvalili Rossettijeve napore v evropskem parlamentu in izrazili željo, da bi bil, kljub znanim težavam, spet izvoljen v Strasbourg. Kandidat DSL bo na današnji novinarski konferenci predstavil svoj volilni program.

TRST

Občinska pobuda o narkomaniji

Illyjeva uprava je med svoje programske smernice vključila tudi vprašanje boja proti mamilom. V tem okviru je predlagala ustanovitev posebne agencije o narkomaniji, kar je občinski svet sprejel na seji dne 18. februarja. Trzaski občinski upravitelj očitno ne izgublja časa. Agencija bi morala v kratkem shoditi. V ta namen uprava sklicuje za danes organizacijsko sejo, ki se je bodo poleg zupana Riccarda Illyja in odbornika za skrbstvo Giannija Pecol Cominotta udeležili predstavniki vseh socialnih služb, skupnosti in organizacij, ki se ukvarjajo z bojem proti narkomaniji, policijskih organov ter raznih javnih in zasebnih struktur. Seja bo ob 10. uri v občinski anagrafski palati, V. nadst., soba st. 508.

MALA ČRNA KRONIKA

Zaradi nevarnosti rušenja so izselili iz dotrajanega poslopja deset stanovalcev

Deset stanovalcev poslopja v Ul. Ginnastica 48 je moralo včeraj popoldne zapustiti svoja stanovanja, ker so gasilci ugotovili, da bi se lahko streha poslopja podrla. Gasilci so opravili svoj pregled malo po 15. uri. Na kraj jih je priklical telefonski klic s sporočilom, da se streha poslopja v Ul. Ginnastica, ki stoji na notranjem dvorišču hiše številka 46, udara. Gasilci so takoj uvideli, da stanovalcem preti nevarnost. Poslopje je staro, skorajda dotrajano. Ko so se po stopnišču povzpeli do podstrešja, so ugotovili, da so vse nosilne strukture strehe poškodovane. Z oba dela je tako obgrizel, da bi lahko v trenutku popustile.

Odločitev je bila zato neizogibna: stanovanje je bilo treba na mah zapustiti. Gasilci so poklicali mestne redarje, ki so preko pristojne občinske službe dobili zasilno prenosilce za deset stanovalcev starega poslopja. Dobro uro kasneje so jih že preselili v hotel Posta. Mestni redarji so z verigo zaprli vhod v poslopje, da ne bi morebiti nočni samotarji poiskali tam zatočišče.

V nesreči v Podlonjerju umrl igralec Romano Puppo

V sredo zvečer se je v prometni nesreči v Podlonjerju izteklo burno življenje 61-letnega trzaskega filmskega igralca Romana Puppa. V bližini končne postaje avtobusa proge st. 35 prečno je z motornim kolesom iz se neznanih vzrokov tresnil v zid. Takojšen prevoz z rešilcem v bolnišnico na Katinari ni zalegel, saj je moski med prevozom podlegel hudim poškodbam.

Romano Puppo je igral v vrsti akcijskih filmov in vesternov. Kot stuntman je »nadomestil« Clint Eastwooda in Lee Van Cleefa v najbolj nevarnih odlomkih znanih filmov Sergia Leoneja Per qualche dollaro in più in Il buono, il brutto e il cattivo. Nazadnje je igral v družbi Diega Abatantuona v televizijski nadaljevanki Il segreto del Sahara.

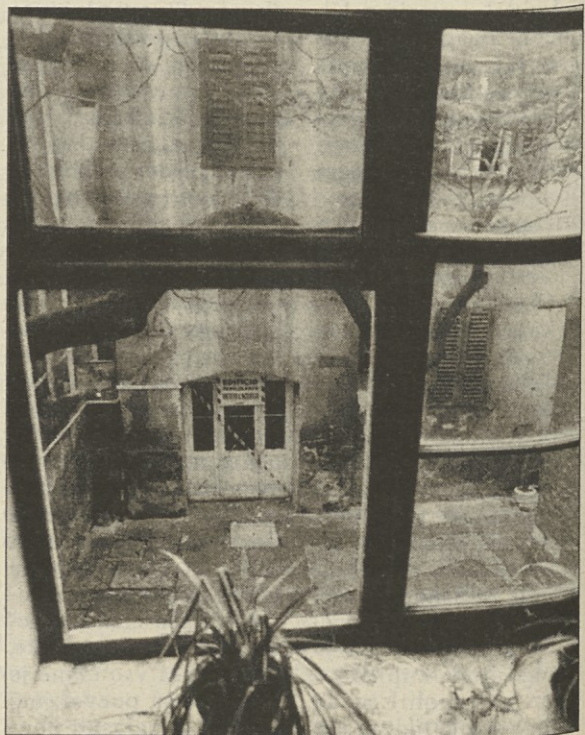
Po nesreči je ostal vkleščen v kabini apeja

V Zaveljski ulici je včeraj ob 17.30 tovorno vozilo ape, ki je vozilo po rebri navzdol, nenadoma

zavozilo s ceste in tresnilo v zid. Voznik, 57-letni Alceo Novel iz Ul. Montedoro, je ostal hudo ranjen vkleščen v kabini vozila. Sele po posegu miljskih gasilcev, ki so s hidravličnimi škarkami razrezali pločevino, so ga lahko potegnili iz kabine in ga z rešilcem prepeljali v bolnišnico na Katinari. Tu so ga s pridržano prognozo sprejeli na oddelku za oživljanje. Zdravniki so ugotovili, da si je v nesreči zlomil stegnenico, se udaril po glavi in v prsni koš.

Odkrili tolpo prekupčevalcev heroina

Policisti iz Trsta in Verone so odkrili tolpo, ki je prekupčevala heroin. Preiskovalci so v neki vili v Toskani zaplenili večjo količino mamila, dve osebi pa so aretirali. Akcija je se v teku in po vsej verjetnosti bodo v prihodnjih dneh padle v mreže policije še druge mamilske ribe. Danes dopoldne bodo na tiskovni konferenci na trzaski kvsturi orisali dosednji potek in rezultate te operacije.

Poslopje v Ul. Ginnastica

MLADI / V SREDO V PROSVETNEM DOMU

Srečanje glasbenikov iz Slovenije in zamejstva

Zvrstilo se je kar štirinajst solističnih in komornih točk

Z dvanajstim Srečanjem mladih slovenskih glasbenikov iz Slovenije in zamejstva, se je v sredo zvečer v Prosvetnem domu na Opcinah, zaključil četrti krog te tradicionalne prireditve, ki se izmenično odvija v Republiki Sloveniji, na Koroškem in v naši deželi. Tokrat je bila izvedba srečanja v rokah Glasbene matice iz Trsta, naslednje srečanje, s katerim se bo začel peti krog, pa bo spet v R. Sloveniji.

Na openskem srečanju so sodelovale glasbene sole iz Ljubljane, Maribora, Skofje Loke, Celovca, Trsta, Gorice in iz Zabnic v Kanalski dolini. Žal je zaradi bolezni odpadla predvidena točka sole GM iz Spetra v Beneski Sloveniji. Odpadla pa je tudi ena od dveh točk Srednje glasbene sole iz Ljubljane. Tako se je v skoraj dvehurnem sporedu zvrstilo 14 solističnih in komornih točk.

Po uvodni Ukmarjevi skladbi »Zelja«, ki jo je kar sproščeno zaigral mladi pianist Stefano Artesi iz sole »Marij Kogoj« GM v Trstu in iz razreda prof. Mojce Siskovič, je zbrane udeležence, goste in občinstvo nagovoril v.d. ravnatelj sole GM »M. Kogoj« prof. Bogdan Kralj in svojo prvo misel povezal z naslovom skladbe »Zelja« rekoc, da izbira skladbe s takim naslovom ni naključna, saj »smo z njo hoteli poudariti našo željo po nadaljevanju takih srečanj v obojestransko oz. v trojestransko korist. Seveda so želje GM se druge in v tem trenutku se pomembnejše, celo življenjske, saj gre ustanovi in soli za preživetje.«

Spored se je potem odvijal tekoče in v kakovostnem stopnjevanju, v katerem so iz na splošno lepe ravni seveda izstopali solisti in komorne zasedbe starejših letnikov, čeprav so tudi najmlajši pokazali resen in zavzet pristop k instrumentalnemu solanju in tudi že raven, ki odseva temeljito pedagoško delo.

Tako je mali Korošec

Kristjan Willeit iz glasbene sole GM v Zabnicah (r. prof. Tatjana Zepic) na klavir zaigral Kabalevskega Toccata, mala Smilja Pörtsch iz glasbene sole v Celovcu (r. prof. Nikola Krstić) pa je na violino ob klavirski spremljavi Aleksandra Kassla zaigrala Žilinov Valček. Z zelo lepimi, čistimi toni in zanesljivo prstno tehniko leve roke, pa tudi že z niansiranim prednasanjem, je Luka Vehar iz glasbene sole iz Skofje Loke (r. prof. Uros Lovsin) na kitaro zaigral Gragnanijevo Sonatino v G-duru op. 6, za njim pa je prav tako na kitaro Anton Korenjak iz glasbene sole v Celovcu (r. prof. Janja Kasl) zaigral najprej umirjeno Strajnarjevo skladbo Sen in nato Sobanovo Humoresko z učinkovitim zaključkom. Pianistki Barbari Bostjanc iz glasbene sole v Celovcu (r. prof. Rajka Puskas-Pejic) se je Skrijankova pesem P.I. Cajkovskega lepo izpela. Od komornih skupin se je prva predstavila zasedba dveh flaut in klavirja sola GM »Marij Kogoj« iz Trsta iz razreda prof. Daniele Brusolli. Zahtevni in več minut trajajoči Allegro iz Koncerta za dve flauti in klavir D. Cimarose, so flautistki Tamara Tretjak in Samuela Bandi ter pianistka Tamara Raseni zaigrale z lepo zvočno čistostjo v dolgih in hitrih tonih in usklajenostjo ter z zanesljivo pianistkino soigro.

Kot talentirana in obetajoca violoncelistka se je predstavila Karmen Pecar iz Srednje glasbene sole v Mariboru (r. prof. Vladimir Kovacic) s Telemannovo Fantazijo za celo solo, edini harmonikar večera Albert Korenjak iz glasbene sole iz Celovca (r. prof. Majda Golob) pa je z vso potrebno mirnostjo izvedel Suito skladatelja D. Mescsa.

Glasbena sola GM »Emil Komel« iz Gorice je poskrbela za edino vokalno točko večera. Nastopil je njen sopranski trio: Mirjam Pahor-Chiara Ambrosi-Silvana Vogric (men-

Mali izvajalci so pokazali res visoko raven (F. KROMA)

torica prof. Franka Zgavec), ki je ob klavirski spremljavi Guida Michelona zapel dva Mozartova speva v nemškem izvirniku. Izvedba je bila stilno dognana, glasovno izenačena v zvočni ubranosti in interpretativno izdelana. Sledil je nastop komorne skupine sole GM »Marij Kogoj« iz Trsta: Marko Stoka-klarinet, Aleksander Sluga-violoncelo, Tatjana Jercog-klavir (mentor prof. Peter Filipčić) z izvedbo stavka Allegro iz Brahmsovega Tria v A-molu op. 114 za klarinet, celo in klavir. Zaigral ga je z lepo komorno soigro vseh treh izvajalcev, zvočno skoraj neoporečno in s pravo dozo temperamentnosti.

Nastop mlade violonistke Božene Angelove iz Srednje glasbene sole v Mariboru (r. prof. Mirko Petrac) je bil biserteček večera. Ob klavirski spremljavi Branke Petermel, je violonistka presenetila z zvočno lepoto in intonacijsko čistostjo v vseh legah, s tehniko loka in prstov in z interpretiranjem, ki odraža ne le dobro pedagoško podlago marveč predvsem izjemen muzikaličen talent, ki ji napoveduje lepo koncertantno bodočnost. Zaigrala je Beriotovo Baletno sceno-Fantazijo op. 100, ki predstavlja nemalo tehničnih problemov in pasti, ki pa jih je izvajalka obvladala skoraj suvereno in brez notne predloge.

Klarinetist Marko Kassl iz glasbene sole v Celovcu (r. prof. Slavko Gorican) je ob klavirski spremljavi prof. Aleksandra Kassla, zaigral tri kratke skladbe H. Fergusona s čistim zvokom trobila in skrbnim prednasanjem. Za »veliki« finale pa je poskrbel Kvar tet saksofonov iz Srednje glasbene sole v Ljubljani (mentor prof. Matjaz Drevenšek) v sestavi: Primož Flašman - sopran, Betka Kotnik - alt, Jurij Cizelj - tenor in Ales Susa - bariton. Zaigral je Petit quartet 1., 2., 3 za kvartet saksofonov J. Francaixa. Ritmično zahtevno delo, ki zahteva tudi veliko obvladovanje instrumentalne tehnike ter preciznost v podajanju gla-

sbene zasnove, so glasbeniki izvedli s prepričljivostjo, ki ima že značilnosti profesionalnega muziciranja.

Ob koncu večera je v.d. ravnatelj sole GM »Marij Kogoj«, prof. Bogdan Kralj, predstavnikom vseh sodelujočih sol izročil spominke grafike trzasega umetnika Lojzeta Spacala, Glasbeni matici pa se je za izvedbo večera in gostiteljstvo zahvalil prof. Lovro Sodja kot koordinator Glasbenih srečanj Slovenije. Glasbeni matici je izrekal solidarnost glasbenikov Slovenije ob njenih težavah. Prisoten je bil tudi predstavnik ministrstva za solstvo R. Slovenije, g. Okorn. Aplavzov ni manjkalo in če je treba kaj obzlati, le to, da bi upravičeno pričakovali večji odziv poslušalcev. Mladi izvajalci so pokazali, da si ga zaslužijo. (j.k.)

VČERAJ-DANES

Danes, PETEK, 13. maja 1994

SERVACIJ

Sonce vzide ob 5.36 in zatone ob 20.26 - Dolžina dneva 14.48 - Luna vzide ob 7.28 in zatone ob 22.59. Jutri, SOBOTA, 14. maja 1994

BONIFACIJ

VREME VČERAJ: temperatura zraka 14,9 stopinj, zračni tlak 1013,7 mb pada, veter 6 km na uro severni, vlaga 74-odstotna, nebo pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 15,4 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Alice Langzieser, Stefania Samorè, Andrea Urbani, Francesco Vallon, Sara Spataro, Andreas Perentin,

ERIKA ZOBEC vabi

prijatelje in znance na otvoritev nove prodajalne bonbonier

«I REGALI»

v Stari Istrski ulici / Strada Vecchia dell'Istria 86

danes, 13. maja, od 18. ure dalje

Sonia Gallina, Marina Scozzari.

UMRLI SO: 74-letni Carlo Zigante, 82-letna maria Gregoris, 71-letni Francesco Bartoli, 82-letna Amelia Bertocchi, 92-letna Angela Pasutto, 47-letna Vojna Antic, 70-letna Ethel Perotti.

LEKARNE

Od ponedeljka, 9., do nedelje, 15. maja 1994.

Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 ter od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. Pasteur 4/1 (tel. 911667), Drevored XX. septembra 6 (tel. 371677), Mazzinijev drevored 1 - Milje (tel. 271124).

PROSEK (tel. 225141) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. Pasteur 4/1, Drevored XX. septembra 6, Ul. dell'Orologio 6, Mazzinijev drevored 1 (Milje).

PROSEK (tel. 225141) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Ul. dell'Orologio 6 (tel. 300605).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 -

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELE-VITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure. Hitra pomoč tel. 118.

Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

ČESTITKE

NILKA in PEPI ŽIGON sta praznovala včeraj 48 let poroke. Veliko sreče, zdravlja in se mnogo let skupnega življenja jima želim hči Neva in sin Fedor z družinama.

IGOR ZOBIN praznuje danes svoj 14. rojstni dan. Veliko sreče, zdravlja in da bi se mu uresničile vse skrite želje mu želijo mama, papa, sestra Anja in vsi, ki ga imajo radi.

IZLETI

ZVEZA UPOKOJENCEV SPI CGIL Nabrezina vabi na socialni izlet nedeljo, 29. t. m. v Lonzano - Dolegna del Collio. Rezervacije na sedežu SPI CIGL Nabrezina 103, tel. št. 200036 ali 200007 Bortoletti Ida.

DRUSTVO NARAVOSLOVCEV IN TEHNIKOV T.PENKO priredi v nedeljo, 22. t. m. strokovno-vodeno ekskurzijo po Gorjancih in Podgoju. Odhod ob 6.45 izpred Prosvetnega doma na Opcin. Prevoz s lastnimi sredstvi.

SKD PRIMOREC obvešča, da je nekaj prostih mest za izlet v Režijo v nedeljo, 22. t. m. Za vpisovanje tel. na št. 212387 ali 212811.

OBVESTILA

KRUT sporoča, da deluje svetovalna zdravniška služba za splošno rehabilitacijo in zdravljenje v naravnih zdraviliščih enkrat tedensko in sicer ob torkih od 17. do 19. ure, oz. ob sredah od 9. do 11. ure. Interesenti se lahko naročijo na tel. št. 360072 oz. direktno na sedežu krožka v Ul. Cicerone 8, vsak dan, razen sobot, od 9. do 13. ure.

KMECKA ZVEZA obvešča, da je v teku akcija za zbiranje podpisov za predstavitev zakonskega predloga ljudske pobude, ki ga je izdelala Italijanska konfederacija kmetov. Namen predloga je zascita ozemlja in naravnih virov, ki je smatrana tudi kot sredstvo za ovrednotenje etičnih

manjšin. Glede na važnost pobude Kmečka zveza vabi člane in nečlane, da množično podprejo omenjeno pobudo. Urniki za zbiranje podpisov so sledeci: za občino Trst: tajništvo na L.go Granatieri št. 2/1. nadstr. soba št. 214 ob ponedeljkih, četrkih in sobotah od 10. do 12. ure; za občino Dolina: v tajništvu vsak dan od 8.30 do 11.30, ob ponedeljkih in sredah pa še od 14.30 do 17.30; za občino Devin- Nabrezina: v tajništvu vsak dan od 9. do 11. ure; za občino Repentabor: v tajništvu ob četrkih in sobotah od 11. do 13. ure ter za občino Zgonik: v tajništvu ob torkih, sredah in petkih od 11. do 13. ure.

KROZEK SIDHARTA organizira seminar o CHAKRAH in sedmih stopnjah zavesti 13., 14. in 15. maja v Repnu. tel. 327488.

KROZEK SIDHARTA priredi 17. in 19. junija 3-dnevno bivanje v koči Tamar s Hatha jogo, meditacijo in sprehodi. Tel. 327488.

SKUPINA SONCNI ZAREK pri Zadrznem centru za socialno dejavnost prireja tudi letos od 29. avgusta do 9. septembra dvojezični poletni center pri morju in sicer v Brojnici pri Krizu. Pobuda je namenjena otrokom s posebnimi težavami, ki si želijo morja, sonca in prijete družbe. Z morebitne informacije ali vpisovanje tel. na št. 360324 ali 360072 od 9. do 13. ure.

GODBENO DRUSTVO PROSEK ob priliki 90-letnice ustanovitve bo priredilo razstavo. Zato poziva vse, ki imajo razne slike, transparente in gradivo, ki zadevajo delovanje godbe naj ga prinesejo ob torkih in petkih od 20.30 do 22. ure v Soscevo hišo na Proseku.

PLESI-PLESI. Večerni izleti v najboljša deželna plesišča. Informacije pri Acli, tel. št. 370525 po 10.30 in 17.30 in na št. 380100, Ul. sv. Franciska 4/1-stop.A.

Ekološki center A.N.ITA. prireja tečaj telesnega in duševnega izražanja s Anno Colombo. Za vpisovanje in informacije tel. od 14. do 18. ure na št. 301012 (Sabina).

PRISPEVKI

Ob prvi obletnici smrti dragega Ludvika Mokole darujejo svojci 100.000 lir za ansambel Synthesis 4, 50.000 lir za spomenik padlim v NOB v Precniku in 50.000 lir za Onkološki center v Avianu.

Ob obletnici smrti drage mame Silvestre daruje hčerka Nevenka 50.000 lir za Skupnost Družina Opcine.

Namesto cvetja na grob tovarisa Lejota Pecarja iz Izole daruje družina Ferluga iz Nove Gorice 50.000 lir za gradnjo Kulturnega doma v Lonjerju.

Ob priliki 49. obletnice osvoboditve daruje sekcija VZPI-ANPI občine Zgonik 593.000 lir za Dom-spomenik NOB v Briscikih.

N.N. daruje 500.000 lir za Slavistično društvo Trst-Gorica-Videm.

V spomin na Severija Kralja darujejo Florjanovi sodelavci 290.000 lir za Center za rakasta obolenja.

† Drago mamo Nado Merzek Sosič

bomo pospremili k zadnjemu počitku jutri, sobota, 14. maja, ob 11.45 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v cerkev sv. Jerneja na Opcinah in nato na sezansko pokopališče.

Stanka z mozem Rikom, Edi, Hilarij ter ostalo sorodstvo

Opcine, 13.5.1994

†
Zapustil nas je nas dragi

Mario Sancin

Pogreb bo jutri, 14. t. m., ob 12.15 iz mrtvašnice glavne bolnišnice na ravnost v cerkev v Borst.

Zalostno vest sporočajo hči Neva z Michelejem, sin Stojan z Marto, vnuki Monika, Karin in Marco, sestra Angela, brat Danilo, prijateljica Pina ter ostalo sorodstvo

Zabrežec, 13.5.1994
(Pogrebno podjetje -Ul. Zonta 3)

Ob nenadni smrti dragega očeta in tasta Maria Sancina izreka iskreno sozalcje Stojanu, Marti in svojem

KK Adria

O nenadni smrti dragega nonota Maria Sancina izreka Marcu Coletta in svojem iskreno sozalcje Godba na pihala iz Ricmanj

Ob nenadni izgubi dragega deda Maria Sancina izrekajo Marku in družini najgloblje sozalcje učitelji, stari in učenci 4. razreda COS F. Venturini

Ob prerani smrti tovarisa Maria Sancina izreka iskreno sozalcje hčeri Nevi, sinu Stojanu in ostalim sorodnikom Stranka Komunistične Prenove - Dolina

13.5.1993 13.5.1994

Leto dni je minilo, odkar nas je zapustila naša draga mama

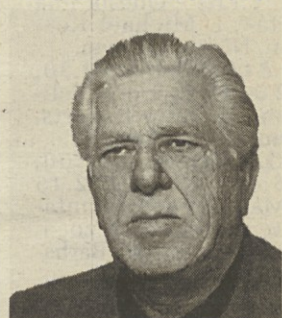
Silvestra Colja vd. Guštin

Z ljubeznijo in zalostjo v srcu se je spominjajo Vsi njeni dragi Col, 13.5.1994

13.5.1993 13.5.1994

Ludvik Mokole

Tata, minilo je leto, odkar te ni več med nami. Ti si bil nas steber, hudo nam je brez tebe. V tolažbo nam ostane le spomin na vsak trenutek, ki smo ga preživeli s tabo.

Vsi tvoji Prečnik, 13.5.1994

PEVSKI ZBORI

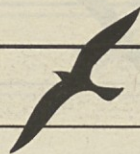
Srečanje »Zapojmo pesem si veselo« letos v Škednju

V nedeljo ob 18. uri bo v dvorani KD Ivan Grbec v Škednju tradicionalno, tokrat že deveto, srečanje ženskih pevskih zborov. Organizacija srečanja je v rokah domačega zbora, ki ga vodi Boža Hrvatič. Nastopili pa bodo se ženski pevski zbor Tabor z Opcin, ki ga vodi prof. Sveto Grgić, Zenska pevška skupina Stu ledi in pevška skupina ZPZ Prosek-Kontovel.

Lansko srečanje ženskih zborov, ki je potekalo pod geslom »Zapojmo si pesem veselo«, je bilo na Proseku, medtem ko bo prihodnje ponovno na Opcinah.

Se lani je na srečanju nastopil celotni ženski zbor Prosek - Kontovel. Letos bo sodelovala le skupina pevk omenjenega zbora, in sicer s skupnim nastopom z ostalimi zbori. Ker je bil omenjeni zbor zelo dober in je kljub raznim težavam vztrajal vrsto let pri svojem delu, je upanje vseh, da bodo pevke prebrodile tudi sedanjjo krizo in da bo morda prav nastop na nedeljskem srečanju spodbuda, da se bo zbor Prosek-Kontovel zopet obnovil in zazivel v zadovoljstvo vseh, ki ljubijo lepo petje.

N.L.

ZALOŽBA MIHELAC in TRŽAŠKA KNJIGARNA

Vas vabita
danes, 13. maja, ob 17.30
v Tržaško knjigarno
na predstavitev novega romana

ALOJZA REBULE KAČJA ROŽA

O knjigi in o avtorju bo spregovorila
urednica založbe Marjeta Novak Kajzer

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Helmut Peschina

BOŠ ŽE VIDELA

Igra Mira Sardoč, režija Jože Babič

Danes, 13. maja, ob 20.30 v župnijski dvorani v BAZOVICI

SKD BARKOVLJE

javlja, da bo

PONOVITEV 3. FESTIVALA SLOVENSKE POPEVKE NA TRŽAŠKEM

v kulturno - športnem centru v Zgoniku
jutri, 14. t.m., ob 20.30

Orkester **MIX** bo vodil Aleksander Vodopivec
Napovedovalca Sandra Poljsak in Danijel Malalan
Predprodaja vstopnic eno uro pred pričetkom predstave

KINO

ARISTON - 17.15, 21.00 »Schindler's list«, r. Steven Spielberg.
EXCELSIOR - 18.15, 20.15, 22.15 »Mr. Hula Hoop«, i. Paul Newman.

EXCELSIOR AZ-ZURRA - 18.20, 20.10, 22.00 »L'inferno«, r. Claude Chabrol.

NAZIONALE 1- 16.30, 18.20, 20.15, 22.15, »Una pallottola spuntata 33 e 1/3 - L'insulto finale«, i. Leslie Nielsen.

NAZIONALE 2 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Coppia d'azione«, i. Kathleen Turner, Dennis Quaid.

NAZIONALE 3 - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Impatto imminente«, i. Bruce Willis.

NAZIONALE 4 - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Cose preziose«, r. Stephen King.

GRATTACIELO - 18.00, 20.00, 22.00 »Cronisti d'assalto«, i. Robert Duval, Glenn Close, Michael Keaton.

MIGNON - 16.00, 17.30, 19.00, 20.30, 22.15 »Proposta osce-na«, i. Milly D'Abbraccio, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

EDEN - 15.30 - 22.00 »Le grandi tette della dottoressa«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL 16.00, 18.00, 20.00, 22.15 »My Life - Questa mia vita«, i. Michael Keaton, Nicole Kidman.

ALCIONE - 19.30, 22.00 »Il rapporto Pelican«, i. Julia Roberts, Denzel Washington.

LUMIERE - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Maniaci sentimentali«, r. Simona Izzo, i. Ricky Tognazzi, Barbara De Rossi.

RADIO - 15.30 - 21.30 »Orgasmo bestiale«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

PUBLIEST

Tel. (040) 7796611

oglasil - obvestila:

8.30 - 12.30

osmrtnice - sožalja:

8.30 - 12.30

13.30 - 17.00 (razen sobote)

GLASBENA MATICA TRST v sodelovanju s ZSKD

Solidarnostna abonmajska koncertna sezona 93/94

Danes, 13. maja, ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu

Mešani pevski zbor »OBALA« iz Kopra

Dirigent: Walter Lo Nigro

KD S. Skamperle

Vrdelska cesta 7

prireja **danes, 13. t. m., ob 20.30** v svojih prostorih

MALI VEČER

ob izteku solskega leta

S prizorčki in pesmimi bodo nastopili najmlajši člani: njihove besede pa bodo oplemenitili gojenici glasbene sole prof. Igorja Kureta.

10. uri na vrt Ljudskega doma - Kriz: odprtje kioskov, ob 14.30 nagrajevanje Tekmovanja Gran Prix 94, ob 18.30 nastop kotalkarjev SD Polet in baletne skupine SD Mladina, ob 20. uri zabava v ansamblom Adria Kvintet (ex Taims). Vabljeni!

GODBA NA PIHALA IZ RICMANJ vabi na 8. izvedbo PROMENADNIH KONCERTOV na trgu v Ricmanjih v nedeljo, 15. in 22. maja, ob 17. uri. V nedeljo, 15. maja bosta nastopili Compagnia bandistico-folcloristica muggesana "Ongia" - Milje in Pihalni orkester - Ptuj; v nedeljo, 22. maja pa Pihalni orkester - Marežice in Banda civica "Città di Monfalcone" - Tržič. V primeru slabega vremena bosta koncerta v gledališču F. Prešeren v Boljuncu. Vabljeni!

KD RDECA ZVEZDA in SKD VIGRED priredita v nedeljo, 15. t. m., ob 17. uri v zgoščenih telovadnicah nastop otroških skupin VSI SMO PRIJATELJI. Toplo vabljeni!

KD I. GRBEC - Skedenjska ul. 124 prireja v nedeljo, 15. t. m., ob 18. uri društvenih prostorih ZAPOJMO SI PESEM VESELO - 9. srečanje ženskih zborov. Sodelujejo ZPZ Tabor, ZPS Stu ledi, ZPZ I.Grbec in pevska skupina ZPZ Prosek - Kontovel. Vljudno vabljeni!

KOORDINACIJSKI ODBOR UPOKOJENK ZA FJK prireja v četrtek, 24. t. m., ob 9. uri v veliki dvorani tržške trgovinske zbornice, Ul. S. Nicolò razgovor na temo KDAJ IN KAKO - PRAVILNA UPORABA ZDRAVIL. Sodelujeta geriatra dr. Silvia Pierotti in dr. Danijel Zerial. Vabljeni vsi!

DRUSTVO SLOVENSkih IZO-BRAZENCEV bo ponedeljkov večer, 16. t. m., z začetkom ob 20.30, posvetilo problematiki krajevnega zgodovinskega pisja. Sodelovala bosta Kristina Kovacic in Ivan Artac, avtorja dveh novejših del o Banih in openski zupniji.

ŠOLSKE VESTI

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - Tajništvo Trst in Gorica v sodelovanju s Slavističnim društvom ponuja članom in vsek kandidatom, ki so se prijavi k učiteljskemu natečaju, bilten društva z naslovom SLOVENSKA SOLA NA TRZASKEM: sociolingvistična presja, izpod peresa Majde Kaučič - Base. Glasilo lahko dvi-

gnete na sedežu sindikata, Ul. Carducci 8. tel. št. 370301, ob ponedeljkih od 17.30 do 18.30, torkih od 11.30 do 13. ure, sredah od 15.30 do 17. ure in četrkih od 9.30 do 11. ure.

DRŽAVNI OTROSKI VRTEC iz Ricmanj vabi starše in prijatelje na ogled razstave v nedeljo, 15. t. m., od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure v prostorih otroškega vrtca v Ricmanjih.

DRŽAVNI OTROSKI VRTEC PRI DOMJU in COS M.SAMSA ter I. TRINKO ZAMEJSKI vabijo starše in ljubitelje na ogled razstave otroških ročnih del s posebnim poudarkom na ljudsko izročilo v nedeljo, 15. t. m., od 9. do 12. ure ter od 16. do 19. ure. Vljudno vabljeni!

MALI OGLASI

OSMICO odpreta Boris in Pepi Sancin (Sarnek) v Dolini. Tocita belo in crno vino.

OSMICO je odprla Sonja Strain - Mackolje, Krizpot st. 84.

OSMICO ima Livio v Stivanu.

OSMICO ima odprto Zoran in Ricmanjih.

OSMICO ima Anton Petaros, Boršt 46.

OSMICA pri Piščančih! Silvano Ferluga vabi prijatelje in goste na pokusno malvazije, rebule, brzanca in refoska.

OSMICO je odprl Ivan Terčon - Mavhinje 42. Nudi belo in crno vino ter jedaco.

OSMICO ima odprto Alojz Kante, Praprot 18.

OSMICO je odprl Renato Pieri v Samatorci st. 1 in toči belo in crno vino. tel. 229147. Vabljeni!

PRI KOVACEVIH, Pot v Drago 3 v Dobrodu v bližini cerkve, imajo odprt kmečki turizem vsak petek, soboto in nedeljo. Nudijo pristno domačo hrano in točijo belo ter crno vino. Tel. 0481/78125.

PRODAMO zazidljiv teren na zahodnem Krasu. Telefonirati ob delavnikih od 16. do 18. ure na št. 212735.

UGODNO prodam kamenje za suhozid. Tel. v jutranjem času na št. 212289.

PRODAM renault R14, taksa plačana do konca leta, po zelo ugodni ceni. Tel. št. (040) 212823.

PRODAM motorhome Mercedes, prevoznih 39.000 km, šest ležisc, v zelo dobrem stanju, full optional, vlečni kavelj, za 25.000.000 lir. Tel. ob urah kosila ali večerje na št. 212300.

PRODAM motorček honda viallaroo PK 50, zelo malo rabljen za 1.200.000 lir. Tel. po 20. uri na št. 228504.

V NABREŽINI v stari vasi se je izgubila vodna zelva. Najditelja prosimo, da se javi v knjigarni Terčon ali tel. na št. 200926.

DAJEMO v najem trosobno stanovanje na Proseku za krajše obdobje. Tel. št. 200115.

DANES, ob 17. uri bo otvoritev prenovljene tobakarne na Kontovelu. Vljudno vabimo cenjene odjemalce in prijatelje!

GRADEŽ / ZDRAVNIŠKI POSVET

Prepoznavanje trupel je postalo aktualna tema

Primer Nardi in žrtve vojne

V Grand Hotelu Astoria v Gradežu se je včeraj začelo tridnevno posvetovanje zdravnikov, ki sodelujejo na IV. Mitingu Alpe Adria - Panonija sodne medicine.

Simpozij organizirajo Institut za sodno medicino in fakulteta za biologijo Tržaske univerze in goriska KZE št. 2, ki so sprejeli to zahtevno nalogo lani, na tretjem mitingu sodne medicine v Portorožu. Tema letosnjega srečanja je, na predlog sodnih zdravnikov iz Hrvaske, identificiranje oseb. Zanimanje, ki so ga hrvaški zdravniki izrazili na to temo je povsem upravičeno, saj bodo morali po dveh letih vojne identificirati več kot 7 tisoč trupel. Njihovi italijanski kolegi so se prav

tako zavzeli za to temo, ki je postala se posebej zanimiva tudi za širšo javnost zaradi aktualnega primera identificiranja trupla terorista Giannija Nardija, ki se je pojavil po izjavah Videmcanke Donatelle Di Rosa, da je neofasist se živ.

Na posvetu sodelujejo zdravniki z območja Alpe Jadran, pa tudi svetovno znani izvedenci kot profesor Brinkmann, raziskovalec na področju identificiranja skozi kodeks DNA iz nemške univerze iz Munsterja in profesor Massimo Colonna iz Univerze v Bariju, ki se s svojo ekipo odlikuje v tehniki prepoznavanja trupel s primerjanjem lobanje in slike živečega s pomočjo posebnih računalniških programov.

KINO

GORICA VITTORIA 17.40-19.50-22.00 »My life«. Nicole Kidman in Michael Keaton. Ozvočenje Dolby stereo.

CORSO 18.00-22.00-22.00 »Una pallottola spuntata 33 1/3 - L'insulto finale«. L. Nielsen in P. Presley.

GLEDALIŠČE

V KULTURNEM DOMU V GORICI se bo v nedeljo ob 20. uri Gledališka sola predstavila s svojo komedijsko produkcijo v petih delih. Vstop bo prost, zakuska bogata, vsi vljudno vabljeni!

KONCERTI

MEŠANI PEVSKI ZBOR OTON ŽUPANČIČ V STANDREŽU bo nocoj ob 21. uri nastopil v domu Andreja Budala s celovečernim koncertom pod vodstvom dirigenta Mirana Rustje.

MEŠANI PEVSKI ZBOR RUPA-PEČ prireja v nedeljo, 15. maja, ob 17.30 v Katoliškem domu v Gorici jubilejni koncert ob 60-letnici delovanja.

V OBCINSKEM GLEDALIŠČU V TRŽICU bo nocoj ob 20.30 nastopil pevski zbor hrvaske radiotelevizije iz Zagreba pod vodstvom Igorja Kuljerica in ob klavirski spremljavi Vanje Kuljerica.

RAZSTAVE

V LIKOVNI GALERIJ kina Vittoria na Travniku je do 15. maja na ogled skupinska razstava osmih umetnikov iz Furlanije - Julijske krajine z naslovom Presenze.

V GALERIJ KATOLISKE KNJIGARNE je do 14. maja postavljena razstava akvarelov tržškega slikarja in grafika Edija Zerjale.

IZLETI

SEKCIJA VZPI/ANPI DOL-JAMLJE priredi 28. maja enodnevni avtobusni izlet v Padovo, Moncelice in Montagnano. Vpisujejo Ettore Moro, Mario Croselli in Karlo Kobal.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI

BASSI RITA, Ul. don Bosco 175, tel. 32515.

DEZURNA LEKARNA V TRŽICU

S. NICOLO', Ul. I Maggio 94, tel. 790338.

POGREBI

Danes ob 8.50 Antonio Trevisan iz splosne bolnišnice v Krmin, ob 10.30 Luciano Perigo iz bolnišnice Janeza od Boga v Podgoro, ob 12.00 Stanislav Lenardi iz bolnišnice sv. Justa v Standrež.

Ob težki izgubi dragega Jozefa Cadeza izrekajo svojem občuteno sozalcje letniki iz Dobrodoba.

Sekcija VZPI / ANPI in KD A. Paglavac iz Podgore izrekata, ob smrti Luciana Perigoja iskreno sozalcje zeni Malki in svojem.

SKLAD FUTURA

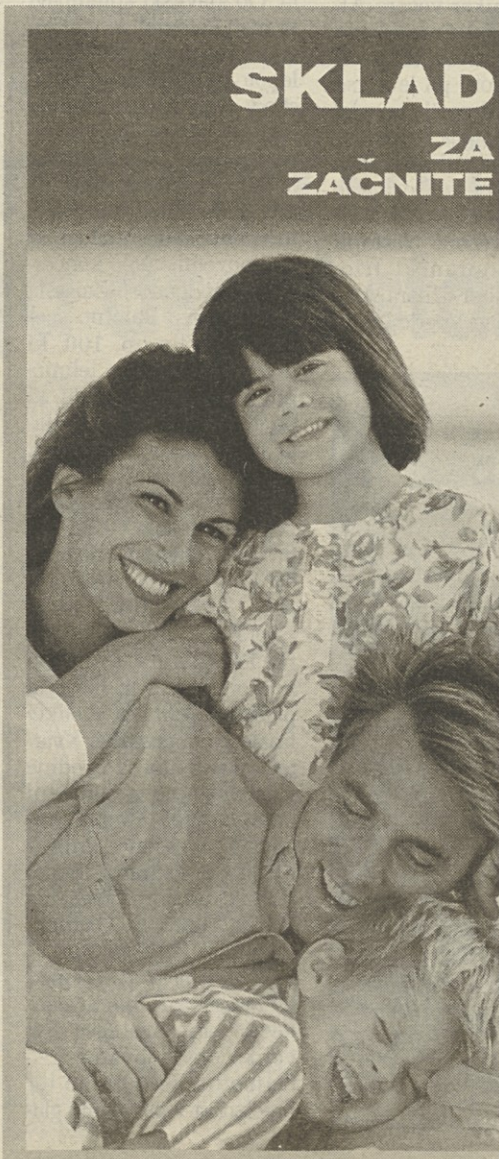
ZA PRIHODNOST ZAČNITE SKLADATI.

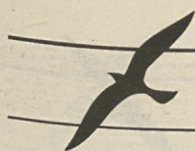
Zanesljivost Kmečke banke
in izkušnja zavarovalnice
RAS skupaj za Sklad Futura.
Načrt dopolnilnega
socialnega skrbstva
z zagotovljeno
osnovno naložbo ali
dopolnilno pokojnino,
ki se sproti ovrednoti.
Osebe Kmečke banke
vam je na voljo za vsa
potrebna pojasnila.
Zagotovite si brezskrbnost
s Skladom Futura.

Banca Agricola Gorizia
Kmečka banka Gorica

V sodelovanju z

VOLITVE / SKUPNO OSEM LIST

Zeleni predstavili kandidatno listo

Še danes tekma s časom za podpise, jutri ob 12. uri že zapade rok za predložitev list

MARKO MARINCIC

Z včerajšnjo predstavijo liste Zelenih golobice (pod tem simbolom nastopajo na občinskih volitvah vsi zeleni, ki na vsedržavni ravni nastopajo s simbolom smejočega se sonca) se je izpopolnil seznam kandidatov vseh osmih list, ki bodo sodelovale na letosnjih občinskih volitvah. Lista Zelenih podpira za župana kandidaturu Renata Fiorellija. Kandidati za občinski svet so po vrsti (na listi ni nosilcev): Paola Bassi, Anna Benardelli, Mario Bilucaglia, Edi Bobiz, Giulia Bortolotti, Dorella Cantarut, Giannantonio Carnelos, Riccardo Cecon, Pierangela Cellie Rossi, Nevio Costanzo, Massimo Cravich, Gabriella Felchero, Margherita Gliubich Maniaco, Carlo Laurenti, Italo Maniaco, Giovanni (Gianni) Marega, Giacomo Marini, Ivo Mauri, Matteo (Teo) Menichino, Alberto Prin-

cis, Mauro Punteri, Mauro Radigna, Enrico Rossi, Elena Russo, Sonia Santorelli, Valentina Scannicchio, Carlo Sciauzero, Raffaella Smet Bilucaglia, Anna Maria Tomasich Nanut, Guido Trani, Emanuela Uccello, Aurelio Urbano, Rosanna Vecchiet Giacomel, Lorena Vuga, Vincenzo Zampetti, Nadja Veluscek, Alessandra Ballarin.

Med kandidati sta tudi Slovenca Ivo Mauri in Nadja Veluscek, poleg njiju pa je na listi nekaj precej znanih imen (dosedanja svetovalka Giulia Bortolotti, vodja reševalne službe 118 zdravnik Giannantonio Carnelos, glasbenik in kabaretist Mauro Radigna, pesnik Alberto Princis, poveljnik mestnih redarjev v Ronkah Mauro Punteri in drugi).

Skupno je bilo torej za občinske volitve predloženih osem list, ki so

povezane s štirimi županskimi kandidati. Poleg Zelenih, ki kot rečeno podpirajo župansko kandidaturu Renata Fiorellija, so to se liste Cittadini per l'Isontino, Progresisti in Slovenske skupnosti (kandidat za župana je za vse tri liste inženir Bruno Crocetti), Severna liga in Ljudska stranka (kandidat za župana Ennio Geromin), Forza Italia in Alleanza nazionale (kandidat za župana Gaetano Valenti).

Vse liste morajo danes med 8. in 20. uro oziroma jutri najkasneje do 12. ure predložiti na občini vsaj 250 (in ne več kot 800) overovljenih podpisov goriskih občanov, ki so potrebni za predstavitev kandidatnih list. Po na občini razpoložljivih podatkih so doslej blizu cilja samo fasisti AN, povedati pa je treba, da nekatere liste ne zbirajo podpisov samo v občinskem volilnem uradu, temveč tudi ali celo pretežno izven občine, tako na strankarskih sedežih kot tudi na javnih prostorih.

Tako so na primer zbirali podpise SSK in Progresisti, ki so do sinoci že zbrali potrebno število, v zamudi pa so Zeleni, ki so pravzaprav sele včeraj začeli zbirati podpise. Danes bodo nadaljevali med 9.30 in 12.30 na rajonski tržnici v Ul. Caterini, od 16. do 20. ure pred ljudskim vrtom na Verdijevem korzu in se nocoj od 20. do 22. ure na Kornu (Largo Pacassi).

GORICA/UREDITEV PROMETA

ASCOM kritizira sklep o izvajanju načrta za promet

Postopnost in sodelovanje

Združenje trgovcev (ASCOM) se nikakor ne strinja z namero vladnega komisarja na Goriski občini, da se načrt preureditve prometa začne izvajati. Tako izhaja iz daljšega stališča, ki so ga objavili včeraj. V njem goriski trgovci opozarjajo na predčasom sklenjeni dogovor o posvetovanju s predstavniki gospodarskih združenj.

Na tak način razreševanja nedvomno aktualne problematike so predstavniki združenja trgovcev vnovič opozorili pred približno enim letom, ko so načrt predstavili javnosti na sedežu Trgovinske zbornice. Takrat so bile iznesene številne pripombe in spreminjalni predlogi, ki naj bi se jih po zagotovilih občinskih

predstavnikov, tudi upoštevalo.

Prav zato je vest, da namerava vladni komisar takoj začeti z izvajanjem načrta preureditve prometa naletela na negodovanje. Ni namreč znano, v kolikšni meri so bili predlogi trgovcev upoštevani, ali pa je tudi sprico politične krize vse šlo v bistvu po vodi. Trgovci vztrajajo, da je treba glede reorganizacije prometa ravnati previdno, predvsem pa upoštevati dejansko stanje glede razpoložljivosti parkirišč. Predlagajo, da se tako pomembno vprašanje rešuje sporazumno in v sodelovanju glede urejanja in vzdrževanja parkirišč pa preučujejo različne možnosti. Tudi to, da bi združenje skrbelo za parkirne prostore.

KULTURNI DOM / V PETEK, 20.

Koncert Filharmonije

Za praznovanje ponovnega odprtja

Upravni odbor Kulturnega doma v Gorici priredi v petek, 20. maja, ob 20.30 poseben otvoritveni koncert v prenovljenem kulturnem središču. Ob tej priložnosti bo nastopil orkester Slovenske filharmonije iz Ljubljane pod vodstvom dirigenta Marka Letonje, solist bo Igor Škerjanec. Orkester bo predstavil skladbe Marka Mihevca, Giuseppeja Tartinija, Edvarda Griega in Uroša Kreka.

S koncertom želi uprava doma na poseben in svojstven način obeležiti ponovno odprtje po dvoletnem premoru zaradi obnovitvenih del, istočasno pa podrtati težnjo, da bi tudi v prihodnje Kulturni dom igral pomembno vlogo tkanja človeških vezi in sožitja med tu živčima narodnostima. S temi pogledi stopa namreč dom v "drugo fazo" kulturnega delovanja v našem prostoru.

Zaradi predvidenega velikega zanimanja za koncert uprava doma vabi vse zainteresirane, naj pohitijo z rezervacijo mest oziroma dvigom vabil v uradu doma v Gorici (ul. Brass 20 - tel. 33288).

NOVICE

Zaključna produkcija Gledališke šole Gorica

V nedeljo, 15. maja, ob 20. uri, bo v Kulturnem domu v Gorici zaključna produkcija Gledališke šole Gorica. Tečajniki se bodo predstavili s kratkimi komičnimi prizori, ki so jih pripravili z mentorji Samom Strelcem (dramska igra), Miro Mijacevič (gib) in Janezom Starino (odrski govor). V okviru tečaja, ki sta ga priredila Slovenski deželni zavod za poklicno izobraževanje in Zveza slovenskih kulturnih društev, so sodelovali med letom obiskovali tudi seminarje kostumografije (Gordana Gasperin), scenografije (Gordana Schmidt) in psihomotorike (Aldo Rupel). Za končno produkcijo so si sceno in kostume zamislili in izdelali sami. Na predstavi bodo nastopili: Martina Baldan, Simon Dobravec, Katja Gaeta, Luisa Gergolet, Saska Jug, Sara Hoban, Andrejka Obidič, Igor Pahor, Ziva Pahor, Elisabeta Tomsic, Vesna Tomsic, Jadranka Zupanc.

Načrt DSL za novo občinsko politiko na področju kulture

V pokrajinski sejni dvorani bo jutri ob 16.30 javno srečanje, ki ga prireja Demokratska stranka levice. Dr. Luca Dordit bo govoril na temo Kulturna politika in mestni sistem in predstavil dva projekta stranke DSL v zvezi z upravljanjem goriske občine. Pogovor bo osredotočen na posege, ki naj bi jih uresnicili na področju kulture oziroma priprave izhodišč kulturne politike in na področju mladinske problematike.

Ciklus treh predavanj o ekološki problematiki

V sklopu dejavnosti Laboratorija za ekološko vzgojo bodo danes, 13., ter 20. in 27. maja v sejni dvorani pokrajinskih muzejev na gradu tri srečanja na temo onesnaževanja atmosfere. Na prvem srečanju, ki bo že danes, bo spregovoril inž. Franco Sturzi direktor sektorja za ekologijo in čistočo okolja goriske KZE. V svojem posegu bo pregledal trenutno situacijo zračnega onesnaževanja v našem mestu. 20. maja bo o ugotavljanju in beleženju podatkov onesnaženja ozračja v Sloveniji govoril inž. Dušan Hrcek, direktor meteoškolega zavoda Slovenije. Zadnje predavanje bo v petek, 27. maja imel občinski odbornik za urbanistična vprašanja in prostorsko načrtovanje v Trzinu, dr. Corrado Altran. Govoril bo o možnostih za gradnjo in preureditev upepeljevalnikov, termocentral in drugih objektov ob upoštevanju okolju prijaznih kriterijev. Predavanja bodo ob 18. uri.

Verižno trčenje, na srečo brez hujših telesnih poškodb

Dve osebi sta bili laze ranjeni v prometni nesreči, ki se je zgodila včeraj, nekaj po 8. uri na državni cesti na Majnicah. Teden dni se bo zdravil voznik dostavnega vozila 46-letni Mariano Ricci iz Vidma, ul. Torino 3, medtem ko so Sandri Trani iz Foljana v bolnišnici le nudili prvo pomoč. Vse kaže, da je do nesreče prislo zaradi nepravilnega, dvojnega prehitavanja. Po trčenju se je dostavni o vozilo prevrnilo.

GORICA / SREČANJE OSNOVNIH IN NIŽJIH SREDNJIH ŠOL

Geslo Evropa skupaj povezuje učence iz dežel Alpe Jadran

Danes in jutri zaključna večera v goriškem Kulturnem domu

V goriškem Kulturnem domu se je predsinoči začelo 9. mednarodno srečanje Evropa skupaj, na katerem sodelujejo goriski osnovnosolci in dijaki nižjih srednjih sol ter njihovi vrstniki iz dežel Alpe Jadran (Slovenija, Hrvaška, Madžarska in Avstrija). Srečanje prireja gorisko solsko skrbništvo in pokrajinska uprava. Namen je spoznavanje in spodbujanje k prijateljskemu sožitju.

Po uvodnem srečanju v Gorici in sinočnjem v Trzinu bosta danes in jutri se dve (ob 19.30) v Kulturnem domu, kjer bodo solske skupine predstavile pevske, glasbene, gledališke in druge točke. Jutri bo pel tudi zbor slovenske srednje šole I. Trinko iz Gorice.

Nastopom je v sredo v Kulturnem domu sledilo številno občinstvo (foto Studio Reportage)

FARA / PRIZNANJE ZA ASTRONOMSKI KROŽEK

Točni podatki koristili prepoznavi "repatice"

Pojav so opazili 3. maja zvečer - Dva dni kasneje dobili iz ZDA odgovor, da je šlo za raketo oz. satelit

Člani astronomskega krožka v Fari, ki razpolagajo, kakor znano, tudi z manjšo opazovalnico, so bili te dni deležni posebnega priznanja s strani ameriškega vesoljskega centra iz Massachussetsa. 3. maja so namreč na nebu ugotovili čuden pojav, ki je trajal kakih dve uri. Slo naj bi za zvezdo repatico. Pojav so opazovali od 21.20 do 23.20, ko je povsem izginil. Uspeli so napraviti serijo posnetkov in predvsem zelo točno izmeriti pozicijo "repatice". S podatki so seznanili center v Massachussetsu, od koder je ravnatelj, Brian G. Marsden v petek poslal posebno sporočilo, iz katerega izhaja, da je bila "repatica" dejansko produkt človeških rok in znanosti. V veselje so namreč iz Cape Canaverala tistega dne izstrelili, z raketo Titan, umetni satelit. Ravnatelj centra navaja, da so neznano telo lahko hitro identificirali prav na osnovi točnih podatkov in opisa iz Fara. Gre vsekakor za lepo priznanje delu astronomskega krožka v Fari. Na sliki: "se neznano nebesno telo" 3. maja ob 21.30.

ŠEMPETER PRI GORICI / KMETIJSTVO

Pestro delo svetovalcev

Predstavitev dejavnosti kmetijskih strokovnjakov

Nickoliko litrov tiskarskega črnila je bilo že prelitega in nemalo besed je bilo izgovorjenih na tematično propadanje slovenskega kmetijstva. Najboljše kmetije je pozrla politična direktiva prejšnjega režima in nenehno zanemarjanje kmetijstva.

Počasi sicer, a kot kaže uspešno, se zavest o pomembnosti domače pridelave hrane nenehno širi. Naporov za razcvet kmetijstva kot dejavnosti ne manjka. Ne na državnem ne na lokalnem nivoju. To je treba priznati. A kaže, da je nazadovanje v tej veji gospodarstva tako močno, da bo Slovenija potrebovala kar nekaj časa, da se položaj v kmetijstvu popravi.

Za takšnimi prizadevanji v prvi vrsti stoji Kme-

tijska svetovalna služba Slovenije. V sredo so se na skupnem srečanju v restavraciji Mark nad Sempetrom pogovorili o svoji dejavnosti vsi člani oddelka KSS za Primorsko, ki deluje v sklopu Kmetijske veterinarskega zavoda v Novi Gorici. Njihovega srečanja se je udeležil tudi slovenski minister za kmetijstvo in gozdarstvo dr. Jože Osterc.

Po podatkih, ki so na voljo, »obdelujejo« s svojo dejavnostjo 18.263 primorskih kmetij, ki se enkrat se nahajajo v desetih primorskih občinah od Tolmina do Pirana in od Sezane do Idrije. Po novem bo teh občin neprimerno več, kar 53. In še nič ni jasno, kako bodo poslej svetovalci »obvla-

Prve letošnje jagode in češnje - kdo se jih ne bi razveselil? (Foto: Vojko Cuder)

dovali« ta območja. Povprečno prideta na vsakega svetovalca 702 kmetiji, le za svetovalce, ki se ukvarjajo s kmečkimi družinami in dopolnilnimi dejavnostmi pride po 2.283 kmetij. Specialistov imajo malo, tako da pride na posemamezno tudi od 9.132 do 13.697 kmetij. »Vedno večji delež našega dela posvečamo tudi ljudem, ki smo jim včasih rekli vrtničarji,« nam je dejal vo-

dja oddelka KSS v Novi Gorici dipl. ing. agr. Stojan Šuka, »saj dandanašnji ti ljudje na svojih sto kvadratnih metrih pridelajo hrano zase, nekaj je tudi prodajo kot tržni višek«. V tem delovanju pospeševalci torej vidijo velik prispevek k ohranjanju socialnega miru. Po- tega tega so povedali, da tesno sodelujejo s podobnimi službami onstran državne meje, saj se sose-

dje med seboj lahko marsičesa naučijo.

Kmetijsko svetovalna služba za Primorsko ima povsem drugačne naloge, kot jih ima pospeševalna služba, organizirana pri kmetijskih zadrugah. Obe sta nasemu kmetijstvu potrebni, ker se med seboj dopolnjujeta. Nekaj uspehov KSS v treh letih njegovega delovanja so pokazali tudi na priložnostni razstavi. **Vojko Cuder**

POSTOJNA / ODNOSI S HRVAŠKO

Zadruga ob premoženje

V zadrugi že leto dni čakajo na meddržavni sporazum

Zaradi neurejenih premoženjsko-pravnih odnosov med Slovenijo in Hrvaško so si Hrvati v zadnjih letih »prisvojili« kar nekaj nasih podjetij, ustanovljenih na Hrvaškem. Tako je bilo tudi s podjetjem MIT, ki ga je Kmetijsko-gozdarska zadruga iz Postojne po osamosvojitvi Slovenije ustanovila iz svoje dotedanje poslovne enote na Reki, natančneje v občini Kostrena.

Gre za večje centralno skladišče z letno zmogljivostjo tri tisoč ton mesa, pripadajoča zemljišča in enajst mesnic, ki so v celoti premoženje postojnske zadruge, vredno stiri do pet milijonov mark. Podjetje MIT, v katerem je zaposlenih 40 ljudi in ki razmeroma dobro posluje, je prislo v last občine Kostrena lanske poletje. Informacija o »lastninjenju«

so v postojnski zadrugi izvedli iz hrvaških časopisov, saj jih o tem nihče ni uradno obvestil. Novico je kasneje potrdil sklep občinskega sveta v Kostreni. Kmetijsko-gozdarska zadruga je o dogajanju nemudoma obvestila zunanje in pravosodno ministrstvo, kjer je izvedela, da je reševanje tega problema del problematike premoženjsko-pravnih odnosov, ki jih bosta morali Slovenija in Hrvaška urediti v meddržavnem sporazumu, zato kakršnokoli individualno posredovanje v tem primeru ne bi zaleglo.

Sporazuma kljub dolgotrajnemu dogovarjanju še vedno ni, zato je zadruga tako kot druga podjetja, ki so se znasla v podobnem položaju, primorana se naprej čakati na svoje premoženje. **Mateja Godejsa**

Razstava slikarke Apolonie Simon

ILIRSKA BISTRICA - V galeriji Hodnikov mlin bodo danes ob 20. uri odprli razstavo akademske slikarke Apolonie Simon, ki je opravila specialko pri profesorju Andreju Jemcu. Ob tej priložnosti bo galerija izdala spominsko razglednico z reprodukcijo enega od slikarinih tihozitij. Otvoritev razstave, ki bo na ogled do 10. junija, bo popestrila irska ljudska glasba. (M. G.)

TOLMIN / OBČINSKI PRORAČUN

Letos bodo lahko izpeljali vse načrtovane investicije

Na zadnji seji občinske skupščine so sprejeli osnutek občinskega proračuna s pripombami in dodatnimi predlogi. O tem, koliko od jih bo možno »spraviti« v številke, bo danes razpravljala IS.

Kot pravi predsednik tolminske občinske vlade Pavel Gregorčič, so v sekretariatu preučili vse zahteve in se enkrat pretehtali možnosti prihodkov. Upoštevali so lahko le pripombe, ki so v danih razmerah realne. Tako so v investicijskem delu proračuna upoštevali postavko za delno asfaltiranje ceste Tolmin - Ko-

barid, razvojno nalogo revitalizacije obmejnega prostora, za katero predivdevajo, da bo dobila denar tudi iz ES. Gregorčič je se dodal, da je IS predvidel najetj kreditov v višini 8, 5 milijona tolarjev, ki bo namenjen izključno za infrastrukturo. Predlog proračuna za letošnje leto je za 8, 3 milijona tolarjev višji od že sprejetega osnutka. Predsednik meni, da bi s tako oblikovanim proračunom lahko zagotovili normalno delo proračunskih proračunov in uresničili načrtovane naloge na področju investicij. (V. C.)

KOPER / PRIREDITVE OB OBČINSKEM PRAZNIKU

Temeljni kamen za večnamensko dvorano

Ob Dnevu slovenske vojske je koprski župan dvanajstim občanom podelil spominski znak

Koprška občina ima svoj praznik 15. maja v spomin na protifasistični upor v Marzicah leta 1921. Prireditve ob občinskem prazniku so se začele že včeraj z otvoritvijo prenovljenega parka in razgledne plosčadi na Pristaniskem trgu v Kopru, otvoritvijo prenovljenega semaforiziranega križišča pri Soci ter postavitev temeljnega kamna za večnamensko dvorano, ki jo bodo zgradili na Bonifiki.

Večnamenska dvorana, katere gradnja se je končno začela, bo pomembna pridobitev za Koper, ki se nima nobene primerne dvorane za množične prireditve. Dvora-

na na Bonifiki bo imela blizu 40 tisoč kvadratnih metrov površine.

V njej bo 1600 sedežev na tribunah, 1400 dodatnih sedežev na raztegljivih tribunah, ob kulturnih prireditvah pa bo mogoče postaviti se dodatnih tisoč sedežev v parterju. Dvorana bo namenjena sportnim srečanjem, večjim kulturnim dogodkom, lahko pa bo gostila tudi sejme in podobne prireditve. Pod dvorano bo tudi sto parkirnih mest v pokritih garazah.

Vrednost projekta je ocenjena na 22 milijonov nemških mark. Ker gre za veliko nalozbo, bo gradnja potekala

Dan koprškega občinskega praznika je tudi dan slovenske vojske. Občinski sekretariat za obrambo je priredil sprejem za nekdanje vojake JLA, ki so v prvih dneh agresije na Slovenijo leta 1991 pobegnili iz agresorske vojske in se pridružili slovenski teritorialni obrambi. V času vojne za Slovenijo se je pozivu slovenskega predsedstva, naj zapustijo JLA, odzvalo veliko vojakov, ki so bili tedaj na sluzenju vojaškega roka, pa tudi aktivnih oficirjev. Ministrstvo za obrambo je za pogum, ki so ga pokazali ti prebzniki, ustanovilo spominski znak, ki ga je prejelo tudi 12 koprskih občanov.

v fazah. V prvi, ki naj bi bila končana v dvanajstih mesecih, bodo zgradili poslovni predprostor, veliko dvorano in odprti amfiteater. Zamisel o gradnji dvorane je koprski javnosti zelo dobro sprejela. Priprave gradbene dokumen-

tacije, pa tudi finančne konstrukcije so potekale uspešno in hitro. V konzorcij za gradnjo dvorane so se razen občine vključila številna močnejša koprška podjetja, prijavljajo pa se tudi novi morebitni sovlagatelji. **Boris Vuk**

CERKNICA / ŠPORT

Proti zasvojenosti in prestopništvu s športom

Športnikom so letos namenili manj denarja

V sportna društva in klube, ki delujejo v okviru občinske zveze telesnokulturnih organizacij, je vključena kar petina prebivalcev cerkniske občine, med katerimi je največ soloobveznih otrok in mladine. Število je spodbudno, saj sportna dejavnost ne prispeva le k razvijanju psihofizičnih lastnosti in ohranjanju zdravja, temveč tudi preprečuje, da bi mladi stopali na pota zasvojenosti in prestopništva.

V ZTKO občine Cerknica deluje kar 29 klubov, ki se lahko pohvalijo z vidnimi dosežki na državnih ravni. Lani so cerkniski športniki na državnih prvenstvih dosegli šest prvih mest, tri druga in stiri tretja mesta, pomembna pa je tudi letošnja uvrstitev starih klubov v državni vrh. Iz Starega trga v cerkniski občini prihaja tudi biatlonec Janez Ozbolt, ki je na letošnjih olimpijskih igrah v Lillehammerju dosegel 9. mesto. Kljub živahni športni dejavnosti in dobrim

dosežkom se v občinski ZTKO srečujejo s težavami pri financiranju. Po merilih ministrstva za solstvo in sport bi morala letos občina za sportno dejavnost nameniti 6 milijonov tolarjev, kar predstavlja šesto najnižjo višino sredstev med slovenskimi občinami. Ze tako skromno odmerjen proračunski delni, ki ga določajo merila, je občinski IS v osnutku proračuna oklestil se za milijon tolarjev, tako naj bi letos prejeli le 5 milijonov. Neposredne finančne

pomoči iz podjetij je vsako leto manj, saj njihova gospodarska moč usiha. Na problematiko financiranja je najprej opozorilo predsedstvo ZTKO, nato pa se poslanci občinske skupščine, ko so na zadnji seji obravnavali osnutek proračuna. Predsedstvo zveze in predstavniki klubov so povedali, da nameravajo s svojim nepoklicnim delom v sport bi morala letos občina za sportno dejavnost nameniti 6 milijonov tolarjev, kar predstavlja šesto najnižjo višino sredstev med slovenskimi občinami. Ze tako skromno odmerjen proračunski delni, ki ga določajo merila, je občinski IS v osnutku proračuna oklestil se za milijon tolarjev, tako naj bi letos prejeli le 5 milijonov. Neposredne finančne

Mateja Godejsa

Iz Švedske v Portorož z letali

PORTOROŽ - V minulih dneh so imeli v tukajšnjem Grand hotelu Palace devet posebej zanimivih gostov. Jože Sagadin, Slovenec, ki živi na Švedskem od leta 1965, in osem njegovih prijateljev so sem prileteli s štirimi letali piper che-rooke. Na poletu od južnošvedskega mesta Ljungby so se ustavili v Pragi, Mariboru, Postojni in Portorožu. Polet je potekal pod nazivom Europa Rallye, na Sagadinovo pobudo pa ga je organiziral švedski letalski klub Feringe. Švedski gostje so bili presenečeni nad visoko razvitostjo Slovenije, ki so si jo prej predstavljali kot eno od vzhodnoevropskih držav. Z bivanjem v Sloveniji so bili zelo zadovoljni in zagotovili so, da bodo obisk ponovili, ponovno z letali. (B. V.)

IDRIJA / MUZEJSKA DEJAVNOST

Skrb za številne muzejske objekte

Rojakinja Valentina Orsini-Mazza podarila 99 znamenitih grafik

Ravnatelj idrijskega mestnega muzeja prof. Samo Bevk je včeraj novinarjem predstavil nacrtje in bogato muzejsko dejavnost v letošnjem letu. Idrijski mestni muzej skrbi za številne muzejske objekte, bogato naravno in tehnično dediščino rudnika zivega srebra ter druge kulturne in zgodovinske znamenitosti Idrije in njene okolice.

Med najpomembnejšimi je idrijski grad Generke-negg, ki bo v naslednjem letu skoraj v celoti obnovljen. Posebni Bevkovi in Beblerjevi sobi se bosta letos pridružili tudi »sobi donacij Valentine Orsini-Mazza«, ki je od leta 1976 muzeju darovala skupno 99 likovnih del, pretežno grafik. Idrijski mestni muzej pa poleg obsežne re-

konstrukcije gradu obnavlja tudi znamenito idrijsko »kamst«, 13,5 metra veliko vodno halo s crpalom, ki bo po besedah ravnatelja prof. Bevka za obiskovalce odprta že letošnje jesen. Uredili bodo tudi okolico in previsne stene nad Divjim jezerom ter postavili oznake Krajinskega parka zgornja Idrija. S prenovno objektov nadaljujejo tudi v partizanski bolnišnici Franja.

Dela pa z nezmanjšano hitrostjo potekajo tudi pri obnovi starih rudniških strojev na jasku. Po zaključku desete - jubilejne sezone muzejskih večerov pa skupaj z idrijsko glasbeno solo v poletnem času nadaljujejo s tradicionalnimi grajskimi večeri v cudovitem okolju grajskega dvorisa. **Roman Bric**

ADAC praznuje 25-letnico dela

PORTOROŽ - Na predlog direktorja Hotelov Bernardin Cedomirja Vojnita bo IS občine Piran podelil posebno priznanje Uweju Menzerju, ki je zaslužen, da navtična prireditve ADAC Motorboot-Treffen neprekinjeno od leta 1975 poteka v Portorožu. V tem obdobju je ome-njeni oddelek ADAC pripeljal v Portorož oziroma laguno Hotelov Bernardin več kot 10 tisoč turistov, ki so ustvarili okrog 82 tisoč nočitev. Oddelek ADAC Motorboot-Treffen praznuje letos 25-letnico obstoja, podobne akcije ima namreč po vsem svetu. Ob letošnjih jubilejih pričakujejo v Bernardinu v maju od 21. do 29. maja okrog 450 »Adacovih« gostov. (A. Zn.)

ZGODOVINOPISJE / OB IZIDU KNJIGE PAOLA BLASINE

Nov pristop k preučevanju vloge tržaško-koprškega škofa Santina

Raziskovalec je opustil stare kalupe in obravnaval škofovo delovanje iz nekranjevne perspektive

MARTA VERGINELLA

Tržaško-koprski škof Antonio Santin je bil od nastavitve dalje eden izmed pglavitnih akterjev tržaške politične scene. S svojim pastirovanjem in poseganjem v politično sfero je močno obeležil polpreteklo zgodovino Trsta in njegovega zaledja. Mnenja o njegovem delovanju v predvojnem in vojnem času se že nekaj desetletij ostro razhajajo. Nekateri ga imajo za antifasistično usmerjenega pastirja, drugi za zaveznika najprej fasističnega režima, kasneje pa nacističnih oblasti. Dejstvo je, da si je Antonio Santin v času svojega delovanja pridobil simpatije in odobravanje ene strani, hkrati pa sprožil osporavanje druge. Zavezujoče bi bilo trditi, da je ločnica med podporniki Santina in njegovimi nasprotniki sledila jasni narodnostni ali verski diskriminanti.

Paolo Blasina, mladi raziskovalec Deželnega instituta za zgodovino osvobodilnega gibanja v Trstu, avtor knjige »Vescovo e clero nella diocesi di Trieste-Capodistria«, ki je pravkar izšla v zbirki »Quaterni di Qualestoria«, je hote opustil stare kalupe in ozkogledni pogled na polpreteklo zgodovino tržaško-koprške škofije. Izbral si je dovolj široko gledišče: pogled na škofovo delovanje iz nekranjevne perspektive. V

svoji studiji ni vzel v pretres le politične sfere, temveč cerkveno institucijo nasploh in razmerja, ki jih je znotraj Cerkve in zunaj nje vzpostavljala njen najvišji krajevni predstavnik. S tehtno in široko izbiro arhivskega gradiva je hotel preveriti doslej izoblikovane teze o škofovem delovanju. Preučil je gradivo, ki ga hrani škofijski arhiv v Trstu, hkrati pa uporabil številne župniške kronike iz različnih župnij tržaško-koprške škofije.

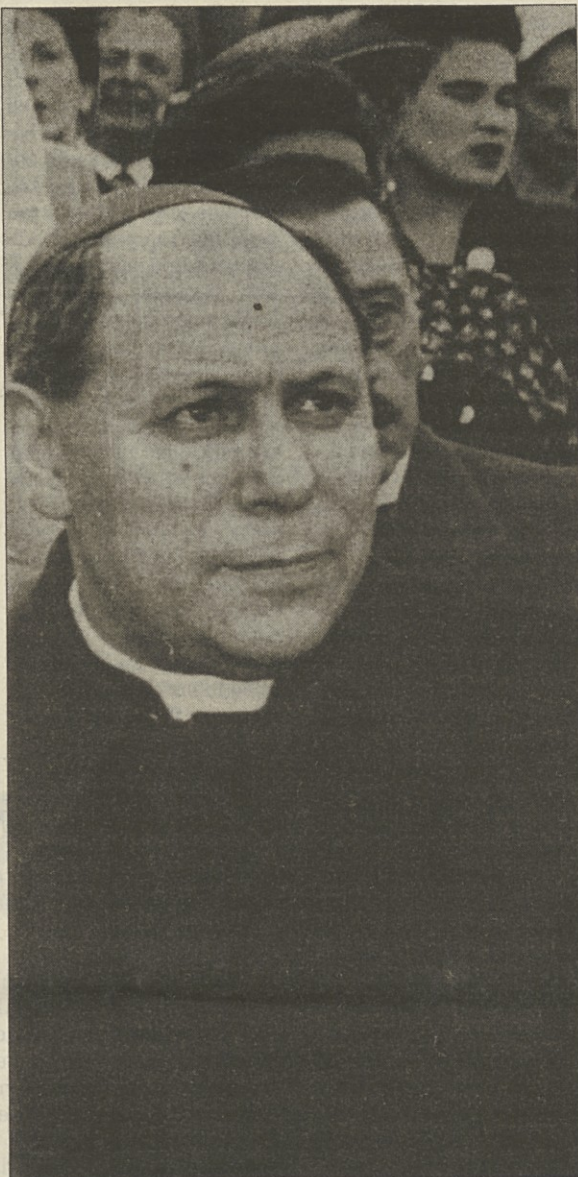
Blasinaova osvetlitev Santinovega delovanja med leti 1938 in 1945 poteka ob preučevanju odnosov, ki jih je škof imel s klerom, posvetnimi oblastmi in verskim občestvom. Škofovo delovanje je sledilo prepričanju, da pripada katoliški Cerkvi kot nosilki univerzalnih sporočil v družbi primat. In fasistična država je Cerkvi s konkordatom dejansko potrdila privilegirano institucionalno vlogo. Kar pa še ne pomeni, da so lateranske pogodbe postale jamstvo za sozvočje v odnosih med italijansko fasistično državo in Cerkvijo.

Avtor trdi, da so se fasistične in cerkvene oblasti na območju tržaško-koprške škofije razhajale ob vprašanju bogoslužnega jezika, morale in socialnega vedenja nasploh. Cerkve je z novo legitima-

cijo, ki ji je podelil Mussolini, poskušala zaustaviti sekularizacijski proces in vsiliti kot občeveljavna krščanska pravila življenja. Eden izmed pglavitnih namenov Santina je bil odpraviti moralno dekadenco, ki se je polastila Trsta in njegovega zaledja. Povratek k veri pa se je lahko vršil le s prenovo vseh družbenih segmentov. Prepričan je bil, da so mu lahko posvetne oblasti v pomoč in da je nujno, da si jih v tej moralizacijski akciji pridobi na svojo stran.

Kot je razvidno iz arhivskega gradiva, ki ga je Blasina preučil, je Santin postavljala v ospredje svojega poslanstva vprašanje krščanske prenove in čim bolj učinkovite pastoralne dejavnosti, ki jo je lahko udeleževal le militantni kler.

Narodnostno vprašanje oziroma nasilno raznorodovanje slovenskega in hrvaškega življenja je postalo motec element pri uresničevanju Santinovega pastoralnega programa. Po avtorjevi mnenju se je Santinovo delovanje vršilo že od leta 1938 v znamenju pragmatizma in normalizacije v odnosih s posvetno oblastjo. Santin je bil italijanski domoljub, ki je končno privedel v cerkveno okrilje tržaški srednji razred, hkrati pa je hotel biti škof slovenskih in hrvaških vernikov.

Tržaški-koprski škof Antonio Santin

Poudarjajoč svoje italijanstvo je opozarjal fasistične oblasti o nepravilnem reševanju slovenskega vprašanja. Sam je bolj kot nasilnim metodam zaupal v civilizacijsko, in zatorej tudi asimilacijsko moč italijanske kultu-

re. Spretno se je izogibal kakršnemukoli frontalnemu sporu s posvetno oblastjo, slovenskemu kleru pa dovolil rabo slovensčine pri bogoslužju in katekizmu le v tolikšni meri, da se niso slovenski verniki oddaljili

od Cerkve.

Iz Blasinaovega razbiranja dokumentov je dovolj razvidno, da je za ceno nacionalne in družbene sprave Santin prevzemal vlogo velikega posrednika. Svoje posredništvo pa je vedno izvajal v korist Cerkve. Po avtorjevi presoji je škof branil pred fasističnimi oblastmi slovenske duhovnike, vendar od teh je tudi zahteval, da se podreajo njegovim smernicam ekleziastičnega delovanja. Naročal jim je, naj sledijo krščanskemu nauku in naj se izogibajo kakršnemu koli spopadu z državo.

Zaradi narodnostnega vprašanja je sicer med slovenskim duhovništvom in škofom prihajalo do pogostih nesoglasij, vendar neumestno bi bilo zanikati sodelovanje, ki je potekalo med slovenskim duhovništvom in cerkvenim prelatom. Blasina ne zanika razhajanj v ekleziastičnem telesu, hkrati pa meni, da se ne da potegniti ostre narodnostne ločnice znotraj njega.

Na vojno je Cerkev gledala kot na očiščenje zla. Škof je v Cerkvi prepoznal institucijo, ki lahko katoliško srenjo brani pred prodorom komunizma, hujskim zlom, kot sta ga predstavljala fasistični in nacistični režim. Treba je bilo po Santinovem naziranju prepričati, da bi se znotraj Cerkve razplamteli političnoideološki pretresi. Santin se je zavzemal, da je cerkev v

času druge svetovne vojne stala na strani najsibkejših in da je preprečevala družbeni razvrat in priznavala sočasne posvetne oblasti.

Tržaško-koprski škof je bil vseskozi sogovornik oblasti najprej fasističnih, nato nacističnih. In ker je bila njegova prvobitna skrb interes Cerkve, je v zmagi partizanskega gibanja uvidel se posebno nevarnost. Od tu Santinovo nasprotovanje jugoslovanskim oblastem, ki so prevzele oblast v Trstu v maju leta 1945, od tu odklon za vsakršno sodelovanje z njimi, ki pa se ni pomenilo nepriznanja nove oblasti kot take.

Santinovo ravnanje in delovanje, kot lahko razberemo iz Blasinaovega dela, je hotelo vseskozi ostati »super partes«. Zashita cerkvenih interesov in italijanske kulturne superiornosti sta mu bila glavna vzgiba.

Prkaz ozadja, v katerem je Santin opravljal v predvojnem in vojnem času svojo pastoralno dejavnost, je gotovo uspešen historioografski podvig, ki delovanje cerkvenega moza osvetljuje zunaj obsoletih, a v tem mestu se vedno prisotnih, politicoideoloških in nacionalnih premis. Določena razhajanja okrog vprašanja Santinove naklonenosti ali nenaklonenosti Slovencem se nam v tej studiji pokažejo končno v novi in predvsem v vecplastni luci.

LAHKA GLASBA / VSE DEJAVNEJŠI KLUB ROTOTOM V SPILIMBERGU

Večer v spomin na Boba Marleya in vrsta drugih zanimivih koncertov

ALES WALTRITSCH

V sredo je minilo stira najst let, odkar je rak zapečatil usodo Boba Marleya. Ta dan je za vse glasbenike in ljubitelje reggae glasbe postal priložnost za srečanje in praznovanje ob morda najbolj ritmični glasbi sveta. Tako bo tudi danes zvečer v klubu Rototom v Spilimbergu, kjer bodo na večeru v spomin Marleya nastopili Natty Dread, Al Anderson ter skupini The Itals in Jamaica Papa Curve. Koncert se bo začel ob 22.30, nadaljeval pa pozno v noč.

Nekaj izredno zanimivih koncertov je najavljenih za zadnje dni maja. Najbolj pričakovan nastop bo v Milanu 24. maja, ko bo v Forumu pel Billy Joel. Newyorskij kantavtor je pred dnevi začel evropsko turnejo, kronike iz prvih londonskih nastopov pravijo, da je Billy Joel v odlični formi.

Kralj temnega rocka, avstralski rocker Nick Cave, se je pred nekaj

dnevi pojavil z albumom Let Love In. Promocijska turneja Caveja, na kateri bo seveda nastopil s spremno skupino The Bad Seeds, se bo ustavila 29. maja v Ljubljani, 30. maja v Modeni in 1. junija v Milanu.

Kitarist Paco De Lucia bo v kratkem začel dolgo italijansko turnejo, v okviru te pa bo nastopil 20. maja v Vicenzi, 21. v Benetkah in 29. maja v vili Manin.

V Milanu bodo nastopili tudi rockerji skupine Black Sabbath 24. maja v klubu City Square, David Byrne, 3. junija v gledališču Nazionale, izlanska pevka Bjork pa 9. junija v City Square.

Med drugimi nastopi velja omeniti dva koncerta, ki bosta v prihodnjih dneh vedno v klubu Rototom, ki iz dneva v dan postaja pravo glasbeno središče dežele. V ponedeljek se bodo v Spilimbergu predstavili Angleži, člani skupine Inspi-

ral Carpets. Bend iz Manchesterja je pred kratkim izdal svoj četrti album z naslovom Devil Hopping. Ansambel Inspiral Carpets je s skupinama Charlatans (pred nekaj tedni je izšla plošča Up to Our Hips, zadnji album te skupine) in Stone Roses najboljše predstavljali novi sound tega mesta. Na začetku so Inspiral Carpet igrali raznolik pop z odtenci psihedelične in garage glasbe ter s tem zasloveli. Kritiki in poslušalci so jih proglasili za enega med najboljšimi bendi angleškega novega vala, to slavo so potem potrdili tudi z drugim in tretjim albumom. Devil Hopping je sicer malo razočaral kritike, nedvomno pa se bo kar lepo številu ljubiteljev angleške avantgarde zbralo na njihovem ponedeljkovem nastopu. Vedno v istem klubu bo prihodni petek drug večer reggae glasbe, na katerem bo nastopila reggae skupina Selece-

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE / VLADAVINA DO ZOB OBOROŽENIH

Nenapovedana vojna na ameriških ulicah

Iz trgovin bo moralo vsaj težko in avtomatsko orožje

WASHINGTON - Nekateri izmed spornih pusk so videti, kot da bi jih pravkar odložili komandos ali specialci po zavzemu predsedniške palače v eni od držav tretjega sveta. Ameriška Nacionalna zveza za puske, ena najvplivnejših organizacij na tleh Nove celine, pa še vedno uzaljeno trdi, da so brzostrelke z velikimi okroglimi ali podolgovatimi magacini - lovsko orožje. Nihče ne ve, koliko srn ali medvedov so preresetala kovinska strasila s petdesetimi ali več naboji, zanesljivo pa zaradi polavtomatskih pusk umira čedalje več Americanov.

Zagovorniki ubijalskega strelnega orožja so pred nekaj dnevi dozivelili hud poraz v ameriskem kongresu. Nacionalna zveza za puske je storila vse, da zakona o prepovedi devetnajstih vrst polavtomatskih napadalnih pusk ne bi sprejeli. Za zakon so se zavzeli predsednik Clinton, državna tožilka Janet Reno in finančni minister Lloyd Bentsen. Skupaj s senatorko Dianne Feinstein, ki se je najbolj krčevito bojevala za sprejem zakona, so dokazovali, da teh morilskih orodij lovci ne potrebujejo, pač pa jih kupujejo morilci.

Vojaskim brzostrelkam podobne puske so namreč zavladele v pouličnih bojih med preprodajalci mamil in bandami ameriških vele-mest, poleg tega pa jih vse pogostejše uporabljajo ljudje, ki se jim zaradi kdove kakšnih krivic zmraci razum, zato za seboj zapustijo deset, petnajst trupel nedolžnih ljudi. Ameriški statistiki so nasteli skoraj enako število smrtnih žrtev avtomobilskih nesreč in strelne orožja. Se v 60. letih je bilo žrtev pusk in pistol enkrat manj.

Teksaski politik Lloyd Bentsen, dolgoletni lovec, je bil še posebej dragocen v vladnem dokazovanju, da novi zakon ne namerava odvzeti Americanom svete pravice do oborožitve, ampak jih hoče samo zaščititi pred kriminalci. Na koncu so zakon

sprejeli za las - nasprotniki smrtonosnega orožja so zmagali samo zato, ker sta dva kongresnika spremenila mnenje med glasovanjem.

Novi zakon ne bo razorožil Amerike, ki na ulicah in v domovih premore 200 milijonov najrazličnejših pusk in pistol. Polavtomatske puske, ki so jih prepovedali minulo soboto, stejejo samo nekaj odstotkov strelnega orožja. V zakonu je poleg tega posebej zapisano, da 650 drugih pusk ne bodo preganjali, čeprav so označene z nalepko polavtomatske. Toda prepoved devetnajstih najbolj morilskih pusk je pomembna psihološka zmaga nasprotnikov oborožitve nad doslej vsemogočno Nacionalno zvezo za puske. Organizacija lastnikov pusk, ki jo finančno in politično podpira močna industrija oborožitve, je bila v dobri polovici leta že drugič poražena, saj so lani v ameriskem kongresu sprejeli tudi Bradyjev zakon, ki uzakonja preverjanje kupcev strelnega orožja.

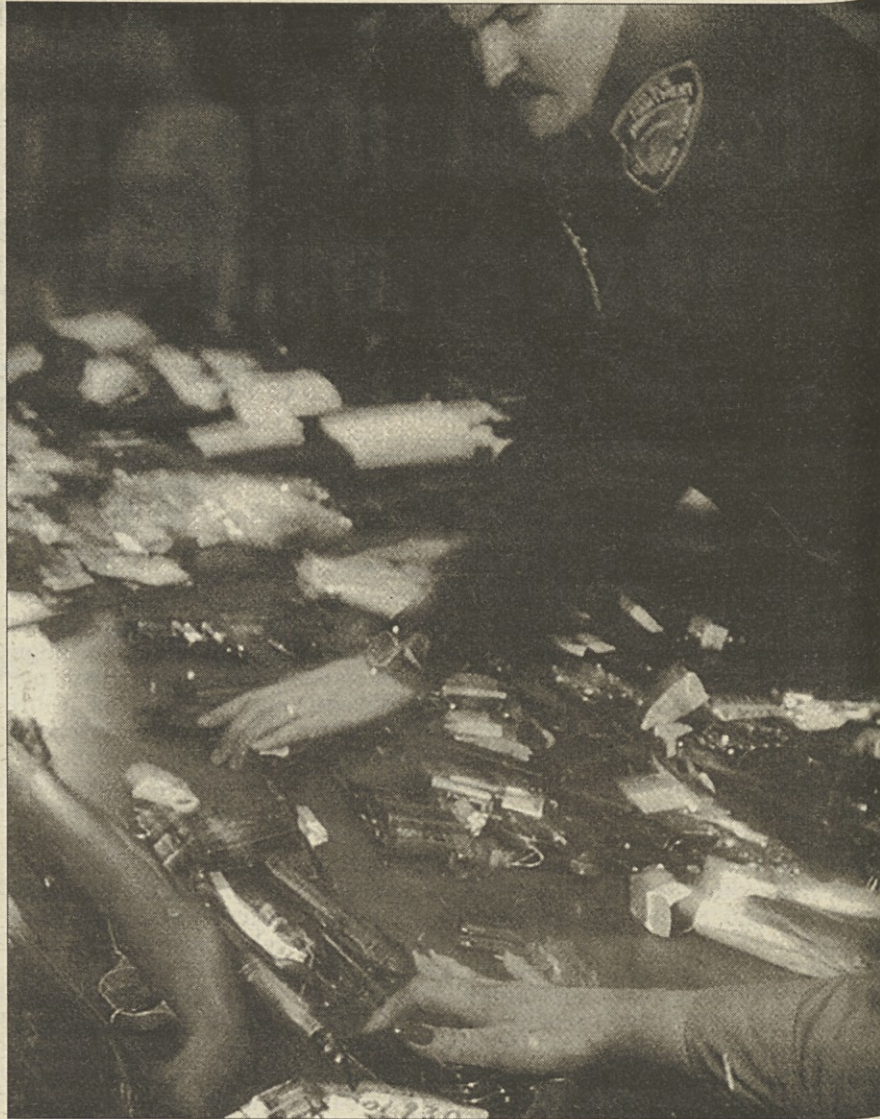
Kljub temu ima zveza lastnikov pusk vsaj deloma prav, ko trdi, da je v rokah kriminalcev vsaka puška slaba. Amerika nima preveč samo pusk, ampak tudi kriminalcev - in kar je najhuje, vsak dan se rojevajo novi in novi. Po letu 1982 je število mladoletnikov, ki so jih obtožili umorov, poskočilo za 92 odstotkov. Črni in obarvani mladeniči vodijo v tej žalostni statistiki. Medtem

ko število zločinskih dejanj v ameriški družbi že nekaj let upada, se je mladoletniški kriminal povzpел v visave in postaja čedalje bolj krvav. Med sto tisoč mladimi črnci so leta 1985 nasteli trideset morilcev, pred pol drugim letom pa kar 110. Z razpadom črnske družine v 70. letih, ko so se moške in očetje preselili v mesta in otroke prepustili materam, nato pa se zaplodili številne otroke mladoletnicam, so se razcvetele možnosti za armado nesrečnih, nezaupljivih, otrdelih otrok. Orožje, s katerim izražajo svoj obup in pomanjkanje vzgoje, pa je na dosegu roke.

S prepovedjo devetnajstih vrst polavtomatskih pusk bodo zločinci morda vsaj malo težje ubijali. Toda korenin nasilja v ameriški družbi se niso presekali. Zaradi nasil-

nezev, ki ne oklevajo pred ubijanjem, se po zahodu sonca nihče pri zdravi pameti ne odpravi iz svoje hiše ali stanovanja. Poleg tega pa bodo morale oblasti z ulic odstraniti najbolj nevarne kriminalce. Dve tretjini vseh posilstev, ropov in umorov zagreši samo sedem odstotkov zločincev. Te ljudi je lahko prepoznati. Povprečni kronični kriminallec je bil do osemnajstega leta vsaj petkrat zaprt, dvanajstkrat pa so mu pogledali skozi prste. S svojimi dejanji kljub temu nadaljuje vse življenje. Profesionalni kriminallec pri dvajsetem letu »opravi« 150 zločinov na leto. Vsak zločin mu povprečno vzame dve uri časa. Njegov delovni dan je tako dolg samo uro - in kdove koliko ključnih ali namernih žrtev.

Barbara Kramžar

Orožje, vsepovsod orožje

Premalo letal med Kanado in Združenimi državami

OTTAWA - Potniki, ki potujejo med Združenimi državami in Kanado, so pogosto razočarani nad pomanjkanjem letov med nekaterimi njihovimi največjih mest, toda zaenkrat se ni videti, da bi se število poletov povečalo. Pogovori med obema vladama na visoki ravni so se prvič začeli že leta 1991 s precejšnjo mero optimizma, da se bo dogovor o prostem letenju letalskih družb - v katerokoli mesto bodo zeleli - obdržal. Potniki pa se vedno zmagujejo z glavami in se sprašujejo, ali bodo lahko leteli na primer med Torontom in Ottawo, Torontom in Washingtonom ali med drugimi večjimi mesti.

Zadnjič, ko sta obe strani sedli za poga-jalsko mizo, se je to zgodilo v decembru 1992. Od takrat obe strani pravita, da bi radi znova začeli pogajanja, vendar so vsi doslej poskusi propadli. Po sestanku med ameriškim predstavnikom Federicom Peno in kanadskim ministrom Douglasom Youngom, ki je bil prejšnji mesec, sta obe strani izjavili le, da »bodo oblasti raziskale, ali bo

mogoče doseči nov sporazum«.

Kanadska vlada, ki se je navdusila nad novim ameriškim zakonom o prostem trgovanju, ki je odprl meje za trgovanje, zeli svojim letalom zagotoviti lažji dostop do ameriških mest. »Da bi kanadsko gospodarstvo od tega imelo dobiček, potrebujemo tudi večji dostop do ameriškega trga,« je dejal neki industrijski analitik. Ameriško stališče o tem je, da bi boljše prevozne razmere povečale tudi gospodarsko rast. Ameriški ambasador v Kanadi James Blanchard je prejšnji teden izjavil, da bi se morali pogovori nadaljevati in da bodo verjetno prinesli sporazum. Za vsem tem namreč tici velik pritisk potrošnikov, ki bi radi podrli dosedanje ograde.

»Združene države so pripravljene na pogajanja. Menim, da bi bilo nekaj treba ukreniti,« pravi Blanchard, ki pa ne ve, kdaj bi sporazuma res lahko podpisali. »Ne vem, kdaj bo to. Čez leto dni, morda dve. Ne vem.«

Tudi Kanada se je pripravljena pogajati.

»Oba ministra sta presodila, da je treba raziskati možnosti za nov sporazum,« pravi vodja pogajalcev za Kanado Daniel Molgat.

Ko so se uradni pogovori začeli, sta se obe strani načeloma dogovorili o več spremembah. Ena najpomembnejših je bil dogovor, da bodo letalskim družbam obeh držav dovolili prelete čez mejo in v katerokoli mesto. Strinjali so se, da bodo kanadska letala lahko pristajala v vseh ameriških mestih, če bo tam prosta pristajalna steza. Niso pa se mogli zediniti o poskusni dobi pristajanja ameriških letal v treh največjih kanadskih mestih: Torontu, Montrealu in Vancouveru. Kanada je postavila dobo osmih, Amerika pa sestih let. Po tem času naj bi imela tudi ameriška letala do teh letališč neomejen dostop. Tu pa so se pogajanja končala.

Potniki pa se morajo še vedno držati pravil, ki so jih postavili leta 1974 z bilateralnim sporazumom. Ker pa se je letalska industrija v tem času precej spremenila, z njo pa tudi način povezovanja letališč, ta sporazum sodi med okamnine. (J. N.)

MEHIKA / VEDNO VEČ NASILJA

Avtomobili v oklepih

CIUDAD DE MEXICO - Čeprav je mehiško družbo prizadela recesija, je veliko ljudi - seveda tistih, ki si to lahko privoščijo - pripravljenih odsteti precej denarja za nakup blindiranih avtomobilov, saj so v zadnjem času precej vznemirjenja povzročile ugrabitve treh bogatih Mehicanov. V Mehiki so ugrabitve sicer zelo pogoste, kljub temu pa so zaradi njih v poslovnih krogih precej vznemirjeni. Veliko razburjenja je med ljudi vnesel tudi uboj predsedniškega kandidata Luisa Donalda Colosia, zato je razumljivo, da številni že opozarjajo na narasčajoče nasilje pred avgustovskimi volitvami.

»Veliko družb se na nas obrača z vprašanjem, kaj storiti. Radi bi vedeli, ali je treba poostriiti varnostne ukrepe,« je povedal Michael Guidry, predsednik zavarovalniške družbe The Guidry Group iz Houstona.

»V zadnjih šestih mesecih se je število ugrabitev v Mehiki izredno povečalo,« je se dodal. Angel Losada Moreno, podpredsednik verige veleblagovnic, katere vrednost je ocenjena na 2,5 milijarde dolarjev, je bil ugrabljen prejšnji mesec v blizini Ciudadade de Mexica. Ugrabitelji za

njegovo izpustitev zahtevajo 50 milijonov dolarjev, je zapisal neki dnevnik. Neznanci so samo v marcu ugrabili 14 ljudi, med njimi milijonarja Alfreda Harpa Heluja, predsednika največje finančne družbe Grupo Financiero Banamex-Accival.

Njegovi ugrabitelji so v zadnjem pismu zagrozili, da ga bodo ubili, če jim ne bo izplačana odkupnina v višini najmanj sto milijonov dolarjev. Bogatega trgovca z lesom Manuela Arviza Duraza, ki so ga neznanci ugrabili v severni državi Sono-

ra, so pozneje izpustili - njegova družina je ugrabitvijo izplačala sto milijonov dolarjev, je poročala tiskovna agencija Notimex.

»Veliko družb se zaveda pomena varnosti, zato so zanj pripravljene odsteti kar precej denarja. Spoznale so, da je varnost zelo pomembna, zato jo skušajo izboljšati in čim prej vpeljati najnovejše varnostne ukrepe,« je povedal direktor največje varnostne družbe v mehiškem glavnem mestu. Družbe se soočajo s pomanjkanjem varnostnih sistemov, ker je najnovejša tehnologija te vrste v Mehiki še neznanca.

Blindirane avtomobile je treba uvazati, zaradi nepricakovanega povpraševanja pa je treba na avto, izdelan v Teksasu, čakati celo deset mesecev; pred kratkim čakalna doba ni bila daljša od dveh mesecev. Čeprav je rece-

V največjem mestu na svetu je vedno več nasilja

sija prizadela večino mehiških posloveznezev, so številni pripravljeni plačati za varovanje svojih družinskih članov.

Nekateri bančniki so Heluja opozarjali, da svoji varnosti ne posveča dovolj pozornosti; neznanci so ga ugrabili na poti iz urada, ko ga je spremljal le njegov vo-

znik. Emilio Azcarraga, medijski mogotec in lastnik družbe Televisa, ki naj bi bil po pisanju revije Forbes 19. najbogatejši človek na svetu in kate-rega bogastvo je ocenjeno na 5,1 milijarde dolarjev, pa predstavlja drugo skrajnost: mož naj bi vsak dan spersal v drugi hiši, na poslovne sestan-

ke pa naj bi se vozil samo s helikopterji.

Vladni uradnik, ki ni zelel biti imenovan, je povedal, da so se premožni Mehicani odločili ziveti zunaj mest in da so številni svoje otroke poslali v tujino. Predsednik Carlos Salinas de Gortari je zaradi čedalje večjega števila ugrabitev ustano-

vil posebno agencijo za boj proti kriminalu. Mehicani se soočajo z naraščanjem vseh vrst kriminala, na kar je med svojo volilno kampanjo opozoril tudi novi predsedniški kandidat Ernesto Zedillo, ki se v svojih govorih zavzema za odločnejši boj proti kriminalu. (M. L.)

ARGENTINA / Z VSEMI SREDSTVI BODO POSKUŠALI PREPREČITI IZROČITEV

Priebkejev odvetnik Bianchi bo prihodnji teden v Italiji

Politični urad bocenske policije je začel preiskavo v Sterzingu, kjer je Erich Priebke pred odhodom v Argentino nemoteno živel do leta 1948

BUENOS AIRES - Argentinski odvetnik Pedro Bianchi, ki je prepričan, da mu bo uspelo prepričati izročitev Ericha Priebkeja, bo v ponedeljek ali torek v Italiji. Zadržal se bo le nekaj dni, da bi zbral vse gradivo o povojnih procesih proti Priebkeju. Bianchi je skoraj matematično prepričan, da bo preloščil argentinske in italijanske sodnike. Ne samo, da je italijanskega rodu, razmere v Italiji tudi dobro pozna. Leta 1973 je spoznal velikega mojstra tajne prostozidarske lože P 2 Gellija, novinarjem pa je zanimal, da bi bil pravni svetovalec velikega mojstra. Novinarjem je tudi povedal, da bo vztrajal pri zahtevi, naj argentin-

sko sodstvo ne odloča o izročitvi Priebkeja na podlagi dvostranskega sporazuma iz leta 1987, temveč na podlagi sporazuma, ki je veljal, ko naj bi Priebke storil kazniva dejanja v Italiji. V takem primeru bi morali upoštevati sporazum iz leta 1892, v katerem seveda ni predvidena izročitev za vojne zločince. Bianchi je obenem omenil, da je sprejel Priebkejevo obrambo na prošnjo Wilfreda von Owna, nekdanjega tajnika ministra za propagando Josefa Göbbelsa. Pred tremi leti je Bianchi uspešno branil von Owna obtožbe zavarjanja zločina, ker je izkrivljal resnico o nacističnih koncentracijskih taboriščih. Medtem pa

so se desničarski krogi v Argentini že mobilizirali, da bi preprečili izročitev. V Barilocheju so celo organizirali solidarnostni pohod, ki so se ga udeležili predvsem študenti prestižnega koledža Primo Capraro.

Bocenska policija pa je na zahtevo rimskega sodstva začela v južnotirskem Sterzingu (Vipiteno) preiskavo. Priebkejevi so se nastanili v Sterzingu leta 1944, Erich Priebke pa se je sem vrnil leta 1946, ko je zapustil zaveznisko koncentracijsko taborišče v Riminiju, in je tu kmotoval vse do septembra 1948, ko je odpotoval v Argentino. Pred odhodom se je katoliško krstil, v krstnem listu pa so pomanjkljivi podatki.

Vassallija ne čudi 50-letno čakanje

RIM - Bivsi pravosodni minister in član ustavnega sodišča Giuliano Vassalli se v intervjuju, ki ga bo objavila revija Panorama, ne čudi, da so potrebovali kar 50 let, preden so aretirali Ericha Priebkeja. »Kdor misli, da nacisti niso bili sposobni obnoviti strukture, ki naj bi reševala njihove privrzenke, mu ni znana izredna moc režima, ki mu je uspelo zasesti skoraj vso celinsko Evropo.« Kot sodnik pa ni hotel oceniti, če je smiselni sodni postopek po tolikih letih, saj obstaja o tem dovolj pravnega gradiva. Omenil je le, da so Kapplerja obsodili, ker so v Ardeatinskih jamah ubili 10 Italijanov preveč. Tudi zaporni nalog za Priebkeja se nanasa na 5 talcev, ki so jih dodali k »uradnemu seznamu«. Kot bivši partizan in član vojske komisije osvobodilnega odbora je Vassalli povedal, da je do »sprave« prislo že z amnestijo leta 1946 in z ustanovitvijo demokratične države, ki je jamčila enake pravice vsem državljanom.

NOVICE

Odkril je zlato žilo in postal milijonar

LONDON - Po 26 letih iskanja je britanski iskalec zlata Mark Creasy končno našel pravo zlato žilo in obogatel. Kot 23-letnik je zapustil rodni Suffolk in odpotoval iskat srečo v Avstralijo. Leta in leta je z lopato in krampom kopal širom po Avstraliji, s sitom izpiral prod iz skoraj vseh avstralskih rek. Pred 15 leti se je ustavil v Yandalu v zahodni Avstraliji. Nekaj mu je pravilo, da bo tu našel svojo zlato žilo. In res jo je našel. Ko je do potankosti ugotovil, kako poteka, je prodal koncesijo največji avstralski rudniški ustanovi Great Central Mines. Creasy, ki ima sedaj 49 let, je iztržil kar cedno vsoto. Ustanova mu bo takoj plačala 3.750.000 ameriških dolarjev, v naslednjih 18 mesecih se 118.750.000 dolarjev in se delnic ustanove v vrednosti 7.500.000 dolarjev. »Ko bi imel 20 let, bi se napil do onemoglosti, pri 49 letih pa so moja jetra že na psu, tako da si kaj takega ne morem privoščiti,« je za britanski Daily Star povedal srečni iskalec zlata.

Kriza družine na Kitajskem

PEKING - Tudi na Kitajskem ugotavljajo, da je družina zasla v krizo, saj je vedno več ločitev in razporok. Lani se je tako število prošenj za razporoko potrojilo, a se vedno je Kitajska na dnu svetovne lestvice, saj je bilo lani nekaj več kot 9 milijonov prošenj za razporoko, razporečni indeks je torej le 1, 54%. Ministrstvo za družbena vprašanja ugotavlja, da so povečanemu številu razporok botrovali predvsem boljši gnotni položaj enega od partnerjev, izvenzakonska razmerja in dejstvo, da sta marsikateri poročeni Kitajec ali Kitajka morala službeno za dalj časa v tujino.

V Arkansasu izvedli dve smrtni obsodbi

VARNER (ARKANSAS) - V presledku ene ure so prejšnjo noč v Arkansasu usmrtili dva na smrt obsojena. Najprej je zaradi injekcije strupa umrl 50-letni Jonas Hoten Whitmore, uro kasneje pa se 39-letni Edward Charles Pickens. Prvi je bil obsojen na smrt, ker je z nožem prerezal vrat neki ženski, potem ko ji je ukradel 250 dolarjev. Pickens pa je bil v skupini treh roparjev, ki so napadli neko trgovino in pri tem ubili eno osebo. Obsojenec je priznal, da je sodeloval v ropu, a je zanimal, da bi koga ubil. Arkansaski guverner Jim Guy Tucker, ki je nasledil Clintona, je preučil oba primera, a je zavrnil prošnjo za pomilostitev.

Fredericka Westa obtožili tudi umora 8-letne hčerke

LONDON - Frederick West, domnevna »posast iz Gloucestra«, se bo moral zagovarjati tudi za umor svoje 8-letne hčerke Charmaine. Njene posmrtno ostanke so pred dvema dnevmoma odkrili pod podom kuhinje v neki hiši, kjer je West stanoval, preden se je preselil v zloglasno Cromwellovo ulico. S tem odkritjem bremeni 50-letnega gradbenika že 11 umorov. Med žrtvami sta tudi njegova prva žena Catherine Costello in 16-letna hči Heather.

MADRID / UMETNOST

Letno čiščenje

Tudi bronaste dame so včasih potrebne toalete: v središču Madrida čistijo kip kolumbijskega kiparja Botera

MOSKVA / POSODA IZ 16. STOLETJA

Arheološka najdba v Kremlju

Med popravljenimi deli v Kremlju so našli na dobro ohranjeno lončeno posodo iz 16. stoletja (Telefoto AP)

VELIKA BRITANIJA / V ZOOLOŠKIH VRTOVIH

Okrutno ravnanje z živalmi

LONDON - V živalskih vrtovih Velike Britanije ne ravna dobro z živalmi. Zapirajo jih v tesne in puste ograde, večkrat pa jih dolga leta puscajo tam same, je v ponedeljek izjavil predstavnik skupine Animal Aid, ki se zavzema za cimboljšje razmere v živalskih vrtovih. Skupina je predlagala bojkotiranje živalskih vrtov, da bi na tak način izsilila boljše razmere za živali.

»V mnogih britanskih živalskih vrtovih niti ne poskušajo poskrbeti za potrebe svojih živali,« je dejal direktor skupine Mark Gold. »Trpljenje, na katero smo naleteli, je pretreslo celo nas.« Sku-

pina, ki deluje v Veliki Britaniji, je navedla primer samice azijskega slona, ki je v Bristolu v zahodni Angliji dolga leta zivela sama v popolnoma pustih ogradi, ter primer samice orangutana, ki so jo osamili, potem ko je pobegnila iz živalskega vrta v Blackpoolu na zahodni obali Anglije. Omenili so tudi samca gorile, ki je v živalskem vrtu Dudley v srednji Angliji zivel sam v tesni kletki več kot 20 let, potem ko je poginila njegova družica. Sloni in opice imajo zelo razvito socialno življenje in potrebujejo družbo.

»V najboljšem primeru si lahko živali v jet-

nistvu ustvarijo zelo skromne socialne vezi, to pa je vse, kar si te živali lahko privoščijo. Če jim odvzamemo se to, jim ne preostane nič drugega,« so dejali predstavniki skupine. Pristavili so, da so za živalske vrtove znatne neprimerne in dotrajane ograde, z dolgotrajno in nevarno nošenje živali, ki se nevrotično sprehajajo gor in dol po kletkah, ter smešne izjave o programih za varstvo živali.

Mary Rosevear, predstavnica Federacije živalskih vrtov, ki predstavlja nekatere izmed vrtov, ki jih omenja poročilo Animal Aida, je

izjavila, da so pri federaciji do grla siti takih kritik. »Večina živalskih vrtov se zaveda problemov,« je dejala. »Potreben je dolgoročni načrt za reševanje teh problemov, predvsem pa so potrebna denarna sredstva,« je nadaljevala. Dodala je, da se večina lastnikov živalskih vrtov strinja glede tega, da živali ne bi smele živeti v tesnih prostorih in brez družbe, saj to škodi tudi poslom, vendar nimajo denarja, da bi izboljšali razmere. Poudarila je, da so se kljub vsemu razmere v britanskih živalskih vrtovih v zadnjih 20 letih neprimerno izboljšale.

Rublje tiskajo kar doma

MOSKVA - Rusijo so zadnje čase preplavile ogromne količine ponarejenega denarja, pa naj so to rublji, dolarji ali ukrajinski karbovanjci. Ponarejevalci so kar se da iznajdljivi: denar tiskajo na off-set strojih, večinoma pa z novimi fotokopirnimi stroji, s katerimi je mogoče tiskati tudi v barvah. Niso redki primeri, da so navadne crnobele fotokopije potpežljivo ročno pobarvali.

Policija ne ve več, kaj bi počela, da bi bila kos ponarejevalcem in razpečevalcem denarja. Celo v bankah se marsikdaj zgodi, da dobite ponarejen bankovec. Ponarejenih 5 tisoč rubljev je v svoji placi našel tudi visok policijski funkcionar. V moskovskih trgovinah imajo posebne stroje, ki »berejo« denar; da pa bi bile bolj gotove, blagajnicarke obračajo bankovce na vse strani, preizkušajo obstojnost barv, včasih celo pljunejo nanje in komaj potem, vendar z velikim nezaupanjem, odjemalcem dajo ostanek.

Lani so prijavili kar 7059 primerov ponarejanja denarja, kar je 21-krat več kot dve leti prej. Leta 1994 pa bo še slabše, saj so začeli z japonskega uvažati zelo izpopolnjene fotokopirne stroje, ki spravljajo policijo v obup.

AVSTRIJA / REFORMA

Bo koalicija uvedla davek na energijo?

Izdelani so razni modeli

DUNAJ - Davek na energijo, o katerem že nekaj časa teče razprava, naj bi postal sestavni del tretjega dela avstrijske davčne reforme pod režijo velike koalicije socialdemokratov in ljudske stranke.

Gospodarski referent SPÖ Ewald Nowotny je zdaj predlagal uvedbo davka na energetske vire, za katerega naj bi vladna koalicija do leta 1997 izdelala ustrezna izhodišča. Namesto tega naj bi ukinili (trenutno za delojemalcev in delodajalce obvezni) prispevek za gradnjo stanovanj. Industrijskim panogam s posebno visoko porabo energije naj bi omogočili olajsavo (odbitek

predhodnega prometnega davka). Z davkom na energijo naj bi v državno blagajno priteklo dodatnih 10 milijard silingov. Državni sekretar za finance Johannes Ditz (ÖVP) je v zvezi s predlaganim davčnim modelom za temeljito razpravo, mimogrede pa je kar omenil, da je Nowotnyjev predlog v osnovi povzel slične koncepcije ÖVP.

Predstavniki industrije so izpostavili, da takšen davčni model pride v postev le, če ne bo poslabšal pozicije avstrijskega gospodarstva v mednarodnem tekmovanju in če bodo s tem v zvezi prislo do znižanja stroškov za delo. **Igor Schellander**

AVSTRIJA / VROČA RAZPRAVA PO NAPOVEDI SCHÜSSLA

1998 - »Road-pricing« na vseh avtocestah?

Postopna uvedba elektronskega plačevanja cestnine

DUNAJ - Minister za gospodarstvo Wolfgang Schüssel je te dni predstavil elektronski sistem plačevanja cestnin, ki ga hoče Avstrija od leta 1998 dalje postopoma uvesti na vseh svojih avtocestah (1660 kilometrov - op. ured).

Tako imenovani Road-pricing se bi prakticiralo na ta način, da bi na koncu vsake vožnje po avtocesti na posebni magnetni kartici, ki bi bila montirana v osebni avtomobilu ali tovornjaku, elektronsko prečitani prevozeni kilometre in odbili primerno vsoto.

Za osebna vozila Schüsslerjev predlog predvideva cestnino v višini 30 grošev za prevozeni kilometer, tovornjaki pa naj bi plačali 1, 20 silingov, torej stirikrat več. Sistem »Road-pricing« zeli najprej uvesti na avtocestih na območju Dunaja, Linza, Salzburga ter na Tirolskem, dohodki iz cestnine pa naj bi znašali med pet in šest milijard silingov letno.

Schüsslov nacrt je v Avstriji naletel na nelojalno pozitiven odmev, kontroverzna razprava se pa je vnela predvsem zaradi višine cestnine za tovornjake. tako sta minister za promet Viktor Klima (SPÖ) in tudi zelena frakcija v državnem zboru poudarila, da je predlagana tarifa za tovornjake pre nizka.

Prometni minister je dejal, da mora biti cilj prometne politike zvezne vlade, da se podrazi cestni tovorni promet, ne pa da postane cenejši. Trenutno ceste v Avstriji finansirajo predvsem voz-

Za tovornjake 1,20 silinga za prevozeni kilometer, za osebna vozila pa 30 grošev?

niki osebnih avtomobilov ter avstrijski davkoplačevalci ne pa transportna podjetja, je poudaril Klimski klub ob ministra Schüssla predlagana cestnina (1, 20 silingov za kilometer) previsoka. Nekatera podjetja da splošno uvedbo cestnine na avstrijskih avtocestah gospodarsko ne bi preživela, argumentirajo zastopniki transportne industrije. Pomislekom se je pridružila tudi gospodarska zbornica na Koroskem. **Ivan Lukan**

AVSTRIJA / PROMET

Omrežje črpalk od Istanbula do Hamburga

DUNAJ - Podjetje Avanti, avstrijski diskontni prodajalec goriva, bo v tujini izgradilo svoje omrežje bencinskih črpalk. Skupaj z avstrijskim in nemškim klubom avtomobilistov (ÖAMTC in ADAC) zeli med zapadno Turčijo in Bolgarijo ter Hamburgom ustanoviti verigo t.i. postaj za vozače, ki naj bi poleg bencinskih črpalk nudile tudi tehnični servis, prodajalnice, okrepčevalnice in sanitarne naprave. Prva tako postaja so že zgradili v madžarskem Komaromu.

Vodja in lastnik Avanti Nouza misli izgraditi tudi splošno omrežje bencinskih črpalk svojega koncerna. Podjetje zeli profitirati od narasčajočega zapadno-vzhodnega tranzitnega prometa, težišče izgradnje bo temu ustrezno v deželah vzhodne Evrope. Na Madžarskem je načrtovanih 80 črpalk, na Hrvaškem 50, na Češkem in Slovaškem pa po 10. Promet koncerna naj bi letos narasel na 6 milijard silingov. **(I.Sch.)**

Kot smo poročali, bi otrok v slučaju možganske smrti matere moral ostati v materinem telesu še najmanj šest tednov, v tem času pa bi morali organi matere s pomočjo aparatov delovati naprej, tako da bi se otrok lahko razvijal. Potem bi zdravniki lahko sprožili porod.

V okviru razprave o tem vprašanju se je zdaj pojavila tudi zahteva po ustanovitvi posebne etične komisije, ki naj bi odgovorila na vsa odprta vprašanja, v njej pa naj bi sodelovali poleg zdravnikov tudi teologi.

Kot so iz dunajske klinike Rudolfspital, na kateri leži mlada nosečnica, sporočili, se je oče medtem izrekel za obrnitev življenja svojega se nerojenega otroka, prav tako tudi starši noseče ženske ne zahtevajo več ukinitve nosečnosti v slučaju smrti njihove hči.

Možnosti, da bo nosečnica preživela, so zelo majhne.

Kot smo poročali, je predststvo te osrednje politične organizacije koroskih Slovencev na svoji zadnji seji obravnavalo tudi vprašanje delovanja Biroja za koroske Slovence pri Uradu koroske deželne vlade. Vodja biroja, Pavle Apovnik, ki je skupaj s sodelavci med drugim poskrbel za uspešno izvedbo Kulturnega tedna koroskih Slovencev lani v Spittalu ob Dravi in letos v Trgu, bo funkcijo iz zdravstvenih razlogov oddal in se upokojil, kdo ga bo nasledil, pa se določeno. Po mnenju predsedstva izpolnjuje biro pomembno vlogo, zato mora svoj status nujno ohraniti, stevilo njegovih sodelavcev pa se nikakor ne bi smelo zmanjšati.

NOVICE

Protestna akcija proti izgonu Albancev s Kosova

SALZBURG - Od avstrijskega notranjega ministrstva načrtovani izgon petih Albancev s Kosova, ki že nekaj časa sedijo v odgonskem priporu v Salzburgu, je privedel do prvih protestnih akcij. V sredo zvečer se je pred zaporom zbralo okoli 50 oseb (clani katoliških župnij, organizacije amnesty international in avstrijske visokošolske zveze), ki so zahtevali azil za peterico Albancev iz Kosova. Ze nekaj dni prej se je proti izgonom odločni izrekel tudi avstrijski kardinal Franz König in napovedal, da bo v znamenju protesta bral maso pred stopnicami salzburske policije. Hkrati je popularni predstavnik avstrijske Cerkve - skupaj z drugimi skofi - izpostavil, »kako nečloveški je avstrijski sistem odgonskega pripora« ter uradno izvajanje nove azilske zakonodaje. Notranje ministrstvo je kritiko zavrnilo ter sporočilo, da so prizadeti Albanci pripotovali v Avstrijo iz tako imenovanih varnih tretjih držav (Makedonije, Slovenije, Slovaške in Italije). Prošnjo za azil bi morali vložiti pri avstrijskih ambasadah v teh državah, je bilo poudarjeno s strani notranjega ministra Franza Löschnaka.

KOROŠKA / DOGRADITEV DOMA PROSVETE »SODALITAS«

V Tinjah že gradijo

Gradnja je v polnem teku - V poletnih mesecih naj bi nastal nov in sodoben dom - Rektor Jože Kopeinig je optimističen

CELOVEC - Dograditev doma prosvete »Sodalitas« v Tinjah postaja resničnost. Gradbeni stroji so začeli podirati stari del hiše, tako da so od nekdanjega doma naposled ostali le se kletni prostori. V poletnih mesecih naj bi gradbeno podjetje na kraju, kjer so sedaj rusevine, postavilo sodoben trakt.

Tako se bodo udeležili veliki nacrti rektorja Jožefa Kopeiniga, ki ima tudi globoko zaupanje, da bo projekt zmogel tudi finančno. Sicer vedno znova govori o tem, kako se v pisarni doma zares počasi uresničuje »tinjski cudž«, hkrati pa je prepričan, da bo s pomočjo župnij po vsej južni Koroski in s pomočjo posameznikov uspelo postaviti skupen dom srečanja.

Rektor Jože Kopeinig pred ruševinami starega dela doma in obednice.

AVSTRIJA - NEMČIJA

Medijska koncentracija

Nov projekt skupine WAZ

DUNAJ - Bo avstrijska medijska scena doživela se večjo koncentracijo? Sklicujoč se na zaupne vire, dunajski časopisi poročajo o tajnih pogajanjih nemske medijske skupine WAZ (večinska udeležba pri največjem avstrijskem bulvarskem listu »Neue Kronen Zeitung«) z Bank Austrija.

Nacrtovan naj bi bil prevzem drugega največjega domačega bulvarskega lista »Tägliches«, ki naj bi ga s krediti omogočila banka. Lastniku lista, Falku, je WAZ baje ponudila 2,5 milijard silingov. Ozadje: s Falkom se že nekaj časa o udeležbi pogaja tudi

francoski medijski in orazarski velekoncern Hachette, ki na Dunaju se zeli ustaliti kot veleekspeditor za tiskovine v vzhodnih državah. Istocasno se Falk skupaj s Hachette poteguje tudi za zasebno radijsko frekvenco na Dunaju.

S strani WAZ so demantirali tozadevne konkretne nacрте. Če bi res prislo do omenjene kooperacije WAZ z Bank Austria in prevzema drugega vodilnega bulvarskega medija, bi to imelo za avstrijsko medijsko področje precejšnje (negativne) posledice, saj bi pod nemsko taktirko nastal gigantičen medijski kartel. **(I.Sch.)**

KOROŠKA

Menjava v Biroju za koroske Slovence

CELOVEC - Kot poročala glasilo NSKS, je predststvo te osrednje politične organizacije koroskih Slovencev na svoji zadnji seji obravnavalo tudi vprašanje delovanja Biroja za koroske Slovence pri Uradu koroske deželne vlade. Vodja biroja, Pavle Apovnik, ki je skupaj s sodelavci med drugim poskrbel za uspešno izvedbo Kulturnega tedna koroskih Slovencev lani v Spittalu ob Dravi in letos v Trgu, bo funkcijo iz zdravstvenih razlogov oddal in se upokojil, kdo ga bo nasledil, pa se določeno. Po mnenju predsedstva izpolnjuje biro pomembno vlogo, zato mora svoj status nujno ohraniti, stevilo njegovih sodelavcev pa se nikakor ne bi smelo zmanjšati.

POSLOVNA KONFERENCA V PORDENONU

Slovenija je zanimiva za tuje vlagatelje

Kar zadeva varnost naložb, v vrhu

PORDENONE - Poslovne konference, ki sta jo v Pordenonu pripravila tamkajšnji Industrijski konzorcij in Sklad republike Slovenije za razvoj se je udeležil tudi predsednik gospodarske zbornice iz Pordenona Augusto Antonucci, ki je menil, da je Slovenija v primerjavi z drugimi vzhodnoevropskimi državami glede varnosti naložb v samem vrhu. Menil je tudi, da ima Slovenija v primerjavi z njimi dobro razvit bančni sistem.

Vendar je hkrati opozoril, da morajo tisti, ki se odločajo za vlaganja, vseeno paziti, da ne zanemarijo domačega gospodarskega razvoja in ohranijo delovna mesta, pri tem pa morajo imeti ves čas v mislih tudi dejstvo, da se vzhodni in srednjeevropski trgi še razvijajo in oblikujejo. »Vlaganje je smiselno, nesmiselno pa si je delati iluzije o takojšnjih dobičkih,« je dejal Antonucci. Direktor sektorja za privatizacijo v skladu za razvoj Igor Ku-

sar meni, da postaja Slovenija za tuje vlagatelje vedno bolj privlačna predvsem zaradi poceni delovne sile, v zadnjem letu pa statistični podatki kažejo na to, da recesija postaja preteklost. Kušar je se povedal, da je znasla skupna vrednost neposrednih tujih vlaganj v Sloveniji konec lanskega leta dve milijardi dolarjev, pri čemer so nemške investicije predstavljale 44 odstotkov vseh vlaganj, avstrijske 20,7 odstotka in italijanske 16

odstotkov. Italijanske novinarje je predvsem zanimalo, zakaj se Slovenija obrača na severnoitalijansko gospodarstvo kot na morebitnega investitorja, pa tudi, ali se italijanskim podjetjem sploh splača vlagati na dvomilijonskem trgu.

Med pogovorom se je izkazalo, da je Slovenija za italijanskega vlagatelja kratkoročno zanimiva predvsem zaradi geografske bližine in cenene delovne sile, dolgoročno pa za italijansko gospodarstvo predstavlja odskočno desko za osvajanje drugih trgov te regije. Na popoln danskem delu poslovne konference so italijanskim podjetnikom spregovorili predstavniki različnih finančnih ustanov, ki nudijo finančno in te-

hnično pomoč podjetjem, ki se odločajo za vlaganja v tej regiji. Med njimi sta najbolj znani Mediocredito Centrale SPA iz Rima in Mednarodna finančna korporacija (IFC) iz Pariza. Predstavniki sklada za razvoj so predstavili slovensko zakonodajo s področja tujih vlaganj in skladov podjetij, ki se skušajo privatizirati, pri čemer iščejo tudi tuje strateske partnerje, ki bi jim poleg nove tehnologije in svežega kapitala pomagali poiskati tudi nove trge. Poslovna konferenca bo nedvomno pripomogla k boljši informiranosti in poznavanju razmer poslovanja v Sloveniji ter morda povečala število tujih vlaganj v slovensko gospodarstvo.

Alenka L. Jakomin

Rigelnik se je vrnil iz Južnoafriške republike

LJUBLJANA - Predsednik državnega zbora Herman Rigelnik se je včeraj vrnil iz Južnoafriške republike, kjer se je udeležil svečanosti ob zaprisegi novoizvoljenega predsednika Nelsona Mandele, je sporočila služba za informiranje državnega zbora.

Svečanosti se je udeležilo skoraj dvesto najvišjih državnih delegacij in ugledni posamezniki iz vsega sveta. Rigelnika je sprejel južnoafriški predsednik Mandela, ki je z veseljem od-

zval povabilu, naj obisce Slovenijo. Delegacija državnega zbora se je pogovarjala z delegacijami nekaterih drugih držav in se dogovorila za vzpostavitev medparlamentarnih stikov.

Vabilo za obisk v Sloveniji je sprejela tudi pakistanska premierka Benazir Buto, ki je v pogovoru s predsednikom Rigelnikom izrazila dobre želje za razvoj in napredek samostojne in neodvisne Slovenije. (STA)

VLADA / PREDLOG ZAKONA O POLITIKI PLAČ V GOSPODARSTVU

Zakon določa tudi plače poslovnih delavcev

V postopku strokovne dodelave je dogovor o plačah menedžerjev, s katerim naj bi podrobno določili merila

LJUBLJANA - Na novinarski konferenci po seji vlade je Jožica Puhar, ministrica za delo, predstavila predlog zakona o izvajanju dogovora o politiki plač v gospodarstvu v letošnjem letu, ki naj bi ga državni zbor obravnaval po hitrem postopku. Med razlogi za sprejetje zakona je Puharjeva navedla dejstvo, da dogovor o politiki plač vlada lahko izvaja in nadzira samo prek Službe družbenega knjigovodstva, za svoje ravnanje pa slednja potrebuje zakonski akt. Tega predstavlja včeraj sprejeti predlog zakona.

Po zagotovilih ministrice naj bi s sprejetjem tega zakona dejansko že začel veljati tudi dogovor o politiki plač. Zakon določa med drugim se kriterije za izplačevanje plač poslovnih delavcev in delavcev s posebnimi pooblastili, ki se določajo v skladu z dogovorom o politiki plač. »Nacin oblikovanja

teh plač je vezan na dogovor med gospodarsko zbornico in društvom Manager,« je povedala Puharjeva. »V ta zakon pa zal nismo uspeli dodati podrobnosti kriterijev kljub zahtevi sindikata Neodvisnost. Vendar je v postopku strokovne razdelave dogovor o plačah menedžerjev, s katerim naj bi podro-

bneje opredelili kriterije. Med drugim bodo neto principe strokovnjaki obeh institucij spremenili v bruto sistem,« dodaja Puharjeva.

Uredbo o kriterijih pri določanju količnikov za določitev osnovne plače direktorjev javnih zavodov in državnih organov, ki jo je prav tako sprejela vlada, predvideva zakon o razmerju plač delavcev v državnih organih in javnih zavodih, sprejet v državnem zboru. Uredba posebej določa, v katerih javnih zavodih s področja kulture, zdravstva in znanstveno-raziskovalne dejavnosti lahko količnik za določitev osnovne plače direktorjev preseže

najvišji z zakonom predvideni količnik 6,50. Vlada je obravnavala tudi dopolnilo h kolektivni pogodbi za negospodarske dejavnosti kot osnovo za nadaljevanje pogajanj za izplačilo regresa na celotnem negospodarskem področju. V interesu vlade je enoten regres med delavci negospodarskih dejavnosti. Po kolektivni pogodbi je najnižji možni regres zajamcena plača. Glede na proračunske možnosti je vlada sindikatom ponudila regres v višini 40 tisoč tolarjev bruto. Vendar, kot je opozorila Puharjeva, naj sindikati tega ne sprejmejo kot dokončno izplačilo. V predlogu za na-

daljevanje pogajanj s sindikati je namreč dodano, naj bi bilo 40 tisoč tolarjev regresa akontacija za letošnje leto. Po uveljavitvi zakona o razmerju plač pa bi mogoče lahko prislo se do dodatnega izplačila regresa za delavce v negospodarskih dejavnostih.

Na vladi so obravnavali se predlog zakona o inspekciji dela ter dva zakona na področju kulture: zakon o avtorskih in sorodnih pravicah ter predlog zakona o organiziranju in financiranju na področju kulture. Oba sta po zagotovilih Sergeja Pelhana, ministra za kulturo, usklajena z mednarodnimi predpisi.

Irena Pirman

Peterle pri češkem predsedniku Havlu

PRAGA - Zunanji minister Lojze Peterle se je v okviru dvodnevnega uradnega obiska na Češkem srečal s predsednikom države Vaclavom Havlom.

Češki predsednik je po pogovorih dejal, da so odnosi med državama dobri, izhajajo pa iz duhovne sorodnosti obeh narodov, podobnega zgodovinskega razvoja in doseženih gospodarskih odnosov. Glede skupnega problema - vstopa v Evropsko unijo - je predsednik Havel poudaril, da to ni odvisno samo od nas. Od nas pa je odvisno, ko gre za hitrost gospodarske preobrazbe in za notranjo stabilnost. »To je

naš najmočnejši argument, ko gre za vplivanje na voljo zahodnih demokratičnih struktur,« je dejal češki predsednik. Zunanji minister Lojze Peterle je poudaril, da so tudi pogovori s predsednikom Havlom potrdili izjemno dobre slovensko-češke odnose.

Po srečanju s češkim predsednikom Havlom so se na zunanjem ministrstvu v Pragi začeli uradni pogovori vodij obeh diplomacij, Peterleta in Zielenieca. Po pogovorih sta ministra podpisala krovni sporazum o sodelovanju Slovenije in Češke na področju kulture, izobraževanja in znanosti. (STA)

VOJNI INVALIDI / ZAKONI

Enakopravni pogoji za vse invalide

LJUBLJANA - Clani odbora državnega zbora za zdravstvo, delo, družino in socialne zadeve so na včerajšnji seji nadaljevali aprila začeto razpravo o treh zakonskih predlogih: o vojnih invalidih, vojnih veteranih in žrtvah vojnega nasilja. Tokrat so se opredeljevali do sklepov in stališč in sprejeli pobudo Slovenskih krščanskih demokratov (SKD), naj vlada pri pripravi zakona o vojnih invalidih upošteva temeljne cilje - enotna izhodišča in merila sistemske ureditve zakonskega predloga - in zagotovi vsem invalidom enakopravne pogoje za delo in življenje.

Pri tem zakonu so clani sprejeli se nekaj dodatnih sklepov. Upoštevali so predlog Janeza Kopaca (LDS), naj državni zbor v drugi obravnavi sprejme določbo, ki predvideva uporabo enotnih meril za ocenjevanje stopnje invalidnosti vojsk in civilnih invalidov. Prav tako so se strinjali z mnenji Danice Simsic (DSS) in Metke Karner - Lukac (SLS), naj predlagatelj natančneje opredeli, ali je tudi okvara duševnega zdravja prizadetih pogoj za

priznavanje določene stopnje invalidnosti oziroma naj se izenacijo pravice delovnih s pravnicami civilnih in vojsk invalidov. V razpravi o zakonskem predlogu o vojnih invalidih so največ časa namenili predlogu SKD, ki se zavzemajo, naj se mobilizirancem v nemško vojsko in pripadnikom drugih vojsk formacij izenacijo pravice s tistimi, ki jih uživajo dosedanja upravičenci, torej udeleženci druge svetovne vojne. Torej naj bi slo za priznanje

statusa vojskih invalidov vsem, ki so sodelovali v drugi svetovni vojni, ne glede na to, na kateri strani so bili. Ob tem je Milos Pavlica (ZLSD) opozoril na namen zakona o vojnih invalidih, ki prizadejati priznava kategorijo več, ker so za državo tudi več storili. S priznavanjem te kategorije jim priznavamo tudi vrednostno sodbo, je se dodal Pavlica in vprašal, ali bi kdo priznal »enak status teritorialca v junijski vojni in agresorja«. Tudi Janez Podobnik (SLS) je vprašal, ali se v zakonu lahko vzpostavi ustrezen »modus«, ki bi skušal brez »ideološkega momenta« preseči vse travme, ki težijo Slovence. Po mnenju Benjamina Henigmana je treba pomanjkanje vrednostnih sodb glede zgodovinskih dejstev pri parlamentu enkrat za vselej preseči. (STA)

Sončni vlak z Dunaja do Pule

LJUBLJANA - Včeraj popoldne se je v Ljubljani za par minut ustavil Sončni vlak, ki že od leta 1968 vsako leto enkrat pelje na nekajdnevni izlet invalide iz mnogih držav.

Tokrat se je z Dunaja odpeljalo 350 invalidov iz 11 držav, iz Avstrije, Nemčije, Italije, Nizozemske, Belgije, Egipta, Izraela, Hrvaške, Češke, pa tudi iz Slovenije. Iz naše države je bilo na Sončnem vlaku šest invalidov, ki jih je že na Dunaj spremljal generalni sekretar Rdečega križa Slovenije, Mirko Jelenic.

V Ljubljani so potnike vlaka pozdravili predsednik Rdečega Križa Slovenije Alojz Brus, ministrica za delo Jožica Puhar, zupan mesta Ljubljana Joze Strgar, slovenski metropolit dr. Alojzij Suster ter predstavniki mednarodne federacije Rdečega križa v Sloveniji. Za kratek kulturni program so poskrbeli pihalna go-

Foto: Bojan Velikonja/B+D

dba slovenskih železnic in Rozančeva folklorna skupina. Cilj Sončnega

vlaka je Pula, kjer bodo izletniki ostali tri dni, na povratku pa bodo

imeli kratko postojanko na Jesenicah.

Dragica Heric

ODTORGANO

Na počitnice s počitniškimi očali

Bliza se čas počitnic in dopustov. In ker se ozonska luknja veča, je treba pomisliti tudi na zaščito pred soncem. Za oči so najbolj priporočljiva očala z UV filtrom. Kdor že ve, kje bo preživel počitnice, si lahko kupi očala s primernim motivom. Za v gore krave in plansarja, za na morje pesčeno plažo z ležalniki, za safari pa divje zivali. Dobiti je mogoče kar 25 različnih motivov. Vse to na vrhu ocal za 30 nemških mark.

Očarljiva žoga

Ralph Lauren, svetovno znani modni oblikovalec, se je odločil, da bo vrnil nekaj dobrega modnega okusa v svet sporta. Neonske žogice za golf in pisane teniske žoge so že uveljavljene, sedaj je prišel čas za svetlikajoco se disko žogo. Vendar tisti, ki vas je navdušila ulična kosarka ali »street basket« in si želite na vsak način pomeriti s crnskim gagom iz Los Angelesa, raje ne pridite na kosarkarsko srečanje z očarljivo, pisano žogo.

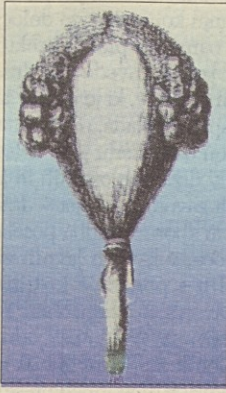
Rolerji v svetu mode

Manekenke so se na modnih pistah doslej pojavljale v bolj ali manj praktičnih cevlih. Če pa je že pri oblekah taka različnost, naj bo se pri obuvalih, je razmišljal pariški modni designer Castelbajac in izdelal rolerje. Pa ne plastičnih, ampak stabilne lesene, ki predstavljajo zabe, kamele, Indijance ali prste. Na pogled so res nenavadni, hitrosti sportnih rolerjev pa ne presežejo.

Lasulje in lasni vložki zmagujejo

Preslepiti. Vse morate preslepiti, da imate dolge kodraste, nenavadno goste lase. In če želite posebno ocarati s svojo domiselnostjo in »oblačilnim« pogumom, morate nositi lasuljo, ki se ji prav kriceče vidi, da to niso vaši lasi, a nekoliko redki lasje. Vse blondinke, naravne in »naravne« morate nositi »naraven« lasni vložek za odtenek ali dva svetlejši od vaših las. Pomembne so tudi velike pentlje, sladki mali kodrčki in globok dekolte. Vrniti se je treba v 17. stoletje, kjer je bila lasulja prvi vidni znak določenega razreda in socialnega statusa. Sodniki v Veliki Britaniji so tako navdušeni nad lasuljami, da se jim niso odre-

kli že od samega začetka. Največja razlika je v barvi. Sodobne lasulje morajo biti svetlo roza, božjastno modre ali mahagoni rdece. Vse, kar ni pristno, kar se sveti, kar je drugačno od naravnih las, mora biti na glavi. Navdušenje je zajelo tudi modne oblikovalce, najbolj pa sta se v »pletenje« lasulj zagrebla Jean Paul Gaultier in Montana.

Pripravili: T. L. in I. S.

POP NOVICE

Tožba zoper Right Said Fred

Britanski trio Right Said Fred so obtožili, da je njihova skladba Deeply Dippy plagiat skladbe z naslovom She's The Kinda Girl (Ona je taksno dekle), ki so jo izvajali Jim Penford And The Hollywood Killers. Penford, ki je napisal skladbo leta 1987, toži tako clane skupine kot tudi založnike, firmo Hit And Run Music. Skupina in založniki so zanikali obtožbe, na sodišču pa bodo izvajali obe skladbi in skušali ugotoviti podobnosti med njima.

Oddana pištola Kurta Cobaina

Courtney Love, vdova Kurta Cobaina, pevca skupine Nirvana, ki se je ustrelil pred nekaj tedni, je oddala pistolo, s katero je Kurt napravil samomor, skupini Matere proti nasilju, ki sponzorira programe, v katerih ljudje oddajajo orožje v zameno za športne ali koncertne vstopnice. Pistolo bodo stopili.

Moby zoper reklamo Toyote

Ameriški tehno izvajalec Moby je ježno reagiral zoper firmo Toyozta, ker je uporabila njegovo skladbo Go (Pojdi) v reklamne namene. Moby odklanja vožnjo z avtomobilom in pravi, da so avtomobili krivi za uničenje civilizacije 20. stoletja. »Ni krivo dejstvo, da je nekdo ukradel moje delo,« pravi, »ker verjamem, da si glasbe ne moreš lastiti. Jezen sem, ker je bila skladba uporabljena za reklamo za prodajo avtomobilov.« Moby je medtem izdal novi single z naslovom Hymn (Himna), ki bo izšel 16. maja pri založbi Mute.

Vnitev Mano Negra in East 17

Španska skupina Mano Negra je po daljši odsotnosti spet izdala nov album. Plosca nosi naslov Casa Babylon, prvi single s te plošče pa se imenuje Senor Matanza. Najstniška skupina East 17 pa je izdala drugi album z naslovom Around The World (Okoli sveta), v trgovinah pa je že prvi single s tega albuma, Big Gay Heart (Veliko radoživo srce).

Blur izdali album

Angleški kvintet Blur je izdal novi album z naslovom Parklife. Na plošči je tudi hit single Boys And Girls (Fantje in dekleta), ki je pred tedni prišel na 4. mesto najbolj prodajanih malih plošč v Britaniji. Na albumu je petnajst skladb. Parklife je njihov prvi album po več kot 18 mesecih.

Glasba The Banda v reklamni

Pesem The Weight (Teza) ameriške skupine The Band iz leta 1968 je ena od pesmi, ki se bo vrtela kot podlaga za štiri nove reklame za dietno Pepsi Colo. To je prva njihova skladba, ki je kdajkoli bila prodana za reklamne namene. Skladbo je prodal njen založnik, cigar lastnik je Bob Dylan, ki je pred nekaj meseci prodal tudi svojo skladbo Times They Are A-Changin' (Casi se spreminjajo). The Band so bili v šestdesetih letih Dylanova spremljevalna skupina, ki je snemala tudi svoje plošče. Vrednost pogodbe naj bi bila med 500 in 750 tisoč dolarjev.

Pripravil: M.M.

IZŠLO JE / PLOŠČE

Grotus

Luddite (Alternative tentacles, 1994) CD, rock, 21 min. Distribucija NIKA, prodaja RecRec, Resljeva 2, Lj., 2.550 SIT.

Ceprav založba Alternative Tentacles trdi, da že več kot deset let spravlja umetost ob dober glas, v resnici izdaja nekatere najbolj nenavadne zvoke sodobnega rocka. Na začetku so pri založbi, ki jo vodi Jello Biafra, pevec bivših Dead Kennedys, izhajale predvsem plošče omenjene skupine, kasneje pa so se pri založbi ustalile še druge znane skupine, npr. No Means No, D. O. A. in Alice Donut. Poleg teh je založba vedno dajala možnost originalnim novim (v večini primerov ameriškim) skupinam, tako da je vsako novo ime pri Alternative Tentacles vredno pozornosti. To je že dlje časa pravilo in dejstvo, ki skoraj nikoli ne razočara. Eno takih novih imen pri založbi je Grotus, kvartet iz San Francisca. Skupina se skuša z dvema basoma, s samplerjem in dinamičnim ritmom izogibati klasičnim rock obrazcem, kar ji na drugi plošči Luddite še bolj uspeva kot na prvencu z naslovom Slow Motion Apocalypse, ki je izšel lani. V ospredju sta oba basa, ob katerih je kitarista le dopolnilni instrument, še bolj izstopajoca značilnost pa je ritmična pestrost in raznolikost. Najbolj izrazita je v zaključnem komadu Brown, ki je »snet« s prvenca skupine. Kot vse kaže, lahko po zvočnih izkusnjah obeh izdaj v prihodnosti pričakujemo še bolj inovativno sozvočje bas kitar in ritmov in s tem še bolj drugačno glasbeno podobo skupine. Skupine, ki ne izdaja zastoj plošč pri Alternative Tentacles. (D. C.)

Jam And Spoon

Tripomatic Fairytale 2001 (Sony, 1994); CD, 55 min; tehno; prodaja in distribucija: DOTS, podhod Plave lagune, Ljubljana; 2.400 SIT.

Zadnje leto smo bili priča poplavi raznorodnih studijskih avantgardnežev in inženirjev, ki so s svojimi elektronskimi napravami neumorno, eno za drugo, ustvarjali tehno plošče. Kvantiteta se ne pomeni nujno tudi kvalitete in to je v tehno glasbi še posebej veljaven zakon. Razni 2 Unlimited, Magic Affair, Culture Beat in podobno disko zmazki so napadli pop lestvice in jih okuzili z bebavo ponavljajočimi ritmi ter se bolj neumnimi besedili. Vendar pa najsodobnejša računalniška in sintesajzerska tehnologija ponuja mnogo sirše možnosti izražanja, od ambientnih valovanj preko imitacij vseh možnih »pravih« instrumentov do psihadelicno zblojenih sanjarenj, ki dosežejo pravi učinek sele pod pravo dozo kemičnih substanc. Jam And Spoon so naredili kompromis med obema poloma. Poznate jih predvsem po tehno hitu Right In The Night, ki so ga na MTV vrteli non-stop. Vendar preostanek njihove glasbe ni povsem takšen. Fairytale 2001 je prvi del dveh albumov in je bolj konvencionalen od Fairytale 2002. Ta je predvsem zbirka ambientno lebdječih zvokov, brez pravih ritmov in očitnih hitov. Na Fairytale 2001 je sicer samo en hit, Right In The Night, zato pa so ostale skladbe, ceprav precej neobičajne in nekomercialne, vsaj normalno poslušljive ter dokaj melodične in ritmične. (M. M.)

Motorhead

Live At Brixton (Roadrunner, 1994) CD, rock, 48 min. Distribucija NIKA, prodaja RecRec, Resljeva 2, Lj., 2.500 SIT.

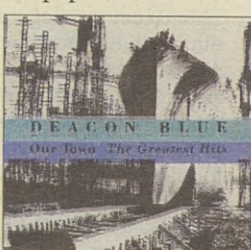
Enkratna noč! Vnitev bobnarja Philtyja, do Lemmyjevega rojstnega dneva je samo se ura, in koncert, po katerem ni bil nihče zaprt... Tako se je 23. decembra pred sedmimi leti končal koncert Motorhead v Brixton Academy, vendar je šele pred kratkim postal dostopen tudi v posneti obliki. Po mnenju poznavalcev je bil to eden boljših koncertov Motorhead sploh. Tudi če ne damo veliko na to dejstvo, CD s posnetki koncerta navdušuje z značilno hrupnim rock'n'rollom skupine. Na plošči v živo bobni najboljše komadi Motorhead, kot npr. Ace of Spades, Eat The Rich, Rock'n'Roll, Stone Deaf In The U. S. A., in drugi, v katerih je vse že vnaprej znano in preverjeno, vendar kljub temu dobro. Rock'n'roll zival Lemmy Kilmister s svojim grobim glasom, ki hresči, kot da bi ga davili, zvočni zid kitar in energija, ki narasca iz komada v komad. Koncert oziroma plošča zao kroza desetletno delovanje Motorhead, katerih istoimenski prvenec je izšel leta 1977, in kaže skupino v obdobju dveh najbolj odmevnih albumov Orgasmatron in Rock'n'Roll. Kljub temu ni dokument, je le sestavni del rockerskega stroja, ki se noče in ne more ustaviti. Energija, ki zene Motorhead, je prevelika, da bi se lahko sploh kdajkoli umirila. No Sleep At All, kolikor casa bo že slo. Zaenkrat so Lemmy in ostali brez spanca že sedemnajst let. (D. C.)

Deacon Blue

Our Town - Greatest Hits (Sony, 1994); CD; 57 min; pop rock; prodaja in distribucija: DOTS records, podhod Plava laguna, Ljubljana; 2.400 SIT.

Deacon Blue je ena od tistih otoskih skupin, ki so tako tipično angleske, da ne prodrejo niti v Evropo niti v Ameriko. Pet fantov in dekle dobrih osem let ustvarja povsem navaden pop, ki enkrat poseže v soul, drugič v rock, tretjič v jazz, spet četrtič pa v rock and roll. Njihov največji vpliv, kot se vidi že po imenu skupine, je ameriška jazz-pop zasedba Steely Dan. Deacon Blue so se poimenovali po njihovi istoimenski pesmi. Our Town je zbirka njihovih največjih uspešnic, devetnajst se jih je nabralo v teh letih. Največji hit, ki se je uspel prebiti tudi na naše radijske postaje, je Real Gone Kid iz leta 1988, sledijo pa mu Twist And Shout, I'll Never Fall In Love Again, Dignity in Queen Of The New Year. Poleg teh starejših uspešnic so na album uvrstili še tri nove skladbe, predvsem zato, da bi ploščo kupili tudi tisti oboževalci, ki imajo že vse njihove plošče. Skladbe so kronološko pomešane, vendar se iz poslušane jasno vidi, da so njihovi najboljši časi že minili. Najboljši album Deacon Blue tako še vedno ostaja njihova debitantska plošča Raintown iz leta 1987, ki predstavlja pravi bisser popa in izbruh nekontrolirane skladateljske kreativnosti. Kompilacija Our Town ponuja dober pregled kariere Deacon Blue in zabeleži nekaj iskrivih trenutkov pop glasbe, vendar pa ne dosega kvalitete podobnih zbirk uspešnic recimo Steely Dan ali Prefab Sprout. (M. M.)

Bosna in Amerika

LJUBLJANA - V Društvu slovenskih pisateljev je bila včeraj zanimiva tiskovna konferenca, ki sta se je udeležila dva sarajevska avtorja, Goran Simić in Juraj Martinović, ter ameriški profesor kreativnega pisanja Richard Jackson s skupino svojih studentov.

Prvi del srečanja je bil namenjen obravnavi položaja bosanskih pisateljev, ki se vedno živijo in ustvarjajo v domovini in o pomoči, ki jo prejema jo od slovenskega in mednarodnega PEN. Juraj Martinović, profesor slovenskega jezika na sarajevski univerzi, je med drugim spregovoril tudi o dejavnosti slovenskega društva Cankar, ki se vedno deluje v Sarajevu in združuje intelektualce različnih narodnosti. Društvo kljub težkim razmeram se vedno izdaja revijo Cankarjeva Zora in posebna želja Juraja Martinovića je bila dobiti iz Slovenije čim več svezih kulturnih vesti, zato apelira na vse novinarje s področja kulture, da posredujejo aktualne prispevke.

Richard Jackson, ki vsako leto s skupino studentov obišče Slovenijo, je tokrat prinesel tudi ček v vrednosti 5000 dolarjev, namenjen bosanskim pisateljem. S seboj je prinesel tudi drugo številko Male revije - literarnega časopisa, posvečenega slovenski kulturi in umetnosti. Tokrat so mesto v omenjeni reviji zasedli Dane Zajc, Metka Krasovec, Drago Jančar, Uroš Zupan, Veno Taufer, Milan Dekleva, z njihovimi deli pa so se ukvarjali Jacksonovi študenti. Jackson sam piše poezijo, pred kratkim je izdal novo pesniško zbirko z naslovom Alive All Day, katere naslovnico krasi reprodukcija dela Metke Krasovec, znan pa je tudi po kulturnih esejih in lucidnih zapisih o sodobnih ameriških pesnikih. Kot je povedal, je na njegovo pesniško ustvarjalnost močno vplivala Slovenija in izkušnje, ki jih je pridobil v naših krajih. Mladi ameriški pisci in njihov mentor bodo v Sloveniji ostali še nekaj časa, sodelovali pa bodo tudi na letni konferenci PEN centra, ki bo konec meseca na Bledu.

Vanda Straka

Richard Jackson s svojimi študenti (Foto. B. V.)

KRONIKA

Skrb za jezik

NOVA GORICA - V obrtnem domu se je včeraj začel dvodnevni znanstveni posvet o življenju in delu p. tra Stanislava Skrabca, našega uglednega jezikoslovca.

Tematska razsežnost dopoldanskih razprav ni bila omejena le na jezikoslovje in Skrabčeve razprave o slovenskem jeziku, temveč se je dotaknila njegove sirsse dejavnosti. Tako je dr. Jože Toporišič, ki je tudi strokovni vodja simpozija, spregovoril o Skrabčevi sodbi o samem sebi, prof. Zoltan Jan je prikazal Skrabčevo osebnost, kakršna se zrcali iz pisem rodnemu bratu Mihaelu, dr. Branko Marušič je v predavanju Goriska jezikovna srečanja govoril o plodnih stikih, ki jih je imel Skrabec z znanimi slovenskimi in tujimi jezikoslovci ter drugimi znanstveniki. Dr. Katarina Bedina je prispevala razpravo o Skrabčevem mnenju o cecilijanskem petju, dr. Anton Prijatelj pa o Skrabcu kot zgovorniku zmerne pitja vina. Popoldanski del simpozija je obravnaval bolj jeziku in njegovemu preučevanju namenjeno Skrabčevo delo. Janko Moder je spregovoril o Skrabčevi izjavi o normativnosti, dr. Breda Pogorelec o njegovem prispevku o spoznavanju slovenske skladnje, dr. Martina Orožen o Skrabčevem normiranju časovnih oblik v slovenskem knjižnem jeziku, Milena Hanjsek Holz o Skrabcu in pokrajinskih knjižnih jezikih in dr. Janko Čar o slovenskem pravorečju od Skrabca do Toporišica. Vojko Cuder

NOVO NA ODRU

Alan Bennett: Blaznost Jurija III.

Mestno gledališče ljubljansko, prevod Milan Jesih, režija Vinko Möderndorfer, igrajo Janez Hočevar k.g., Maja Sugman (oba na sliki), Jozef Roposa, Milan Stefe, Marjana Jaklic Klansek, Boris Kerč, Jure Ivanušić (stud. AGRFT), Lotos Sparovec (stud. AGRFT), Vojko Belsak (stud. AGRFT), Tomaž Pipan itd., premiera noč ob 20. uri v MGL, predviden zaključek predstave ob 22.30, vstopnice od 1.000 do 1.500 tolarjev (premiera) in od 800 do 1.200 (izven), cena gledališkega lista 200 tolarjev, predstava ima en odmor. Kot zadnjo premiero sezone bo Mestno gledališče ljubljansko uprizorilo delo angleškega dramatika in scenarista Alana Bennetta (1934), Blaznost Jurija III. (The Madness of George III), ki ga je avtor 1991 napisal za londonsko Nacionalno gledališče, kjer so delo tudi premierno uprizorili. Čeprav je Bennett dogajanje drame postavil v zgodovinski okvir - čas vladanja hanoverske dinastije, točneje Jurija III., ki je z vodenjem monarhistične politike izzval nasprotovanje Parlamenta in javnosti, zaradi bolezni pa je moral odstopiti - ga bolj kot dejstva sama zanima, kaj storiti, ko se omraci um samemu razsvetljenemu vrhu državne piramide - maziljencu božjemu, kralju in vladarju Anglije - in ali je sistem sposoben delovati zoper mračne in stremuske sile, ki delujejo v smeri edinega cilja - oblasti. Skratka zgodba o sarlatanstvu psihiatrije, ki podleže v soočenju z brutalnostjo politike. (M.T.)

Novo zvenenje, nov tudi program

Ljubljana, 10. maj, Narodni muzej: Ljubljanski oktet, umetniški vodja: Igor Svara, člani ansambla: Tone Anzlovar in Igor Smolčić /prva tenorja/, Tone Pucihar in Janez Drašler /druga tenorja/, Damjan Svara in Boris Bobek /baritona/ in Ales Lajovic in Gregor Habjanec /basal/; sodelovala sta se pianista: Igor Svara in Blaž Pucihar, umetniška beseda: Jurij Soucek /dramski igralec/; spored: moski zbori /a cappella/ in s klavirsko spremljavo /2-in 4-ročno/: J. Verbič, G. Krek, E. Adamič, F. Gerbič, Z. Premolec, R. Savin, J. Pavčić, A. Dvoržak, R. Schumann, F. Schubert in E. Grieg.

Ljubljanski oktet je s tem koncertom nastopil pred domačo - ljubljansko publiko po skoraj dveh letih. V tem obdobju ansambel seveda ni miroval. Po slovenskih krajih so imeli kar nekaj koncertov, pot pa jih je vodila tudi na tuje. Omenimo samo gostovanje Ljubljanskega okteta v Londonu, v Pekingu in Chengduju na Kitajskem

ter v Lhasi v Tibetu. Ljubljanski oktet je v tem času, ko je nazadnje nastopil pred dvema letoma /junij 1992 v Gallusovi dvorani ljubljanskega Cankarjevega doma/ izdal glasbeno kaseto slovenskih božičnih pesmi z naslovom Prisla je lepa sveta noč, sklenil pa je tudi projekt Slovenija, moja dežela. V okviru tega projekta oktet prepeva ob spremljavi instrumentalnega tria iz svojih vrst članov. Plod tega projekta so tri glasbene kasete z osemnajstimi venčki - spleti melodij. Ob tem sprehodu Ljubljanskega okteta v malce drugačen glasbeni žanr, na področje tako imenovane narodnozabavne glasbe, pa je ostala programska usmeritev

ansambla se naprej sveža in samosvoja. Tako smo lahko na tem zadnjem oktetovem koncertu slisali zelo redko izvajane moske zборе iz obdobja slovenske in evropske glasbene romantike. V drugem delu pa sta se v izvirnih ali prirejenih moskih zborih Ljubljanskemu oktetu pridružila se pianista I. Svara in B. Pucihar, ki sta igrala dvo-ali stiri-ročno ob oktetu. Dela celotnega programa so zazvenela v petju ansambla povsem na novo, nov pa je bil to tudi pester program aktualne zborovske pesmi ansambla za številne poslušalce, ki so zelo lepo sprejeli nastop Ljubljanskega okteta v atriju ljubljanskega Narodnega muzeja. Franc Kriznar

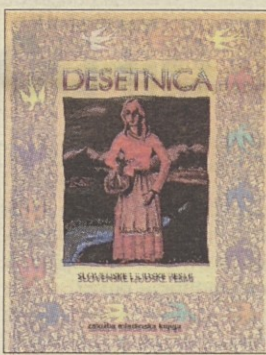
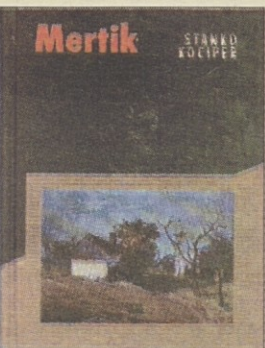

IZŠLO JE / KNJIGE

Stanko Kociper: Mertik

Crtnice iz Slovenskih goric. Knjiznica Kondor, zvezek 269, založba Mladinska knjiga, Ljubljana 1994, trda vezava, 253 strani, 2.310 SIT.

Kociper je bil med vojno aktiven ideolog in propagator slovenskega domobranstva na vidnem mestu. Zato ne preseneča, da je prva izdaja te knjige leta 1945 izšla v Argentini, kamor je Kociper emigriral. Logično se zdi tudi poudarjanje katoliških vrtilin: družine, doma in boga. Kljub političnem okolju, iz katerega avtor izhaja, vsebina ni politična. V Mertiku je opisano življenje v Slovenskih goricah, v Prlekiji, tako kot se je odvijalo v tridesetih letih. Njegovi junaki so kmečki ljudje, navezani na zemljo, razpeti med bedo in idealizmom, njihova življenja pa vsekozi prezema religija. Silovitost čustvenih opisov narave in natančno opisovanje ljudskih običajev dostikrat nosi sled domotozja in nostalgije. Taras Kermauner v spremeni besedi ugotavlja, da se Kociper pridružuje zastopnikom idej regionalizma, idiličnosti in patriarhalnega ideala agrarnega kulturnega arhetipa. (K.H.)

Desetnica Slovenske ljudske pesmi. Izbral in uredil Boris Merhar, Založba Mladinska knjiga, Ljubljana 1994, trda vezava, 299 strani, 2.982 SIT.

Do izraza je spet prišla skrb za našo narodno dediščino in nastala je zbirka slovenskih ljudskih pesmi. Kaj pomeni izraz ljudska in kako se razlikuje od umetne pesmi, pojasnjuje Boris Merhar v opombah.

Tam boste našli se komentarje posameznih pripovednih pesmi in izvedeli podrobnosti o njihovem izvoru, pomenu in morebitnih preobrazbah, ki so jih doživeli.

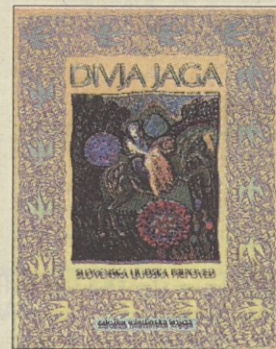
Manj zahtevni ljubitelji ljudskega izročila se bodo zadovoljili z osnovnimi podatki, ki so navedeni na koncu vsake pesmi: področje (kraj) izvora, ime zapisovalca, letnica zapisa in publikacija, kjer je bilo besedilo objavljeno.

Ce vam ljudski napevi niso tuji, lahko tudi zapojejo, saj je v knjigi veliko zapisov pesmi, ki so se večinoma pele. Dodano je nekaj likovnih prilog, ki kažejo, kako so bili motivi ljudskih pesmi izhodišče za likovne in kiparske upodobitve naših umetnikov. (K.H.)

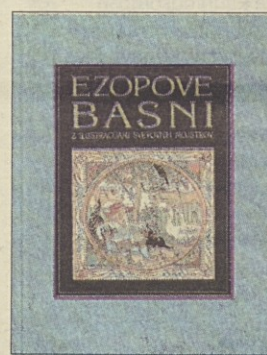
Divja jaga

Slovenska ljudska pripoved. Izbral in uredil Francek Bohanec, založila Mladinska knjiga, Ljubljana 1994, trda vezava, 131 strani, 2.520 SIT.

Vključena so besedila, ki veljajo za ljudska, čeprav o izvornosti nekaterih obstaja upravičen dvom. Bohanec pojasnjuje, da je bilo zapisovanje proznih besedil veliko težje od zapisovanja pesmi, ker so bila veliko bolj izpostavljena spremembam kot pesmi, pri katerih stalnost

melodije in ritma hkrati zagotavljala večjo trdnost besedil. Tako so zapisana prozna besedila le boljše ali slabša obnova. Kljub temu se zavzema za znanstveno kritičen odnos do zbranega gradiva, ki so ga zbirali mnogi slovenski intelektualci od Trdine naprej. Ne glede na pomankljivosti pa nam ljudska pripoved ohranja nekdanje predstave o svetu, o delovanju vidnih in nevidnih sil in o usodi ljudi. Pripovedi so razdeljene na različne oblike: bajke, zgodovinske pripovedke, smesnice, legende in pravljice. Bohanec definira značilnosti vsake oblike v spremni besedi na koncu knjige. Kako so se ljudskih motivov lotevali umetniki, kot so Smrekar, Gaspari, Jakac, Mihelič in drugi, prikazuje skromna likovna priloga. (K.H.)

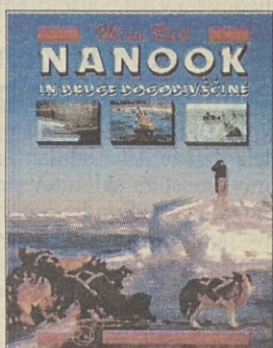

Ezopove basni z ilustracijami svetovnih mojstrov. Zbrala Russell Ash in Bernard Highton, založila Mladinska knjiga, Ljubljana, 1994, trda vezava, 95 strani, 3.423 SIT.

Tresla se je gora, rodila se je mis. Se se spomnite izvora tega pogosto rabljenega reka? Ali pa tistega o goski, ki nese zlata jajca. Ta in mnogi drugi so del Ezopovih basni, ki so bile prvič zapisane v tretjem stoletju našega stetja. Od takrat so jih v najrazličnejših oblikah reproducirali se neshetokrat. Najštevilčnejše so različice ilustracij, moralni nauki pa so ostali enaki. Knjiga, ki je pred nami, je razkošno oblikovana kombinacija besede in slike. V njej so zbrane basni in ilustracije iz več kot sto različnih izdaj, ki so v zadnjih 150 letih izšle v evropskem prostoru. Posebnost je pestrost slikovnega gradiva; širok izbor izvirnih upodobitev različnih slavnejh in manj slavnejh slikarjev iz različnih obdobij. Kdo in kdaj se je loteval ilustracij, je pojasnjeno v uvodu. Slikovni del knjige tako nudi pregled raznolikih likovnih stilov, basni pa nas spominjajo na brezčasnost splošnih resnic o človeški naravi. Namenjeno otrokom in odraslim. (K.H.)

Miro Rak: Nanook in druge dogodivščine. Izdalo in zalozilo CZP Kmečki glas, Ljubljana, 1994, trda vezava, 136 strani, 2.835 SIT.

Knjiga je zbirka kratkih zgodb o lovskih podvigih kanadskega Slovenca, ki je lovec in ribič velikega formata. Njegov način lova so garaski lovski pohodi v neobljudeno divjino, skrajno nasprotje udobnega sedenja na preži. Lov mu pomeni uživanje v naravi in dokazovanje samega sebe. Taksno samodokazovanje opisuje v prvi zgodbi o lovu na severnem medveda. Eskimom pomeni uplenitev tega neustrašnega in nevarnega medveda, ki ga imenujejo nanook, prestop iz otrostva v moškost in veliko cast. V naslednjih zgodbah živo in zanimivo opisuje lovske in ribiske dogodivščine, v katere se je podajal s svojimi prijatelji. Pri tem vseskozi ostaja praktičen, kar bo vsekakor vsakemu lovski bralski publiki, ki dobi marsikak koristen napotek. Glede na to, da si le malo ljudi v Sloveniji lahko privoščijo lov po ameriških prostranstvih, jim knjiga vsaj nekoliko približa čar lova na drugačne živali in drugi del(sveta). Avtor poleg skrbi za naravo goji tudi skrb za materin jezik, ki ga se vedno suvereno obvlada. Njegova knjiga naj bi služila tudi za ohranjanje stikov ameriških Slovencev z matično domovino. (K.H.)

NEMČIJA / JELCINOV OBISK

Opozicija podpira Rusijo

Zahod pa svari, naj Moskvi nikar ne zapira vrat

BONN - Nemski opozicijski vodja Rudolf Scharping je v četrtek pozval mednarodno skupnost, naj »Rusiji ne zapre vrat in naj obravnava Moskvo kot enakovrednega partnerja Zahodu«.

Po srečanju z ruskim predsednikom Borisom Jelcinom je vodja socialdemokratov (SPD) Scharping novinarjem povedal, da bi morali najprej vzpostaviti politične vezi med Moskvijo in državami G7. »Povsem jasno je, da si Moskva želi, da bi jo sprejeli v različne mednarodne organizacije in da bi jo upoštevali kot enakovrednega partnerja,« je povedal Scharping. »Tesejše povezovanje bi morali izvesti tudi v vseh drugih mednarodnih ustanovah, tako v gospodarstvu kot na področju nad-

zorovanja oboroževanja.« Njegove besede se nanašajo na predvčerajšnji Jelcinov poziv državam članicam G7, naj medse sprejmejo tudi Rusijo, tako da bi se G7 že prihodnje leto spremenila v G8. Jelcinov predlog je podprl tudi nemški kancler Helmut Kohl, ni pa komentiral roka, ki ga je postavil Jelcin.

Scharping, ki se nadeja, da bo na oktobrskih volitvah premagal in izpodril kanclerja Kohla, je poudaril, da je večje gospodarsko sodelovanje med Zahodom in Rusijo potrebno zaradi tesnejšega sodelovanja Moskve z mednarodno skupnostjo. Povedal je tudi, da je sprejel Jelcinovo povabilo, naj obišče Moskvo. O datumu njegovega obiska se bodo dogovorili pozneje. (Agencije)

Diplomata sta si vzela čas tudi za sprostitev (Telefoto: AP)

Moskva in Peking utrjujeta sodelovanje

PEKING - Ruski premier Viktor Černomirdin bo med 26. in 29. majem prvič uradno obiskal Kitajsko. Novico je v četrtek sporočil glasnik kitajskega ministrstva za zunanje zadeve Wu Yianmin, ki je poudaril, da na Kitajskem temu obisku posvečajo veliko pozornost, saj naj bi državi »dosegli stabilno in dolgotrajno sodelovanje, predvsem na gospodarskem in trgovinskem področju«. Wu Yianmin je se povedal, da so se odnosi med državama izboljšali po obisku predsednika Jelcina na Kitajskem decembra leta 1992.

Od 14. do 18. maja bo na Kitajskem na obisku tudi delegacija ruske dume pod vodstvom Ivana Ribkina; ta obisk je bil že dolgo načrtovan, tako da bo delegacija povsem po naključju prisla v Peking pred ruskim premierom. (Agencije)

Umrl je vodja britanskih laburistov

LONDON - Zaradi srčnega napada je včeraj v Londonu umrl voditelj britanske laburistične stranke, 55-letni John Smith. To je bil njegov drugi srčni napad; po prvem leta 1988 naj bi popolnoma okreval.

John Smith, po izobrazbi odvetnik, je postal vodja britanskih laburistov leta 1992, ko je po porazu laburistične stranke na splošnih volitvah zamenjal takratnega voditelja Niela Kinnocka. Kot voditelj laburistov je bil priljubljen in zelo splošno tudi med svojimi političnimi nasprotniki, ki ga v zalnih izjavah pretežno opisujejo kot »moza z integriteto«. Nekdanji vodja laburistične stranke in premier lord Callaghan je izjavil: »Smrt Johna Smitha pomeni ogromno izgubo za narod in laburistično stranko, kajti imel je vse lastnosti za dobrega premiera. Bil je mož brez napak, ki je zelo dobro poznal britansko ljudstvo.«

Premier Major se Johna Smitha v zalni izjavi spominja kot »izrednega parlamentarca in voditelja laburistične stranke«, vodja liberalnodemokratske stranke Ashdown pa je dejal, »da je država izgubila poštenjaka in voditelja z integriteto«.

Tragična izguba voditelja je globoko pretresla in ohromila laburiste. Čeprav je vodstvo laburistične stranke začasno prevzela njegova namestnica Margaret Beckett, je John Smith zapustil veliko praznino v vodstvu, in to prav v kritičnem obdobju, ko se začena volilna kampanja za evropske volitve, ki laburi-

stom obeta velike zmage. Statut laburistične stranke predpisuje, da voditelja voli konferenca stranke, ki je vsako leto oktobra, prej pa so ga volili le strankini poslanci.

Zato mora zdaj nacionalni izvršni odbor stranke odločiti, ali bodo sklicali izredno konferenco ali pa z volitvami voditelja počakali do jeseni. Zaenkrat kaže, da pred volitvami za evropski parlament ne bodo ukrepali, volilno kampanjo za te volitve pa bodo posvetili spominu umrlega voditelja.

Alja Kosak

John Smith (Telefoto: AP)

NOVICE

Izraelski parlament podprl sporazum s PLO

JERUZALEM - Izraelski parlament je kljub odsotnosti opozicije, ki je demonstrativno zapustila dvorano, včeraj ratificiral sporazum o palestinski samoupravi v Gazi in Jerihu, ki sta ga v začetku meseca v Kairu podpisala vodja PLO Jaser Arafat in izraelski premier Jicak Rabin. Proti sporazumu, katerega določila že izvajajo, ni glasoval nobeden od navzočih poslancev kneseta (parlamenta). Palestinski policisti pa so včeraj od izraelske vojske prevzeli se dve večji oporišči in glavno policijsko postajo v Gazi. Palestinski policisti iz Jordanije in Egipta so včeraj prispeli tudi v Jericho na Zahodnem bregu. (Agencije)

Topniško obstreljevanje Kigalija

NAIROBI - Spopadom med ruandskimi vladnimi enotami in uporniki Ruandske domoljubne fronte ni videti konca. Topniško obstreljevanje položajev sprtih strani v Kigaliju se je včeraj nadaljevalo z vso silovitostjo. Po poročilih predstavnikov mirovne misije ZN je bilo najhuje na območju vojaškega oporišča Kanobe v bližini mednarodnega letališča. (Agencije, telefoto: AP)

Spopadi v Gorskem Karabahu

MOSKVA - Po več tednih srditih spopadov med Armenci in Azerbajdzanci naj bi v Gorskem Karabahu včeraj vendarle dosegli ustavitev ognja. Sporazum o premirju naj bi predstavniki Azerbajdzana in Armenije podpisali v noči s srede na četrtek, sporoča ruska tiskovna agencija Interfax, ki se sklicuje na visoke vojaške virov. Poveljstva sprtih strani pa so včeraj poročala o nadaljevanju spopadov na vseh bojiščih. (Agencije)

Severni Jemen ponuja premirje, južni pa grozi

SANA, ADEN - Predsednik Jemna in vodja severnega dela države Ali Abdullah Saleh je včeraj izrazil pripravljenost za sklenitev premirja z južnim Jemenom, je sporočil radio Sana. Vodja južnega dela države podpredsednik Ali Salem al Baid pa je včeraj - potem ko je njegova vojska v sredo na Sano izstrelila raketo Scud, ki je terjala 23 žvrljenj - prebivalce, ki živijo v bližini palače predsednika Saleha, in njegove sorodnike opozoril, naj se umaknejo na varnejša območja. (Agencije)

HAITI / HUNTA JE IMENOVALA SVOJEGA PREDSEDNIKA

Clinton bo moral ukrepati ali poklekniti

Najodločnejši zahtevajo vojaški napad

WASHINGTON - Ustoličenje sodnika vrhovnega sodišča za časnega predsednika je za Haiti nadaljevanje ne-cloveske diktature, za bližnje ZDA in vlado predsednika Billa Clintona pa se en velik zunanje-politični poraz.

Haitski vojaški voditelji so se namreč za nadomestitev izgnanega predsednika Jeana Bertranda Aristida z 80-letnim Emilom Jonnassaintom odločili v času novih ameriških groženj s strogimi političnimi ukrepi. Predsednik Clinton se bo moral odločiti za dosledno zunanje-politično akcijo - ali pa se bo spet sramotno umaknil, kot že tolikokrat na mednarodnih kriznih žariščih. Toda Haiti je za Ameriko pomembnejši od drugih krvavih spopadov in diktatur

sveta. Predvsem zato, ker je bližje, obupani prebivalci karibskega otoka pa množično bežijo v ZDA. Tam jih je že vsaj 200 tisoč, a to je le predhodnica.

Clinton je že nekajkrat popolnoma spremenil politiko do Haitija. Najprej je izgnanega Aristida razglasil za prijatelja, potem za oviro mirovnemu procesu. Zdaj bo moral zagovarjati se tretji preobrat. Zaradi očitkov crnskih politikov, ki so ga obdolžili rasizma, je deloma omilil ukaze obalnim str-

zam, naj begunce posljejo nazaj, pogosto v zanesljivo smrt. Toda zagovorniki clovekovi pravice bodo zanesljivo preglasili nasprotniki novega priseljevanja, predsednik pa se bo zaradi Haitija spet znašel v navzkrižnem ognju obtoževanj.

Odločnejši zunanje-politični analitiki zato predlagajo ponovitev razpitega Prasticega zaliva, s katerim je skušal Washington pred tremi desetletji spodkopati režim Fidela Castra na Kubi. Napad na Haiti bi moral biti uspešen, v Port-au-Prince pa bi moral vrniti demokratično vlado.

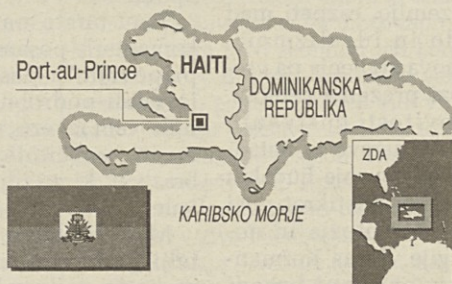
Barbara Kramžar

IMENOVANJE NOVEGA HAITSKEGA PREDSEDNIKA

Hunta, ki je na oblasti od vojaškega udara leta 1991, je potrdila imenovanje novega predsednika ter s tem ZDA dala dodaten izgovor za vojaško akcijo in ponovno postavitev Jeana-Bertranda Aristida na predsedniški položaj.

ZGODOVINA	
1791:	Z uporabo sužnjev strmoglavilo francoski kolonialni režim.
1804:	Osamosvojitve. Postane prva črna država na svetu. Politični kaos do konca 19. stoletja.
1915:	Vojaško posredovanje ZDA.
1934:	Konec ameriške okupacije.
1957:	Po kravem volitvah pride na oblast samodržec François "Papa Doc" Duvalier.
1971:	Papa Doc umre, nasledil ga njegov sin Jean-Claude ("Baby Doc") Duvalier.
1986:	Zaradi vstaje Duvalier pobegne v tujino.
1986-91:	Vrsta državnih udarov, poskusov udarov in uporov.
1990:	Na prvih svobodnih volitvah izvolijo Duvalierovega nasprotnika, katoliškega duhovnika Jeana-Bertranda Aristida.
1991:	Po kravem državnem udaru Aristide pobegne v ZDA.
1992:	Mesto premiera zasede ekonomist Marc Bazin.
junij, 1993:	Bazin odstopi.
julij, 1993:	Združeni narodi in ZDA prisilijo vojaško oblast, da na predsedniški položaj znova postavi Aristida. Sledi val nasilja.
oktober, 1993:	Združeni narodi s pomočjo ameriškega vojaškega ladijstva proti Haitiju uvedejo embargo, tisoč tujcev in beguncev pa zapustijo državo.

REUTER

OSNOVNI PODATKI

Površina: 27.711 kvadratnih km

Prebivalstvo: 6,2 milijona; 95% temnopoltih, 5% mulatov

Prestolnica: Port-au-Prince

Uradna francoščina in kreolsčina jezika:

Vera: 80% katolikov, večina pa jih verjame v črno magijo (vudu)

Gospodarstvo: najrevnejša država na zahodni polobli BDP 2,4 milijona dolarjev (1989) BDP na prebivalca: 380 dolarjev (1989)

Vojska: približno 7.000 mož

JUŽNA AFRIKA / PONOVO V ZN

Mandela ima odprta vsa vrata

Črnski predsednik lahko upa na pomoč razvitih in podporo sosed

PARIZ - Nelsonu Mandeli, velikemu zmagovalcu na prvih večrskih volitvah v Južni Afriki, se na široko odpirajo vrata v mednarodno skupnost. Od 27. aprila pred poslopjem Združenih narodov v New Yorku poleg 183 zastav članic ZN že visi tudi nova južnoafriška zastava. Generalni sekretar ZN Butros Gali je v terek izrekel dobrodoslico Južni Afriki, ki je pristopila k »družini narodov«. »Danes smo priča velikemu dogodku v zgodovini nekega naroda,« je izjavil Gali v navzočnosti predstavnikov 160 držav, ki so svojo udeležbo podprli južnoafriško pot v demokracijo. Čedalje več afriških držav priznava novo pretorijsko vlado, ki je nastajala postopoma, vse od Mandelove osvoboditve leta 1990.

Nova Južna Afrika lahko računa tudi na nekdanje prijatelje, ki so v 80. letih zahtevali odločne politične in gospodarske ukrepe proti tedanji vladi. Ti ukrepi so močno vplivali na padec apartheida. Američani in Evropejci, ki skupaj z Japonci za afriško celino predstavljajo najpomembnejše finančne in vojaške virov, so se obljubili pomoč. Ameriški predsednik Bill Clinton poudarja priložnosti, ki jih ponuja Južna Afrika. Prejšnji teden je izjavil, da bodo ZDA do konca leta 1996 Južni Afriki namenile pomoč v višini 600 milijonov dolarjev, kar je še enkrat več kot znana sedanja ameriška pomoč. Francoški predsednik Francois Mitterrand, ki naj bi v kratkem obiskal Pretorijo, je v sredo pozdravil razvoj do-

godkov v Južni Afriki. Francija je v času socialistične vlade stala na čelu evropskega protipartheidskega gibanja. Zdaj je Južno Afriko povabila na prihodnje zasedanje francosko-afriškega vrha, v Pretorijo je poslala skupino instruktorjev, ki bodo sodelovali pri urjenju posebnih mirovnih enot, letos pa je tudi podvojila finančno pomoč Južni Afriki (ki je lani znašala 25 milijonov frankov).

Velika Britanija je že napovedala pomoč v višini sto milijonov funtov (150 milijonov dolarjev), ki jo bo Južna Afrika dobila v treh letih, predvsem v obliki tehnične pomoči. Evropska unija, najpomembnejša gospodarska partnerica Pretorije, naj bi letos prispevala pomoč v višini 110 milijonov ekujev. Tudi Nemčija bo prvotno pomoč zvišala z 91,6 milijona na 110 milijonov mark. Bonn bo 7. septembra v Berlinu organiziral srečanje članic EU in Skupnosti držav Južne Afrike za razvoj (SADC), ki jo sestavlja deset držav, v katerih živi skupaj 80 milijonov ljudi. Na srečanju bodo razpravljali o evropski pomoči tem državam.

Finska vlada predlaga, naj ZN Južni Afriki odpiše plačilo članarine v višini nekaj sto milijonov dolarjev, ki je država ni plačevala od novembra 1974, ko je bila izključena iz te organizacije. Pravila ZN določajo, da lahko države, ki imajo pravico glasovanja, poravnajo članarino le za zadnji dve leti. Tudi Svetovna zdravstvena organizacija in Unesco sta Južno Afriko že povabila med svoje članice. (L. L.)

BIH / GALIJEVO PISMO VS

O varnostnih območjih

Eden od ranjenih oficirjev Unproforja je zaradi ran umrl

SARAJEVO, ZENEVA - Včeraj popoldne, dvajset minut pred drugo uro, so bili v blizini Visokega na robu dvajsetkilometrskega demilitariziranega območja okrog Sarajeva hudo ranjeni dva častnika Unproforja in predstavnik bosanske vojske. Eden od častnikov ZN je ranam podlegel, druga dva ranjenca pa operirajo v kanadski vojaški bolnici v Visokem, je sporočil Rod Babiuk.

Predstavniki Unproforja za zdaj se niso razkrili vzroka nesreče. Prva poročila so govorila o eksploziji, pozneje pa o streljanju. Narodnost ponesrečenih se ni znana.

Posamezne granate in strel iz pehotnega orožja se vedno ubijajo civiliste v severni Bosni. V sredo zvečer je granata, ki so jo na Tuzlo najverjetneje izstrelili Srbi, ubila dva civilista, so sporočili opazovalci ZN.

Generalni sekretar ZN Butros Gali je Varnostnemu svetu v četrtek priporočil, naj znova določi tako imenovano zaščiteno območje v BiH in njihove meje, saj je sporazum sprtnih strani o tem čedalje manj verjeten. V omenjenem poročilu

je Gali zapisal, da bi morala biti vloga sil ZN natančneje opredeljena, da bi morali vojaki modrih celad skriti predvsem življenja civilistov, ne ozemlja, in da se ne bi smeli vpletati v spopade. Odsvetoval je širjenje zamisli o zaščitene območjih na druge predele v BiH. Tako je

jasno odgovoril tistim, ki so predlagali, da bi tudi Brčko dobilo večjo zaščito ZN. S tem so želeli preprečiti sirjenje spopadov v to mesto na severovzhodu Bosne, ki je bilo pred vojno pretežno muslimansko, zdaj pa je povsem srbsko. (Agencije)

Diplomati se ne morejo sporazumeti

ZENEVA - Hudo razcepljeni se Američani, Evropejci in Rusi pripravljajo na petkov ministerski sestanek o Bosni v Zenevi, medtem ko se zdi, da bodo bosanski Muslimani in Srbi spore se naprej reševali z orožjem. ZDA, Evropa in Rusija se seveda strinjajo, da je treba vojno v Bosni končati po politični poti, kar bodo znova potrdili na sestanku sedmerice v na sedežu ameriške misije v Zenevi. Toda kot opozarjajo diplomatski krogi, je sestanek že vnaprej obremenjen s pesimizmom, saj vodja francoske diplomacije Juppé in ameriški državni sekretar Christopher v sredo v Washingtonu nista našla skupnega jezika.

Christopher se namreč ne strinja, da bi evropski kompromisni predlog o etnični razdelitvi Bosne vsilili sarajevski vladi. »Evropejci in Rusi se strinjajo o postopku reševanja,« je izjavil Alain Juppé in omenil vztrajno razhajanje z Američani. Po tem predlogu naj bi 51 odstotkov ozemlja zagotovili Hrvatom in Muslimanom, 49 odstotkov pa Srbom. Toda spremembe na sedanjem zemljevidu Bosne in Hercegovine bo nedvomno se težje uveljaviti po sporazumu o mejah in telesih prihodnje federacije, ki so ga v sredo na Dunaju podpisali predstavniki Hrvške in bosanskih Muslimanov.

Najnovejši sporazum predlaga povečanje hrvasko-muslimanskega ozemlja na 58 odstotkov, kar se bolj zmanjšuje možnost sklenitve sporazuma s Srbi, ki zdaj nadzorujejo 70 odstotkov ozemlja. Eden visokih predstavnikov Clintonove administracije je že kritiziral najnovejšo spremembo, vendar ni zelel, da bi omenjali njegovo ime. Prepričanje, da bodo bosanska vlada in Srbi pripravljeni sprejeti takšno razdelitev, je označil kot »skrajno nespametno«. Po

njegovem mnenju Washington pred sestankom v Zenevi »zares ne more biti optimističen«.

Evropejci so zaskrbljeni tudi zaradi predloga zakona o odpravi embarga na uvoz orožja za Bosno, ki naj bi ga sprejel ameriški senat. Muslimani, ki zahtevajo odpravo embarga, so v sredo z granatami napadli Brčko pod srbskim nadzorom. Napad je skupaj s srbskim obstreljevanjem Tuzle že obsodil Varnostni svet. Washington se z Evropejci in Rusi razhaja tudi pri vprašanju odprave embarga zoper Jugoslavijo (ki jo sestavljata Srbija in Crna gora). Na sestanku v Zenevi se bodo zbrali zunanji ministri tako imenovanih kontaktnih držav za Bosno (ZDA, Rusije, Nemčije, Francije in Velike Britanije), ki se jim bosta pridružili tudi Grčija in Belgija ter tako skupaj z Nemčijo predstavljali evropsko trojko. Razprava se bo začela v petek po 13. uri na sedežu ameriške misije pri ZN v Zenevi, koncali pa naj bi jo pozno popoldne. Rusija je izrazila željo, da bi sestanek potekal na njenem veleposlaništvu, je izjavil eden od ruskih diplomatov.

Ruski zunanji minister Andrej Kozirjev naj bi prisel v Zenevo v petek dopoldne, njegov namestnik Vitalij Curkin, odgovoren za območje nekdanje Jugoslavije, pa je v Zenevo prispel že včeraj zvečer, tako kot Warren Christopher. S Christopherjem je tudi Charles Redman, posebni odposlanec predsednika Billa Clintona za območje nekdanje Jugoslavije. Če se bodo udeleženci odločili za skupno večerjo v petek zvečer, se jim bosta pridružila tudi sopredsedujoča Mednarodne konference o nekdanji Jugoslaviji, predstavnik EU David Owen in predstavnik OZN Thorvald Stoltenberg, so se sporočili v krogih, ki so blizu pogajalskim delegacijam. (Agencije)

O čem pišejo drugje po svetu

O neofasistih v italijanski vladi

»Gianfranco Fini bo moral zdaj, po zgodovinskem vstopu neofasistov v vlado, poravnati račune nekaterim članom svoje stranke... Postfasistična desnica, kot jo imenuje Fini, se bo morala raziti s skrajnimi neofasističnimi desničarji, saj je navzočnost nekaterih članov v vladi v stranko vnesla nemir. Tremaglia - kateremu je baje Scalfaro osebno prihranil mesto ministra - je odprl stare rane. Medtem ko je iz vrst neofasistov slišati čedalje glasnejše zahteve po odstopu Scalfara, se je Fini povezal s tujino in dokazal, da ga ni strah notranjih strankarskih sporov. Ravno nasprotno: »Upam, da ljudje ne bodo odhajali, toda ne bom sklepal kompromisov, da bi nekoga obdržal v stranki, če tega noče.« (La Repubblica, Rim)

»Res je, da je Berlusconi v vlado pripeljal neofasiste, vendar jih je zelo skrbno izbral - nobeden od ministrov nima mussolinijevske preteklosti... Prizadevanja zunanjega ministra Martina za decentralizacijo in deregulacijo Italije bi lahko (v evropolitiki) vodila v povezovanje z Veliko Britanijo. Martino je radikalni zagovornik svobodnega trga, ki ga predvideva rimska pogodba. Vstop Italije v evropsko denarno unijo bo zagotovo se preverjal - najverjetneje bo dal prednost »vzporedni valuti«, velikokrat zasmehovanemu Majorjevemu trdnemu ekuju. Martino je tudi velik kritik dosedanjih italijanskih prizadevanj za poglobitev sodelovanja med državami članicami Evropske unije, ki je po njegovem mnenju Bruslju prepustila prevec oblasti.« (The Times, London)

»Skrb vzbujajoče ni le dejstvo, da ministri neke vlade pripadajo gibanju, ki izhaja iz Mussolinijevе zapuščine, temveč tudi to, da se fasizem vrača v politiko zahodnoevropskih držav. Postavlja se tudi vprašanje, kakšna bo torej nadaljnja evropolitika Berlusconiјeve Italije. Berlusconi je bil zelo pazljiv pri izbiri zunanjega ministra - italijanske diplomacije ne bo vodil neofasist. Vendar novi zunanji minister Antonio Martino ne pripada generaciji povojnih italijanskih politikov, katerih očetje so bili tvorci Evrope. Priznani ultraliberalist, kritik skupne evropske valute in velik nasprotnik združene Evrope bo že tako naporen razvoj EU zagotovo se otežil.« (Le Monde, Pariz)

O razmerah v Ruandi

»Sosede Ruande, ki so jih preplavili ruandski begunci, si zelo prizadevajo, da bi v tej afriški državi vzpostavili red in mir, saj morajo računati tudi na to, da se vojna lahko razširi na njihova ozemlja. Gana, Senegal in Tunizija, katerih vojski so uspešno posredovali v Ugandi proti diktaturi Idiја Amina, so ZN že ponudili pomoč. Pridružili bi se jim lahko tudi Eritrejci - njihovi uporniki so se v dolgoletni in uspešni vojni v Etiopiji izkazali za zelo disciplinirano vojsko. Tudi nova Južnoafriška republika ne bi mogla dobiti boljše prilike za prevzemanje mednarodne odgovornosti, kot jo ponuja mirovna misija ZN v Ruandi. Zahod pa bo tisti, ki bo moral operacijo ZN plačati in priskrbeti najnujnejšo logistično opremo.« (The Independent, London)

HRVAŠKA / SPORAZUM O BOSANSKI FEDERACIJI

Uradni Zagreb je zelo zadovoljen z izidom dunajskih pogajanj

Herceg-Bosna bo kanton z večinskim hrvaškim prebivalstvom

ZAGREB - Uradni Zagreb je zadovoljen z dunajskimi pogajanjimi med bosanskimi Hrvatimi in Muslimani. Očitno je glavni razlog za zadovoljstvo dogovor med delegacijama, da bo prvi predsednik nove federacije po narodnosti Hrvat, dejstvo, da bo njegov mandat trajal le pol leta, pa je manj pomembno.

Tako so se namreč Hrvati svetovni javnosti predstavili kot konstitutivni narod v Bosni in Hercegovini, ne pa kot eden od rusilcev bosansko-hercegovske enotnosti.

Dunajsko sporazumevanje z Muslimani in dogovarjanje o podrobnostih ima precejšnjo tezo tudi na hrvaskem notranjpolitичnem prizorišču.

Tudmanova odločnost, da na vodilnih položajih zadrži tiste, ki so po njegovih navodilih do Washingtona uresnili zamisel o Hercegovini, se je izkazala za

upravičeno. Ti ljudje so se očitno sposobni uspešno pogajati, zato Tudman posredno zanika vse obtožbe, da je njegova dosedanja politika do BiH nepravilna in da s starimi kadri ne bo mogel uresničiti washingtonskega sporazuma.

Večina predsednikovih nasprotnikov, ki jih trenutno poosebljata Mesić in Manolić, je svoje kritike uradne politike zasnovala predvsem na očitkih o neutreznem odnosu Zagreba do BiH.

Za Herceg-Bosno je pomembnejše dejstvo, da bo Hercegovina en sam kanton, kjer bo torej hrvaški narod imel večino in zato glavno besedo.

Gre tudi za nekaksen »psihološki element«, saj je Herceg-Bosna najtrdnjejša oblast vzpostavila prav v Hercegovini.

Hrvaški predsednik je po srečanju na Dunaju brz izkoristil ugodno ozračje in v posebnem pismu Aliji Izetbegoviću

izrazil zadovoljstvo zaradi uspešnih pogovorov, poleg tega pa je potrdil svoj prihod v Sarajevo, ki naj bi bil krona hrvasko-muslimanskega sporazuma. Hkrati je pozval bosanskega voditelja, naj posreduje in ugodno zahtevi hrvaskih ma-

ter, ki so v Lipniku pri Tomislavgradu ustavile promet človekoljubnih konvojev po »cesti resitve«, ker želijo izvedeti, kaj se je zgodilo z njihovimi najbližjimi. Prepričane so, da muslimanske oblasti to vedo.

Darko Pavčić

Splitski protest delavcev zoper vlado

SPLIT - Približno dva tisoč delavcev se je v četrtek opoldne zbralo na demonstracijah, ki so potekale pod geslom »Za Hrvasko - državo socialne pravičnosti«. Zborovanje je pripravila Hrvaska zveza sindikatov, ki je javnosti sporočila, da »delavci, ki je sodelovali v vojni za Hrvasko, ne bo molcal, kadar gre za očitne nepravilnosti«. Ta izjava zadeva predvsem gospodarska in socialna vprašanja v programu hrvaske vlade. Sindikat zahteva odpravo odločitve o zamrznitvi plač, vendar se politika premiera Valentica najbrž ne bo spremenila. Vsako zviševanje dohodkov zaposlenim v javnih podjetjih bi namreč avtomatično pomenilo tudi visjo inflacijo. Sindikalisti so v Splitu naslovili na vlado in sabor dolg spisek zahtev, o katerih naj bi parlament razpravljal že na prihodnji seji. (D. P.)

Na bosanskih brezpotjih se razdalje merijo v urah vožnje

VARES - Razdalj na vozisih in poteh po gorati Bosni, ki so namenjene oskrbi te države, katere meje predstavljajo frontne črte, ni več mogoče meriti v kilometrih, pač pa le se v časovnih enotah, po številu ur. Tuzla na severovzhodu je bila pred vojno od Sarajeva oddaljena 120 kilometrov. Danes pa ta razdalja zaradi razkosavanja ozemlja, vojne in spopadov znaša 234 kilometrov, skoraj dvakrat toliko kot prej. Če jo hocete prevoziti, boste - seveda ce vam bo sreča naklonjena - za to porabili najmanj sedem ur. Pred vojno je bil Tarcin na bahu pred vojno od Sarajeva oddaljen 22 kilometrov, kar je pomenilo komaj četrte ure zlozne vožnje po lepi in široki cesti iz Splita, od Jadranske obale, ki bo odslej samo se hrvaska.

Za to pot je treba danes prečkati planino Igman, zapeljati na kos letalske steze in nekaj časa voziti po njej, dokler ne prispete v predmestje bosanske prestolnice, s slalomsko vožnjo, da bi se izognili morebitnim ostrostrelcem v zasedi, ki nenehno prežijo na vse, kar se premika. Pot je dolga nekaj več kot 50 kilometrov in z veliko sreče jo je mogoče prevoziti celo prej kot v treh urah. Vares, ki se nahaja skoraj v središču sedanje Bosne, je bil pred vojno majhen kraj bogu za hrbtno, na koncu gorske poti.

Zdaj se je spremenil v mogočno križišče različnih poti, kjer se srečujejo tovornjaki humanitarne pomoči, patrolje opazovalcev OZN, včasih tudi oklopniki. Celotno Bosance je mogoče zaslediti tam: vozijo se v mercedesih brez registrskih tablic, njihovi vozniki pa so oblečeni v vojaške uniforme. Mogoče je videti tudi prenatrpana vozila »mestnega prometa«, pri katerih se človek ne prestane čuti, da ne izti-

rijo iz svojih širokih tirnic, na obrobju pa je tudi veliko voz s konjsko vprego in neskončnih kolon ljudi z vozički. Ta splet cest, starih in novih, ki so jih z buldožerji vrezali v pobočja grčev ali jih z motorno žago izzagali skozi gozd, predstavlja popolnoma novo komunikacijsko omrežje Bosne, katerega uporabnost se spreminja v skladu z vremenskimi in seveda vojaškimi okoliščinami. Nekatere od teh poti so si utrle bosanske oblasti in modre celade, če so hotele zagotoviti človekoljubno pomoč tistim prebivalcem, ki trpijo zaradi vojne.

Razen nekaterih privilegirancev na visokih položajih v OZN ali njenih številnih organizacijah, ki se vozijo s helikopterji, morajo drugi prebivalci Bosne potovati po cestah oziroma voznih poteh - seveda ce imajo potrebna dovoljenja - saj je to edini način, da se premaknete iz kraja v kraj. Najbolje je, da imate za vožnjo na voljo vozilo s pogonom na stiri kolesa in z velikanskim rezervoarjem za gorivo.

Poleg tega je dobro, da veste vse, kar se na poti dogaja, ne da bi verjeli, da se boste zato izognili nepredvidljivim zapletom. Vozne poti vodijo tudi cez potoke, speljane so cez časne mostove in vas peljejo skozi prekrasne smrekove in hrastove gozdove. Včasih so speljane tudi cez ostanke nekdanjih avtocest, kjer zlahka naletite na nepredvidljivo veliko luknjo v asfaltu. Ob poteh, na ovinkih ter poleg nekdanjih mostov, ki so jih pogнали v zrak in nadomestili z zasilnimi, je velikanska količina razbitih vozil in tovornjakov. In seveda otrok, ki mahajo z rokami, da bi vas pozdravili ali da bi v vase vozilo zagnali kamen. (B. E.)

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

10.00	Video strani
10.15	Mladi Sherlock Holmes, 6/9 del angleske nadaljevanke
10.40	Dirkac, francoski film
12.15	Ze veste
12.50	Poslovna borza
13.00	Poročila
13.05	Umetniški večer, ponovitev: Bojan Adamič, portret
14.10	Utrinki iz opusa Bojana Adamica
14.40	Alica, evropski kulturni magazin
15.50	Kam vodijo nase stezice, oddaja TV Koper-Capodistria
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Tok tok, kontaktna oddaja za mladostnike
18.00	Regionalni studio Koper
18.45	Lingo, tv igrice
19.10	Risanka
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.10	Forum
20.30	Moz s snežne reke , avstralski film, 1982 Po baladi avstralskega pesnika
22.25	Dnevnik 3, VPS 2225 Sova
22.50	Ljubezen da, ljubezen ne, 2/22 del am. humor. nanizanke Vse, kar potrebujem, je dekle
23.25	Umori, 8/13 del ameriske nanizanke Dim v očeh
00.10	Dnevnik Lady M. , svicarski film, 1993 Ljubezen brez predsodkov
02.05	Video strani

SLOVENIJA 2

16.20	Cetrtek v cirkusu: Veliki cirkusi sveta, 8. oddaja Sova, ponovitev
17.10	To je ljubezen, 10/19 del angleske nanizanke
17.40	Umori, 7/13 del ameriske nanizanke Ponudba
18.30	Znanje za znanje: Ucite se z nami
19.00	Slovenski magazin
19.30	Dnevnik 2
19.56	Sport
20.00	Vecerni gost: Ana Pucar-Jeric
21.00	Oci kritike V tokratno oddaji bomo spregovorili o knjigi <i>Tako je govoril Zaratustra</i> dr. Iva Urbančica, o reviji <i>Zgodovina za vse - vse za zgodovino</i> , o solinarskem muzeju v Sečovljah in o Kavčnikovi domačiji v Sostanju, o slikarstvu argentinskih Slovencev in se in se... Oddajo pripravlja režiser Tomaz Kralj in redaktor Jadran Sterle.
22.00	Slavnostni koncert ob 70-letnici Cirila Veroneka
23.05	Kolesarstvo: Dirka po Slovenij, reportaza
23.35	Video strani

KANAL A

07.00	Borza dela
07.15	Video strani
12.00	Na velikem platnu
12.15	Luc svetlobe, ponovitev 164. dela ameriske nadaljevanke
13.05	Magnetoskop, ponovitev
13.35	Prva dela: Richard Donner, oddaja o režiserjih
14.00	Akrobatsko smucanje, pon. 3. oddaje
14.30	Borza dela
14.45	CMT
16.10	Spot tedna
16.15	Na velikem platnu
16.30	Ameriskih 10, glasbena oddaja
17.00	Drakula, ponovitev 11. dela ameriske nanizanke
17.30	Nezazeljeni potnik, pon. ameriskega filma
19.10	Luc svetlobe, 165. del ameriske nadaljevanke
20.00	Pozitiv +, glasbena oddaja
20.30	Nisem človek, sem dinamit, dokumentarec DW
21.00	Poročila
21.20	Teden na borzi
21.30	Knjiga o džungli , ameriski film Igrajo: Sabu, Joseph Calleia, John Qualen, Frank Puglia, Rosemary de Camp, Patricia O'Rourke, Ralph Byrd in drugi; režija Zoltan Korda.
23.20	Poročila
23.40	Spot tedna
23.45	Čas čudežev , jugoslovanski film
01.20	Erotični film
02.50	Video strani

MMTV (62. kanal)

15.20	Bravo Maestro, kulinarična oddaja
17.00	Program Discovery
19.00	Obvestila in napoved filmov
19.10	Risanka
19.19	Bravo Maestro
19.30	TV Akvarij
20.05	Avtomobilizem, reportaza iz Ljubljane
20.20	Murder By Decree (Umor po naročilu), ameriski film
22.05	Video strani
22.25	Program Discovery
01.00	Adult Channel

RAI 1

6.45	Jutranja oddaja Unomat-tina, (7.00, 8.00, 9.00) dnevnik, gospodarstvo
9.30	Dnevnik, 9.35 nan. Cuori senza età, 10.00 dnevnik
10.05	Film: Le Olimpiadi dei mariti (kom., It. '60)
11.00	Dnevnik
11.40	Aktualno: Utile futile
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Nan.: La signora in giallo
13.30	Dnevnik in aktual. tednik TG 1 Week end
14.20	Tenis: 51. mednarodni turnir Italije
15.45	Mladinska oddaja Uno per tutti, vmes variete Solletico, risanke in nanizanke
17.30	Nan.: Zorro
18.00	Dnevnik, informacije o prevoznosti cest
18.15	Nan.: In viaggio nel tempo (i. Scott Bakula)
19.00	Variete: Grazie mille!!!
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Film: Ritorno al futuro 2 (fant., ZDA '89, i. M.J. Fox, C. Lloyd)
22.35	Nan.: Hitchcock
23.00	Aktualno: TG 1 Ore 23
23.30	Aktualno: Sredozemlje
24.00	Dnevnik in vreme
0.10	Velike razstave
0.35	Dok. DSE Sapere
1.05	Sport: boks Strabellor-Renzo, tenis

RAI 2

6.35	Dok.: V kraljestvu narave
7.25	Oddaja za najmlajše
8.50	Dnevnik Euronews
9.05	Nan.: Lassie, 9.30 Il medico di campagna
10.20	Nad.: Quando si ama
11.45	Dnevnik 2
12.00	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo in vreme
13.40	Nad.: Santa Barbara, 14.45 Beautiful
14.30	Aktualno: I suoi primi 40 anni (vodi E. Sampo)
15.30	Dnevnik
15.35	Film: Fratelli senza paura (pust., ZDA '53)
17.15	Dnevnik, 17.20 RAI 2 za vas
17.35	Nan.: Miami Vice
18.20	Sportne vesti in vreme
18.30	Aktualno: In viaggio con Sereno variabile
18.50	Nan.: Ispettore Tibbs
19.45	Dnevnik in sport
20.40	Aktualno: I fatti vostri (vodi Giancarlo Magalli)
23.00	Aktualno: Potebujem te
23.15	Dnevnik dosje in vreme
0.05	Pregled tiska
0.20	Dok.: Marco Bellocchio
0.50	Film: I pugni in tasca (dram., It. '66)

RAI 3

6.45	Jutranja odd.: L'altrarete
7.30	Kulturni dnevnik Tortuga, 7.15 Euronews, 9.00 Piccola posta, 9.30 dok. Zenith, 10.20 Euronews
10.00	DSE Parlato semplice
12.00	Dnevnik ob 12-ih
12.15	TGR E - O gospodarstvu
12.30	Dove sono i Pirenei?
14.00	Dezelne vesti, dnevnik
14.50	TGR Italija
15.15	Sport: Derby, kolesarstvo tenis: 51. mednarodni turnir Italije
18.50	Vremenska napoved
19.00	Dnevnik, deželne vesti
19.50	BlobCartoon, Blob, Una cartolina
20.30	Film: Fever - Ultimo desiderio: Uccidi! (krim., ZDA '91, i. A. Assante, Sam Neill)
22.30	Dnevnik in vreme
22.45	Aktualno: Milano, Italija, 23.45 Diritto di replica
0.30	Dnevnik, pregled tiska
1.00	Fuori orario: Cose (mai) viste

RETE 4

7.00	Nan.: Druzina Bradford, 7.45 nad. Piccola Cenerentola, 8.30 Valentina
9.00	Variete: Buona giornata, vmes 9.10 nad. Pantanal, 10.15 Guadalupe, 10.45 Febbre d'amore, 11.15 Maddalena, 12.00 Antonella, 13.00 Sentieri, 14.30 Primo amore, 15.15 Cara Maria Rita, 15.40 Principessa, 16.15 Topazio, vmes (11.30, 13.30) dnevnik
17.10	Kviz: La verità, vmes (17.30) dnevnik
17.40	Rubrika o lepoti
18.00	Funari News, vmes (19.00) dnevnik
20.30	Nad.: Beautiful
22.30	Film: Nadine - Un amore a prova di proiettile (pust., ZDA '87, i. Kim Basinger, Jeff Bridges), vmes (23.45) dnevnik

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Variete: Maurizio Costanzo Show (pon.)
11.45	Aktualno: Forum
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Nad.: Beautiful
14.05	Kviz: Sarà vero?
15.25	Agenzia matrimoniale
16.00	Otroska oddaja
17.55	Dnevnik TG 5 - Flash
18.00	Kviza: OK il prezzo è giusto!, 19.00 La ruota della fortuna (vodi Mike Bongiorno)
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Variete: Scherzi a parte (vodi Teo Teocoli, M. Boldi, P. Prati)
23.00	Variete: Gommapiuma
23.15	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) dnevnik
1.30	Sgarbi quotidiani

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
9.30	Nanizanke
12.15	Aktualno: Tu Italia
12.25	Odprti studio
12.30	Fatti e misfatti
12.45	Nan.: Licia, dolce Licia
13.20	Otroski variete
14.00	Odprti studio
14.30	Varieteja: Non è la RAI, 16.00 Smile
16.05	Nan.: I ragazzi della prateria, 17.05 Agli ordini papà, 17.55 Power Rangers, 18.30 I miei due papà, 19.00 Genitori in blue jeans
19.30	Odprti studio
19.50	Radio Londra
20.00	Variete: Karaoke
20.35	Film: Rapina del secolo a Beverly Hills (pust., ZDA '91, i. K. Wahl)
22.30	Film: Ossessione fatale (dram., ZDA '91)
0.30	Aktualno: Tu, Italija

TELE 4

13.30	19.30, 23.05 Dogodki in odmevi
20.30	Quando vien la sera
22.35	Nad.: Rituals

MONTECARLO

14.00	18.45, 20.25, 22.30 Dnevnik, 13.30 Sport
14.05	Film: Caramella (kom.)
20.30	Aktualna odd.: Domino
23.00	Glas. kom.: ... e quella sera al Sistina (13. del)
2.30	CNN News

Koper

16.00	Euronews - TV novice
16.10	Meridiani, aktualna tema
17.10	Achtung Baby!, oddaja o koulтури
17.45	No Comment
18.00	Slovenski program: Studio 2 - mozaična oddaja
18.45	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.30	Carobna svetilka, otroški program: Azzurro Quotidiano; Prvenci: Robert Zemeckis
20.30	Stanje stvari - mladi, oddajo vodi Laura Vianello
21.30	Odprte strani, oddajo pripravlja Rosanna T. Giuricin
22.00	V ospredju, avtor Bruno Agrimi
22.15	TV dnevnik
22.30	Juke Box, glasbena oddaja v živo, vodi Alex Bini

ORF Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
09.05	Hooperman
09.30	Petrova zabava
10.30	Tex, pon. am. filma
11.55	Zgodovina stekla
12.15	Človek v morju, pon.
13.00	Cas v sliki
13.10	Mi
13.35	Družinske vezi
14.00	Leteci zdravniki
14.45	Pogledi od strani
15.00	Otroski program
15.45	Smrkci
16.00	Vroca sled, serija
16.30	Kremenckovi
17.10	Wurlitzer
18.00	Cas v sliki
18.05	Mi
18.30	Gozdarska hiša Falkenau, serija
19.22	Znanost
19.30	Cas v sliki
20.00	Sport
20.15	Faust, serija
21.20	Pogledi od strani
21.30	Prikupen duh , ameriska kriminalka
22.55	Sport
23.15	Cas v sliki
23.20	Full Metal Jacket, pon. am. protivojnega filma
01.10	FBI, serija
01.55	Poročila

ORF Avstrija 2

13.50	Tisoč mojstrov: Lorenzo Lotto: Portret mladeniča pred belo zaveso
14.00	Sport
15.00	Maghrebinske zgodbe, 1/3 del serije; Zgodbe o grski klasiki
15.45	Neznani svet
16.00	Gospod brez drobiza, francoska komedija
17.30	Oblikovalka narava, 5. del: Barve ljubezni
18.00	Pri Huxtablovih: Poslovni razred v San Franciscu
18.30	Milijonsko kolo
19.00	Zvezna dežela danes
19.30	Cas v sliki
20.15	Kultura
20.15	Prodana domovina, 4., zadnji del serije
22.00	Cas v sliki
22.35	Trailer
22.55	Cisto nora TV
23.35	Ljube reklame
00.25	Cetrta dimenzija

Hrvaška 1

10.00	Poročila
10.05	Otroski program
	Pogled skozi okno
10.35	Religija
10.45	Nemščina
11.00	Izbor iz tujega programa: Moja knjiga o džungli
11.30	Zlata nit, 7/16 del otroške serije
12.00	Poročila
12.05	TV-koledar
12.15	Divja vrtnica, 89/199 del mehiške nadaljevanke
12.40	Popolna tujca, 4/22 del am. humoristične serije
13.10	Ciklus filmov Catherine Deneuve: Nevarno mesto , ameriski film Igrajo: Catherine Deneuve, Burt Reynolds, Ben Johnson in drugi; režija Robert Aldrich.
15.00	Monoplus
15.30	Nemščina: Alles Gute
16.00	Poročila
16.05	Mali veliki svet
16.30	Antena, izbor iz satelitskega programa
17.00	Hrvaška danes
18.00	Poročila
18.05	Kolo sreče
18.35	Santa Barbara, 712. del ameriske nadaljevanke
19.30	Dnevnik 1
20.05	Sport
20.15	V dobri družbi: Vice Vukov, zabavnoglasbena oddaja
21.05	Latinica
22.05	Poročila
22.10	Hrvaška spominska knjiga: Ivan Mazuranic, dokumentarna oddaja
22.40	Slika na sliko
23.40	Porocila v angleščini

Hrvaška 2

15.15	TV-koledar
15.25	Zlata nit, 7/16 del otroške serije
15.55	Puscaški princ, pon. 6., zadnjega dela ital. nadaljevanke
16.55	Sissi, mlada cesarica, avstrijski film, 1956 Igrajo: Romy Schneider, Karlheinz Böhm in drugi.
18.35	Vojne v miru, 3/12 del dokumentarne serije Vietnam
19.05	Risanka
19.30	Dnevnik
20.05	Sport
20.15	Beverly Hills, 90210, 9. del amer. nadaljevanke
21.00	Rock koncert: Sade
22.00	Peta hitrost
22.35	Delo na črno, 24/27 del ameriske nanizanke
23.20	Hit Depo

MTV Madžarska

09.00	Cez dan
09.30	Riviera, serija
10.30	Dallas, serija
11.30	Igra
12.00	Opoldanski zvon
12.07	Posel
13.12	Nemščina
13.40	Ekspedicija, 1. del
14.10	Zakaj?
14.50	Rezerviran čas
15.40	Vaska TV, pon.
16.00	Dnevnik
16.11	Domače naloge
16.31	Euroclick, življenje in delo v Evropi
17.00	Letni kolobarji
17.30	Teka, koristni napotki
17.40	Okno
19.00	Pravljica
19.30	Dnevnik
20.15	Dallas, serija
21.10	Panorama, svetovna politika
22.12	Halo petek!, show program
22.37	Effi Briest , nemski cb film, Fassbinderjev film
00.41	Dnevnik BBC

TV SLOVENIJA 2 **20.10**

ANA PUSAR JERIČ,
večerni gost

Ana Pesar Jerič sodi že vrsto let med operne soliste vrhunskega mednarodnega razreda, le da je bilo o tem v Sloveniji bolj malo slišati. Živi v Nemčiji, kjer na vseh večjih odrih poje najtežje sopranske partije. Bila je izvrstna Maršalica že, ko so ji očitali, da je za to vlogo še premlada, s Fidelijem je odprla obnovljeno Semperjevo opero v Dresdenu, gostovala v vseh večjih evropskih glasbenih centrih in povsod dobivala izvrstne kritične ocene. Le doma so o njej vztrajno molčali. Do nedavnega.

2/5 **TV SLOVENIJA 1** **20.30**

MOŽ S SNEŽNE REKE,
avstralski film, 1982

Scenarij: John Dixon, Fred Cullen
Režija: George Miller
V glavnih vlogah: Tom Burlinson, Kirk Douglas, Jack Thompson, Sigrid Thontom, Terence Donovan, Lorraine Bayly
Film je posnet po baladi avstralskega pesnika B. Petersona iz 1895. leta. Zgodba je postavljena v leto 1888 - v pionirske čase, ki so bili v marsičem podobni tistim na Divjem zahodu Združenih držav. Gre torej za avstralski western o mladeniču, ki se po očetovi smrti zaposli pri bogatem farmarju, nato pa še zaljubi v njegovo lepo hčer. Toda oče je nepopustljiv. Fantovo poštenje, pridnost in pogum niso zagotovilo, da bo njegovi hčeri zagotovil primerno življenje. Čeprav dekletu reši življenje in se imata rada, mora mladenič po krivični obdolžitvi - da je ukradel konja - najprej dokazati svojo nedolžnost, nato pa oditi v hribe, od koder je prišel.
Debutantski film Georgea Millera, ki ga ne smemo zamenjati z drugim, bolj slavnim režiserjem istega imena (Pobesneli Maks, Čarovnice iz Eastwicka itd.) je gradil film na baladnem razpoloženju, ki naj bi tudi filmsko priredbo približala literarni predlogi.
Silajna barvna fotografija in glasba sta sredstvi, s katerima je režiser to dosegel. Ob izvrstnih igralcih velja poudariti dvojno vlogo Kirka Douglasa kot nadutega farmarja in diametralno drugačnega potepuha.

Polég Gorette sodi Alain Tanner med najbolj pomembne, najbolj slovite avtorje sodobnega švicarskega filma. S svojo ustvarjalnostjo se je sredi šestdesetih let imenitno vključil v vse tisto, kar je takrat označeval pojem novi evropski film. Zaradi tega, ker pripada Tanner švicarskem francoskem govornem področju, je na nek način bližji francoski filmski ustvarjalnosti, v šestdesetih letih torej francoskemu novemu valu in ustvarjalcem iz kroga filmske revije Cahiers du cinema. Pred časom je slovenska televizija predstavila kar nekaj filmov tega filmskega ustvarjalca, ki je že takrat in tako tudi danes, sodil med klasike sodobnega švicarskega filma. Sedaj 66-letni Tanner se z zgodbami svojih dveh zadnjih filmov, Clovek, ki je izgubil svojo senco in Dnevnik Lady M., seli na jug, v Spanijo, kjer vzdusje Sredozemlja omogoča strastne zgodbe, pa tudi občutke neobgljene izgnanosti in silovitega iskanja korenin in trdnega stojišča. V takšnih okvirih je tudi strastna, nenehna ljubezenska zgodba, ki brez predsodkov razgrinja ljubezen in z njo povezano erotiko in vseh njenih možnosti in nezmožnosti. Scenarij za film je napisala Myriam Mezieres, ki je hkrati tudi prepričljiva interpretka na

slovne vloge pevke Lady M.. Nastopa s svojo spremljevalno pevsko plesno skupino v pariškem nočnem lokalu Kismet. Zgodba je verjetno tudi autobiografska in dnevniška, v filmu prebrana refleksija je imenitno dopolnilo realnega dogajanja. Zgodba o ljubezenskem trikotniku, o Lady M., ki doživi s spaniskim slikarjem Diegom strastno ljubezensko avanturo na potepanju po Spaniji, in njegovo žensko, temnopolto Nurio, s katero ima Diego otroka. Strastno ljubezensko potepanje se spremeni v ljubezen in po povratku v Pariz Lady M.

ugotovi, da brez Diega ji več živeti ni. Zaradi tega uredniki absurdo idejo in povabi v Pariz Diega z njegovo družino, kjer začnejo nenavadno skupno ljubezensko življenje, v katerem se z veliko prvineke modrosti se najbolje znajde temnopolta Nuria. Alain Tanner je ustvaril tenkočuten, z erotiko nabit film, v katerem so skrbno zarisani ambivalentni odnosi in v katerem zazivi ljubezen kot nekaj, kjer je prav vse možno. Možno je vse do trenutka, ko ugasne, ugasne pa enako nepricakovano, kot se je nepricakovano strastno razvnela.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

09.00 Video; 12.00 The Soul; 13.00 Greatest Hits; 14.00 Video; 16.30 Coca Cola Report; 16.45 MTV v kinu; 17.30 Dial MTV; 18.00 Music Non Stop; 20.00 Greatest Hits; 21.00 Rockumentary; Whitney Houston; 21.30 Whitney Houston: The Hits; 22.30 Beavis & Butthead; 23.00 Ponovitve

SKY ONE

07.00 The DJ Kat Show; 10.00 Risanke; 11.00 Koncentracija; 12.00 Sally Jessy Raphael; 13.30 E Street; 14.00 Barnaby Jones; 15.00 Sever in Jug; 10/24 del; 16.00 Drugačen svet; 16.45 DJ Kat Show; 18.00 Star Trek; 19.00 Paradise Beach; 19.30 E Street; 20.00 Reklame, serija; 20.30 M.A.S.H.; 21.00 Code 3; 21.30 Videnja; 22.00 Nedotakljivi; 23.00 Ponovitve

PRO 7

05.55 Ponovitve; 11.35 Pri Huxtablovih; 12.05 Agentka s srcem; 13.00 Hotel; 14.00 Dinastija; 16.00 Popolna tulca; 16.40 Risanke; 18.25 Naš hrupen dom; 18.55 Drugi svet; 19.25 Pri Huxtablovih; 20.00 Poročila; 20.15 Born To Fight, hollywoodski akcijski film; 21.50 Renegade; 22.50 Poročila; 23.00 Ženska z magnumom 45, ameriški akcijski film

PREMIERE

07.00 Romeo; 09.10 Policaj na robu prepada, am. film; 14.00 Romeo; 15.00 Duo zmešancev, ital. film; 16.35 Prince Live Concert; 18.05 Usodno poželenje, am. psihološka srtljivka; 20.00 Poročila; 20.15 Nevemo prijateljstvo, ameriški triler; 21.45 Saturday Night Live; 22.15 Laži imajo lepe noge, am. film

EUROSPORT

08.30 Aerobika; 09.00 Badminton; 10.00 Jadranje; 11.00 Mountain Bike; 11.30 Tenis, magazin; 12.00 Nogomet; 13.00 Motorji; 14.00 Sinhrono plavanje; 15.00 Badminton; 17.00 Hokej-NHL; 18.00 Motorji, magazin; 18.30 Motorsport International; 19.30 Športna poročila; 20.00 Rokomet; 21.00 Biljard; 22.00 Boks, profesion. dvoboj

SAT 1

09.00 Ponovitve; 13.30 Ladja zaljubljenecv; 14.30 Tenis: ATP turnir iz Rima, prenos; 17.00 Pet krat pet; 17.30 Regionalna poročila; 18.00 Pojdi

na vsi; 19.00 Poročila; 19.19 Šport; 19.30 Kolo sreče; 20.15 V imenu ljubezni, 2/3 del ital. nadaljevanke; 22.00 Spravite Harryja veni, am. akcijski film

RTL

09.05 Ponovitve; 12.00 Opoldanski magazin; 14.10 Umor je napisala, serija; 17.00 Kdo je šef?; 17.30 Strastno prijazna družina; 18.00 Bogati in lepi, serija; 18.45 Poročila; 19.10 Eksplozivno; 19.40 Dobri časi, slabi časi; 20.15 Domača melodija; 21.15 Pri Stanglu, nemška serija; 21.45 Pod isto streho, serija; 22.10 Verige iz zlata, am. akcijski film; 00.00 Poročila

RTL 2

05.30-16.55 Ponovitve serij; 16.55 Moz za šest milijonov dolarjev; 17.50 Umik; 18.20 Nasmehnite se, prosim; 18.55 Poročila; 19.00 Puščavska vročica, 5/9 del nemške serije; 20.00 Poročila; 20.15 Težave v Cactus Creeku, am. vestem; 21.55 Poročila; 22.10 California, ameriški vestem

SKY MOVIES

17.00 The Pad; 19.00 A Family For Joe; 21.00 Hot Shots!; 23.00 Bitter Moon

MOVIE CHANNEL

17.00 The Dragon That Almost Wasn't; 19.00 The Time Game; 21.00 Angel Street; 23.00 Mambo Kings

FILMNET +

14.00 Stop! Or My Mom Will Shoot; 16.00 K-TV; 18.00 Kuffs; 20.00 Poison Ivy; 21.30 Dog City; 22.00 Naked Gun 2 1/2: The Smell Of Fear

SUPER CHANNEL

05.30 Verska oddaja; Novice; Gospodarstvo; Super Shop; 18.00 Danes; 19.00 Poročila; 19.30 Moto Sport; 20.30 Showcase; 21.30 Kulturni koledar; 22.00 Poročila; 22.30 Jay Leno Show; 23.30 Res osebnost; 00.00 Gospodarstvo

CNN

06.00-23.00 World News; 07.30 MoneyLine; 11.30 World Report; 12.30 Business Report; 13.30 Business Day; 14.30 Business Asia; 15.00 Larry King Live; 17.30 Cnn & Co; 20.00 World Business Today; 21.00 International Hour; 23.00 World Business Today Update; 23.30 Showbiz Today

RADIO

Slovenija 1

4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio Ga-ga; 10.30 Pregled tiska; 11.05 Petkovo srečanje in Glasbena oprema; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 18.30 Gremo v kino; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Oddaja za pomorščake; 20.30 Slovenec po svetu; 22.30 Informativa odd. v tujih jezikih; 23.05 Lit. nočno.

Slovenija 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutrtranja kronika; 7.25 Zvezdni pregled; 8.00 Gospodarski vestnik; 8.40 Rekreacija; 9.10 Koledar prireditve; 11.00 Country glasba; 11.35 Obvestila; 11.50 Vreme; 13.00 Val 202; 14.00 Drobčinice; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.40 Petkova centrifuga; 17.15 Nedeljski izlet; 17.30 Obvestila; 17.50 Šport; 19.30 Stop pops; 21.45 Igra; 22.20-23.00 Koncert.

Slovenija 3

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.05 Izobraževalni program; 10.05 Izbrana proza; 11.05 Repriže in soočanja; 12.05 Igramo in pojemo; 13.05 Moteti; 13.40 Glasb. tradicija; 14.05 Gymnasium; 15.00 Sanson; 16.05 Od uverture do plesa; 16.45 Likovni odmevi; 17.00 Solistični koncert; 18.05 Lohengrin; 19.30 Koncert Slov. filharmonije; 22.05 Igra; 23.00 Šestnajst strun; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper
(slovenski program)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba, koledar; 6.30 Osmrtnice; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.15 Vsak dan je dober dan; 9.00 Servisne Informacije, prireditve; 9.20 Vreme za konec tedna; 9.45 Mnenjsko rešeto; 11.00 Hladno toplo vroče; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Jagode in podknoke; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.35 Amerika, velika odkritja malih ljudi; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Amerika, 2. del; 19.30-23.15 Večerni program Modrega vala RK; 23.15 Nočni program RS.

Radio Koper
(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30, 20.30, 21.30, 22.30, 23.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 7.05 Dobro jutro, otroci; 8.00 Horoskop; 8.40 Telefonski kviz; 9.00 Aktualnosti; 9.32 Bilo je nekoč; 9.40 Izbrali ste; 10.00 Pregled tiska; 10.05 E. Galletti; 10.35 Zeliščarstvo; 11.00 Kulturna oddaja; 12.00 Romagnam; 13.00 Glasba po željah; 14.05 Zgodovina in

turizem; 16.00 Modri val; 18.00 Igra; 18.45 Folk.

R. Glas Ljubljane

5.15, 7.15, 10.15, 13.15, 14.15, 17.15, 19.15 Novice; 7.35 Vreme; 8.15 Napoved; 9.30 Kam danes v Ljubljani; 11.00 Anketa; 12.00 BBC Novice; 12.15 Šport; 14.05 Pasji radio; 15.15 RGL komentira in obvešča; 16.10 Spoznajmo se; 17.00 Anketa; 17.55 Špekakla; 18.30 Evropa v enem tednu; 20.00 Marlboro; 22.00 Rockoteka; 2.00 Satelit.

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska včeraj, danes, jutri; 5.40 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 9.20 Tema dneva; 10.40 Informacije - Zaposlovanje; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 13.00 Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.20 Ko sem še majhen bil; 19.20 Večerni program do 24.00; F. Pestotnik.

Radio Maribor

6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00 Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.15 Horoskop; 6.45 Pregled tiska; 7.00 Kronika; 9.05 Štajerske miniature; 10.05 Evropa; 11.45 Infoservi; 12.10 Mali oglasi; 13.05 Pod Peksro gorco; 14.05 Kadar bos na razjo sel; 15.10 Kmetijski nasveti; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Zeleli ste; 17.30 Osmrtnice, obvestila; 17.45 Šport; 19.30 Glasba; 20.00 Petkovi akvareli; 22.00 Zrcalo dneva - Nočni pr.

Radio Študent

11.00 Vzlet/Rec Rec News; 12.00 Borzni parket (pon.); 14.00 OF (24 ur info); 15.30 Kinoburger; 17.00 Avtogoli tedna & Eminence politike; 19.00 Tolpa bumov; Therapy; 20.00 Radio ropot; 21.00 Gledališče Ane Monro; 0.30 Satelit.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Dopisnice z najbližjega vzhoda; 8.40 Potpuri; 9.00 Iz studia z vami; 9.15 Odprta knjiga: Most na Drini (I. Andrić, r. Marko Sosić, 53. del); 10.30 Intermezzo; 11.45 Okrogla miza; 12.40 Primorska poje; 13.20 Orkestri; 13.30 Za smeh in dobro voljo; 13.45 Narodnozabavna glasba; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Otroški kotichek; 14.30 Od Milj do Devina; 15.00 Nekaj minut z...; 15.30 Mladi val; Glasbene želje; 17.00 Kulturna kronika; Ramovš Consort; 18.00 Kulturni dogodki; 18.30 Slov. lahka glasba; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30 Poročila; 10.00 Matineja; 17.00 Odd. o živilih Venus (vsakih 14 dni); 19.00 Operetni svet.

Radio Koroška

18.10-19.00 Kulturna obzorja.

TV SLOVENIJA 2 **21.00**

OČI KRITIKE,
oddaja o kulturi

V slovenskem parlamentu se na veliko govori o tem in onem, o čemer pač mora govoriti slovenska oblast. Kaj in kako je govoril Zaratustra pred stoletji in danes, piše dr. Ivo Urbančič. Da je današnji parlament že tudi zgodovina, trdi revija Zgodovina za vse. Daje: zgodovina je tudi v muzejih, solinarskem v Sečoveljah in Kavčnikovi domačiji pri Šoštanju. Bosta dobila evropsko nagrado leta? Ideologija razvoja je udarila tudi po kmetu: dolg in zadolževanje, vmes pa vojne, so profana plat totalitarosti. Beg je morda še najbolj človeška gesta - tudi v Argentini. Ustvarjalnost se vrača. Bo obstal tudi slovenski kozolec? Toda - koga ali kaj bo predstavljal? Vse to boste gledali skozi Oči kritike, ki jih je tokrat pripravil Jadran Sterle in režiser Tomaž Kralj.

KANAL A **23.45**

ČASI ČUDEŽEV,
jugoslovanska drama, 1990

Goran Paskaljević je posnel film, ki je posvečen tistim, ki niso bile nedolžni. Zgodba se začne takoj po vojni, ko osvoboditelji zatirajo vse, kar je ostalo od starega režima. Toda vere v ljudeh ne morejo uničiti.

NOVICE

Odtisi top kvarka

FERMILAB - V obsežnem znanstvenem poročilu, ki ga je objavila ugledna ameriška revija Physical Review D, je 440 raziskovalcev skupine CDF (Collider Detector at Fermilab) razkrilo dvanajst dogodkov, za katere lahko z veliko gotovostjo trdijo, da so posledica razpada doslej še neodkritega top kvarka. Novico so pred nedavnim predstavili na tiskovni konferenci v največjem ameriskem središču za fiziko delcev Fermilab National Laboratory blizu Chicaga. Označuje uspešen konec najdaljšega, pa tudi najdražjega iskanja v zgodovini visokoenergijske fizike, ki dodaja zadnji manjkajoči člen v sestavo doslej odkritih osnovnih delcev snovi. (M.M. - Nov. IJS)

Slovenija in Eureka

LJUBLJANA - Jens Stoltenberg, norveški minister za industrijo in energetiko, ki je hkrati tudi predsedujoči na Ministrski konferenci Eureka, je pred nedavnim poslal slovenskemu ministru za znanost in tehnologijo Radu Bohincu pismo, v katerem ga obvesča, da se je na podlagi obsežnega gradiva in odlične predstavitve predstavnikov slovenskega ministrstva na srečanju v Stavangerju Komite visokih funkcionarjev Eureka odločil, da Ministrski konferenci priporoči sprejem Slovenije v polnopravno članstvo te ugledne mednarodne organizacije. Obenem ga je povabil na sejo Ministrske konference, ki bo 16. junija letos potekala v olimpijskem mestu Lillehammer, na kateri bodo vprašanje slovenskega članstva v Eureka obravnavali kot eno izmed prvih točk dnevnega reda. (MZT)

Vesolje brez davkov

LAUSANNE - Posebna »futuristična« izdaja revije l'Hebdo, ki je posvečena letu 2004 - nastopilo bo natanko čez deset let -, predvideva, da bo vesolje postalo pravcati raj za »davčne begunce«. Avtorji te prognoze namreč pričakujejo, da bodo zahodne družbe že kmalu zacele uporabljati stare ruske in kitajske satelite za opravljanje različnih komercialnih dejavnosti v kozmosu, za kar naj bi plačali le skromna nadomestila. Odsotnost kakršnekoli resnejše pravne ureditve o kozmičnem prostoru, kakršno je povzročilo dolgotrajno zadrževanje odločitev nekaterih članic Varnostnega sveta OZN, odpira transnacionalnim družbam možnosti, da nastopajo mimo nadzora davčnih organov in finančne policije. Če v bližnji prihodnosti ne bodo normativno urejena vsaj nekatera pglavitna vprašanja na tem področju - po koncu hladne vojne so namreč precej ugodnejši pogoji za tovrstno dogovarjanje -, bodo družbe vsekakor hotele izkoristiti to »prelepo priložnost« za neobdavčene dobičke. (E. J.)

Podivjane domače živali

SIDNEY - Zajci, lisice, konji, prašiči, koze, kamele - vse to so domače živali, ki jih je bilo treba uvoziti v Avstralijo. Toda hkrati so to tudi živali, ki so se kasneje deloma razmnoževale v naravi, zaradi česar so podivjale. V skupni živalski populaciji Avstralije takšne živali tvorijo kar deset odstotkov vseh sesalcev. Zadeva niti ne bi bila tako zelo kritična, če te živali ne bi povzročale velikanske škode v ekosistemu in kmetijstvu. Milijoni divjih prašičev, denimo, ki pustosijo po Novem Južnem Walesu in Severnem Queenslandu, so že življenjsko ogrožujoča nevarnost. V uradu za znanstvene potenciale so prepričani, da bi te probleme lahko nekoliko ublažili, če bi škodljivce pretvorili v produktivne vrste za izvoz. Tako so, recimo, pred nedavnim začeli izvažati kamele iz pušcave Simpson v osrednji Avstraliji na Bliznji vzhod, torej nazaj na tisto območje, iz katerega so jih pred stoptdesetimi leti uvozili. Takrat so bili Avstranci visoko motivirani za uvoz kamel, saj so jim omogočale tovorjenje in raziskovanje »petega kontinenta«. Veliki »povratak« avstralskih kamel na Bliznji vzhod pa je tudi genetskega pomena, saj ne poznajo bolezni, za katerimi obolevajo kamele v njihovi »domovini«. (E. J.)

Različni scenariji za prihodnost Kitajske

SANTA MONICA - Po mnenju Michaela Swaina, strokovnjaka v korporaciji RAND, uglednem ameriskem raziskovalnem centru za mednarodne odnose, se je borba za politično nasledstvo po odhodu ali smrti Den Xiaopinga (89) na Kitajskem že začela. Omenjeni American je prepričan, da bo verjetno ključnega pomena za perspektive Kitajske Narodnoosvobodilna armada, ki je »ostala zadnja oporna točka in najmočnejši arbiter med spritimi frakcijami v političnem vrhu države«. V studiji pod naslovom »Vojska in politična dediscina Kitajske: vodstvo, ustanove in prepričanja«, o kateri poroča Futurist, mesecnik Svetovnega futurološkega društva, Swain navaja štiri morebitne scenarije razvoja dogodkov v podengovski Kitajski: 1) podaljševanje obdobja notranjih spopadov, ko bodo oborožene enote armade posegale v obracunavanje »vzdolž partizanskih okopov«, 2) ponovno nazadovanje v avtoritarno ureditev, 3) razpadanje države na več deloma avtonomnih skupnosti in 4) uspešen prehod na odprtejsi tip nekomunističnega režima. Pisec je sicer prepričan, da so razmere poudarjeno nestabilne, vendar se utegnejo povečati možnosti za miren prehod, če bodo Deng in njegovi privrženci preživeli zagovornike »trde linije«, katerih vpliv se je močno povečal po masakru na tgu Tianmen. (E. J.)

SKRIVNOSTI NARAVE (22) / SINERGETIKA ALI NAUK O SOUČINKOVANJU

Javno mnenje

Raziskave kolektivnih učinkov v sinergetiki odgovarjajo tudi na vprašanja, zakaj so diktature tako stabilne, čeprav so nerazumne

Kot smo že spoznali v sinergetiki, ima redar dvojni obraz oziroma dvojno funkcijo. Na eni strani zasužnjuje podsisteme, na drugi pa ga podsistemi sploh omogočajo. Videli smo, da je tudi redar »javno mnenje« podvržen temu načelu, poleg tega pa vsebuje še druge posebnosti - spoznanje, ki se je oblikovalo šele scasoma. Javno mnenje ne vpliva le na mnenja ljudi, temveč učinkuje tudi na vlado. Naj tu navedemo misel filozofa Davida Hume-a (1711-1776): »Tistim, ki se ukvarjajo s politično filozofijo, se nič ne zdi bolj presenetljivo kot lahkotnost, s katero ljudje podreajo svoje lastne občutke in želje občutkom in željam vladajočih.

Ce poskusimo analizirati, kako lahko sploh pride do taksnega čudeža, opazimo, da se vladajoči ne opirajo na nič drugega kot na mnenje in privolitev. Vladavina temelji na mnenju in to velja tako za najbolj despotske in militantne kot za najsvobodnejše vladavine. Ce povzamemo se v originalu: »It is on opinion that government is founded.« Ociten vpliv javnega mnenja na vlado se v demokracijah dezalah kaže pri volitvah. Tu nastopi še poseben pojav, ki bi se nam sprva lahko zdel v nasprotju s tem, kar smo že povedali. V več državah prihaja pri volitvah vse pogostejše do »pat pozicij«. Pojavlja se približno enako veliko število glasov za vladno pozicijo ali ustrezno koalicijo kot tudi za opozicijo. Zanimivo je slediti možnim razlogom za takšno stanje. Ali nemara ne gre tu za pojav, na katerega smo že naleteli pri sinergetiki, namreč za različne odgovore na isto vprašanje oziroma različne rešitve istega problema. Obnašanje strank pogosto spominja na dva prodajalca sladoleda na plaži, ki smo ju že srečali pri obravnavanju sinergetičnih učinkov v

ekonomiji. Tudi stranke so podvržene konkurenčnemu boju, ki lahko včasih odloča celo opreživetju kaksne stranke. Stranke imajo določene idealne predstave, ki jih želijo uveljavljati v imenu svojih volilcev. Toda posamezna stranka kmalu

Alexis Rockman: neimenovana množična bodočnost

ugotovi, da potrebuje za uresničenje svojih ciljev moč in to ima le tedaj, če ima za seboj dovolj volilcev. Torej mora svojo volilno strategijo naravnati tako, da pritegne volilce drugih strank. Zaradi tega se dogaja, da stranke uporabljajo povsem enake papore kot so mir, svoboda, pravičnost... Kriteriji odločanja so zato kompleksnejši in jih je težko postaviti. Toda primeri se, da lahko obstajajo pri določenih ekonomskih ali družbenih problemih, objektivno gledano, enakopravne, toda povsem različne rešitve. Pri vsaki rešitvi bo določena skupina prizadeta, druga pa bo pridobila - in obratno. Za-

radi vseh teh razlogov in se mnogo drugih bo imela krivulja sinergetičnega stroška pri tem problemu več lokalnih prednostnih pozicij (lokalnih minimov). Za eno skupino je ugodnejša ta pozicija, za drugo pa spet druga... Na ta način dosežemo simetričen položaj. Vemo, da v taksnih primerih ze povsem majhne fluktuacije, v političnem smislu majhne skupine ali stranke, vodijo v odklon oziroma do zloma simetrije. Ce ena konfiguracija prevlada za dalj časa, lahko nastopi zoženje javnega mnenja, kar izključi lastnost demokracije, ki vsaj v načelu skrbi, da pride na potezo tudi druga stran. Kakor dolgo vsebuje demokracija večjo simetrijo kot imperativ, pri čemer pomeni večja simetrija širsi spekter mnenj in možnosti za razvoj, s tem zagotavlja pluralno družbo. S tem je povezana tudi večja fleksibilnost demokracije pri spreminjanju družbeno-ekonomskih danosti. V določenem smislu so v takšni družbi latentno prisotne ze vse možne opcije, ki jih je le se potrebno ustrezno okrepiti. Po vsem tem pogledimo se, v kakšni meri je mogoče govoriti o javnem mnenju v diktaturah. Ljudje, ki so ziveli v diktaturi, vedo, da obstaja pri mnenju nekaj taksnega kot dvojna klima. Vladno nadzorovani organi poročanja vzajemno podajajo v enotnem mnenju, ki ga podkrepijo se s primerno izbranimi poročanji. Poleg tega pa obstaja še privatno, in kljub vsemu v določenem smislu enotno, javno

mnenje. Ta drža, ki močno odstopa od uradnega mnenja se izraža v govorjenju na tihem in se posebej v političnih salah. Ukrepi, ki jih totalitarni režimi uvajajo zoper razširjanje neuradnega mnenja, jasno kažejo, da povzročajo neposredni stiki med ljudmi takšno mnenjsko klimo, ki lahko nevarno ogrozi vladajočo strukturo. Poleg omejevanja sprejemanja tujih radijskih in televizijskih oddaj sodijo sem se nadzor nad razmnoževanjem tiska, fotokopiranjem... Za takšne države so značilne se tajne policije in ovačdustvo, ki vodijo v vesplošen strah pred javnim kritičnim izražanjem o režimu. Vsako izražanje individualnega mnenja je na ta način onemogočeno z zastraševanjem. Toda kljub temu ni mogoče vedno onemogočiti tudi kolektivnih načinov vedenja. Zato ustvarjajo diktatorji ventile za jezo ljudstva, pogosto v obliki preganjanja manjšin - na primer rasnih, religioznih ali drugače mislecih... Raziskava kolektivnih učinkov v sinergetiki daje tudi odgovor na vprašanje, zakaj so diktature tako stabilne, ko se zdijo vendar tako nerazumne. Odgovor obstaja v samostabilizirajočem delovanju, ki je značilno za velike sisteme. Da bi se obstoječe stanje porusilo, bi morali vsi, ali vsaj velika večina državljanov socasno prelomiti s tako imenovanim stanjem diktature, kar pa je sprico kontrole javnega komuniciranja zelo težko dosegljivo.

Hermann Haken (F. M.)
(Se nadaljuje)

Nexgen Nx586 ali novi Pentiumov tekmeč

Težko pričakovani Pentium pospešuje svoj obetavni pohod na tržni segment najzmogljivejših osebnih računalnikov. Tezave, ki so bile povezane z razvojem in izdelavo tako sofisticiranega proizvoda (pregrevanje), so povzročile, da se to ni zgodilo že precej prej, ko bi lahko se sam »kraljeval« na tržišču. Zdaj je položaj že drugačen, saj se je pojavila močna konkurenca: napovedana (RISC procesorja PowerPC in DEC Alpha), presenetljiva (Cyrix M1 v razvoju) in tudi povsem nepricakovana (Nexgen Nx586).

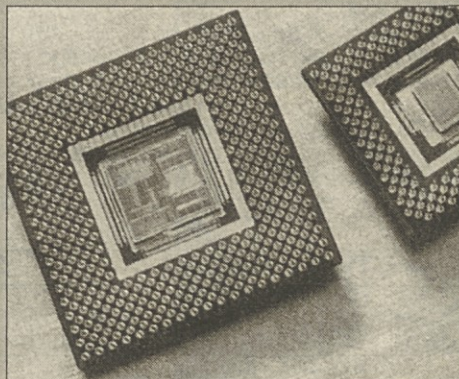
Ze nekajkrat objavljena novička, da tudi »neko manjše« podjetje iz Kalifornije razvija mikroprocesor, ki bo po zmogljivosti primerljiv s Pentiumom, je torej le imela svojo »težo«: Podjetje Nexgen je po več kot petih letih dela pri razvoju predstavilo mikroprocesor Nx586, ki je zanimiv zaradi drugačne zasnove ter iz istega vzroka tudi cenejši od Pentiuma. Gre za drugačno gledanje na to, kaj integrirati v cip (matematični koprocessor) in kaj pustiti »zunaj« (krmilnik za L2 predpomnilnik) - za oba na tako zelo omejeni površini ni prostora.

Nx586 torej ni dogradnja Intelovega Pentiuma, čeprav ima podobne in znane lastnosti: takt 60 ali 66 MHz, binarno kompatibilnost z družino 80X86, 16 KB primarnega predpomnilnika za instrukcije in podatke, več kot tri milijone tranzistorjev (3.5 miliona). Kar ga bistveno loči od Pentiuma pa je to, da ima neposreden, na cipu integriran krmilnik za sekundarni predpomnilnik (L2 Cache).

Arhitektura Nx586 se od Intelove razlikuje tudi po tem, da nima integriranega matematičnega koprocessorja. Kot je znano, je Intel ta

koncept uveljavil pri prehodu s 386 na 486 procesorje ter ga zadržal tudi pri Pentiumu. Omenjena integracija je pomembna pri matematično intenzivnih operacijah, ko procesor opravi operacije s plavajočo vejico »kar v cipu«. Zasnova Nexgenovega procesorja je videti kot korak nazaj, vendar pa je po njihovem prepričanju pomembnejše omogočiti hitrejši tok podatkov do pomnilnika. Zato ima 64 bitno vodilo ter v cipu integriran Write-Back krmilnik za sekundarni predpomnilnik, ki na matični plohi omogoča največjo velikost 1 MB. Ločeni koprocessor (700.000 tranzistorjev) je s procesorjem prav tako povezan s 64 bitnim vodilom. Takšna zgradba temelji na predpostavki, da relativno majhno število aplikacij uporablja matematični koprocessor ter da zato večje koristi omogoča pospešitev dela s pomnilnikom.

Ostali podatki: IBM Microelectronic je izdelal vzorec v 0.5 mikronski CMOS tehnologiji, napetost je 4 V, sedaj za ISA in VESA lokalno vodilo, izvedba PCI pa bo kmalu sledila. Cena 60 MHz procesorja bo 460 dolarjev, 66 MHz pa 506 dolarjev, koprocessor pa bo stal dodatnih 128 dolarjev. Tako bi računalnik lahko stal manj kot 2.000 dolarjev. Testiranje 66 MHz Nx586 je pokazalo, da ni nobenih težav s kompatibilnostjo standardne programske opreme ter da je po rezultatih primerljiv s Pentiumom/60. Glede na te lastnosti bo procesor vsekakor zanimiv za mnoge proizvajalce računalnikov, ki pod hudim konkurenčnim pritiskom isčejo vsako priložnost za pocenitev svojih proizvodov. Ze sklenjene pogodbe s proizvajalci matičnih ploč in računalniških sistemov to potrjujejo.

Podjetje Nexgen ima tokrat priložnost, da z novim procesorjem le pride do dela tržiga mikroprocesorjev. Tokrat kaže precej bolje, saj naj bi se ze v drugem kvartalu tega leta začela serijska proizvodnja cipa, konec leta pa bo na voljo ze 10 odstotkov hitrejša izvedba. Pomembna je tudi informacija, da omenjeno podjetje ze dve leti razvija se hitrejši procesor - Nx686, ki bo se dva do stirikrat hitrejši od svojega predhodnika. Kaze torej, da bodo zahtevnejši uporabniki ze kmalu dobili se eno možnost za nakup visoko zmogljivega in cenejšega računalnika - seveda če bodo vložena sredstva v višini več kot 90 milijonov dolarjev in vzpostavljene povezave z možnimi partnerji kot sta Compaq in Olivetti dovolj za uspešen prodor na to tehnološko zelo zahtevno področje. Ali pa bo obveljala tista trditev skeptikov, da poleg Intela lahko le se komaj-kdo izdela tako zapleten izdelek kot je mikroprocesor pete generacije

Dusan M. Mernik

GLEDALIŠČA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

DRAMA SNG, tel.: 061/ 221-511

Danes, 13. maja, ob 18. uri: W. Bauer - CHANGE, za abonma dijaski I popoldanski.
V soboto, 14. maja, ob 19.30: G. Feydeau - DAMA IZ MAXIMA, za izven in konto.
V ponedeljek, 16. maja, ob 19.30: I. Cankar - KRALJ NA BETAJNOVI, za abonma prva repriza in dijaski II večerni. Predstava bo še torek, 17. maja, ob isti uri, za abonma dijaski 10 večerni in izven.

MALA DRAMA

Danes, 13. maja, ob 20. uri: M. Jesih - LJUBITI. Razprodano!
V soboto, 14. maja, ob 20. uri: F. Boyer - ALI BOG LAJA?

OPERA, tel.: 061/ 331-950

Danes, 13. maja, ob 19. uri: R. Strauss - ARIADNA NA NAKSOSU, za izven.

V soboto, 14. maja, ob 19. uri: J. Golob - MATICEK SE ZENI, J. Gregorc - PERPETUUM, za red sobota in izven. Predstava bo se v četrtek, 19. maja, ob isti uri, za red četrtek II, za izven in konto.

V sredo, 18. maja, ob 20. uri: gostovanje skupine Dominique Petit - LES TOURNESOLS (SONCNI-CE).

V soboto, 21. maja, ob 19. uri: G. Verdi - TRAVIATA, za izven in konto.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO,
tel.: 061/ 210-852

Danes, 13. maja, ob 20. uri: A. Bennett - BLAZNOST JURJA III, premiera, za izven. Predstava bo se v soboto, 14. maja, ob isti uri, za abonma repriza in izven.

MALA SCENA MGL

V četrtek, 19. maja, ob 21. uri: G. Barilly - MEDENI MESEC.

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE,
tel.: 061/ 1253-312

Danes, 13. maja, ob 20. uri: B. M. Koltes - ROBERTO ZUCCO, za izven.

KUD FRANCETA PRESERNA,
tel.: 061/ 332-288

V nedeljo, 15. maja, ob 20. uri: predstava KUČA BEZ KROVA v izvedbi Grupe nepopravljivih optimista i poverjenika u sarajevsku dušu.

LGL, tel.: 061/ 314-962

V soboto, 14. maja, ob 18. uri: S. Makarović - SAPRAMISKA, za izven.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE,
tel.: 063/ 25-332

Danes, 13. maja, ob 11. uri: A. T. Linhart - TA VESLI DAN ALI MATICEK SE ZENI, za abonma Srednja frizerska, tekstilna, strojna sola III Celje in ob 19. uri, za izven.

V soboto, 14. maja, ob 19.30: Oder Herberta Grūna H. Barker - NEPREDVIDLJIVE POSLEDICE.

V nedeljo, 15. maja, ob 18. uri: večer avtorskega plesa, za izven.

V torek, 17. maja, ob 11.30: C. Goldoni - A. Rozman - SLUGA DVEH GOSPODOV, za abonma VII. mladinski in izven.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ,

tel.: 064/ 222-681

Danes, 13. maja, ob 20. uri: Ray Cooney - ZBEŽI OD ZENE.

MARIBOR

LUTKOVNO GLEDALIŠČE MARIBOR,

tel.: 062/ 26-748

V nedeljo, 15. maja, ob 11. uri: Polak-Streda - KO PRIDE ZVEZDA, za izven.

DRAMA, tel.: 062/ 221-206

Danes, 13. maja, ob 18. uri: na Malem odru kabaret XX. stoletja NAMESTO ROŽ, za red upokojeenci in ob 21. uri, za abonente in izven. Predstava bo se v soboto, 14. maja, ob 21. uri, za abonente, izven in v nedeljo, 15. maja, ob 20. uri, za abonente in izven.

V nedeljo, 15. maja, ob 17. uri: v Minoritih A. Dumas - TRIJE MUŠKETIRJI, za abonente in izven. Predstava bo se v sredo, 18. maja, ob isti uri, za red U in izven.

OPERA, tel.: 062/ 221-206

V soboto, 14. maja, ob 19.30: E. Kálmán - KNEGINJA CARDASA, za abonente in izven. Predstava bo se v ponedeljek, 16. maja, ob isti uri, za abonente in izven.

V sredo, 18. maja, ob 19.30: G. Verdi - NABUCCO, za abonente in izven.

SEŽANA

KC SREČKO KOSOVEL, tel.: 067/ 73-355

Danes, 13. maja, ob 16. uri: lutkovna igra OJOJ BOLI v izvedbi lutkovne skupine TRI iz Kranja.

V ponedeljek, 16. maja, ob 20. uri: A. Strindberg - GOSPODIČNA JULIJA, za abonma in izven.

V nedeljo, 15. maja, ob 20. uri bo v
**KUD France Prešeren v Ljubljani predstava
KUČA BEZ KROVA**
v izvedbi Grupe nepopravljivih optimista i
poverjenika u sarajevsku dušu

AMELA - Maja Terzić
EMINA - Asja Serdarević
IVANA - Nina Francić
NIKOLINA - Minja Mirković
EMIR - Igor Serdarević
JOSIP - Igor Anjoli
VOJISLAV - Mithad Husović

RAZSTAVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, Prešernova 10

Razstava CRNO IN BELO - dela svetovno znanih konstruktivistov, ki jih je iz svoje zbirke posredoval italijanski umetnik Getulio Alviani, je na ogled do 12. junija (Galerija CD).

NARODNA GALERIJA

Razstava STISKI ROKOPISI iz 12. stoletja avtorice prof. dr. NATASE GOLOB je na ogled do 29. maja v novem krilu Narodne galerije na Puharjevi 9.

MODERNA GALERIJA, Cankarjeva 15

Danes, 13. maja, bo ob 20. uri v Mali galeriji otvoritev razstave britanskega kiparja ANISHA KAPOORJA. Razstava bo na ogled do 12. junija. Razstava RUDOLFA KOTNIKA je na ogled do 5. junija.

MUZEJ NOVEJSE ZGODOVINE -

CEKINOV GRAD, Celovska 23

Razstava fotografij TOSIKIJA OZAWA je na ogled do 20. junija.

BEZIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31

Razstava VLADA STJEPICA Iskanje axis mundi je na ogled do 28. maja.

GALERIJA COMMERCE, Einspielerjeva 6

Razstava slik ZHU KUIJA je na ogled do 19. maja.

GALERIJA ILIRIJA, Trzaska 40

Razstava male plastike MOJCE SMERDU je na ogled do 31. maja.

GALERIJA SLOVENIJALE, Dunajska c. 22

Razstava DORE PLESTENJAK in DOMNA SLANE je na ogled do 15. junija.

GALERIJA SMELT, Dunajska 160

Razstava kitajskih avtorjev je na ogled do 31. maja. Umetniki predstavljajo sodobno kitajsko ustvarjanje, ki drži realistično-impresionistično usmeritev z lastno tradicijo.

GALERIJA SKUC, Stari trg 21

Razstava RASHEEDA ARAEENA je na ogled do 20. maja.

GALERIJA SOU, Kersnikova 4

Razstava kipov DAMIJANA KRACINE je na ogled do 20. maja.

GALERIJA TIVOLI, Pod turnom 3

Razstava grafik DRAGA HRVACKIJA in DANILA JEJCICA je na ogled do 29. maja.

GALERIJA VODNIKOVA DOMACIJA,

Vodnikova 65

Razstava slik VIDE SLIVNIKER - BELANTIC je na ogled do 24. maja.

GALERIJA ZDSLU, Komenskega 8

Razstava članov Društva likovnih umetnikov Prekmurja in Prlekije.

LIKOVNO RAZSTAVISCE RIHARD JAKOPIC

Tradicionalna razstava članov Društva slovenskih likovnih umetnikov Majski salon '94 je na ogled do 27. maja.

Danes, 13. maja, bo ob 18. uri predavanje dr. Gottfried Hamernik - Vitez Anton pl. Lavrin - pozabljeni raziskovalec (v angleščini).

KULTURNO-INFORMACIJSKI CENTER

KRIZANKE, Trg francoske revolucije 7

Razstava Muzej solinarstva v krajinskem parku Sečoveljske soline in Kavcnikova domačija v Zavodnjah je na ogled do 4. junija.

KRANJ

MALA GALERIJA, Glavni trg 4

Danes, 13. maja, bo ob 19.30 otvoritev razstave FRANCA BESTRA.

KAMNIK

RAZSTAVISCE VERONIKA

Razstava slik VIDE BOGATAJ-VIDKE je na ogled do 22. maja.

MARIBOR

FOTOGALERIJA STOLP, Židovska ulica

Razstava slik SIMONA TIHCA je na ogled do 20. maja.

PIRAN

MESTNA GALERIJA, Tartinijev trg 3

Danes, 13. maja, bo ob 18. uri otvoritev razstave del dveh umetnikov iz Ferrare GIORGIJA CATTANIIJA in MAURIZIJA COSUEJA. Razstava bo na ogled do 25. junija.

MEDUZA 2, Cankarjevo nabrežje 7

Razstava slik ZHUJA KUIJA je na ogled do 9. junija.

RADOVLJICA

GALERIJA SIVCEVA HISA

Danes, 13. maja, bo ob 18. uri otvoritev razstave kamnite plastike in akvarelov PETRA ABRAMA. Razstava bo na ogled do 5. junija.

ROGAŠKA SLATINA

RAZSTAVNI SALON

Razstava slik ZHU KUIJA je na ogled do 20. maja.

ŠKOFJA LOKA

GALERIJA FARA, Cesta talcev 2

Danes, 13. maja, bo ob 20. uri otvoritev razstave fotografij JANEŽA SIFRARJA. Razstava bo na ogled do 9. junija.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

IGalerija: na ogled je razstava avstralskih akvarelov Dimitrija Kodriča.

Muzej Revoltella: do 31. avgusta bo na ogled razstava Vidiki - Punti di vista.

Art Light Hall : Do 21. t.m. je na ogled razstava slikarja Adina Hebiba.

Bastione fiorito: od nedelje, 15. do 31. t.m. bo na ogled razstava slikarke Giuliane Balbi in slikarja Alda Mirarchija.

Do 14. t.m., bodo v razstavnih dvorani na ogled slike umetnice Erne Ferjanic Fric.

Galerija Bassanese: do 11. junija je na ogled razstava slikarja Enza Navarra.

Galerija Cartesius: do 21. t. m. razstavlja slikarka Adriana Cicognani.

Galerija Rettori Tribbio: do 20. t. m. si lahko ogledate razstavo del, ki jih je Mimmo Alfaro ne izdelal v letih 1974/94.

Studio Tonnaseo: do 26. t. m. razstavlja Guido La Regina.

TREVISO

V Palaci Scotti bo do 31. julija na ogled zanimiva razstava lesenih igrac.

GLASBA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM,

tel.: 061/ 222-815

Danes, 13. maja, ob 19.30: koncert ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE, za oranžni abonma II.
V ponedeljek, 16. in v torek, 17. maja, ob 9. in 11. uri: otroški musical BUCKA NA BROADWAYU.

SLOVENSKA

FILHARMONIJA,

tel.: 061/ 213-640

Danes, 13. maja, ob 19.30: komorni koncert. Nastopili bodo: VESNA COBAL - violina, VLASTA DOLEZAL-RUS - klavir, klavirski duo VERONIKA HAUPTMAN in TINA GASPERIC.

V torek, 17. maja, ob 19.30: koncert JAZZ ORKESTRA SLOVENSKE GLASBENE SOLE.

VODNIKOVA DOMACIJA,

Vodnikova 65

V sredo, 18. maja, koncert komorne skupine SREDNJE GLASBENE SOLE.

MREŽA ZA METELKOVO

V torek, 17. maja, ob 22. uri: v klubu Channel Zero glasbeni performanse francoske skupine TROMATISM.

K4, Kersnikova 4

V nedeljo, 15. maja, ob 23. uri: koncert LIDIJE KODRIC.

CELJE

NARODNI DOM

V četrtek, 19. maja, ob 19.30: koncert Pihalnega orkestra zelezarjev Store.

KAMNIK

V nedeljo, 15. maja, ob 20. uri: v Franciskanski cerkvi koncert vokalno-instrumentalnih skladb.

NOVA GORICA

V ponedeljek, 16. maja, ob 20.30: v veliki dvorani Kulturnega doma koncert AKADEMSKEGA PEVSKEGA ZBORA TONE TOMSIC iz Ljubljane.

ROGAŠKA SLATINA

Danes, 13. maja, ob 20. uri: v Razstavnem salonu Zdravilišča Rogaska Slatina koncert MePZ ČECELIA iz Nemčije in MoPZ PAVEL KERNJAK iz Maribora.

V nedeljo, 15. maja, ob 11. uri: v paviljonu Tempel promenadni koncert Steklarske pihalne godbe.

FJK

TRST

Kulturni dom

Zadnji abonmajski koncert GM bo v danes, 13. t. m. ob 20.30. Nastopil bo MePZ Obala pod vodstvom W. Lo Nigra.

Pivovarna Forst

Dne 16. t. m. s pricetkom ob 16. uri bo na sporedu drugi del »Minifestivala trzasko popevke za otroke«, zaključni večer pa bo 23. maja.

Avditorij Muzeja Revoltella

Danes, 13. t. m., ob 20. uri bo na sporedu koncert gojencev Mednarodne visje sole za komorno glasbo Trzaskega tria.

Miela

Danes, 13. t.m., ob 20.30 bo na sporedu Koncert, ki ga organizira Združenje Gioventù musicale. Na programu Puccini, Verdi in pesmi iz Mongolije.

V nedeljo, 15. t.m., ob 21.00 koncert zborovske skupine »The Trubadours« iz George Washington University.

V četrtek, 19. t.m., ob 20.30 - »Koncert za klavir in violoncelo, ki ga organizira Združenje Gioventù musicale.

BBC Club

Danes, 13. t. m., ob 21.30 koncert rock glasbe s skupino California Guitar Trio.

MILJE

Gledališče Verdi

Jazzovska koncertna sezona: danes, 13. t. m., ob 20.30 bo na sporedu koncert Hutchinson-Montoliu Duo.

ZGONIK

Jutri, 14. t. m., ob 20.30 bo v spornem centru ponovitev 3. Festivala slovenske popevke na Trzaskem.

TRZIC

V občinskem gledališču bo danes, 13. t. m., ob 20.30 koncert zbora Radiotelevizije iz Zagreba.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Verdi - Dvorana Tripcovich

Naslednja predstava bo G. Verdijeva »Traviata«. Dirigent Tiziano Severini. Premiera bo v soboto, 21. maja ob 20. uri (red A). Predstave bodo trajale do 3. junija.

Naslednje predstave bodo v nedeljo, 22. t.m., ob 16. uri (red G), v torek, 24. t.m., ob 20. uri (red B).

Gledališče Rossetti

Danes, 13. t. m., ob 20.30 predstava (red petek) bo na sporedu delo Tullia Kezicha »Zeno e la cura del fumo«. Režija Marco Sciaccalunga. Nastopata Giulio Bosetti in Marina Bonfigli. Predstava v abonmaju: odrezek 9.

Predstave bodo trajale do 22. t.m. Predpro-

KOROŠKA

CELOVEC

V Mestnem gledališču bo danes, 13.t. m., ob 19.30 bo na sporedu »Tod in Venedig«.

Jutri, 14. t.m., ob 19.30 - Ferdinand Bruckner »Bolezen mladosti« (Krankheit der Jugend).

V Domu glasbe bo v nedeljo, 15. t. m., ob 14.30 opera Carla Orffa »Carmina burana«. Sodelujejo MePZ Danica, MePZ Peca, SKD Globasnica, Mesani mladinski zbor slov. Gimnazije in člani orkestra Slovenske filharmonije.

RAZNE PRIREDITVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

V sredo, 18. maja, ob 20. uri: 1. VECERNI TEK NA LJUBLJANSKI GRAD. Rekreativno tekmovalje za studente in Ljubljancane ob 850-letnici mesta Ljubljane.

CANKARJEV DOM,

tel.: 061/ 222-815

V soboto, 14. maja, ob 17. uri: tekma evropske lige v snookerju: STEVE DAVIS (Anglija) - ROBERT BURDA (Avstrija).

V ponedeljek, 16. maja, ob 10. uri: okrogla miza PRAVICE OTROK OB LOCITVI STARSEV (SD).

KINO KLUB ZKOS, Beethovnova 5

Danes, 13. maja, ob 20. uri: predavanje in projekcija filma Johna Forda SADOVI JEZE.

KLUB PENATI, Ciril Metodov trg 18

V sredo, 18. maja, ob 21. uri: večer z irskim glasbenim ustvarjalcem GARRETTOM WALLOM.

KUD FRANCE PRESEREN,

tel.: 061/ 332-288

Danes, 13. maja, ob 21. uri: improvizacijska liga - gledališče Ane Monro se bo pomerilo z ekipo Radia Student.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Trzaska knjigarna

Danes, 13. t. m., ob 17.30 predstavitev novega romana Alojza Rebule »Kacja roza«. Pisatelja bo predstavila Marjeta Novak Kajzer.

NOVICE

**Pred leti je slavila velik uspeh
tudi združena ekipa Juventina**

Vec ljubiteljev nogometa na Goriskem nas je upravičeno opozorilo, da je prvo mesto, ki ga je osvojilo sovođensko moštvo najmlajših, velik uspeh za ves goriski nogomet, toda ne največji. V sezoni 1990/91 je prav tako združena ekipa Juventine (igralci Juventine, Mladosti in Sovodenj) celo nepremagana osvojila prvo mesto v kategoriji najmlajših. Peter Gergolet pa je bil tedaj z več kot 30 goli dalec najboljši strellec prvenstva.

Vsem ljubiteljem nogometa na Goriskem in predvsem vsem igralcem, trenerjem in odbornikom tiste združene ekipe se za napako oprostamo.

Sokolovi trojki sta se izkazali

Na balinarskem pokrajinskem prvenstvu C kategorije je nastopilo več naših društev (Sokol in Polet s po dvema trojkama, Gaja in Aurisina-Nabrežina z 1 trojko). Naj omenimo predvsem uspešen nastop obeh Sokolovih trojk, ki sta osvojili 3. (v postavi Boris Simoneta, Milan Micheli in Rafael Peric), oz. 5. mesto (Bruno Gustin, Vasja Pertot in Bruno Metlikovec). Zmagala je ekipa »Neven« iz Trsta pred Maddaleno.

**Ekipno prvenstvo
C in D kategorije**

Zacelo se je tudi ekipno balinarsko prvenstvo C in D kategorije, v katerem nastopa več naših društev. Izida 1. kola C kategorije 2. skupine: Aurisina-Nabrežina - Polet 6:4; Sokol - San Giovanni 8:2. VRSTNI RED: Sokol 8, Aurisina-Nabrežina 6, Polet 4, San Giovanni 2.

Izida 1. kola D kategorije: Monopolio Ts - Zarja 2:6; Acli S. Luigi - Silenzioso 2:2; Gaja prosta. VRSTNI RED: Zarja 6, Monopolio, Arci San Luigi in Silenzioso 2, Gaja 0.

KOLESARSTVO / 5. ETAPA DIRKE PO SLOVENIJI

**Nemška zmaga
v Novem mestu**

Danes (start ob 15.00) v Ajdovščini

NOVO MESTO - Peto etapo kolesarske dirke Po Sloveniji je v ciljnem sprintu dobil Nemec Luc Lehmann pred Robijem Pintaričem (Rog Ljubljana) in češkim reprezentantom Petrom Konecnyjem. Pet sekund za njimi so zaostali Aoutko iz Belorusije in Rus Bocharov, glavnina, v kateri je bil najhitrejši Bostjan Mervar (Savaprojekt), pa je za zmagovalcem zaostala 18 sekund.

114 kolesarjev je vozilo takomenovani balkanski krog z novomeskega Glavnega trga preko Otočca, Rateža nazaj v Novo mesto v dolžini 18 km. Kolesarji so prevozili 8 krogov, v drugem, četrtem in šestem pa so bili leteci cilji na Glavnem trgu. Prvega in drugega je dobil Denis Zanette iz italijanske ekipe MG Boys, pred Kazahstancem Sedunom in Balohom iz krškega Savaprojekta. Tretji leteci cilj pa je pripadel Nemcu Lehmannu, ki je dobil tudi etapo. Med dirko je bilo nekaj pobegov, ko so si manjše skupine ubežnikov ustvarile do največ dve minuti prednosti, vendar so v teh skupinah bili tekmovalci, ki niso bili na vodilnih mestih v skupni razvrstitvi.

Pobegi so tudi odločili leteče cilje. Množica gledalcev na Glavnem trgu je bila po koncu dirke kar malce razočarana, saj so potihoma vsi pričakovali domačo zmago in da bi kateri izmed slovenskih reprezentantov prevzel rumeno majico.

Vrstni red v generalni razvrstitvi se ni spremenil, rumeno majico vodilnega se naprej nosi Roberto Ongarato (MG Boys), 1 sekundo za njim je Gorazd Stangelj in 6 sekund Boris Premozic.

Po koncu etape sta bila direktor naših reprezentanc Franc Hvasti in kapetan Sandi Papez nezadovoljna zaradi neaktivne vožnje Rogovih kolesarjev, ki počivajo pred najtežjim delom dirke in tako klubske interese postavljajo pred reprezentancne. Najboljšim trem v današnji etapi je pokale podelil notranji minister Ivan Bizjak, ki je tudi predsednik organizacijskega odbora dirke.

Danes bodo kolesarji vozili 140 km dolgo krožno dirko okoli Ajdovščine s kar štirimi vzponi na 900 metrov visoko Predmejo, ki bo prava priložnost za gorške specialiste. Start etape bo ob 15. uri.

NOGOMET / KVALIFIKACIJE ZA EP

**Slovenija bo vse
domače tekme
igrala v Mariboru**

*V konkurenci tudi druga mesta
Prijateljska tekma z Romunijo*

LJUBLJANA - Ali Maribor postaja prestolnica slovenskega nogometa? Očitno da, kajti Nogometna zveza Slovenije je NK Maribor Branik dodelila organizacijo vseh tekem slovenske reprezentance v kvalifikacijah za evropsko prvenstvo.

Slovenska nogometna reprezentanca bo torej vse tekme igrala v Ljudskem vrtu. V igri je bilo se nekaj mest, ki so kandidirala za organizacijo tekem (Celje, Nova Gorica, Beltinci in Ljubljana, ki jo je predvsem zanimala tekma z Italijo), toda NZS je zaradi ugodnih pogojev organizacijo vseh kvalifikacijskih tekem prepustila Mariboru. Edina pomanjkljivost stadiona v Ljudskem vrtu je, da se vedno nima zarometov, toda postavili jih bodo do konca avgusta. Prav tako bodo uređili vse potrebne reči okoli samega ugodja na stadionu,

travnato površino in paketo prodajo vstopnic (5 tekem), katerih cena je že določena. Za tribuno bo treba odsteti 15000 tolarjev, za stojšča pa 9000 ali 6000 tolarjev.

Prvega junija bo slovenska nogometna reprezentanca v Bukaresti igrala prvo prijateljsko tekmo s selekcijo Romunije.

Na Verdenikovem spisku so: Simeunovic, Englaro, Novak (vsi SCT Olimpija), Jermaniš, Gliha (oba Mura), Zidan, Galić, Krizan (vsi Maribor Branik), Zupan (Publikum), Milanić (Sturm), Udovič (Beveren), Katanec (Sampdoria), Florjancić (Cremone), Čeh (GAK), Pate (Pierikos) in Zahović (Vittoria). Igralci na cakanju: Bosković, Cifer, Bellec (vsi Mura), Binkovski (Maribor Branik), Kosić, Skaper (Petrošnik) in Oblak (Zivila Naklo).

ODBOJKA / PO ZMAGI V ZADNJEM KOLU PROTI KRMINČANKAM

**Dekleta Olympie brez poraza
napredovala v deželno D ligo**

Do uspeha z resnim delom - Treba je izboljšati organizacijo

Olympia je v 1. zenski diviziji končala sezono nepremagana. V zadnjem kolu je odpravila tudi skromni krminski Libertas, ki ji ni nudil pravega odpora, verjetno zato, ker je bil ze povsem nemotiviran, saj je ze pred tekmo vedel, da ga čaka nazadovanje v 2. divizijo.

Olympia je tako po dveh spodletelih poskusih v prejšnjih sezonah končno dosegla napredovanje v deželno D ligo. In to nadvse suvereno. V osemnajstih nastopih ni, kot rečeno, doživela niti enega poraza, skupno je izgubila le štiri sete (od teh dva v eni sami tekmi, v poprečju pa je nasprotnicam prepustile le osem točk v vsakem setu), dosegla pa je kar dvanajst točk več od drugouvrščenega Staranzana.

»Dekleta so ze od vsega začetka pokazala resen pristop do dela. Prisotnost na treningih je bila zelo visoka, igrala so maksimalno angazirano, vse dokler si nismo zagotovili prvega mesta. Moram reči, da napredovanje ni

prislo samo od sebe, kot bi lahko mogoče kdo sklepal glede na potek prvenstva. Nobena ekipa se letos ni oslabila, le od Farre sem morda pričakovala, da bo pokazala več«, pravi trenerka Gorickank Miranda Kristancić.

Po njenem mnenju je Olympia v primerjavi s prejšnjo sezono pokazala večjo stabilnost in sigurnost v igri. Marsikdo meni, da bi lahko ekipa ze letos brez večjih težav igrala v višji ligi.

»Ekip iz D lige ne poznam. Če bo ekipa ostala ista oziroma, če bi dobili vsaj se eno podajacico, zdaj imamo namreč le eno, bi verjetno lahko ta ekipa vsaj dosegla obstanek v ligi. Potrebno pa bi bilo tudi izboljšati organizacijo okrog ekipe. Odprtih vprašanj je več: prevozi, pomožni trener, statistična obdelava podatkov, snemanje tekem in tako naprej«, meni se Kristancićeva.

Tako je pač v sportu. Uspeh je sladek, nalaga pa nove odgovornosti. (ak)

Libertas Cormons - Olympia 0:3 (4:15, 4:15, 10:15)

OSTALI IZIDI 18. KOLA: Corridoni - Villesse neodigrana, Azzurra - San Luigi 0:3, Farra - Morarese neodigrana, Staranzano - Ronchi 2:3.

NEPOPOLNI KONCNI VRSTNI RED: Olympia 36, Staranzano 24, Farra in Acli Ronchi 20, San Luigi in Corridoni 16, Villesse 14, Morarese 12, Libertas Cormons in Azzurra 8, (Farra, Ronchi, San Luigi, Corridoni, Villesse in Morarese imajo tekmo manj)

Olympia brez poraza v D ligo (foto S. Reportage)

1. MD: Naš prapor in Olympia nista zaustavila vodečih**1. MOŠKA DIVIZIJA**

Medtem ko bo Valprapor Soca Espago jutri gostoval pri Caldiniu, sta Olympia in Naš prapor doživela gladek poraz proti močnim nasprotnikom.

Olympia - Quarin Viaggi 0:3 (4:15, 9:15, 8:15)

OLYMPIA: M. in N. Pintar, Komjanc, Lutman, Spazzapan, Breganti, Seni, Hlede.

Vodecim Krminčanom so se Gorickani (v vnaprej igrani tekmi predzadnjega, 21. kola) po slabem prvem setu se kar dobro upirali, vendar pa so bili gostje odločno bolj motivirani in so po izenačenem začetku drugega in tretjega seta močnejše pritisnili na plin in dosegli zanesljivo zmago.

Libertas Turriaco - Naš pra-

por 3:1 (15:9, 15:8, 10:15, 15:3)

NAS PRAPOR: Miklus, Bevcar, Legiša, Kovic, Gulin, V. Juretić, Paulin, Devetak.

Libertas si je ze bolj ali manj napravil vse možnosti za napredovanje (čeprav vodi na lestvici ima poraz več od Valprapor Soce in Quarin Viaggi), vendar pa je bil za Naš prapor vseeno pretrd oreh. Naši so nasprotnika presenetili samo v tretjem setu, vendar pa so nato gladko podlegli.

IZIDI 20. KOLA: Valprapor Soca Espago - Torriana 3:0, Acli Ronchi - Caldini 2:3, Quarin Viaggi - Corridoni odložena, Mossa - Olympia 3:0 (15:6, 15:8, 15:8), Intrepida - Fossaloni 3:0.

VRSTNI RED: Quarin Viaggi (19 tekem) in Libertas Turriaco

BALINANJE / PRVENSTVO ENOJK ZSSDI

**Nastopilo je kar 87
enojk iz desetih društev**

*Novi prvak je Franco Mrau (Aurisina-Nabrežina)
V finalu je premagala člana Primorja Sibeljo*

Zamejsko balinarsko prvenstvo v enojkah, ki ga je priredila balinarska komisija ZSSDI, je naletelo na velik uspeh, saj se ga je udeležilo kar 87 enojk v predstavnstvu desetih društev (Gaja, Polet, Kras, Zarja, Primorje, Mak Standrež, Kraski dom, Sovodnje, Aurisina-Nabrežina in Sokol). Prvenstvo se je odvijalo na baliniscih pri naših društvih na Trzaskem in Goriskem.

Letošnji prvak je Franco Mrau, član društva Aurisine-Nabrežine, ki je v finalu premagal »primorjasa« Marina Sibeljo.

OSMINA FINALA: Egon Skrk (Kraski dom) - Bruno Hrovatin (Zarja) 11:10; Vasja Gulic (Polet) - Ivan Lazar (Kraski dom) 10:8; Marino Sibelja (Primorje) - Danilo Suc (Kras) 11:5; Nino

Pockar (Zarja) - Adriano Stanissa (Sokol) 11:6; Radivoj Vrse (Zarja) - Benito Ordinoanovich (Primorje) 11:7; Doro Pelicon (Mak) - Silvano Gregori (Gaja) 11:8; Milan Micheli (Sokol) - Stane Kojanec (Sokol) 11:1; Franco Mrau (Aurisina-Nabrežina) - Mirko Paskulin (Mak) 9:8.

CETRTFINALE: Vasja Gulic - Egon Skrk 11:7; Marino Sibelja - Nino Pockar 11:4; Radivoj Vrse - Doro Pelicon 11:9; Franco Mrau - Milan Micheli 11:4.

POLFINALE: Marino Sibelja - Vasja Gulic 11:5; Franco Mrau - Radivoj Vrse 11:4.

FINALE: Franco Mrau - Marino Sibelja 11:3.

VRSTNI RED: Franco Mrau (Aurisina-Nabrežina) 8 točk, 2. Mari-

no Sibelja (Primorje) 7; 3. Vasja Gulic (Polet) 6; 4. Radivoj Vrse (Zarja) 5; 5. Doro Pelicon (Mak) 4; 6. Egon Skrk (Kraski dom) 3; 7. Nino Pockar (Zarja) 2; 8. Milan Micheli (Sokol) 1.

Poleg prvih osem uvrščenih, ki so osvojili točke za svoja društva za skupno društveno lestvico, so zlate kolajne dobili se kot 9. uvrščen Bruno Hrovatin (Zarja); 10. Ivan Lazar (Kraski dom); 11. Adriano Stanissa (Sokol); 12. Danilo Suc (Kras).

Društvena lestvica je naslednja: 1. Aurisina-Nabrežina 8; 2. Primorje in Zarja 7; 4. Polet 6; 5. Mak 4; 6. Kraski dom 3; 7. Sokol 1.

V okviru zamejskega prvenstva se bo 26. t.m. začelo tekmovalje v obveznem zbijanju in bližanju (»krog«).

**Tri domovke
v goriški
reprezentanci
»deklic«**

V goriško odbojgarsko pokrajinsko reprezentanco »deklic« (letnika 1978 in 1979), ki bo sodelovala na Trofeji pokrajin v Lignanu, so bile vključene tudi igralke Doma Imsa Federica Cernic, Giuliana Pavio in Katja Zavatlal.

ne gre od rok. Do deželne finala prvenstva »deklic« so v stidesetih uradnih in neuradnih nastopih doživeli le 12 porazov, potem pa so v šestih tekmah kar petkrat izgubili.

Drevi (ob 19.30) bodo domovke doma igrale proti vodečemu Pierisu, ki je v minullem kolu doživel senzacionalen poraz proti zadnjevršeni Lancii.

OSTALI IZIDI 12. KOLA: Torriana - Capriva 3:1, Pieris - Lancia Krmin 2:3, Grado - Intrepida Mariano 1:3.

VRSTNI RED: Pieris 20, Intrepida Marinao 18, Torriana 12, Libertas Capriva, Grado, Pro Romans in Dom Imsa 10, Lancia Krmin 4. (Libertas Capriva in Grado imata tekmo manj)

ROLKANJE / MEDNARODNI GRAND PRIX ALPE ADRIA

V nedeljo na kraških cestah 200 rolkarjev iz štirih držav

Organizator ŠD Mladina, ki je pripravilo tudi dvodnevni športni praznik

V Krizu je skoraj že vse nared za veliko mednarodno rolkarsko tekmovanje Grand Prix, ki bo na sporedu v nedeljo in na katerem bo sodelovalo približno 200 tekmovalcev in tekmovalk iz Italije, Slovenije, Hrvaske in Avstrije. Tekmovanje je letos dobilo širši mednarodni značaj pod imenom Alpe Adria, skupni zmagovalci pa bo znan sele jeseni, ko bodo rolkarji nastopili se na tekmovanjih v Logatcu (28. avgusta) in na Reki (9. oktobra). Ze prihodnje leto pa se bo tekmovanje morda se razširilo, saj naj bi eno od tekmovanj za Grand Prix Alpe Adria organizirali tudi Avstrijci.

Dodaten čar prireditve predstavlja tudi nastop svetovnega prvaka v ski rolkah Alfia Di Gregoria, ki nastopa za Montebelluno. Barve Mladine bo zastopalo približno 40 tekmovalcev in tekmovalk v vseh starostnih kategorijah, za krisko društvo pa bo letos nastopal tudi Guido Masiero iz Verone, ki je že osvojil evropski naslov, bil pa je tudi večkrat italijanski prvak.

Zelo razgibana krožna proga je speljana od Samatorce do Saleza in nazaj v Samatorce, glede na starostno kategorijo pa bo dolga od 2 do 18 kilometrov. Tekmovanje se bo začelo ob 9.30, zaključek pa je predviden približno tri ure kasneje.

Tekmovanje za Grand Prix pa so marljivi

športni delavci kriškega društva izkoristili tudi za organizacijo dvodnevnega športnega praznika na vrtu Ljudskega doma, v okviru katerega je v soboto predviden balinarski turnir enojk (začetek ob 14. uri), ob 19.30 pa bodo nastopile ritmicarke Sportnega združenja Bor.

Praznik se bo nadaljeval tudi v nedeljo po končanem rolkarskem tekmovanju, ob 18.30 pa bodo nastopili tudi kotalkarji SD Polet in baletna skupina SD Mladina.

Tako v soboto kot v nedeljo bo poskrbljeno tudi za zabavo, delovali pa bodo tudi dobro zalozeni kioski.

Posnetek (Foto ferrari/KROMA) z lanskega tekmovanja za Grand Prix

KOTALKANJE

Uspeh T. Romano

Zmagala na tekmovanju v Pierisu

Poletova kotalkarica Tanja Romano je na mednarodnem tekmovanju za »Regio Cup« v Pierisu dosegla še en velik uspeh. Na tem, že tradicionalnem tekmo-

vanju, ki se vsako leto odvija v eni od evropskih držav (lani je bilo v Švici, predlanskim v Franciji itd.), je letos nastopilo več kot 100 kotalkarjev in kotalkaric iz Nemčije, Švice, Slovenije in Italije.

Poletova predstavica je zmagala tako v obveznih likih kot v prostem programu in tako dokazala, da se lahko uspešno kosa v tej kategoriji tudi na mednarodni sceni.

Naj omenimo še, da bodo Poletovi kotalkarji in kolkarice konec tedna nastopili na mednarodnem tekmovanju v Domžalah.

SKOKI V VODO

Sheila Perosa zelo dobra

Mlada slovenska skakalka v vodo Sheila Perosa, ki tekmuje za tržaško društvo Edera, je na italijanskem prvenstvu za Trofejo Foschiatti, ki je bilo pred kratkim v Trstu, dosegla velik uspeh in tudi krepko pripomogla, da je društvo Edera osvojilo prvo mesto na skupni razvrstitvi pred tradicionalnim tekmeccem Bolzano Nuoto.

Sheila je namreč v C kategoriji s 3-metrške deske osvojila prvo mesto in z 1-metrške pa je bila druga.

Konjske dirke

piše: Giorgio Plettersech

V Firencah precej kandidatov za zmago Precej zanimivo bo tudi v Neaplju

1. dirka (Bologna): Rapid Effe (2) je imel na zadnji dirki smolo in bo skušal zato za vsako ceno zmagati. Pot do zmage pa mu bosta grenila Rudy di Jesolo (X) in Rima del Ronco (1);

2. dirka (Turin): ceprav bo startal iz druge vrste je Monib (1) glavni favorit, toda zmaga lahko tudi Niger Vol (X), ce bo takoj povedel. Med prvimi pa bo gotovo tudi stari Nissabi (2);

3. dirka (Neapelj): Nazzano (X) je eden od možnih zmagovalcev, enake želje pa imata tudi Landau Luis (1) in Miki di Jesolo (2);

4. dirka (Rim): resen kandidat za zmago je Bodi Niyen (X), kot je možen protagonist tudi Mister Cy-

rano (X). Preseneti pa lahko Malaguena (1);

5. dirka (Milan): Bayas (1) je najboljši, toda tudi Maria Rusich (X) ima vse možnosti za uspeh, prese- neti pa lahko Ambitious Venture (2);

6. dirka (Firence): pre- tendentov je precej. Po našem mnenju imajo največ možnosti Rubattino (1), Marco datini (2) in Maestro- so (X).

Dirka tris

NASI FAVORITI: 7. lan- tingen, 12. Lisio D'oro, 17. Oitar Luis;

DODATEK ZA SISTE- MISTE: 15. Mois de Mai, 14. Overmuch, 20. Madri- gale.

Totip

1. — prvi	2
drugi	X1
2. — prvi	1
drugi	X2
3. — prvi	X
drugi	12
4. — prvi	X
drugi	X1
5. — prvi	1
drugi	X2
6. — prvi	1
drugi	X2

KOŠARKARSKA PROMOCIJSKA LIGA / DODATNE TEKME

Dom morda celo za C2 ligo Cicibona in Kontovel že out?

Dodatne tekme za sestavo deželne lestvice do 46. mesta

Končno! Tako smo lahko vzkliknili pred par dnevi, ko je deželna košarkarska federacija (za Trst in Gorico) vendarle sporočila, kako bo potekal nadaljnji del promocijske lige.

SISTEM TEKMOVANJA: Vse ekipe, ki se letos igrane v promocijskem prvenstvu v deželi (4 skupine, Trst, Gorica, Videm in Pordenon) bodo v prihodnjem tednu odigrale po dve dodatni tekmi (ob izenačenem izidu velja kos razlika) z enakouvrščeno iz sorodne skupine, tržaške z goriskimi ter videmske s pordenonskimi. Nastali bosta tako dve lestvici s po 26 ekipami (Trst-Gorica, kjer skupini imata po 13 ekip vsaka) oziroma 20 (Videm-Pordenon, kjer skupini stejeta 10 ekip vsaka). Zatem bo prvih 20 ekip iz vsake skupine igralo proti enakouvrščene- mu moštvu iz druge, tako, da bo ob koncu znana točna deželna lestvica vseh 46 ekip.

NAMEN: Prvovrščene (zaenkrat prve tri, zelo verjetno pa tudi večje število) bodo napredovale v C2 ligo, ostala visje uvrščena moštva bodo napredovala v D ligo, ki bo prihodnje leto imela dve skupini po 16 ekip (ena tržaško-goriska, druga videmsko pordenonska), nižje uvrščene ekipe pa bodo ostale v promocijskem prvenstvu, medtem, ko o 1. diviziji se ni bilo pojasnil.

KDO V D LIGO? V teoriji bi si moralo

pravico do prestopa v D ligo priboriti prvih 22 ekip, saj bi od skupnih 32 mest morala biti 4 mesta oddana zadnjevrščenim ekipam letosnje D lige, 6 mest pa je za zmagovalce skupin 1. divizije. Kot pa je že navada v zadnjih letih, bo zaradi odpovedi številnih moštev (financne in organizacijske težave) število ekip za D ligo krepko naraslo, tako da bi vsaka zmaga moštev s sredine lestvice lahko postala celo odločilna za prestop.

NASE EKIPE: Goriski Dom lahko torej upa celo v dvojni skok, saj se bo kot drugovrščeni pomeril s tržaskim Santosom in bi si v primeru zmage proti obema tekmeccema zagotovil končno peto mesto. Z eno nogo v D ligi je Sokol, ki bo najprej igral s tržaskim Pomom, petovrščeno ekipo iz goriske skupine. Nabrezinci lahko ciljajo na končno 17. mesto. Sedmouvrščena Cicibona bo najprej igrala s tržaskim Libertasom, cilj pa je končno 25. mesto. Z dvojnimi uspehom bi se osmouvrščeni Kontovel uvrstil na 29. mesto, Furlanovi fantje pa se bodo najprej pomerili z gorisko peterko Petroliero. Popolnoma odrezan od D lige pa je Breg, ki bo odigral le dve tekmi z enajstim na lestvici iz tržaške skupine, postavbo Fincantierija. Ekipe se bosta potegovali za končno 41. mesto.

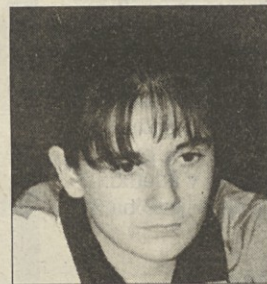
VANJA JOGAN

Dom - Breg: v končnici Goričani za prestop, Brežani za ?

Danes igra za vas Totocalcio

Ana Bersan

Acireale - Vicenza	1
Ascoli - Ancona	2
Bari - Cosenza	1 X
Brescia - Venezia	1
Cesena - Pisa	1 X 2
Lucchese - Palermo	X 2
Monza - Ravenna	X
Padova - Andria	1 X 2
Pescara - Modena	1
Verona - Fiorentina	2
Siena - Lodigiani	1 X
Legnano - Olbia	1
Battipagliese - Turris	X 2

Ana Bersan (letnik 76) že osmo leto igra namizni tenis. Svojo športno kariero je začela pri Boru, kjer je kar šest let vadila tehnične priprave pod nadzorstvom trenerja Filipasa, pred pričetkom lanske sezone pa je prestopila h Krasu, kjer jo vodi Matjaž Serčer. V vseh teh letih je žela na desetine lepih uspehov, prav gotovo pa je najpomembnejše uspehe zabeležila v lanski sezoni, ko je postala državna prvakinja v drugi kategoriji ter osvojila ekipno prvo mesto v kategoriji mladink. Najrajši sledi košarkarskim in teniskim dogodkom. Prejšnji teden je Kristina Corsi uganila 7 rezultatov.

Obvestila

SK DEVIN

vabi vse člane, simpatizerje in predstavnike dru- stev na 20. redni občni zbor, ki bo na društvenem sedezu v bivši OŠ v Cerovljah danes, 13. t. m., ob 20. uri v prvem sklicanju in ob 20.30 v drugem sklicanju.

NOVICE

Škot Stephen Hendry svetovni prvak v »snookerju«

SHEFFIELD - Na svetovnem prvenstvu v »snookerju« (angleski biljard), ki se je pred nekaj dnevi zaključil v Sheffieldu, je 25-letni Škot Stephen Hendry že tretjič zapored in četrtič v zadnjih petih letih (odkar je postal profesionalni igralec) premagal vse in po izredno napetem in izenačenem finalnem dvoboju z 32-letnim Jimmyjem Whitom spet lahko dvignil najdragocenejši pokal in ček za 272.000 dolarjev. V finalni tekmi sta se Hendry in White v posameznih setih stalno izmenjala v vodstvu, pred 35. in odločilnim setom pa je bilo stanje 17:17. Hendry je izkoristil zgrešen udarec Whita, ki je povedel s 37:0, ter brez napake zaključil set z 82:37. Po finalni tekmi je bil Londončan Jimmy White, ki je prejel 166.500 dolarjev, vidno potrta, saj si je že petič priporil vstop v finale, se nikoli pa mu ni uspelo osvojiti naslova svetovnega prvaka.

IZIDI: Cetrfinale: S.Hendry (stev.1 na svetovni lestvici) - N.Bond (9) 13:8, S.Davis (4) - J.Wattana (5) 13:9, J.White (3) - K.Doherty (11) 13:10, D.Morgan (10) - J.Parrot (2) 13:11.

Polfinale: S.Hendry (1) - S.Davis (4) 16:13; J.White (3) - D.Morgan (10) 16:9.

Finale za 1. mesto: Stephen Hendry (1) - Jimmy White (3) 18:17. (VJ)

Servette švicarski prvak

ZENEVA - Zenevski Servette je novi švicarski prvak. To je že 16. naslov za zenevcane in samo zürski Grasshoppers z 22 naslovi je bil doslej uspešnejši. Servette je v rednem delu prvenstva zasedel 3. mesto, v končnici za naslov pa je bil med osmimi klubi najuspešnejši. Uspeh je nekoliko presejnetljiv, saj je vodstvo kluba novembra lani Olympiqueu odstopilo najboljšega napadalca, Brazilca Andersona, in mnogi so klubu že napovedovali težke case.

Toda pogumni trener Ilija Petković se je po nakupu švedskega reprezentanta Milda in napadalca Marca Grassija odločil za taktično varianto s tremi igralci v spici napada (Grasi, Brazilc Sinval in Neuville). Nova taktika se je obrestovala. Servette je začel igrati za oko izredno privlačen nogomet, ob tem pa je tudi osvajal točke. Publika se je začela vračati na stadion in naslov je prišel po devetih sušnih letih, ko je že kazalo, da je klub na robu propada.

Klub je finančno saniral podjetnik Paul-Annick Weiler, zdaj pa se lahko z denarjem, ki jim ga bo prineslo sodelovanje v »champions league« in pa dokončna prodaja Brazilca Andersona (med interesi sta tudi Juventus in Milan), ki naj bi vrgla več kot 10 milijonov mark, začne nov zmagoviti cikel.

Končni vrstni red: Servette 34, Grasshoppers 33, Sion 31, Aarau 29, Lugano 26, Young Boys 23, Lausanne 21, Luzern 18.

New Jersey izločil Boston

NEW YORK - Nasprotniki New York Rangerjev v finalu Vzhodne konference so New Jersey Devils, ki so v šesti tekmi premagali Boston Bruins s 5:3. New Jersey so tako z rezultatom 4:2 v zmagah v seriji »best of seven« z Bostonom opravili v šestih srečanjih in si pred začetkom finala tako priigrali tri dni prepotrebne počitka, saj so vse od 17. aprila, ko se je pricela končnica, igrali vsak drugi dan. Favoriti v prvem srečanju finala v nedeljo so nedvomno New York Rangers, saj so v letošnji sezoni v šestih srečanjih vselej premagali Hudiče iz New Jerseyja. (M. J.)

Zaradi nogometa prestavljen miting za veliko nagrado

MONAKO - Prvi letošnji miting za veliko nagrado Mednarodne atletske zveze IAAF bi moral biti 15. maja v Sao Paulu v Braziliji, vendar so organizatorji sporočili, da ga ne bodo mogli izvesti ob predvidenem terminu. Stirinajstega in petnajstega maja bo namreč v Sao Paulu finalni del državnega prvenstva Brazilije v nogometu, zato je prvo izmed 16 tekmovalcev za veliko nagrado v atletiki (finale bo 3. septembra v Parizu) prestavljeno na 21. maj. (STA)

Vuelta: v 18. etapi zmagal Italijana Calcaterra

AVILLA - Italijan Giuseppe Calcaterra je dobil 189 kilometrov dolgo 18. etapo kolesarske dirke po Spaniji v Avilli pred rojakom Michelejem Coppolillo, s katerim sta pobegnila 142 kilometrov pred ciljem. V zaključnem sprintu pa je bil Calcaterra močnejši. Tretje mesto je osvojil Švicar Alex Zülle, ki je za zmagovalcem zaostal 1 minuto in 47 sekund. V skupni uvrstitvi ni prišlo do sprememb, saj se naprej vodi Švicar Tony Rominger. Rezultati 18. etape: 1. Calcaterra (Ita) 5 ur 12 minut 53 sekund, 2. Coppolillo (Ita) +14 sekunda, 3. Zülle (Svi) +1:47, 4. Rodriguez (Spa) +2:02, 5. Lelli (Ita), 6. Sanchez (Spa), 7. Olano (Spa) isti čas, itd. Skupni vrstni red: 1. Rominger (Svi) 82.02:45, 2. Zarrabeitia (Spa) +5:15, 3. Delgado (Spa) +7:08, 4. Zülle (Svi) +7:34, 5. Rincon (Kol) +8:45, 6. leblanc (fra) +10:02, 7. Aparicio (Spa) +11:09, 8. Perez (Spa) +11:41, 9. Escartin (Spa) +13:39, 10. Lanfranchi (Ita) +14:05 itd.

FORMULA 1 / NA PROSTEM TRENINGU ZA VELIKO NAGRADO MONTE CARLA

Črna serija se nadaljuje Avstrijec Wendlinger v komi

Na izhodu iz predora se je z 270 km na uro zaletel v ogrado

Nesrečnemu Wendlingerju so zdravniki takoj priskočili na pomoč (Telefoto AP)

MONTE CARLO - Črna serija v formuli 1 se nadaljuje. Dva tedna po smrti Ayrtona Sene in Rolanda Ratzenbergerja se je na prvem treningu za veliko nagrado Monte Carla hudo poskodoval Karl Wendlinger. Avstrijec se je v zadnjih minutah včerajšnjega prostega treninga pri izhodu iz predora pri hitrosti 270 km/h zaletel v ogrado. Wendlinger so po trčenju prepeljali v bolnišnico Princese Gracije v Monte Carlu, nato pa s helikopterjem na kliniko Saint Roc v Nici. Zdravnik na intenzivnem oddelku Dominique Grimaud je povedal, da ima Wendlinger težke poškodbe glave, da je v zelo kritičnem stanju in da je veliko odvisno od tega, kaj se bo zgodilo v naslednjih nekaj urah. Sprva so sporočili, da je Avstrijec pri zavesti in govo-

ri, poldrugo uro po nesreči pa je v »paddocku« in bok-sih nastala panika, ko so izvedeli, da so poškodbe hujše, kot so mislili, saj je Avstrijec padel v komo. Mercedesov šef za sport Norbert Haug je dejal, da je stanje nespremenjeno: »Zdravniki imajo vse pod nadzorom. Najbrž ga bodo morali operirati, vendar položaj ni brezupen. Starsi in Peter Sauber so pri njem. Ne morem si predstavljati, da bi nase mostvo sploh nastopilo na dirki.« Wendlinger se je bočno zaletel v plastični rezervoar, napolnjen z vodo. Odkrili pa niso se nobene tehnične napake. Elektronske naprave so pokazale, da je 25-letni Avstrijec zaviral 13 metrov pozneje kot v svojem prejšnjem (najhitrejšem) krogu.

Drugi Sauberjev dirkač Heinz-Harald Frentzen sploh ni nastopil na treningu.

Zaradi nesreče ni vzbudil skoraj nobene pozornosti izvrsten cas Michaela Schumacherja. Prvic v življenju sem odpeljal perfekten krog. Niti za desetinko ne bi slo hitreje. Avtomobil je bil perfektno nastavljen,« je dejal zadovoljni Schumacher. Nemec ima tako veliko priljubljenost, da v soboto prvič doseže najboljši startni položaj. Zadnji Nemec, ki mu je to uspelo, je bil grof Wolfgang von Trips, ki pa se je takrat, 10. septembra 1961, na veliki nagradi Italije smrtno ponesrečil.

Rezultati prvega treninga (3, 328 km): 1. Schumacher (Nem, benetton-ford) 1:20.230, 2. Brundle (VB, McLaren-peugeot) 1:21.580, 3. Häkkinen (Fin, McLaren-peugeot) 1:21.881, 4. Berger (Av, ferrari) 1:22.038, 5. Alesi (Fra, ferrari) 1:22.521, itd.

NOGOMET / SEZNAM ITALIJANSKIH REPREZENTANTOV ZA SP

Sacchi izbral Buccija in branilca več

Vratar Parme odvezel mesto Peruzziju - Jutri začetek priprav - Tekmi s Finsko in Švico

RIM - Selektor italijanske nogometne reprezentance Sacchi je včeraj objavil seznam 22 nogometašev, ki bodo branili barve Italije na SP v ZDA. Na seznamu so naslednji igralci: vratarji: Luca Bucci (Parma), Luca Marchegiani (Lazio), Gianluca Pagliuca (Sampdoria); branilci: Luigi Apolloni (Parma), Franco Baresi (Milan), Antonio Benarrivo (Parma), Alessandro Costacurta (Milan), Paolo Maldini (Milan), Lorenzo Minotti (Parma), Roberto Mussi (Torino), Mauro Tassotti (Milan); vezni igralci: Demetrio Albertini (Milan), Dino Baggio (Juventus), Nicola Berti (Inter), Antonio Conte (Juventus), Roberto Donadoni (Milan), Alberigo Evani (Sampdoria); napadalci: Roberto Baggio (Juventus), Pierluigi Casiraghi (Lazio), Daniele Massaro

(Milan), Giuseppe Signori (Lazio), Gianfranco Zola (Parma).

Z objavo seznama se je tudi za italijanske nogometase začela ključna faza priprav za nastop na svetovnem prvenstvu. Sacchi se kot ponavadi ni izneveril pravilu, da vsake preseneča s svojimi izbirami. Za tretjega vratarja je namreč izbral Lucu Buccija namesto doslej bolj upoštevanega Juventusovega zadnjega moža Peruzzija. V mostvo je uvrstil branilca več (Apollonija), tako da jih je zdaj osem. Dilema, koga izbrati med Fontolanom (Inter) in Stroppo (Foggia), je rešil tako, da je oba pustil doma. Vključitev Nicola Bertija, ki se je uveljavil z odličnimi nastopi v končnici sezone, nikogar ne preseneča. V reprezentanci je sedem Milanovih nogometašev,

Parma ima pet igralcev, Juventus in Lazio tri, Sampdoria dva, Inter in Torino enega. Zbor azzurrov bo jutri, pred odhodom v ZDA pa bo Italija odigrala se prijateljski tekmi proti Finski (27. maja v Parmi) in Svisi (3. junija v Rimu).

»Samo Roberto Baggio lahko prepreči polom Italije na svetovnem prvenstvu«, meni trener Barcelone in nekdanji as nizozemske reprezentance Johan Cruyff. »Italija odhaja v ZDA polna dvomov in brez gotovosti, da se lahko kosa z najboljšimi reprezentancami na svetu. Sacchiju ni uspel cilj, da bi »azzurri« igrali kot njegov Milan. Ko je bil Sacchi v Milanu, je imel tri sijajne tujce, v reprezentanci pa je pravi golgeter samo Signori«, trdi Cruyff.

NBA / KONČNICA

New York in Phoenix dobila tudi drugo polfinalno srečanje

Sunsi uspešni v gosteh, Knicki pa doma

NEW YORK - New York in Phoenix sta tudi v drugi tekmi polfinalov Vzhodne in Zahodne skupine premagala Chicago oziroma Houston, tako da obe ekipi sedaj v zmagah vodita z 2:0 (igra se na 4 zmagah).

VZHOD

New York (2) - Chicago (3) 96:91 (2:0 v zmagah)

Z delnim izidom 27:19 v zadnji četrtini so si Knicki zagotovili še en tesen uspeh, »matchwinner« pa je bil tokrat John Starks, ki je dosegel najpomembnejše kose v odločilnih trenutkih tekme. Scottie Pippen, ki je zaradi osebnih napak igral le 33 minut, je po tekmi razočarano ugotovil, da so Bullsi v obeh tekmah gospodarili v prvih treh četrtinah, v zadnji pa so popustili. V vrstah Knicksov je Ewing dosegel 26 točk, Mason 15 in Starks 13, za Bullse pa sta Armstrong in Grant dala 23 točk, Pippen pa 22. Tretja tekma bo ponoči v Chicagu.

ZAHOD

Houston (2) - Phoenix (3) 117:124 (0:2 v zmagah)

Z izredno igro v zadnji četrtini so Sunsi nadoknadili kar 20 točk zaostanka (10 minut pred koncem so izgubljali kar s 104:84) in izsilili podaljšek. To je tudi nov rekord vseh časov v končnici. Kot običajno sta bila glavna protagonista tekme najbolj znana posameznika obeh ekip: Olajuwon je dosegel 31 točk, Barkley pa 36 točk in je imel tudi 15 skokov. Ob njem sta odlično igrala tudi K.Johnson (27) in Majerle (22 točk). Naslednji dve tekmi, danes ponoči in v nedeljo, bosta v Phoenixu.

Vanja Jogan

TENIS / MEDNARODNI TURNIR V RIMU

Čeh Dolsedel izločil Ukrajinca Medvedeva

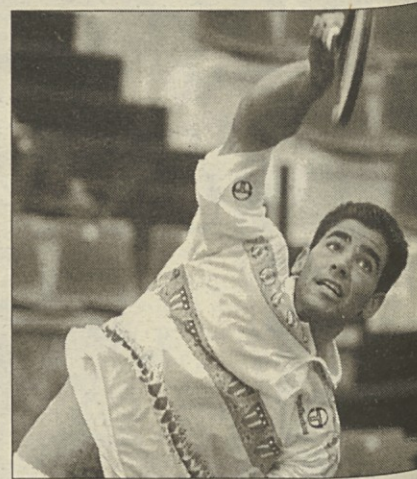
Jim Courier s težavo premagal Waynea Ferreira

RIM - Na teniskem turnirju v Rimu so igrali srečanja osmine finala. Največje presenečenje je pripravil Čeh Dolsedel, ki je izločil Andreja Medvedeva. Toda bolj kot nasprotnik je Medvedeva pokopalo nedavno operirano koleno. Težko se je premikal in tudi sam je potrdil, da je imel velike bolečine. Pred Rimom je bil Medvedev eden od igralcev, ki so v tem trenutku na pesčenih igriščih v najboljši v formi. To je dokazal z zmagama na močnih turnirjih v Monte Carlu in Hamburgu.

V cetrtrfinale se je uvrstil tudi Italijan Andrea Gaudenzi, ki je premagal 7. nosilca, Avstrijca Thomasa Musterja, ki pa je dvoboj zaradi poškodbe predal v prvem nizu pri stanju 4:1 za Gaudenzija.

Precej težav je imel tudi Jim Courier preden je odpravil Južnoafričana Ferreira. Dvoboj je bil zelo lep, trajal pa je kar 2 uri in 35 minut. Odločilna je bila 9. igra 3. niza. Courier je takrat odvezel nasprotniku servis in nato na nič dobil svoj servis in s tem tudi srečanje.

Rezultati: Slava Dosedel (Češ) - Andrej Medvedev (Ukr/6) 6:1, 6:2, Pete

Pete Sampras že v četrtfinalu (AP)

Sampras (ZDA/1) - Andrej Česnokov (Rus) 7:6 (10:8), 6:3, Jim Courier (ZDA/3) - Wayne Ferreira (Jar/13) 6:7 (3:7), 6:4, 6:4, Boris Becker (Nem/8) - Cedric Pioline (Fra/9) 6:3, 6:4, Jacco Eltingh (Niz) - Stefano Pescosolido (Ita) 4:6, 7:5, 6-4, Andrea Gaudenzi (Ita) - Thomas Muster (Aut/10) 4-1 predaja.

gospodarstvo in finance

TRENDI / PO PREDVIDEVANJIH CENTRA CER

Stopnja zaposlenosti letos še ne bo rasla

Na drugih področjih bo zagon čutiti že letos

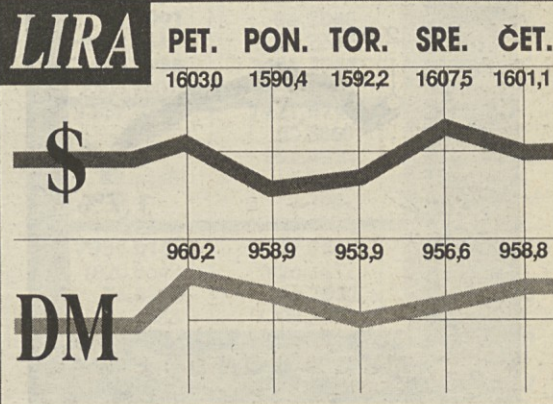
RIM - Stopnja zaposlenosti se bo začela v Italiji visati šele prihodnje leto, čeprav bodo ostali sadovi gospodarskega oživljanja vidni že letos: bruto domači proizvod se bo povečal za 1,7% (potem kose je lani znižal za 0,6%), inflacija se bo še naprej hladila (še občutneje sicer v dveh letih 1995/96), ugodna plačilna bilanca in izboljšanje javnih računov pa bosta vplivala na padanje obresti državnega dolga, katerega trajanje bo težilo k podaljšanju. To so glavna predvidevanja iz prvega letosnjega raporta Evropskega raziskovalnega centra (CER), ki pa v isti sapi opozarja, da gospodarski zagon v ZDA tokrat ne bo imel enako močnih spodbujevalnih učinkov, kakršne je imel sredi osemdesetih let. Od tod najbrž izhaja tudi močna ameriška želja po tesnejšem usklajevanju ekonomskih politik med člani sedmih najrazvitejših držav sveta.

Porocilo CER ocenjuje, da se bo javna poraba znižala za 13 tisoč milijard lir manj od znižanja, ki ga je bila načrtovala Ciampijska vlada, med glavne vzroke te »luknje« pa CER uvršča manjši primarni presežek (ki ga je povzročil nižji davčni priliv zaradi znižanja dohodkovnosti), ki pa ga po drugi strani blazijo nižji izdatki za obresti. Na področju javnih financ poročilo za prihodnje dveletje predvideva znižanje razmerja med javno porabo in BDP, medtem ko se bo razmerje med javno zadolžitvijo in BDP še naprej visalo, čeprav ga bo blazilo nizežanje obresti. Na tej osnovi je dokaj verjetno, da se bo javni dolg stabiliziral do konca leta 1996, medtem ko je pri predvidevanjih o zaposlovanju CER zelo previden in se omejuje na ugotovitev, da bo do konca leta se padalo in da je preobrat negativnega trenda mogoče pričakovati komaj prihodnje leto.

Sasa bo letos spet plačala dividende

TRST - Tržaška zavarovalnica Sasa, katere glavni strateški cilj za naslednja tri leta ostaja vstop njene delnice na milansko borzo, je lansko poslovno leto zaključila z 836 milijoni čistega prihodka, kar je za 15 odstotkov več kot leta 1992. Tak rezultat ji je omogočil močan porast zbranih premij, katerih vrednost se je zvišala na 145,5 milijarde lir in za dobrih 41 odstotkov presežla znesek iz leta prej. Na področju pomorskega zavarovanja, ki je tradicionalna bransa te tržaške zavarovalnice iz grupe IRI, je dosegla skoraj 30-odstotni porast in izboljšala proizvodnost za 21,5 odstotka. Posebej pomemben je tudi rezultat prizadevanj za omejevanje poslovnih stroškov, vključno z izdatki za osebje, ki so v zadnjih treh letih vse manj bremenili znesek zbranih premij: leta 1991 je njihov delež znašal 9,9 odstotka, leto kasneje 8,5, lani pa samo še 7,4 odstotka. Če k temu pristevamo se ugodno gibanje premoženja, ki se je povečalo za 30,5 odstotka, pridemo do podatka, da se je redno upravljanje lani zaključilo z aktivno, ki presega 2 milijardi lir in ki je za skoraj 32 odstotkov višja kot leto prej.

Poslovno bilanco, ki se je toliko izboljšala, da omogoča razdelitev dividend, je včeraj sprejel upravni svet zavarovalnice, občni zbor delničarjev pa bo o njej odločal konec junija v Trstu.

Lira mirno prestala spust obrestne mere

RIM - Lira je dobro prestala pomembni preizkušnji, ki ju je doživela v sredo s predstavitvijo nove vlade in z znižanjem uradne obrestne mere, kateremu so se včeraj prilagodile tudi vse pomembnejše banke. Menjalni trg je bil sorazmerno umirjen, italijanski bankovec pa je nekoliko popustil samo v razmerju do marke, medtem ko se je do dolarja okrepil. Zaskrbljenost menjalnih trgov za prvi exploit lire v »drugi republiki« je včeraj kmalu splahnela, tako da je bankovec ohranil stabilni tečaj v razmerju z vsemi glavnimi valutami, medtem ko se je do dolarja ovrednotil za 12 lir.

BANKE / PRED OBČNIM ZBOROM OPENSKE HRANILNICE

HPO ena najbolj kapitaliziranih tovrstnih zavodov v deželi FJK

Prelomni leto je HPO dočakala z občutno okrepitvijo premoženja

»Zadružna banka Općine« je naziv, ki ga bo od prihodnje nedelje nosila dosedanja Hranilnica in posojilnica Općine. To pa seveda ni edina, čeprav jena zunaj najbolj vidna novost, ki jo bodo člani posojilnice sprejeli na nedeljskem občnem zboru, ki bo prav zato razdeljen na izrednega in rednega. Podrobneje sta nam o tem pripovedovala predsednik openskega zavoda Pavel Milic (na posnetku) in direktor Klavdij Branjnik.

Poglejmo najprej, s kaksnim rezultatom ste zaključili lansko poslovno leto.

Poslovni rezultat je povsem zadovoljiv in v marsikaterem pogledu tudi odličen.

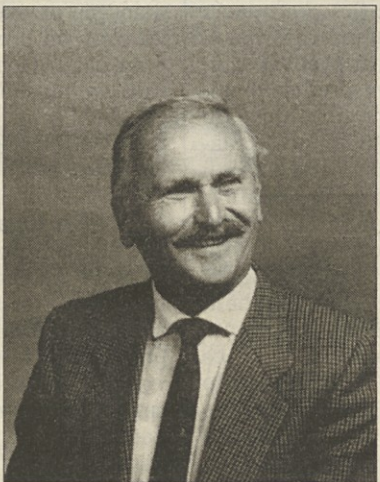
Leto 1993 je bilo leto napredka in konsolidacije naše Hranilnice. Skupna zaupana sredstva so presegla 366 milijard lir in se povišala za več kot 23 milijard v primerjavi z letom prej. Neposredne hranilne vloge so presegle 206 milijard lir in se povišale za 14 milijard, še ugodnejši pa je bil porast pri posojilih, ki so se od 86 povišala na 99 milijard lir, kar je več kot za 14 odstotkov.

Navedene številke so seveda vplivale tudi na porast splošnega delovanja in operative, tako na sedežu kot v podružnici v Trstu. Podružnica se ugodno razvija in doseženi rezultati so povsem zadovoljivi, kar dokazuje namestitvev 5 uslužbencev.

Med glavnimi cilji lanskega poslovanja je bila okrepitev premoženja, ki ga dosegamo s poslovnim dobičkom. Leta 1993 je dobiček presegel 6 milijard lir. Okrepitev premoženja je občutna, saj se bo čisto zadružno premoženje po razdelitvi lanskega presežka povišalo na več kot 37,5 milijarde lir, kar postavlja našo Hranilnico med najbolj kapitalizirane tovrstne zavode v deželi.

Tako kot za nabrežinsko posojilnico, bo letošnje leto tudi za vas prelomno. Kaj vas čaka?

Za gibanje posojilnic ali zadružnega kredita predstavlja leto 1994 res pravo prelomnico. Nova zakonodaja jih bo postavila na raven ostalih banknih zavodov, vendar bodo

posojilnice ohranile značilnosti drug in bodo torej morale se naprej poslovati v zadružnem in vzajemno podpornem duhu. To pomeni, da bomo morali večino poslovanja opravljati s člani, za katere pa ne bodo več veljale omejitve določene zakonodaje, se pravi pripadnost obrtnemu ali kmečkemu stanu.

S spremembo članstva je bila uvedena tudi sprememba v poimenovanju. Hranilnice se bodo morale odpovedati svojemu sedanjemu imenu in postati »zadružne kreditne banke« ali »zadružne banke«. Prek vzdevka »zadružne« bomo ohranili vez s preteklostjo, ko smo nastopali pod imenom »zadružni kredit«, ki bo ohranjen tudi v sedanjem uradnem poimenovanju, to je »banche di credito cooperativo«.

Spremembo poimenovanja bodo morali potrditi člani na nedeljskem izrednem občnem zboru.

Toda to ne bo edina novost.

Za naši tržaski posojilnici, to je opensko in nabrežinsko, bo leto 1994 predstavljalo še nadaljnjo novost: njuna upravna odbora sta se namreč sporazumela za združitve. Nova enota bo dejansko pokrivala celotno tržaško pokrajino.

Do sklepa o združitvi je prislo predvsem glede na bodočo strategijo in razvoj. Ob vedno hujski konkurenci moramo prilagoditi svoje poslovanje in postati cimbolj konkurenčni ter nuditi svojim članom in

strankam vse razpoložljive storitve in ugoditi vedno novim in novim zahtevam. Za manjše enote je to skoraj nemogoče, če le pomislimo na vedno zahtevnejše upravljanje posojilnic, kajti obveze tudi najmanjše tovrstne enote do državne banke so v glavnem enake kot tiste, ki veljajo za velika bančna podjetja. Izključno z racionalizacijo upravljanja in poslovanja bomo sposobni kljubovati konkurenci in obdržati teritorij ter nuditi naši skupnosti potrebno gospodarsko osnovo in podporo.

Kaksne posledice pričakujete od združitve?

Z združitvijo obeh posojilnic bomo prisli do močnejše bančne ustanove, ki bo na osnovi novih razsežnosti uspešneje poslovala na našem ozemlju in istocasno okrepila svojo ozemeljsko prisotnost z odpiranjem novih podružnic, ki bi jih posamezno morda ne mogli, in prav v tej perspektivi bomo že letos odprli novo poslovalnico v Bazovici. Nova stvarnost naj bi nam tudi omogočila pridobitev statusa pooblaščenega banke za poslovanje s tujino, da bomo lahko odpravili dosedanje vrzeli na tem področju.

Kot rečeno, bi moralo do združitve priti v teku letosnjega leta. Upravna odbora sta že sprejela dokončni sklep in ga predložila centralnemu zavodu Banca d'Italia, ki mora izraziti dokončno mnenje, po že odobrenem predhodnem privolenju v združitve. Po vpisu sklepa o združitvi v register podjetij na sodišču in njegovi objavi v uradnem listu bodo morali člani obeh posojilnic na ponovnem letosnjem izrednem občnem zboru potrditi načrt o združitvi, ki bi se morala po še nadaljnjih in številnih birokratskih poteh zaključiti pred koncem leta.

Prepričani smo, da bodo člani podprli sklepe upravnih odborov in omogočili združitve, ki bo nedvomna pridobitev za našo skupnost, saj ji bo omogočila nadaljnji razvoj, hkrati pa bo nadaljevala tisto dragoceno delo, ki so ga zaceli ustanovitelji naših hranilnic in posojilnic pred tolikimi leti.

BTP

BUONI DEL TESORO POLIENNALI Z DESETLETNO ZAPADLOSTJO

■ Obveznice BTP se koristijo od 1. aprila 1994 in zapadejo 1. aprila 2004.

■ Obveznice dajejo letno 8,50% bruto obresti, izplačljive 1. aprila in 1. oktobra za vsako leto trajanja posojila, z izvedenimi davčnimi odbitki.

■ Obveznice so dodeljene z dražbo, ki je rezervirana bankam in drugim pooblaščenim operaterjem.

■ Dejanski čisti donos prejšnje prodaje BTP je znašal letno 8,02%.

■ Cena, ki bo iznešena na dražbi, in efektivni donos bosta objavljena v časopisju.

■ Obveznice se lahko rezervirajo pri okencih Banca d'Italia ali pri bančnih zavodih do 13.30 dne 16. maja.

■ Obveznice BTP se koristijo s 1. aprilom: ob vplačilu (19. maja) bo treba plačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do tedaj dozorele obresti. Te bodo zasebniku izplačane ob prvem šestmesečnem obroku.

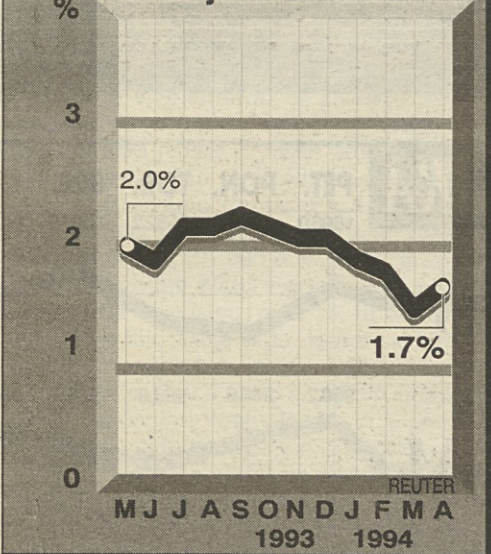
■ Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.

■ Obveznice so v ponudbi v svežnjih po najmanj 5 milijonov lir.

■ Podrobnejše informacije nudijo banke.

FRANCIJA Inflacija

Hrvaški dinar ne bo več plačilno sredstvo

ZAGREB - Hrvatska vlada je na svojem včerajšnjem zasedanju sprejela odlok o tem, da s 30. majem 1994 hrvaški dinar ni več plačilno sredstvo in da bodo namesto njega uvedli - kuno. Premier Nikica Valentić je izjavil, da bodo menjali po tisoč hrvaških dinarjev za eno kuno. Podpredsednik vlade Borislav Skegro je zavrnil vse govore o morebitni devalvaciji dinarja, ki so se v zadnjih dneh pojavile v javnosti. Hrvatska vlada, kot so sporočili, zaradi uvedbe kune ne bo spremenila svoje monetarne politike. (D. P.)

Likvidnostne težave čeških bank

PRAGA - Češka Narodna banka (CNB) je v sredo zaradi likvidnostnih težav ustavila delovanje osme največje banke v tej državi, AB Banke a. s. Odločitev o tem je CNB sprejela dan po tem, ko je sporočila, da je prevzela nadzor nad šestimi drugimi bankami zaradi strahu, da so te pregloboko zabredle v tvegana posojila. CNB je sporočila, da je AB Banka, ki ima svoj sedež v kraju Mlada Boleslav pri Pragi, odvzela licenco za bančno poslovanje in zamrznila njene depozite. Ustanovni kapital te banke, ki ima deset podružnic, znaša 42,75 milijona dolarjev (1,25 milijarde čeških kron). V pojasnilu je CNB navedla dolgoročno neugoden likvidnostni položaj, premajhno višino kapitala in preveliko število odobrenih posojil ter sklenila, da banka »ni več sposobna izvrševati svojih obveznosti«. Predstavnik CNB Martin Cvehlja je izjavil, da posojila AB Banke in šestih preostalih bank, katerih upravljanje je prevzela v svoje roke, predstavljajo 1,5 odstotka nevrnjenih posojil, za katere pa obstajajo jamstva 56 bank na Češkem. (G. R.)

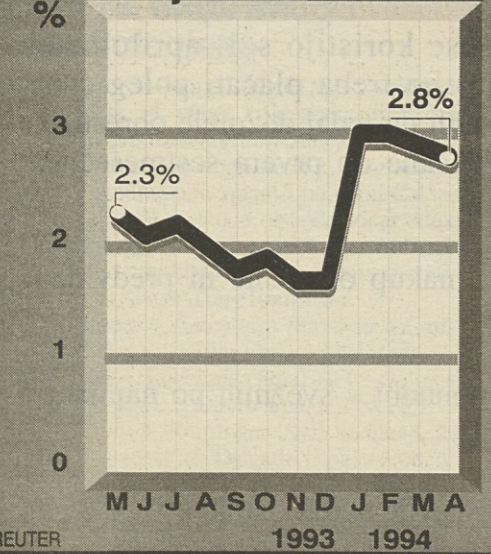
Nizje obresti na Poljskem

VARSAVA - Poljska centralna banka je sporočila, da namerava danes nekoliko zmanjšati uradno obrestno mero in s tem potrditi, da se inflacija umirja. »Ker so gibanja inflacije v prvih starih mesecih letosnjega leta zadovoljiva in v skladu z napovedmi, se je NBP odločila, da bo znižala uradno obrestno mero,« je izjavila predsednica NBP Hanna Gronkiewicz-Waltz na bančni konferenci, ki je potekala v poljski prestolnici. V obdobju od januarja do aprila so se cene dvignile za 7,6 odstotka v primerjavi z 12,4-odstotnim dvigom v istem obdobju lani. Inflacija na letni ravni se zdaj giblje okrog 30 odstotkov, čeprav so napovedali, da bo dosegla le 23 odstotkov. (G. R.)

Sporazum EU z Rusijo

BRUSELJ - Evropska unija je sporočila, da je z Rusijo sklenila začasn timerazum o krepitvi trgovinskih povezav, ki bo osnova za morebitni prihodnji sporazum o prosti trgovini. Začasn timerazum, ki ga bodo predložili zunanjim ministrom EU, ko se bodo prihodnji ponedeljek in torek sestali v Bruslju, ugotavlja, da je Rusija »v obdobju gospodarskega prehoda«, kar je pomemben korak v prizadevanjih te države za njeno morebitno članstvo v Splošnem sporazumu o trgovini in carinah (Gatt). (G. R.)

NIZOZEMSKA Inflacija

FRANCIJA / IZVOZ KMETIJSKIH PRIDELKOV

Cenene surovine bi pocenile izvoz

Poceni mleko v Francijo, iz nje drag sir

PARIZ - Francoska vlada proučuje možnost, kako bi njeni kmetje lahko povečali svojo prodajo v tujini, ne da bi presegli meje, ki jih je pri subvencioniranju kmetijskih pridelkov določil novi svetovni trgovinski sporazum (Gatt). V okviru novega Splošnega sporazuma o trgovini in carinah, ki so ga prejšnji mesec podpisali v Marakešu, bo morala Evropska unija do leta 2000 zmanjšati svoj subvencionirani kmetijski izvoz za 21 odstotkov, kar bo še posebej prizadelo francoski izvoz zita, mlečnih proizvodov, svinjine in perutnine.

Zato je kmetijsko ministrstvo pripravilo poseben dokument z različnimi rešitvami, med katere so uvrstili tudi predelavo cenenejšega surovina, povečanje izvoza tistih pridelkov, ki so v posamezni sezoni cenejši, ter poudarek na izvozu luksuznih prehranskih izdelkov, katerih cene so manj občutljive. Predstavnik kmetijskega ministrstva so v torek povedali, da je Pariz kmetom že obljubil, da novi svetovni sporazum o trgovini od njih ne bo terjal, da bi pu-

stili neobdelane zemlje več kot 15 odstotkov, kar je odslej od njih zahtevala kmetijska reforma EU. Evropska komisija tudi ugotavlja, da je novi sporazum Gatta skladen z novo evropsko kmetijsko politiko ter da kmetijski presežki, ki bo ta reforma povsem uveljavljena, ne bodo presegli tistih omejitev, kakršne določa Gatt. Dokument kmetijskega ministrstva sicer ugotavlja, da utegnejo biti predlagane rešitve neuporabne, saj obstaja velik cenovni razkorak med

evropskimi in svetovnimi cenami - od 20 odstotkov za žitarice do več kot 70 odstotkov za surovo, maslo.

Pač pa dokument ugotavlja, da bi lahko ukiniti subvencije pri nekaterih luksuznih izdelkih, ki bi jih izvažali v bogate države, med drugim francoske sire in nekatere perutninske izdelke, ki so manj občutljivi za spremembe cen. V omenjenem dokumentu je med predlogi tudi brezcarinski uvoz cenenejših surovin, kakršnega omogočajo nova pravila Gatta, surovin, ki bi jih obdelali v Franciji in jih ponovno izvozili brez subvencij. Ta postopek je za mlečne proizvode že v veljavi tam, kjer mlečni proizvajalci uvažajo ceneno mleko, nato pa izvažajo sir po svetovnih cenah. Francija tudi poudarja, da v posa-

ZDA / UGODNI PODATKI O GIBANJU INFLACIJE

Aprila povprečno nižje cene

Rast cen zabeležili na prehranbenem in energetskega področju

WASHINGTON - Ameriški oddelek za delo je sporočil, da so se cene aprila v povprečju znižale, in ob tem izrazil upanje, da je inflacija ukročena kljub strahovom, da jo utegne cenovni pritisk znova pognati navzgor. Sporočili so, da je njihov indeks proizvodnih cen padel za 0,1 odstotne točke, kar je sledilo 0,2-odstotnemu marčevskemu znižanju.

Brez vplivov precej spremenljivega prehranbenega in energetskega področja pa so se cene vseeno zvišale za 0,1 odstotne točke. Toda ti naj-novejši podatki o gibanju inflacije so ugodnejši, kot so jih pričakovali analitiki na Wall Streetu, ki v glavnem soglasajo z 0,2-odstotnim povprečjem, kakršno pa seveda ne velja za prehranbeni in energetske sektor. Ti podatki so prišli v trenutku, ko so se mnogi bali, da se utegne močno ameriško gospodarstvo približati točki, ko bodo nanj začeli neugodno delovati cenovni pritiski, pa tudi zahteve po višjih plačah. Zvezna ameriška rezerva je od februarja že tretjič zvišala svoje kratkoročne obrestne mere, analitiki

pa pričakujejo, da bo to kmalu storila znova, po vsej verjetnosti se ta tendenca presenetljivo aprilskega padca povprečja cen bi sicer utegnil zmanjšati nekatere strahove o inflaciji, vendar ni bistveno vplival na pričakovanja, da se bodo cene se nekaj mesecev zlagoma povečevale, kot menijo analitiki. Oddelek za delo ugotavlja, da so se prejšnji mesec cene energije zmanjšale za 0,1 odstotne točke, cene hrane pa so bile nižje za 0,5 odstotka. Povečanje cen bencina za en odstotek je izničilo 5,

3-odstotna pocenitev kurilnega olja ob koncu zimske sezone.

Znižanje povprečja cen prehranskih izdelkov izvira predvsem iz pocenitve predelave govedine, svinine, ulova rib in pridelovanja zelenjave. Hkrati so objavili tudi podatke, da je dodatnih 26 tisoč delavcev zahtevalo ugodnosti, ki jim pripadajo, ker so zaposleni v državnih službah, čeprav so pri tem pripomnili, da pritisk na plače zaenkrat še ni tako zelo nevaren.

(Agencije)

V. BRITANIJA / IZVOZ IN UVOZ

Primanjkljaj je bil februarja manjši, kot so pričakovali

LONDON - Britanski trgovinski primanjkljaj s svetom se je februarja približal številki 1,1 milijarde dolarjev z 1,32 milijarde dolarjev, kolikor je znašal januarja, so razkrili najnovejši podatki, ki so okrepili upanje, da bo okrevanje gospodarstva stabilno, če uvoz ne bo prevelik.

Osrednji statistični urad (CSO) je ob objavi teh podatkov spremenil tudi ocene britanskega trgovinskega primanjkljaja za leto 1993 na 20,51 milijarde dolarjev s prejšnje ocene 20,07 milijarde dolarjev. Do te spremembe je prišlo po tem, ko je CSO spremenil sistem neposrednega merjenja trgovinskih tokov v Evropi, za katerega so nekateri ekonomisti menili, da je britanski trgovinski položaj prikazoval za veliko bolj ugodnega, kot je bil v resni-

ci. Vendar je bil primanjkljaj tudi po spremenjenem sistemu zbiranja podatkov manjši kot so napovedovali nekateri ekonomisti. Tako vrednost britanskega trgovinskega primanjkljaja se vedno osatja na ravni dveh odstotkov bruto domačega proizvoda. Nekateri ekonomisti dvomijo tudi o v realnost podatkov o trgovinski menjavi Velike Britanije z drugimi državami Evropske unije, ki govorijo o samo 110 milijonov dolarjev vrednem britanskem primanjkljaju, saj menijo, da je britansko domače povpraševanje v primerjavi z drugimi državami veliko močnejše.

Februarski podatki o britanski zunanji trgovini so pokazali 1,8-odstoten padec vrednosti izvoza in 3-odstoten padec vrednosti uvoza.

(Agencije)

DUNAJ - Obseg kmetijske pridelave v vzhodni Evropi bo letos stagniral oziroma le neznatno narasel, zlasti zato, ker je težko verjeti, da bi bili vremenski pogoji slabši, kot so bili leta 1992 in 1993, je sporočil Dunajski institut za primerjalne gospodarske studije (WIIW). Vendar dodaja, da se bo po vsej verjetnosti v Rusiji in drugih državah nekdanje Sovjetske zveze obseg kmetijske pridelave še naprej zmanjševal. Tudi sicer se je kmetijska proizvodnja na tem področju v zadnjih letih skrcila zaradi padca življenjskega standarda, vračanja zemlje zasebnim lastnikom, manjših subvencij in suše. Ena redkih izjem lani je bila Romunija, kjer je močno povečana kmetijska pridelava vplivala celo na splošno raven gospodarske rasti. Tudi Poljska je zabeležila manjše naraščanje svoje kmetijske proizvodnje. »Kratkoročno gledano se zdi, da je nizka raven kmetijske proizvodnje za države vzhodne Evrope nujna zaradi dokapitalizacije kmetijskih podjetij,« ugotavlja omenjeno poročilo WIIW. Kmetijska proizvodnja bo po vsej verjetnosti stagnirala oziroma se naprej upadala, če bodo subvencije ostale nizke, kar se bo očitno zgodilo v številnih vzhodnoevropskih državah. Dunajski institut tudi ugotavlja, da se bo še naprej nadaljeval proces migracije delovne sile iz kmetijstva v bolj razvitih vzhodnoevropskih državah: na Poljskem, Češkem, Madžarskem in Slovaškem.

meznih mesecih leta svetovne cene lahko desežajo raven cen v EU, zlasti odkar je sporazum Gatta skrcil obseg subvencioniranega izvoza, v okviru kmetijske reforme EU pa bodo morali do leta 1996 zmanjšati ceno žitaric za 29 odstotkov. V tem primeru sploh ne bi bilo nikakršne potrebe po priznavanju subvencij. Vladni poznavalci ugotavljajo, da so marca 1993 svetovne cene za pšenico dosegle raven od 140 do 145 dolarjev za tono, kar je blizu nacrtovanih podpornih cen EU po uveljavitvi kmetijske reforme. Toda v istem mesecu so ZDA prodajale pšenico Kitajski po približno 82 dolarjev za tono. »Del leta si lahko privoščimo izvoz brez subvencij, toda to je mogoče le takrat, kadar je dobra letina, oziroma takrat, kadar gre za določene države,« je izjavil eden od poznavalcev. Francoska vlada predlaga tudi samoumevno rešitev, da bi cene EU v okviru nove reforme spustili na raven svetovnih cen. To bo seveda naletelo na hud odpor Nemčije, katere kmetijski proizvajalci so manj konkurenčni kot francoski. Prav tako bodo zaskrbljeni tudi francoski proizvajalci, ki se zdaj ne verjamejo, da bo proračun EU za kmetijstvo zadostal za kompenzacije.

Te naj bi prešli v okviru novih zniževanj cen za svoje izdelke. Eden od predlogov se zavzema tudi za spodbude konkurenčnim pridelovalcem kmetijskih izdelkov. Tistim, ki bi po svetovnih cenah izvažali nesubvencionirane kmetijske proizvode. To bi pripeljalo do dveh vrst cen na evropskem tržišču, subvencioniranih in nesubvencioniranih, ter ustvarilo položaj, kakršen že obstaja v industriji sladkorja. Čeprav so kmetijski sindikati proučili tudi to možnost, menijo, da bi jo veljalo uveljaviti v omejenem obsegu, znotraj posebnih pogodb, tako da ta rešitev ne bi postala prevladujoča.

Utegnila bi naleteti tudi na kritiko ZDA, ki bi utegnile dokazovati, da gre v resnici za subvencionirano proizvodnjo, čeprav v obliki neposredne pomoči kmetom za presežke, ugotavljajo kmetijski viri. Kmetijci so sicer precej mlačno sprejeli dokument francoskega ministrstva za kmetijstvo. Menijo, da nobena od predlaganih rešitev ni stvarna, dokler ne bo temeljila na nižjih davkih, ki so po njihovem najboljša pot, s pomočjo katere bi izboljšali konkurenčnost, tako na evropskem kot na tujih tržiščih.

(Agencije)

ČEŠKA / TUJA VLAGANJA

Britanci bi radi delnice češke plinarske družbe

PRAGA - British Gas namerava odkupiti 20-odstotni delež v osmih čeških regionalnih podjetjih za črpanje naravnega plina, je v četrtek sporočil direktor tega podjetja John Hinze. »Zanimajo nas deleži v vseh osmih čeških družbah, čeprav se zavedamo, da vlada ne bo naklonjena temu, da bi bil v vseh osmih družbah en sam tuji delničar,« je izjavil Hinze.

V skladu z načrtom privatizacije podjetja Český Plynárenský Podnik (CCP) bodo nekdanji državni monopol razbili na osem neodvisnih regionalnih distributerjev plina. Petnajst odstotkov vsake od osmih družb bodo privatizirali v okviru drugega vala privatizacije z nakaznicami. Mestne oblasti bodo imele zajamceno 34-

odstotne deleže v teh novoustanovljenih podjetjih, 20 odstotkov pa nameravajo v vsaki teh družb prodati tujim plinarskim družbam. Hinze je tudi povedal, da se za te deleže osmih regionalnih podjetij zanimajo številna podjetja iz ZDA in Evrope. »Zahodnoevropske plinarske družbe si skupaj z ameriški plinarskimi družbami želijo investirati na tem področju,« je še povedal Hinze. Češka vlada zaenkrat se ni sploščila datumu, ko naj bi začeli prodajati delnice teh podjetij tujim družbam. Osnovna vrednost CCP je ocenjena na 1,06 milijarde dolarjev, polovico te vrednosti pa predstavlja plinsko omrežje, ki bo ostalo stoodstotno v državnih lasti.

(Agencije)

SKB BANKA D.D.

MENJALNIŠKI TEČAJI

12 maj 1994

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LTL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka Ljubljana	78,35	78,95	11,03	11,21	8,09	8,25
A banka Koper	78,40	79,00	11,04	11,21	8,08	8,26
A banka Nova Gorica	78,50	79,00	11,04	11,21	8,10	8,26
Banka Noricum d.d., t: 133-40-55	78,61	79,18	11,12	11,24	8,11	8,26
Banka Vipja NG, t: 065/ 28-511	78,60	78,95	11,12	11,22	8,15	8,25
Bund Ljubljana, t: 18-51-318	78,60	79,00	11,00	11,26	7,90	8,30
Come 2 us* Tel: 061/ 15-92-635, od 8-15, sob od 9-12	78,57	78,85	11,12	11,18	8,07	8,20
Creditanstalt Nova banka LJ	78,50	79,10	11,10	11,25	8,15	8,35
Dom caffè Domžale*t: 715-199	78,50	78,70	11,14	11,22	8,05	8,27
Eros Ljubljana*, t: 13-17-197	78,60	78,80	11,14	11,20	8,15	8,25
Hida, od 7-19, sob od 7-14	78,75	78,80	11,14	11,16	8,20	8,24
Idila Sečovlje* t: 066/ 79-048	-	-	-	-	-	-
Ilirika Ljubljana (WTC)	78,70	78,73	11,16	11,17	8,21	8,23
Kompas Hertz Celje* Tel: 063/ 26-515, od 7-19, sob od 7-13	78,65	78,90	11,12	11,18	8,08	8,20
Kompas Hertz Velenje* Tel: 063/ 855-552, od 7-15, sob od 7-13	78,65	78,95	11,12	11,18	8,08	8,20
Kompas Hertz Idrija* Tel: 065/ 71-700, od 7-15, sob od 7-13	78,65	78,95	11,12	11,18	8,08	8,20
Kompas Hertz Tolmin* Tel: 065/ 81-707, od 7-15, sob od 7-13	78,65	78,95	11,12	11,18	8,04	8,20
Kompas Hertz Bled* Tel: 064/ 77-180, od 8-12, 17-19, sob od 7-13	78,65	78,95	11,12	11,18	8,08	8,20
Kompas Hertz Nova Gorica* Tel: 065/ 28-711, od 7-19, sob od 7-13	78,65	78,95	11,12	11,18	8,08	8,20
Kompas Hertz Maribor* Tel: 062/ 225-252, od 7-19, sob od 7-13	78,50	78,80	11,12	11,18	8,08	8,20
Kreditna banka Maribor d.d.*	77,70	79,00	11,04	11,23	8,05	8,28
LB splošna banka Celje	78,27	79,45	11,06	11,28	8,00	8,22
Ljudska banka d.d. LJ, t: 13-11-009	78,57	79,20	11,13	11,26	8,16	8,28
Libertas Koper* t: 066/ 37-110	78,45	78,95	11,08	11,20	8,10	8,22
Madai NG*, t: 065/ 23-083	78,60	78,90	11,13	11,20	8,16	8,24
Niprom Ljubljana t: 12-61-092	78,65	78,70	11,14	11,17	8,10	8,17
Poštna banka Slovenije*	77,40	78,85	10,84	11,16	8,00	8,28
Publikum Ljubljana, t: 312-570	78,70	78,74	11,15	11,17	8,20	8,22
Publikum Celje, t: 063/ 441-405	78,55	78,90	11,12	11,18	8,13	8,25
Publikum Maribor, t: 062/ 222-675	78,45	78,85	11,12	11,19	8,00	8,25
Publikum Robič, t: 065/ 85-983	78,58	78,95	11,12	11,20	7,90	8,23
Publikum Mozirje, t: 063/ 831-842	78,70	79,09	11,11	11,25	8,07	8,23
Publikum NM, t: 068/ 26-094	78,53	78,95	11,11	11,23	8,12	8,25
Publikum Kamnik, t: 061/832-914	78,55	78,94	11,12	11,18	8,14	8,25
Publikum Tolmin, t: 065/ 82-180	78,58	78,92	11,11	11,18	8,10	8,20
Publikum Sevnica, t: 0608/ 82-822	78,58	78,98	11,12	11,20	8,12	8,23
Publikum Šentilj, t: 062/ 651-355	77,65	79,10	10,90	11,25	8,00	8,25
Publikum Šentjur/CE, t: 063/ 743-174	78,50	78,90	11,08	11,17	8,12	8,24
Publikum Trebnje, t: 068/ 45-670	78,58	78,98	11,12	11,19	8,10	8,24
Publikum Zalec, t: 063/ 715-114	78,30	79,30	11,11	11,18	8,12	8,24
Shalaby Koper, t: 066/ 25-688	78,56	78,84	11,10	11,18	8,15	8,25
SKB d.d.*	78,40	78,99	11,05	11,30	8,05	8,33
SHP Kranj, t: 064/ 223-700	78,65	78,90	11,12	11,19	8,13	8,25
SZKB d.d. Ljubljana	78,52	78,94	11,09	11,22	8,11	8,25
Tentours Domžale	78,60	79,10	11,14	11,25	8,15	8,35
UBK Ljubljana, t: 061/444-358	78,35	79,40	11,08	11,28	8,15	8,32
Upimo Ljubljana, t: 212-073	78,68	78,73	11,14	11,16	8,18	8,22

Tečaj velja danes: * Zaračunavajo provizijo: **

NASLOVI MENJALNIC

A banka d.d., Ljubljana, Slovenska 50, 61000 Ljubljana, del. cas: 7.30-18.00, sobota 7.30-12.00, tel.: 061/320-044, faks: 061/302-640	Niprom Ljubljana, Cankarjeva 11, 61000 Ljubljana, del. cas: 8.00-16.00, sobota 8.00-12.00
Banka Noricum d.d. Trdinova 4, 61000 Ljubljana, del. cas: 9.00-12.00 in 14.00-16.30, sobota 9.00-12.00	Postna banka Slovenije d.d., Copova 11a, 61000 Ljubljana, del. cas: (na vseh postnih okencih po Sloveniji) 7.00-19.00, sobota 7.00-13.00, tel.: 061/125-3050, faks: 061/12-53-202
Banka Vipja d.d., Kidričeva 7, 65000 Nova Gorica, del. cas: 7.30-18.00, sobota 7.30-12.00	Publikum d.d. Ljubljana, Komenskega 28, 61000 Ljubljana, del. cas: 8.30-13.30 in 14.00-19.00, sobota 8.00-13.00, tel.: 061/312-570, faks: 061/1331-050
Bund d.o.o., Smartinska 152, 61000 Ljubljana, del. cas: 8.00-17.00, sobota 8.00-13.00	Publikum Zalec, Titov trg 2, 63310 Zalec, del. cas: 8.00-15.00, sobota zaprto
Creditanstalt - Nova Banka d.d., Ljubljana, Kotnikova 5 (Center Ledina), 61000 Ljubljana, del. cas: 9.00-16.00, sobota zaprto, tel.: 061/1321-174, faks: 061/1325-295	Publikum Šentjur, Ljubljanska 30, 63230 Šentjur pri Celju, del. cas: 8.00-15.00, sobota 8.00-12.00
Come 2 us d.d., Hertz Ljubljana, Celovska 206, 61117 Ljubljana	Publikum Novo mesto, Prešernov trg 4, 68000 Novo mesto, del. cas: 8.00-13.00 in 14.00-17.00, sobota 8.00-12.00
Kompas Hertz Bled, Ljubljanska 7, 64260 Bled	Publikum Robič, mejni prehod, del. cas: 9.00-21.00, sobota 9.00-21.00
Kompas Hertz Celje, Mariborska 1a, 63000 Maribor	Publikum Kamnik, Glani trg 14, 61240 Kamnik, del. cas: 8.30-18.00, sobota 8.30-12.30
Kompas Hertz Idrija, Lapajnetova c., 65280 Idrija	Publikum Mozirje, Trg OF 3, 63330 Mozirje, del. cas: 8.00-15.00, sobota zaprto
Kompa Hertz Maribor, V. Kraigherja 3 (Hotel Slavija), 62000 Maribor,	Publikum Celje, Miklošičeva 5, 63000 Celje, del. cas: 8.00-18.00, sobota 8.00-12.00
Kompas Hertz Tolmin, Trg Maršala Tita 3, 65220 Tolmin	Publikum Trebnje, Baragov trg 1, 68210 Trebnje, del. cas: 7.30-15.30, sobota zaprto
Kompas Hertz Velenje, Stari trg 36, 63320 Velenje	Publikum Sevnica, Kvedrova37, 68290 Sevnica, del. cas: 8.00-16.00, sobota zaprto
Komas Hertz Nova Gorica, Delpinova 12, 65000 Nova Gorica	Publikum Maribor, Partizanska47, 62000 Maribor, del. cas: 8.30-18.00, sobota 8.30-12.00
Dom-caffè d.o.o., Ljubljanska 112, 61230 Domžale, del. cas: 8.00-18.00, sobota 8.00-12.00	Publikum Sentilj, Strihovec 17, 62212 Sentilj, del. cas: 8.30-16.30, sobota 8.30-12.00
Eros d.o.o., Trg OF 6, 61000 Ljubljana, del. cas: 7.00-19.00, sobota 7.00-14.00	Publikum Tolmin, Trg 1. maja 8, 65220 Tolmin, del. cas: 8.00-13.00 in 16.00-19.00, sobota 8.00-12.00
Grahek d.o.o., menjalnica Idila Sečovlje, Podpadno 1, 66333 Sečovlje, del. cas: 8.00-19.00, sobota 8.00-19.00, tel: 066/79-048	Shalaby d.o.o. Koper, Zupanciceva 41, 66000 Koper, del. cas: 7.30-19.30, sobota 7.30-13.00,
Kreditna banka Maribor d.d., V. Kraigherja 4, 62000 Maribor, del. cas: 8.00-17.00, sobota 8.00-11.00, tel.: 062/223-311, faks: 062/224-333, 224-371	SKB banka d.d. Ljubljana, Ajdovščina 4, 61000 Ljubljana, del. cas: 9.00-12.00, 14.00-17.00, sobota 9.00-12.00, tel.: 061/1332-132, faks: 061/314-549
LB splošna banka Celje, Vodnikova 2 63000 Celje, del. cas: 8.00-19.00, sobota 8.00-12.00, tel.: 063/431-000 faks: 063/28-200	Slovenska hranilnica in posojilnica Kranj p.o., Likozarjeva 1, 64000 Kranj, del. cas: 8.00-16.00
Ljudska banka d.d., podružnica Ljubljana, Miklošičeva 30, 61101 Ljubljana, del. cas: 8.00-18.00, sobota 8.00-12.00	Slovenska zadrzna kmetijska banka d.d., Ljubljana, Miklošičeva 4, 61000 Ljubljana, del. cas: 6.30-17.00, sobota 7.30-12.00, tel.: 061/1253-251, 1253-192, 1254-176, faks: 061/219-396, 216-886
Libertas d.o.o. Koper, Ljubljanska5a, 66000 Koper, del. cas: 8.00-19.30, sobota 8.00-13.00, nedelja in prazniki 9.00-11.00	Tentours, Domžale, Ljubljanska 80, 61230 Domžale, del. cas: 7.30-19.00, sobota 9.00-12.00, tel.: 061/711-229, 715-577, faks: 061/713-705
Menjalnica Ilirika Ljubljana, Dunajska 156 (WTC), 61000 Ljubljana, tel.: 061/1688-204, 1688-205, del. cas: 7.30-18.00, sobota 8.30-13.00,	UBK banka d.d. Ljubljana, Trzaska 116, 61111 Ljubljana, p.p. 87, del. cas: 9.00-16.00, sobota zaprto
Menjalnica Hida, Pogacarjev trg 1 (pokrita trznica Ljubljana)	Upimo Ljubljana, Subičeva 1 (ploščad), 61000 Ljubljana, del. cas: 8.30-18.00, sobota 8.00-12.00
Menjalnica Madai Nova Gorica, Gradnikove brigade 45, 65000 Nova Gorica, deli cas: 9.00-18.00, sobota 9.00-13.00	

MENJALNICA HIDA 061/ 1-333-333

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 091 z dne 12. 5. 1994 - Tečaji veljajo od 13. 5. 1994 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	95,8688	96,1573	96,4458
Avstrija	040	šiling	100	1123,0834	1126,4628	1129,8422
Belgija	056	frank	100	383,7439	384,8986	386,0533
Kanada	124	dolar	1	95,9991	96,2880	96,5769
Danska	208	krona	100	2018,1541	2024,2268	2030,2995
Finska	246	marka	100	2429,3985	2436,7086	2444,0187
Francija	250	frank	100	2303,9007	2310,8332	2317,7657
Nemčija	280	marka	100	7897,9146	7921,6796	7945,446
Grčija	300	grd	100	—	53,6860	53,8471
Irsko	372	funt	1	—	192,8929	193,4716
Italija	380	lira	100	8,2565	8,2813	8,3061
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	2,1000	—
Japonska	392	jen	100	126,9352	127,3172	127,6992
Nizozemska	528	gulden	100	7036,0151	7057,1867	7078,3583
Norveška	578	krona	100	1820,8642	1826,3432	1831,8222
Portugalska	620	escudo	100	76,5229	76,7532	76,9835
Švedska	752	krona	100	1703,1853	1708,3102	1713,4351
Švica	756	frank	100	9231,4774	9259,2552	9387,0330
Velika Britanija	826	funt sterling	1	196,9345	197,5271	198,1197
ZDA	840	dolar	1	132,2111	132,6089	133,0067
Evropska unija	955	ECU	1	152,3310	152,7894	153,2478
Španija	995	peseta	100	95,9280	96,2167	96,5054

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 13. maja 1994

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 16. 9. 1994:					1.500.000	794.465	778.298	1.572.763
126	105,9286%	103,7731%	104,8509%	150.000	79.446	77.830	157.276	

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

9. MAJ 1994

država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	8,50	9,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	8,80	9,20
Avstrija	Posojilnica Borovlje	8,50	9,00
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	9,00	9,50
Avstrija	Posojilnica Ločilo	8,80	9,20
Italija	Kmečka banka Gorica	11,70	12,30
Italija	Tržaška kreditna banka	11,95	12,50

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

12. MAJ 1994

valuta	v LIRAH	
	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1570,00	1615,00
nemška marka	948,00	968,00
francoski frank	274,50	283,00
holandski gulden	840,00	866,00
belgijski frank	45,75	47,10
funt sterling	2350,00	2423,00
irski šterling	2292,00	2360,00
danska krona	241,00	248,50
grška dragma	6,25	6,60
kanadski dolar	1137,00	1175,00
japonski jen	15,05	15,55
švicarski frank	1001,00	1135,00
avstrijski šiling	133,30	137,50
norveška krona	217,00	224,00
švedska krona	203,00	209,50
portugalski escudo	9,00	9,50
španska pezeta	11,25	11,90
avstralski dolar	1127,00	1165,00
madžarski florint	11,00	15,00
slovenski tolar	11,95	12,50
hrvaški dinar	0,15	0,22

KMEČKA BANKA - GORICA

12. MAJ 1994

valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1575,00	1625,00
nemška marka	950,00	970,00
francoski frank	275,00	285,00
holandski gulden	841,00	861,00
belgijski frank	45,90	47,40
funt sterling	2355,00	2430,00
irski šterling	2305,00	2375,00
danska krona	241,00	248,00
grška dragma	6,40	6,90
kanadski dolar	1140,00	1175,00
švicarski frank	1112,00	1134,00
avstrijski šiling	133,60	137,60
slovenski tolar	11,70	12,30

POTOPIS

S kolesom okoli Velike Britanije (24)

Posestvo Nigela Mansella - Grad Rushen

Castletown, nekdanje glavno mesto otoka, je majhno, a izjemno privlačno mesto petnajst kilometrov južno od Douglasa. Zashitni znak - srednjeveška grščina Rushen - je viden dalec naokrog.

Ceprav nisem ravno zaljubljen v ogledovanje muzejev, sem v gradu preživel celo nedeljsko dopoldne. Clani nekega amaterskega gledališča so si naredili srednjeveška oblačila in turistom, ki jih k sreči ni bilo veliko, demonstrirali način srednjeveškega življenja. Straža, gospoda, beraci, dvorni norček, kovač - vsi so bili na svojih mestih. Grad so v preteklosti ob pomoči najboljših strokovnjakov večkrat temeljito obnovili in danes velja za najbolje ohranjen srednjeveški objekt v Veliki Britaniji.

V anglikanski cerkvi

Z gradu sem čez cesto zavil do anglikanske cerkve. Nekaj časa sem premišljeval, ali bi stopil noter ali ne, potem pa sem se vendarle opogumil. In ni mi bilo žal, saj je bil verski obred več kot zanimiv. Kakih 50 ljudi je vneto prepevalo, pridiga je bila bolj podobna prijateljskemu pogovoru, po masi pa smo bili ob pomenkovanju z mladim in prijaznim duhovnikom vsi pogoščeni s čajem in pecivom.

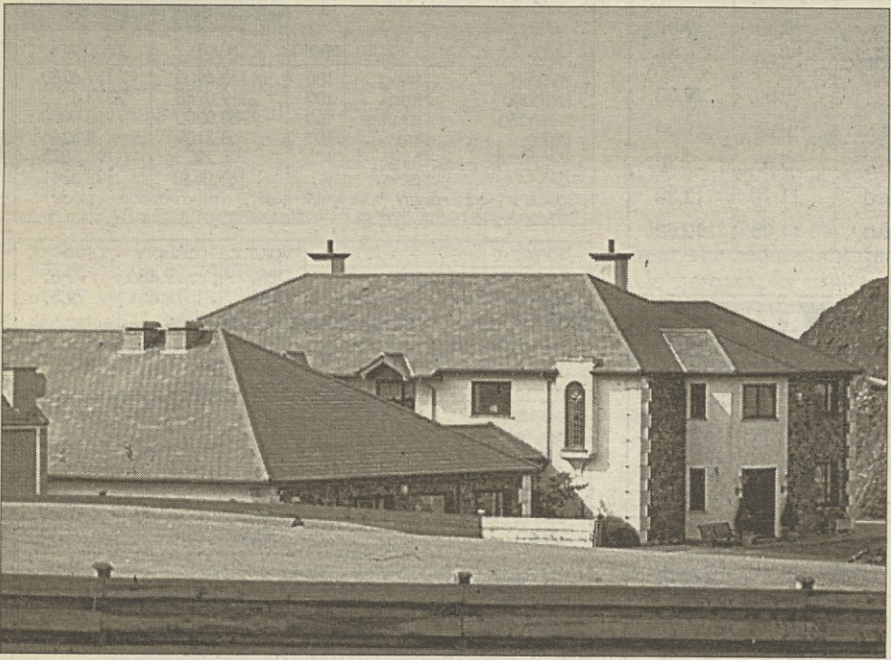
Vse me je se najbolj spominjalo na kak ameriški film, ki prikazuje podeželsko življenje. Kot tujec sem bil kajpak deležen se posebne pozornosti. Kdo, kje, kam, zakaj, od kod, koliko časa, je deževalo z vseh koncev.

Port Erin, nekdanja ribiška naselbina, leži le nekaj kilometrov južneje.

Sloviti voznik formule indy Mansell je že vedel, zakaj si je tu kupil posestvo in ga spremenil v luksuzno bivališče. Z vzpetine nad mestecem ima enkratni razgled na bližnje zalivke in strme klife nad njimi. Nigel že več kot leto dni živi na Floridi, posestvo pa prodaja za 15 milijonov mark. Njegovi sosedi so povedali, da je avtomobilski as prijeten, a bolj dolgočasne narave. Kadar je bil doma, je prosti čas izkoristil za golf, tu in tam je zavil v kakšen pub, sicer pa se je v glavnem zadrževal na svojem posestvu.

Peel leži na zahodni obali otoka, točno nasproti Douglasa. Njegova največja znamenitost so razvaline srednjeveške utrdbe, ki ležijo na otočku zraven mesteca.

Simon Demsar
(Se nadaljuje)

Posestvo Nigela Mansella je naprodaj za petnajst milijonov nemških mark (Foto: S. D.)

IZLET ZA KONEC TEDNA

Vedno spreminjajoča se vodna risba (2)

Ob slapu Boka pozabimo na čas - Planina Pri Boki

Ko pridemo do skale, ki z napisi »Stop«, »View Boka«, »Parking«, in s puščicami, ki kažejo v različne smeri, napeljuje na misel o koncu poti, je pred nami se vedno nekaj vzpona do najbolj slikovitega razgleda na Boko.

Pri omenjeni skali zremo naravnost v slap, z dodatnim vzpenjanjem pa si bomo lahko privoščili pogled na slap od zgoraj navzdol.

Opuščena planina Pri Boki

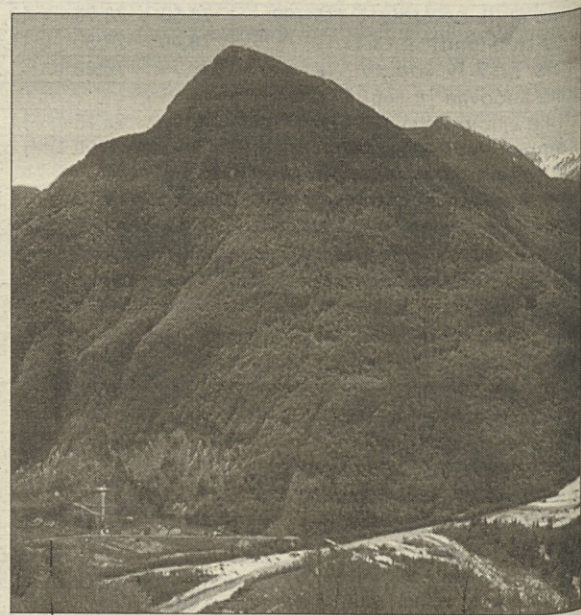
Manj uhojena pot vodi do opuščene planine Pri Boki, na kateri sta se vedno dva stanova in izsušen vodnjak. Presenetljivo se dobro razpoznavne urejene terase, ki za planine niso ravno značilne, nekoliko idilčno sliko minulih časov pa dopolnijo cvetoče češnje in orehi.

Toda najboljši časi planine so že minili. Čez njene precej zaraščene travnike vodi ozka stezica, ki nas pripelje na prepaden in izredno razgleden rob. Z njega se ponuja tako izjemen pogled na Boko, da samo obsedimo in zremo v vodno prika-

zen pod nami.

Slap se v fantastičnih pramenih spušta ob skalah, veter jih nosi sem in tja, pod njimi pa vidimo se drugi slap, ki ga povzroča ob skalah curljajoča voda. Sele tukaj vidimo, da ima slap od blizu povsem drugačno podobo. Tako zanimivo in samosvojo, da ob cudovitih podobah padajoče vode pozabimo na čas. Do tega izjemnega razgledišča smo potrebovali uro časa, vendar ni prav nič čudno, če na njem presedimo vsaj pol toliko časa.

Boka ima poleg slikovitega padca se drugo značilnost, ki jo izdaja njen močan tok: kraski izvir priteka iz podzemne jame, ki je skoraj vsa zalita z vodo. Ta se zbira z močno zakrasenega Kaniškega pogorja. Prav do izvira pod previsno steno se lahko povzpemo po prej omenjeni poti na drugem bregu reke.

Nasproti Boke se na drugem bregu Soče začneja grebeni Polovnika (Obe fotografiji: Dario Cortese)

Ce si ob vseh prepadnih razgledih zazelimo nizine, se spustimo nazaj na izhodišče ter nadaljujemo pot proti Bovcu oziroma Kobaridu. V tem

primeru nam bo ogled Boke vzel samo dve ali največ tri ure ter pustil izjemne vtise in razglede.

Dario Cortese
(Se nadaljuje)

Slap Boka

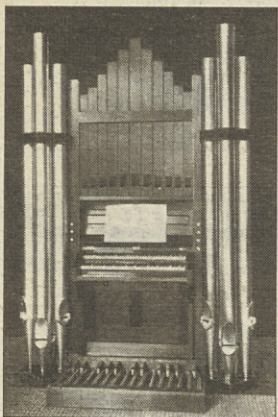

Opuščena planina Pri Boki, v ozadju Breginjski Stol

PODLISTEK / ORGLE

Skladnost vrhunske tehnike in umetniškega navdiha (2)

Prenosne orgle imajo en, prave pa celo več kot sto registrov

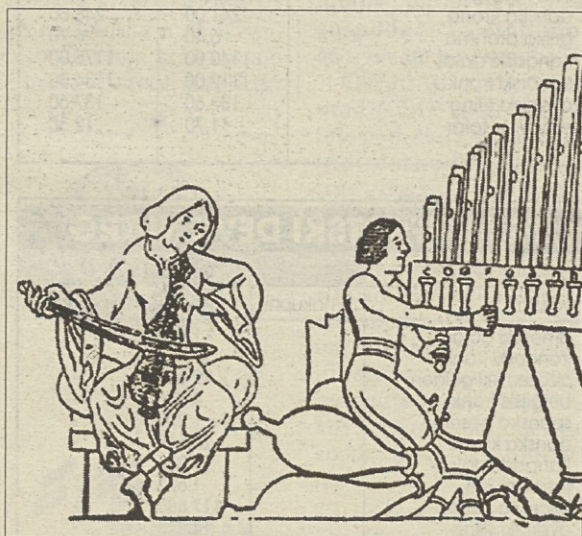
Sobne orgle iz prve polovice tega stoletja imajo pnevmatično trakturo, ki je danes že skoraj pozabljena, še posebej pri majhnih orglah. Odlika pnevmatike je bila to, da je izdelovalcu orgel precej zmanjšala konstrukcijske težave. Žal pa je nekoliko trpela kvaliteta zvoka.

Orgle ločujemo med seboj zlasti po velikosti. Lahko so prav majhne, namizne ali prenosne, ponekod pa krasijo velike katedrale ali koncertne dvorane mogočni, veličastni instrumenti, ki fascinirajo že na pogled, kaj sele, ko njihovi mogočni zvoki napolnijo prostor.

Prav vsake orgle so po memben, ce ne umetniški pa vsaj rokodelski izdelek. Velike, koncertne orgle so v vseh pogledih vrhunske stvaritve. V sebi skrivajo različne sklope, ki so jih domislili specialisti, velikansko množino detajlov vrhunske kvalitete, dragocen material in, ne nazadnje, stoletne izkušnje intonatorjev in uglasevalcev.

Razen prospekta, to je

pročelja orgel, ki je vsem na očeh zaradi bleščečih, v zanimive kompozicije poravnanih prospektnih

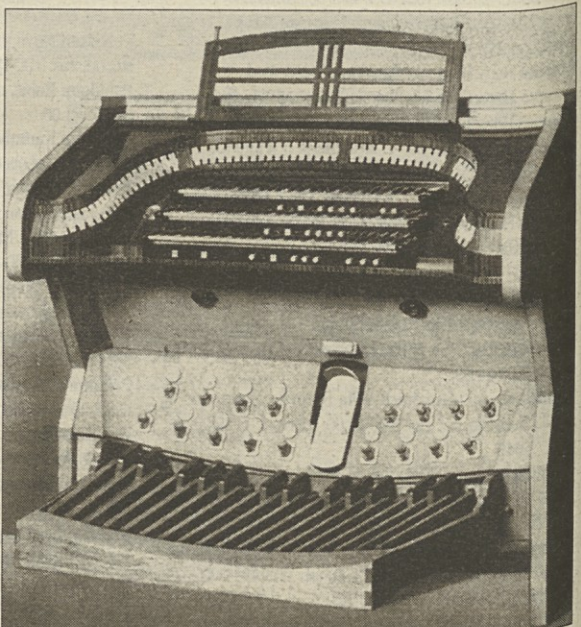
Še ena upodobitev srednjeveških orgel

pisčali, izstopa na zunanosti orgel predvsem igralnik. Na njem opazimo eno ali več vrst tipk,

na katere igra organist z rokami - to so manuali, manualne klaviature, ki jih je lahko tudi pet in več. Pod njimi, na tleh, je vrsta pedalnih tipk, na katere igra izvajalec z nogami - pedal, ta je pač vedno le eden. Nad manuali, ali pa levo in desno od njih, so običajno vzvodi, s katerimi organist vključuje zazeleno kombinacijo pisčali. Te imenujemo registri.

Ločevanje orgel po številu registrov

Najpreprostejši podatek, ki pove veliko o posameznih orglah, je število registrov. En register - torej eno samo vrsto pisčali - ima ponavadi le najmanjši izmed teh instrumentov: portativ, majhne,

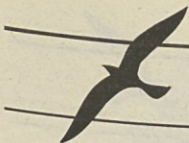

Trimanualni orgelski igralnik z električno trakturo. Nad tremi manualnimi klaviaturami so za rokovanje primerno razporejena preklapna stikala registrov in različnih povezav. Tik pod klaviaturami vidimo gumbne pomožnih funkcij, ki organistu omogočajo enostavno upravljanje z instrumentom med igro. Podobno vlogo imajo stikala, s katerimi upravlja organist z nogami, in so razporejena v dveh vrstah tik nad pedalno klaviaturo.

prenosne orgle za spremljavo petja ali majhnih instrumentalnih sestavov. Nekoliko večje - imenujemo jih pozitiv, ce imajo samo manualno klaviaturo - imajo vsaj tri registre.

Prave orgle, z manuali in pedalno klaviaturo pa imajo lahko prav neverjetno število registrov, do sto in več, in celo do sedem manualov.

A. L. (Se nadaljuje)

IZ STARIH ČASNIKOV

Psihiater je namesto v zakonu pristal v umobolnici

Sredi poročnega obreda so ga ugrabili jezni nevestini sorodniki

Do kaksnih zapletov in neprijetnih situacij lahko pride zaradi nezazelenih porok in kaj vse so pripravljene ljudje storiti v imenu denarja, se je pokazalo v primeru dvaindesetletnega psihiatra Williama H. Poundsa. American se je hotel poročiti s svojo dvaindesetletno tajnico Jenny Stiles, njeni sorodniki pa so temu nasprotovali in ga preprosto ugrabili.

Dogodek, zgodil se je leta 1926 v New Yorku, je zaradi »domiselnosti« ugrabiteljev vzbudil tolikšno pozornost, da je o njem pisal tudi slovenski tehnik Nova pravda.

Vsa zadeva ne bi vzbudila toliko začudenja in pozornosti, je zapisano v poročilu, če bi slo za

ugrabitel dekleta, neveste, redko pa se zgodi, da ugrabi nekdo ženina.

Zapletati se je začelo, ko je zdravniku Poundsu umrla žena. Williamova poroka z Jenny je vzbujala veliko nezadovoljstvo prav pri sorodnikih pokojne ge. Pounds. S ponovno poroko nekdanjega sorodnika bi se jim namreč izmuznilo zdravnikovo bogastvo.

Gospodinja Jenny Stiles je bila pri dr. Poundsu zaposlena se za časa življenja njegove žene. Kljub ugovarjanju prijateljev se je po ženini smrti Williams odločil, da bo ostanek svojega življenja preživel v zakonu z mlado Jenny. Neoziraje se na sorodnike, sta bodoča zakonca določila datum poroke. V zakon naj bi sto-

pila ob enajsti uri dopoldne. Pri slavnostnem obredu so se zbrali prijatelji in sorodniki ženina in neveste. Se predno pa sta lahko bodoča mlado-poročenca izgovorila svoj »da« in si obljubila zvestobo do groba, se je pojavil na vratih sel, ki je prošil zdravnika, da naj takoj odide k nekemu svojemu pacientu. Le-ta naj bi namreč, kot je zapisano v članku, nenadoma zblaznel.

V skladu z zdravniško etiko je dr. Pounds prekinil poročni obred in odšel z neznancem. Usedel se je v pred hišo stojeci avto, naprej pa se je odvijal vse kot v filmu. Napadla sta ga dva krepka možakarja, mu v usta zatlacila robec in ko je hotel zdravnik razbiti okno av-

tomobila, sta ga za vsak slučaj vtaknila se v prisilni jopci. In gospod doktor je namesto v zakonu pristal v umobolnici.

Se predno si je lahko William dogodke, ki so se odvijali z neverjetno naglico dodobra razložil, se je že znesel v celici za blazneze. Ugrabitelji so z vsemi potrebnimi zdravniškimi spričevali, za katere se je kasneje izkazalo, da so ponarejeni, prepričali ravnatelja zavoda, da je g. Pounds več kot potreben njihove pomoči.

Seveda je na silo pripeljani psihiater protestiral in si na vso moč prizadeval prepričati osebje umobolnice, da ni z njim prav nič narobe. Njegovi glasni in na trenutke so kar histerični protesti so

vso stvar le še poslabšali. Nekako pa se mu je le posrečilo o dogodkih obvestiti čakajočo nevesto. V spremstvu pravnega zastopnika je prišla Jenny proti večeru v umobolnico. Nekako jima je le uspelo prepričati gospoda ravnatelja, da so zdravniška spričevala ponarejena in da grè za zaroto sorodnikov pokojne žene njenega zaročenca. Zdravnik je bil znova svoboden.

Konec dober, vse dobro. Ženin in nevesta sta se namesto ob enajstih zjutraj poročila ob enajstih zvečer in verjamemo, živela se vrsto let srečno in zadovoljno. Nepridipravi pa so končali za resetkami newyorskega zapora.

Marjeta Smolnikar

LABIRINT ZNANJA

Kviz »Labirint znanja« je na sporedu vsak torek od 20. do 21.30 na valovih Radia Glas Ljubljane (100.2 in 99.5 MHz), v njem pa lahko sodelujete le s prijavnico, ki jo objavljamo na tej strani.

Izpolnite prijavnico, jo izrežite in nalepite na dopisnico oziroma dajte v kuverto ter pošljite na naslov RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana. Če boste izzrebani, se bo v torek zvečer pri vas oglašil telefon in nežni glasek bo rekel: »Halo, tukaj Labirint znanja...«. In potem boste odgovarjali na lahka in težka vprašanja, ki jih zastavljata Alenka Sivka in Tomaž Sršen. Pravilni odgovori pa prinasajo ceden kupček denarja...

LABIRINT ZNANJA

Ime in priimek: _____

Telefonska številka: _____

Naslov: _____

Glasbena želja: _____

Prijavnico pošljite na naslov:
RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana,
za LABIRINT ZNANJA

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Nihali boste kot val na razburkanem morju; enkrat boste pretirano vzhiceni, drugič pretirano črnogledi. Vse v redu, samo da ne nasledite zablodam.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Se vedno se boste zapirali v svoj notranji svet, toda ne več zaradi nekakšnega umikanja pred zunanjimi problemi, kar vam bodo mnogi očitati.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Vase zdravstveno stanje se bo nekoliko spremenilo, zato boste postali zaskrbljeni. Sprememba ne bo omembe vredna, le vaša domisljija bo velika.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Ker ste zdravi, se boste tudi dobro pocutili. Le tu in tam vas bo preplaval val razburjenja, saj se bo vselej našlo nekaj, kar vas bo vrglo iz tira.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Tudi levom včasih narava malce ponagaja, zato se nikar ne čudite, če vas bo premagala višja sila in vas morda položila celo v posteljo. Predajte se ji.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Zapletali se boste v lastne zanke; ko bo že vse kazalo, da ste na cilju, boste zastali in se znašli pred zidom lastnih iluzij.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Majsko vzdusje se vam bo zavleklo pod kožo, zato boste nadvse zgovorni in prijazni. Taki boste ljudem zelo všeč, zato vas bodo vabili medse.

SKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Ker se bo pokazalo, da z nadaljnjim naprežanjem svojega cilja ne boste dosegli, boste zapadli v stanje nenavadne otopelosti.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Sončna toplota vas bo spominjala na morsko obalo, topel vetrček na pokrajinske potepe, sveže noči pa na planinske recice. Razmahnil se boste do neba.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Ker se boste zapletli v zanke svojih pričakovanj, boste prisiljeni pretresti večino svojih odločitev in konkretnih potez. Bodite iskreni zlasti do sebe.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Razjasnili si boste ozadje svojih motivov, zato boste nadaljevali s polno paro in z največjim možnim optimizmom. Cilj je bližje, kot si drznete misliti.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Veliki dogodek je za vami, prihodnost pa pred vami. Ker je odprta, se ne boste vračali nazaj, ampak se boste predali njeni privlačni moči. Sodelujte!

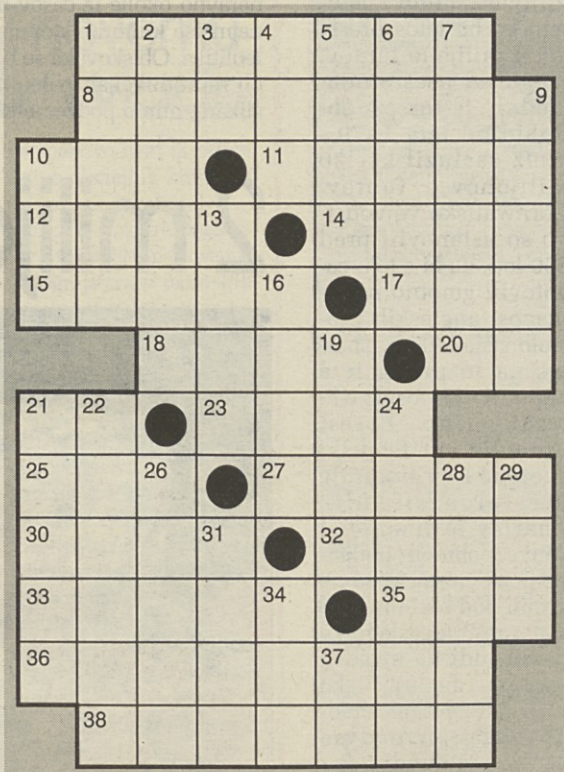
KRIŽANKA

Vodoravno:

1. prebivalka države ob Baltiku, 8. obrat za proizvodnjo opeke, 10. južnoameriška kukavica, 11. nekdanji norveški smučarski skakalec (Vegard), 12. šivanka, 14. ime italijanske filmske igralka Magnani, 15. nekdanji ameriški jazz klarinetist (Jimmy), 17. ime češkega verskega reformatorja Husa, 18. starostni pojav na koži, 20. avtomobilska oznaka Salerna, 21. kratica za Evropsko skupnost, 23. misica v prsnem košu, črpalka krvnega obtoka, 25. način konjskega teka, 27. slavnostna oprava cerkvenih močnikov, 30. ime slovenskega grafika Debenjaka, 32. ime slovenske pesnice Muser, 33. antično ime mesta Homs v Siriji, 35. japonska umetnostna drsalka (Midori), 36. slivam sorodno drevo in njegov sadež, 38. produkt vrenja sladkornih raztopin, etanol.

Navpično:

1. nekdanji italijanski komunistični politik, (Luigi), 2. slepna beseda, zaključek, 3. kemijski znak za telur, 4. organ vida, 5. ovčje ali kozje usnje za ročne torbice, 6. središče Gorenjske, 7. slaček južni sadež, 9. položaj v jogi, ugoden za meditacijo, 10. departma v Franciji z glavnim mestom Bourg, 13. zadnjik, 16. reka v severovzhodni Španiji, ki se izliva v Sredozemsko morje, 19. brazilska zvezna država, 21. muslimansko mosko ime (iz crk merek), 22. jezero na jugovzhodnem Finskem, 24. ime italijanskega opernega pevca Carusa, 26. slovenska pesnica (Ada), 28. ime madžarskega dirigenta Doratiya, 29. počelo taoizma, 31. kraj pri Sempasu na Goriskem, 34. ime slovenskega glasbenika Kersnika, 37. piskajoč vzdih.

Rešitev:
Vodoravno: Letonka, opekarna, ani, Opaas, igla, An-
Erna, Elnesa, Ito, marelica, alkohol

Danes goduje

Servacij

Drugi izmed tako imenovanih »ledenih svetnikov«, ki godujejo od 12. do 14. maja, je Servacij.

Po rodu je bil iz Armenije. Po burni mladosti in končanem solanju se je odpravil na romanje v Palestino. Ko se je vrnil domov, se je dal posvetiti v duhovnika, nato pa je sel za misijonarja v severno Galijo in postal skof v Tongernu (današnjem Tongresu v Belgiji).

Od leta 343 do 359 je sodeloval na številnih sinodah in cerkvenih zborih, kjer je ostro nastopal proti krivoverskemu nauku aleksandrijskega duhovnika Arija. V Trierju se je srečal s svetim Atanazijem, ki je bil tam v pregnanstvu.

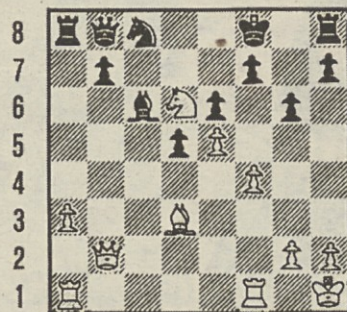
Servacij je trikrat napotil v Rim, da bi dobil moči in pobud za boj proti arijancem, hkrati pa na grobovih apostolov izprosil pomoči za svoje ljudstvo.

Umril je 13. maja leta 384 v Maastrichtu. Pokopan je v cerkvi, ki mu je posvečena. Kronist sv. Gregorij iz Toursa je v dokaz za Servacijevo svetost zapisal, da se sneg na njegovem grobu nikoli ni prijel, dokler niso meščani nad njim sezidali cerkve.

Servacija upodabljajo s skofovsko palico, očali in ključi. Na nekaterih slikah je upodobljen tudi kot romar, ki spi na sončni pripeki, orel pa ga z razpetimi peruti varuje pred sončnimi zarki. Caste ga kot zavetnika proti pozebi, mišim in podganam, proti revmatizmu in strahu pred smrtjo ter za srečo in uspeh.

(Vir: Leto svetnikov)

ŠAH

a b c d e f g h

Crepan - Dizdar / Bled 1994

Dobro postavljene bele figure so dobro nadomestilo za kmeta, ki ga je beli žrtvoval v otvoritvi - francoski obrambi. Mojster Crepan - poznan kot velik kombinatorik, je na potezi in v nadaljevanju je pripravil nasprotniku pravi ognjemet zrtv. Uspešen napad je kronal z lepo matno sliko in za parti jo prejel 1. nagrado na mednarodnem turnirju na Bledu!

Rešitev naloge

Zamisel belega napada je v odprtju f linije, zato Crepan prične akcijo z žrtvijo kmeta in figure: 1.f5!! g5 2.Lf5: ef5 3.Tf5: Sd6: 4.ed6. Po zamenjavi neugodnega skakača se je odprla črna diagonalna. 4...Tg8 5.Tf7+! odločilna poteza! 5...Kf7: 6.Tf1+ Ke6 7.Df6+ Kd7 8.De7+ Kc8 9.Tc1! Td8 10.De6+ Td7 11.De8+Td8 in črni se je pred matom vdal! Silajna kombinacija!

Silvo Kovac

JUTRI

Pisalo se je leto
1686

Rodil se je izumitelj
prvega zanesljivega
termometra

Nemski fizik Gabriel Daniel Fahrenheit, rojen 14. maja 1686 v Gdan-sku, se je v Amsterdamu izučil za izdelovalca meteoroloških instrumentov.

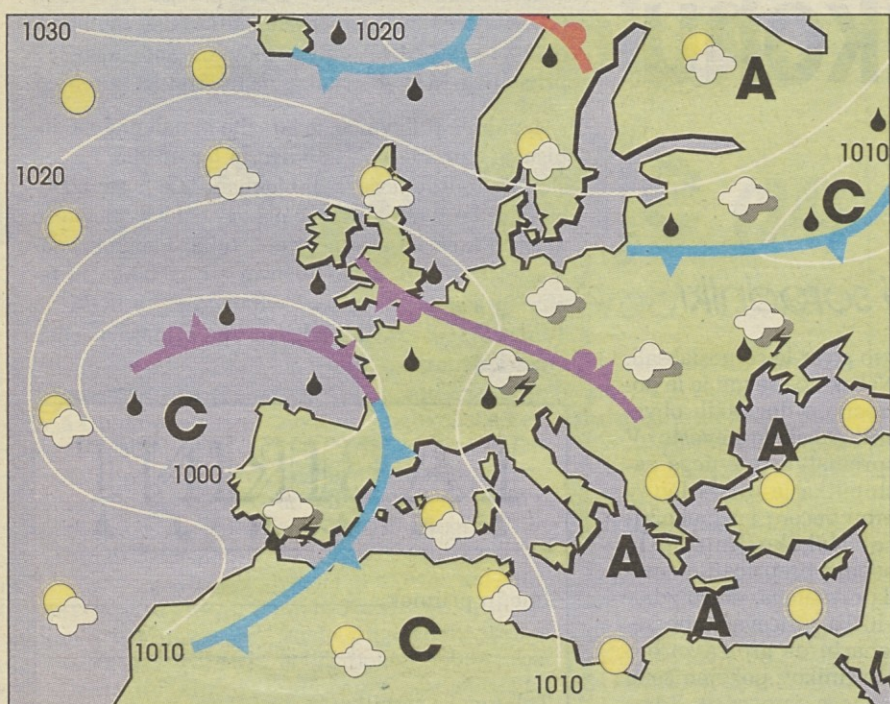
Ker je med najpomembnejšimi napravami za študij vremena termometer, ki je bil v tistem času se precej nezanesljiv, je Fahrenheit dolga leta svojega dela posvetil njegovi izboljšavi. Prvi pomemben korak je napravil s tem, da je nadomestil alkohol z živim srebrom, ki je omogočilo merjenje temperature precej nad vreliščem vode in tudi daleč pod lediščem. Da bi dobil najnižjo temperaturo, je Fahrenheit zmešal led s soljo in jo označil z ničlo. Razliko med ničlo in telesno temperaturo je razdelil na 96 stopinj. Pozneje je lestvico popravil tako, da je prišlo vrelišče vode na 212 stopinj, se pravi natanko 180 stopinj nad lediščem vode, ki ga je že prej postavil na 32 stopinj. Na njegovi lestvici znaša tako normalna telesna temperatura 98,6 stopinje. Fahrenheitov termometer je bil prvi resnično zanesljiv termometer. Izum mu je prinesel slavo, naprava je bila hitro sprejeta v mnogih deželah in marsikje jo se danes uporabljajo. V Evropi pa jo je izpodrinila Celzijeva lestvica, ki so jo znanstveniki vsega sveta leta 1948 sprejeli kot edino veljavno.

PREBLISK

Vsi bi radi znali, a malo bi se jih posvetilo resnemu učenju.

latinski rek

EVROPA / NESTALNO VREME

Vremenska slika:

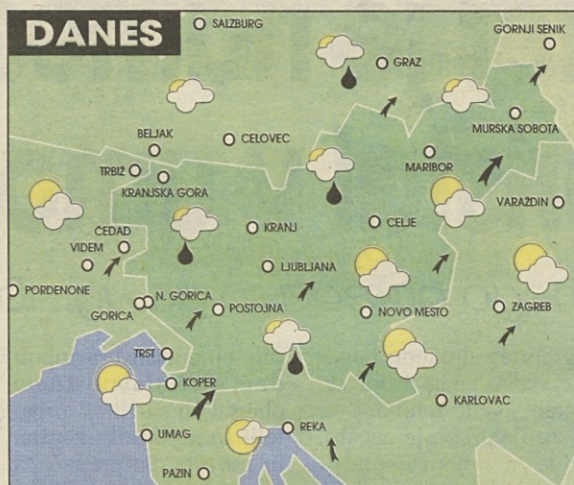
Nad našimi kraji se le počasi krepi greben visokega zračnega pritiska. Z jugozahodnimi vetrovi priteka k nam se vedno razmeroma vlažen zrak.

Podatke posreduje Hidrometeorološki zavod Slovenije.

ALPE JADRAN / PLOHE IN NEVIHTE

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	MEGLA
nad 10 m/s	

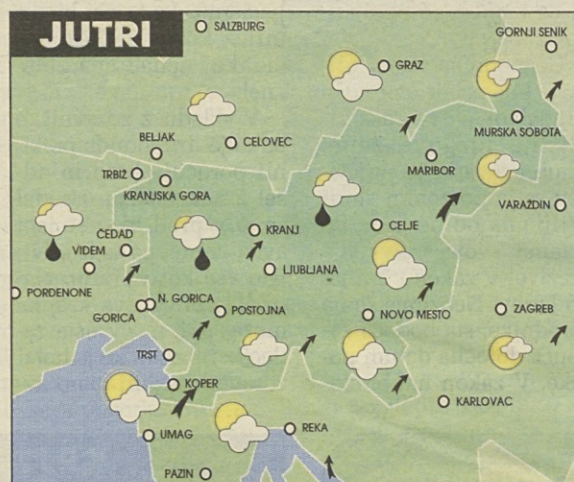

Slovenija:

Delno jasno s spremenljivo oblačnostjo. Popoldne plohe. Pihal bo jugozahodnik. Najvišje dnevne temperature do 24°C.

Sosednje pokrajine:

Prevladovalo bo spremenljivo vreme s krajevnimi plohami.

V Sloveniji: V soboto bo v vzhodni Sloveniji sončno in toplo. Drugod bo spremenljivo s padavinami. Pihal bo jugozahodnik.

Obeti:

Tudi v nedeljo bo podobno vreme kot v soboto.

TEMPERATURE
ALPE JADRAN

včeraj ob 8. in ob 14. uri

LJUBLJANA	9/18
TRST	14/-
CELOVEC	8/19
BRNIK	8/16
MARIBOR	11/19
CELJE	8/19
NOVO MESTO	10/17
NOVA GORICA	11/18
MUR. SOBOTA	8/19
PORTOROŽ	13/20
POSTOJNA	5/13
ILIRSKA BISTRICA	7/15
KOČEVJE	6/16
CRNOMELJ	8/19
SLOV. GRADEC	6/17
BOVEC	-/-
RATECE	4/15
VOGL	-/-
KREDARICA	-/-
VIDEM	12/-
GRADEC	7/18
MONOSTER	10/18
ZAGREB	10/18
REKA	-/-

TEMPERATURE
PO EVROPI

včeraj ob 8. in ob 14. uri

HELSINKI	7/21
STOCKHOLM	6/22
MOSKVA	5/19
BERLIN	8/22
VARSAVA	7/18
LONDON	13/18
AMSTERDAM	13/21
BRUSEL	11/18
PARIZ	11/22
DUNAJ	8/20
ZÜRICH	9/19
ZENEVA	12/18
RIM	10/20
MILAN	13/24
BEOGRAD	12/20
BARCELONA	12/21
ISTAMBUL	12/13
MADRID	6/18
LIZBONA	12/17
ATENE	13/21
BUCAREST	5/22
MALTA	13/21
PRAGA	7/20

DOLŽINA DNEVA

Sončje bo vzšlo ob 04.32 in zaslo ob 19.25. Dan bo dolg 14 ur in 53 minut. Luna bo vzšla ob 06.23 in zasla ob 21.57.

Podatki zadevajo sončno uro, tako da je v poletnem času treba upoštevati enourni zamik.

TEMPERATURE REK

Mura (G. Radgona)	11,2°C
Sava (Radovljica)	8,0°C
Sava (Sentjakob)	NPC
Sava (Radece)	13,2°C
Savinja (Lasko)	11,0°C
Ljubljana (Moste)	13,0°C
Bistrica (Sodražica)	NP°C
Sora (Suha)	10,0°C
Iska	7,7°C

PLIMOVANJE

Danes: ob 5.37 najnižje -57 cm, ob 12.15 najvišje 26 cm, ob 17.21 najnižje -10 cm, ob 23.08 najvišje 42 cm.

Jutri: ob 6.10 najnižje -53 cm, ob 12.57 najvišje 25 cm, ob 18.01 najnižje -6 cm, ob 23.40 najvišje 35 cm.

RAZMERE NA CESTAH

Ceste po Sloveniji so suhe in normalno prevozne. Promet poteka tekoče in brez zastojev. Oviran je samo ponekod, kjer opravljajo cestna gradbena dela. Na mejnem prehodu Dolga Vas čakajo vozniki tovornih vozil za izstop iz države blizu 8 ur.

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Rekorden znesek za Klimtovo sliko

NEW YORK - Na dražbi pri newyorškem Sothebyju so platno Gospa s pahljaco (na sliki AP) avstrijskega ekspresionista Gustava Klimta (1862-1918) prodali za rekordno vsoto 11,6 milijona dolarjev. To je najvišji znesek, ki so ga kdaj plačali za kako sliko tega avstrijskega slikarja, ki je bil vodilni predstavnik tako imenovane »dunajske secesije«. Zanimiva je tudi ugotovitev, da je tako visoka cena v kričeem nasprotju s precej nižjimi izkupički na sedanji

dražbi. Neko 600 tisoč dolarjev vredno Renoirovo tihožitje so tako prodali za 464 tisoč dolarjev. Podobna usoda je doletela neko drugo Renoirovo platno, »La promenade a Montmartre«, ki je vredno 1,5 milijona dolarjev, prodali pa so ga za 1,3 milijona dolarjev. Se slabše se je odrezala Monetova slika »Canal Grande in Santa Maria della Salute«, saj je bila po ocenah vredna od 8 do 10 milijonov dolarjev, prodali pa so jo le za 5,7 milijona dolarjev.

Waleški princ je uspešen latifundist

LONDON - Waleski princ je kljub vsem ljubezenskim tegobam in cakanju na angleški prestol eden od najuspešnejših britanskih latifundistov. V 25 letih mu je namreč uspelo za 1.000 odstotkov povečati zemljiško rento cornwalskega vojvodstva. To je odkrila revija Hapers and Queen, ki je v zadnji številki navedla Charlesove poslovne uspehe. Leta 1991 je znasala cornwalska renta 2,9 milijona funtov, medtem ko bo letos preseгла 4 milijone funtov. Angleški prestolonaslednik je torej v obdobju od leta 1979 - 1992 zaslužil kar 20 milijonov funtov. Cornwallsko vojvodstvo so ustanovili pred 650 leti, da bi s tem zagotovili gnotno neodvisnost angleških prestolonaslednikov. Charles ga je prejel leta 1969, ko je postal waleški princ. Posest upravlja »princevski svet«, ki ga imenuje prestolonaslednik. Charles je imenoval vanj sodobne in podjetne poslovneže, ki so ob svojih pod budnim očesom prestolonaslednika pazili tudi na njegove interese. Charles je tako v 25 letih postal izredno bogat in nadvse uspešen latifundist, kar za zlobne jezike vsaj delno odtehta njegov ljubezenski neuspeh z zeno Diano.

Ubil je mater in jo hotel peljati pred vrata pekla

TOKIO - V noci na sredo je prometna policija iz Nagoje ustavila 47-letnega Akira Suzukija, ker je mislila, da vozi svoj avto v vinjenem stanju. Prometniki pa so z grozo ugotovili, da je na zadnjem sedezu truplo. Suzuki je takoj priznal, da je v soboto ubil svojo 71-letno invalidno mater, ki mu je pet let grenila življenje. V noci na sredo pa ji je hotel pokazati pot do pekla, a ni našel vrat.

V Franciji bodo odprli park prazgodovinske umetnosti

PARIZ - Tarascon-sur-Ariege v južno-francoski pokrajini Midi-Pirenees ne bo več znan samo po 14 tisoč let starih risbah v jami Niaux, odslej bo znan predvsem po tehnološko vrhunskem »parku« prazgodovinske umetnosti. Na 15 hektarjih zemljišča so torej uresnili naravno okolje iz časov magdaleniana, najmlase kulturne stopnje mlajšega paleolitika. Obiskovalci se bodo sprehajali ob reprodukcijah paleolitskih jamskih slikarjev, mimo podzemskih jezer, sko-

zi soteske, ob slapovih in studencih. Na glavah bodo imeli posebne čelade z infrardečimi optičnimi napravami, tako da bodo lahko videli v najtrši temi.

Poslanec predlaga palice za razpečevalce mamil

WASHINGTON - Dijakom neke sole je med obiskom Kapitola republikanski poslanec John Boehner povedal, da je bilo morda sibanje Michaela Faya v Singapuru pretrpano za tak prekršek, a da bi morali na palice pomisliti, ko se kaznuje razpečevalce mamil.

Mladoletni ne smejo sami v veleblagovnico

PARIZ - Louis Delhaye, direktor veleblagovnice v Besanconu (vzhodna Francija), je prepovedal vstop v veleblagovnico in na parkirišče vsem, ki se niso dopolnili 16 let. Sklep je sprejel, ker niso uspeli zaježiti kraj v veleblagovnici in iz parkiranih avtomobilov. Mladina bo seveda lahko vstopila v veleblagovnico, a le v spremstvu in pod nadzorstvom staršev.

2 milijona dolarjev

V Ženevi bodo 18. maja poskušali na dražbi prodati južnoafriški diamant »The Jonker Number 2«, ki ima 40,46 karata in je vreden 2 milijona dolarjev. (Telefoto AP)